

غزلیات

(الف)

صورتگر چه بنه صورت په دیوال ساز کا
 د هغه نقاش په صنع نظر نه کا
 سترگی ورځي پوزه نور کنبیږدي په مخ کنب
 یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه
 بند په بند د لاسو گوټي و بله کنبیږدي
 که څوک زر کتابه وکنبی له دې بابو
 هر وینته چه به صورت باندي لیده شي
 که پر ځیر شي د شناخت ور به ورته واز کا
 خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله

چه د ځان په معرفت ئې سرفراز کا

اورنگزیب چه آرایش د تخت و تاج کا
 په جهان کنب به ئې پاتو بنه بد نوم شي
 زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم
 اوبه سترگو لره لارې اور د زره شو
 چه په دگ مي گوټي کنبیږدي رنگ ئې زیر شي
 طبیبان می به په څو د رنج علاج کا
 جدائی د ما په زره کا هسي چاري
 لکه باز ئې په تارو یا په دراج کا
 دوه مین چه په هواد و بله بېل شي
 خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
 ځما اوبني د کوگل په جوش پیدا دي
 لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
 هر ناوک چه د قضا له شسته خپږي

زمانه د خوشحال زره ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا
 نندارچي چه ورته گوري حیرانېږي
 بازیگر چه په بازیو کنب بلا کا
 عارفان د سر په سترگو گوټي کنبیږدي
 د خپل زره په سترگو گوري تماشا کا
 دا عالم لکه طفلان ورته بنکارېږي
 د طفلانو په بازی پوري خدا کا
 همیشه خوبني د چا ده، د هغه ده
 چه په زره کنب د دنیا چاری فنا کا

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
 چه وفا در سره کا بيا زر جفا کا

بيا رباب د مغني بڼه سرايت کا په نغمه کښن نوی نوی حکايت کا
 شيخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کرم د بهار گلونه ما ته هدايت کا
 گدايانو لره غم د گيډي ډېر دئ بادشاهان د غم د ملک و ولايت کا
 د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي په جفا کښن چه دا هونبره عنايت کا
 په ماني ئې هم خوشحال شم هم دلگير شم لکه څوک چه له چا شکر و شکايت کا
 دا د ما د بخت اثر نه دي نو څه دئ له رقيبه چه شکوه پدا غايت کا
 په دا بڼهد کښن څرگند شراب خرڅېږي محتسب د باده نوشو رعایت کا
 که د کنډليو^۱ د ديدن مينه گناه ده
 سکه خوشحال خټک درست عمر جنايت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا ډېر هونبیار ماهی مرغونه طمع بند کا
 بادشاهی د بحر و برده که باور کرې قناعت دي که په خشک و تر خورسند کا
 په هغه ځما سلام خرم دي اوسى چه د چا سره نه مهر نه پيوند کا
 خلق واره داند وه په درياب ډوب دي کله کله له دريا به سر بلند کا
 دروېش بخره خوښي غم د هغو دئ چه په شمار د زرو ناست دي چون و چند کا
 هونبیارانو څخه ډېری اندېښنې دي چه ملنگ د مسلې، هغه انند^۲ کا
 و نور چا وته به څه وته څه وايی
 و خپل ځان وته خوشحال خټک دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز ډډول^۳ کا چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
 ارسطو تر افلاطون بڼه و سکندر ته په جهان کښن هر څوک مينه پخپل کول^۴ کا
 څو مې زړه په بيغمی^۴ پسې درومي هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

^۱ بنکلیو.

^۲ عیش.

^۳ بیهوده.

^۴ یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

دا تازه تازه مضمون چه په بياض کښم خبر نه يم چه له کومه را نزول کا
 آشنایي لکه ښه تول^۱ چه ورته اش^۲ کړي جدایي لکه ژلی وړاني د تول کا
 یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
 درېغه یو هسي پیدا شي چه په عشق کښ دا د ما لېونی زړه څه خو معقول کا
 زه د عشق په کنج توانگر يم که نور خلق ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
 ځما روې سترگي ولاري ته څلور شوې که ښکاره د یار له لوریه خدای رسول کا
 گندی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
 چه خوشحال په جدایي کښ پېر نول^۳ کا

په اختر په جمعه څه غرض زما زه مجنون يم سر نیولې په صحرا
 هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
 عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا فاسقان به پخپل زړه کښ لری غلا
 د یاری لایق نه دي رنگ ئی ورک شه چه ئی نه وي په یاری کښ وفا
 د رښتیني^۴ یاری لافی پېر عالم کا ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
 هی توبه د عشق د پتو سرو لمبو نه نه واښه نه ئې لرگي لکي په تا
 په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی په لیدل په اروپدل شي را پیدا
 نه په پند لوپړي له هر کاني بخیري دئ سوخته سره بکر^۵ لری سودا
 دا رنگيني معنی چپری دي خوشحاله
 چه را درومي لکه گل په بياض ستا

په سپین جمال چه تار په تار دوي زلفي عنبر فام کا^۶ محبويه غواري دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
 چه پېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

^۱ کښت.

^۲ په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

^۳ غم، ویر.

^۴ رښتني.

^۵ بکری.

^۶ دا بدله په چابي دېوان کښ نسته.

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواري د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان څار تر دلارام کا
 زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو ساقی بنیینه نیولې راته فکر د بل جام کا
 په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم چه یا به ئې څوک وکښي یا ئې شرح څوک مدام کا
 دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
 چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا

که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته

د ده مقصود به واره په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کره نور زه ستا یم ته ځما زه خو د ژوندې کریم که دروغ کړې که رشتیا
 څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئې که دا عیب د نه وي په زړه سخته ئې بلا
 که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي عجب که لا پیدا شي یوه تا غندي زیبا
 په هونبره ډېر مقتول ته لا هیڅ نه ئې ملوله که سل خونونه وکا د جلا د ترو څه پروا
 چه گل غوالم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
 څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم چه تل ئې سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
 که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره ورک دي په ښهر کښ څوک نشته چه مین نه دې په تا
 د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره چه وڅوڅې په باغ کښ ته په دا قد و بلا

نسیه جنت سبا دئ، د زاهد دئ د ملا دئ

په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
 نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې! چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
 دواړه شونډي دي تریاق، زلفي ښامار دي جار وتلي دا ماران دي تر تریاق ستا
 لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
 د بازو دي موندلي یم غلوه مي د هلك غندي رشتیا گیم مزاق ستا
 ته خپل ځان لره مهمیز کره څه پروا کړی که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
 خلق وائي چه دوړخ شته پسله مرگه په حیات صورت دروړخ نه دئ فراق ستا؟
 لکه تل وه همیشه په هغه شان د هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا

لکه باد د صبا راشي گذر کا

ما خوشحال چه آزمیلي دئ میثاق ستا

تلم په خپله لار را سره مله شوه نگارا
 رنگ ئې د سړي و اما خوي د بڼاپېريو
 راغلم په بڼهر لاس په لاس شوه له ما ورکه
 پېري لري نخښي^۱ د صورت د زيبايي
 دنکه تازه کنکه^۲ قد عرعره مو کمره
 غابڼ ئې د گوهر په لب شکر ابرو کمانه
 پوزه ئې غنچه وه د زنيق سيب سپينه زن ئې
 هار د جواهرو دوه لړۍ د مرغلرو
 واره ئې د تن جامې گلگونې زرنګارې
 بيا هسي مدد کړه چه خوشحال سره دي تل کړ
 بخته! د دې ورکي سراغ نخښه و مارا

خان ئې سر تر پايه جوړ کړ بيا بلا کا
 معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ
 په هر خای چه خو محبوبه^۳ سره کښېني
 دوه مين که سره هر خو، مرور وي
 تور بانو ئې تور توپري دي را خرخپري
 خو د شاه په کښلي مخ باندي خالونه
 همگي ئې ستا له مخه گفتگوي شي
 په خير خير ئې مخ ته مه گوره خوشحاله
 په خاطر به دي اور لمبې والا کا

^۱ نښي.

^۲ د سيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لور قد او جگ راغلي ده.

^۳ د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنگه په معنی د غټه، غوره (بيغله) دی.

^۴ نښه.

^۵ محبوبی.

^۶ پخولا.

څه عجب دلخوا دي دا صهبا چه ساقي ئې راكوي په مرحبا
 د غنچې خندا محاله په چمن ده كه نسيم پر گذر نه كړي هر سبا
 مصلحت ئې د بلبل په كار كښ دا و چه صبا كړ د غنچې كميس قبا
 د بلبلي قدر زده كړه اې گله! كه هر څو ئې په دا خپل حسن زيبا
 چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ د عاشق له رنځه څه زده اطبا
 بې د يار د زيبا مخ گمان مكره
 چه خوشحال به په بل مخ شي شكيبا

چه يار مهر وفا نكاندي څوك څه كا چه بې جور و جفا نكاندي څوك څه كا
 د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي چه يار رحم په ما نكاندي څوك څه كا
 ما وې زړه ئې گندي نرم په ژړا كرم چه اثر پر ژړا نكاندي څوك څه كا
 كه وصال ئې په دنيا له عمره خوړ وي چه تل عمر وفا نكاندي څوك څه كا
 حال دي هيڅ له ياره پټ نه دي خوشحاله
 عنایت چه په تا كاندې څوك څه كا

چه په ما باندي ئې زړه سيځي تپاك كا الحذر چېرې به ځان د اور خوراك كا
 ما پخپله ملامت وته ځان ساز كړ عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاك كا
 كه د خضر په چشمه باندي مي كور شي د فراق اندوه به هور ته ما هلاك كا
 چه بقا ئې په چمن كښ يوه ورځ وي لاله ځكه د كميس گريبان چاك كا
 د اسمان له عاشقانو سره كست دي هر زمان ئې په هجران سره غمناك كا
 ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي هر سړی چه خاكساري واخلي ځان خاك كا
 زه خوشحال په هغه چا پوري حيران يم
 چه له ياره نه جدا شي په څو ژواك كا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف كا د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف كا
 گوره بيا ئې كوم دروغ نفاق په زړه دي منافق پخپل گناه چه اعتراف كا
 نه به زه د ناخلف گناه مراف كرم نه به خداي د عزازيل گناه معاف كا
 دا واره غرونه لا هيڅ ندي راضي يم كه په ميان كښ مو خداي غر د كوه قاف كا

حال^١ د خپل زوي ئی خپل پلار وټه معلوم دئ
 نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي
 هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ
 په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم
 چه مي هسي تربیت د ناخلف کر
 په ژوندون به ئې ارمان وزی له دله
 زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا
 د غرض یاری هیڅ یاری نه دئ
 که کاته دي که لیده که اروږده دئ
 چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې
 که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي
 له ما خوار سره څو قاف^٢ وهې ورې کرې
 دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
 و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا
 څوک چه مخ په لموروان شې خودي گوري
 درویشان که اشارت وکا و غره ته
 کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ
 که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا
 خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي
 مړه و ده وټه ژوندي وي ژوندي مړه وي
 د هغو په خدمت ودري دنیا
 چه سایه ور پسې درومي په قفا
 د غره کاني به هم شي لکه طلا چه کیمیا
 کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
 د دروېش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
 د دروېش جامه له ځایه ده صفا
 د دروېش هونیره قوت دي د دعا

^١ ځان.

^٢ ق،ه، ر: قهر.

^٣ ل، ط، ف: لطف.

^٤ ځانه.

مگر چپري د دروېش په مهر ياد شي
 چه خوشحال ئې کر دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شې په جهان بد خواه د چا
 من فليل په يوه مچ سره بد بوي شې
 کاپې لعل د بدخشان، گيا کيميا ده
 چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي
 زه که سل ځله وفا کړم يار جفا کا
 د جمشيد او د سکندر فلک پرې نښوې
 د خپل خوي دي نه چه دي تباہ د چا
 بد دي نشي يو زمان همراه د چا
 چه ئې نه بيژني ته گناه د چا
 خدای دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
 بخت دي نشي په دنيا سپاه د چا
 پرې به نړدي همېشه کلاه د چا
 دا دنيا لکه لولی ده خوشحاله!

که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مين کا^۱
 زره بويه چه خوی ئې د بورا يا د بلبل وي
 وسيځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي
 پېر په باغ کښ کډ شي څوک خالي وزی له باغه
 ما ئې چه مزه د خوړو شنډو ده موندلې
 خيال ئې د زلفينو لکه غل د خپلي خوني
 سترگو ته ئې وگوره څه ځني توري زلفي
 هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي
 سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
 درومي کرزي غواري خو په گل باندي وطن کا
 و تنبتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
 څوک ئې مېوه وخورى په گلونو پک دامن کا
 ناست وم که ولاړ وم زره مي هرکله من من^۲ کا
 هر کالي ليدلي فراغت ئې دزدیدن کا
 څر په سنبل زار کښ دوه هوسيه د ختن کا
 هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
 تن ئې آزارېږي په کميس د سري^۳ صافو
 گل د چنې بويه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي وليدې دا توري سترگي ستا
 يا د باز يا د طاوس يا د شاهين دئ
 زه به نکرمه هېر نوري^۴ سترگي ستا
 يا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

^۲ د اغزو خواړه.

^۳ يو ډول کالي و.

^۴ نور هېرى.

لکه وژغوري کبلې په مرغزار کښې د خواره وربل تر سيوري سترکي ستا
 لکه پټ سپاره د جنگ نېزه په غاره دا اوږده بايو پری پوري سترکي ستا
 چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
 لکه څوک په ميو مست شي هسي مست شم زه چه ووينم مېخوری سترکي ستا
 که شېخان که زاهدان که عابدان دئ د هر چا د زرونو چوري^١ سترکي ستا

چه دي غوښت هغه ديدن دي ورته گوره

که خوشحال ندئ^٢ کوري سترکي ستا

چه مي بنکته پورته اوبنکي تگ و پو کا چه مي بنکته پورته اوبنکي تگ و پو کا
 زه په دا طمع د شاه د سپيو مل شوم زه په دا طمع د شاه د سپيو مل شوم
 هر چه ستا په کتبلي مخ باندي مين دي هر چه ستا په کتبلي مخ باندي مين دي
 که زه ورو وایم خبري گرم مې مه کره که زه ورو وایم خبري گرم مې مه کره
 ستا له غمه چه و چا وته ويل کرم ستا له غمه چه و چا وته ويل کرم
 په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي
 پادشاهان يې ارزومند د نندارې دئ پادشاهان يې ارزومند د نندارې دئ

د گلونو دور تل نه وي خوشحاله!

بنايسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقيقت راته معلوم شو د هر چا حقيقت راته معلوم شو د هر چا
 چه په سردي سوگند خوري ورځني پار کره چه په سردي سوگند خوري ورځني پار کره
 د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي
 يا څو و دا جهان واره بې وفا و يا څو و دا جهان واره بې وفا و
 آدميت له آدميانو نه خدای واخيست آدميت له آدميانو نه خدای واخيست
 که هندو که مسلمان که بل فريق دئ که هندو که مسلمان که بل فريق دئ
 نه د دين د چاري شناخت مهر و وفا شته نه د دين د چاري شناخت مهر و وفا شته
 د تقليد رسم عادت ياري خپلوي کا د تقليد رسم عادت ياري خپلوي کا
 همگي واره ياران د خپل مطلب دي همگي واره ياران د خپل مطلب دي

^١ غلې.

^٢ نه وي.

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي سل بلا درباندي وايي پسي شا
د دو دام ترې سړيونه بهتر دئ
اي خوشحاله څه له ښه به په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا د غافل سره دي ما اواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوریدلې سترگي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
د چار پایو په حساب دئ سړي ندئ چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طیبیان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غلیمي دف کښېږده له لاسه په وهلی هر څوک نقاره نکا
وره ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خداي چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا ترورې خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر که سړی ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ لکه بي اوبو څوک بند په گرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلگېری اوس دي تر په پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي خاوند خداي به ئی آسانه لکه شپول کا
چه گلونه د بهار واره تمام شي د زړه سود شيدا بلبله په خټول کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول کا

^١ په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

^٢ ترپي.

^٣ يو خود رويه گل دي.

^٤ په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

د خوشحال د رنج علاج په يوه خدای شي
چه له درده سره تل بنوري آشول^۱ کا

خپل عمل چه سړی سپک کا لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپی دئ چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته چه احوال پېغور د پک کا
مزري بنکار کا د گاوزو پیشو گزری بنکار^۲ مرک کا
دا خبره ده که کپړي که کیسه د دو تک کا
چتی^۳ باز په پرونو نشو که آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو نن څه ناسته په انډک^۴ کا
ځما ژبه نده اور ده گزارونه د توپک کا
چه ځما اختیار ئې خور کر خدای دي خوار هغه خټک کا

خوشحال ناست په برمول دئ

ارمانونه د اټک کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا له هغو غواره که غواري څه وفا
د دنیا بنیادی غمونه سره گډ دي په خندا خندا دي ژر کا په ژرا
چه فتنې ترې پیدا کپړې واره نفس دي نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي امرا سره دینمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهپړی یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کره که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولی خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعنی فوچ فوچ،

^۱ په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندی ارویدلي.

^۲ یعنی بنکار د مرک.

^۳ یعنی شب پرک.

^۴ پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله

ته هم هسي زبست روزگار کره له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا
که مته غندي تېره لري مرک داره
په ارمان د دیدن مرم پرې سلام دئ
بنايسته په جهان پير دي بڼه هغه دي
لکه سترگي تصويري ځنبل مي نه وي
څه خوښی ئې پکښي بيني دي پوهېږې
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ
که په تن خوشحال څټک دئ ځنې لري
د ده زره د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مړده گام د تمنا^١
زار^٢ ځما د زره دي، زار ځما دي په دا کار کښ
مرم له يار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي
څه شوه هغه مينه چه د سترگو په کاته کښ
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنگام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا
دیدني ياران په کار دئ په دنيا کښ
د گونگت مينه په غول په غوښايه ده
که پخپله رضا درومي چاره نشته
په بار بار د هغه يار منت را باندي
عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
چه ياری د دیدن په تمنا کا
خاصگي مينه په گل باندي بورا کا
که ځما په رضا درومي خوله به را کا
چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

^١ محشي په خريشوي ترجمه کړي دي،

^٢ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^٣ په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

^٤ را ستاوه.

سل رحمت د عاشقانو په همت شه چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
 په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
 که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا
 بلا کاندې خوله وازه د فتنو آتش تازه شي
 آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کنبېني
 که نور مهر دي نشته څه خو کره د حال پوښتنه
 څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غوارم دریغه
 که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کره
 خپل ځان وژني قحري^١ چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا
 بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کرېلا^٢
 له هسي رنگه حاله، راته ووايه اصلا
 عاشقان دي واره سر کرل همیشه په واویلا
 د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کرله تا لا
 نه به بل څه وکښي نه به کاندې نور املا
 دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا
 ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی
 چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه يم
 ستا له جوړه له ستمه هورته لاري
 د ناستي په وخت ئې واکره آزار مه شه
 پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا^١
 گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
 که کډو د میو تش کرم سبو هم لا
 هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
 د وربل غوتي کوڅی د گیسو هم لا

^١ بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تپهو او کبک.

^٢ تر دې کلمه لاندې محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

د خوشحال خټک دپاره چه میخور شو
په مغان مي ویني کښېښوول باهو^۱ هم لا

دوه زرونه چه يو شي غر به هم پاره کا
توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم
څوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ
خلق په شيطان باندي لعنت لرينه
سل رنگه غمونه لور په لور د نفس لاله سه
چه وپش وي د شکرو ډېر عالم ورباندي ټول شي
خوبي د خپلی چاري څوک په مت په کونښ غواړي
څار تر يکړنگی چه زړه ئی يو يو ئی اقرار وي
هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئی چا ته نه وي
ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئی بيچاره کا

گل و سړي ورکړه چه خوشحال په يوه گل شي

خره غوايه نظر کله د گل په پشتاره کا

د بي ننگو پښتنو له غم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونيره کار وي
چه د ننگ گوهر مي مات شو دواړه سترگي
هغه درومي په لاس نه راغي^۲ بېرته!
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو
که مي لاس وئ په رضا می به کښې ښوول
د هغو د خولې کړې خبري اروم
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو
په هغو لويو خبرو شرمسار يم
سل غندنې پېغورونه را دو څار شول
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ
لويي پرېښوه وينو له کم ما
چه که واخيست انتقام له گرم ما
په ژړا کړې يو دم بي نم ما
استاده کړه په ساحل له يم ما
په ناکام کړه و مغل ته خم ما
په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
د مغل په لوري دوه قدم ما
چه خبره ورته نکره سم ما
که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
چه هر چا وته ايستې له فم ما
چه به ځان ساته همپش له دم ما
که ليدلي د هزار الم ما

^۱ بله املا ئی (باو) دي، په معنی د بنگري چه د ښځو يو پسرول دئ.

^۲ نه راځي.

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کر دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه يار در سره څه کا که وفا کا، که جفا کا واره بڼه کا
دا تل دود د بڼايسته وو، د ياری دي چه يك لخته د زره مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه بڼايسته د جهان کل واره خپل زره کا
چه د کير خيال دماغ وته ئې گورم اندېښنې مي وينس بيدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم هغه عمر چه جدا له ياره تله کا
تېره چار به د هيچا په لاس را نشي که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په ديدن د زره نشاط شي لکه باغ پاني گلونه په اوبه کا
په درتللو ئې شريې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما حقيقت سره قرين مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وايي لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غوارم په دا څه شي که بی نیاز وگري نه وري نیاز ځما
د عمزی په تبغ مي وژنه صرفه مه کړه څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ په محراب ئې د ابرو نماز ځما
بڼايسته د بن طاوس ور لره بويه دا واره ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوړو زرونو بلوسي سزا مومي بڼه چه خوار شو پدنيا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال څټک عاشق يم نیاز ځما

زره چه نه وي مبتلا پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غذا کا په تېره توره د لا
که عاشق د يار په تبغ مري پرې منت دي د يار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کر عاشق خوښ د يار بالا

گل د عشق دي غورېدلي و عاشق ته ده صلا
 دا د ني چاري ادني وي د اعلا چاري اعلا
 که شېخي زاهدي غواری پخپل لاس کښ د لالا
 لکيور^۱ د ستا په سر کره سر وهه په مصلا
 يا مسواک کښېږده په سر کښ يا ئې و ټونبه تر ملا
 په تسبيح خو ځوه شونډي نور ټکي کوې که غلا
 مرد هغه گڼه خوشحاله
 چه ئی کږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا واره تا کرېم^۲ سر هوا
 چه هميش ئې په عالم کا د جهان گوره غلوا
 په نوا ئې بې نوا کرل بې نوا شول په نوا
 د هر رنځ دارو موندل شي د بد خوي نشته دوا
 عاشقی ځني په گور کرل څوک پراته دي په زگروا
 چه مي ويني د کوگل خورې ويني کله دي روا
 د چمن گلونه وا شول
 د خوشحال نه شو زره^۳ وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا که توانيږي ازلي قسمت دي نور کا
 بڼه چه سپين د زهد ليري له ما گرزي چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
 که رشتيا وایم ويل ئې په ما اور دي څوک چه ما سره بی عشقه بل بيور^۴ کا
 که په خوله مهر وهلي د عشق دي په سينه کښ ئی زره وگوره څه شور کا
 د لیلی نه نوريده د مجنون مينه چه مي زره له ياره نيسي خلق زور کا

^۱ دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

^۲ واره تا کرېمه رسوا.

^۳ زره نه شو وا.

^۴ تر دې کلمې لاندي محشي (مشغولا) ترجمه کښلې ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

نازیني د دې بېهر واره بویه چه نن ناز و غمزه ستا له سترگو پور کا
 خما یار په هر محفل باندي چه راشي په بنایست د بنایسته وو بازار خور کا
 یو زمان د زره خویني په لاله زار کښ دا فلک ئې بل زمان را باندي اور کا
 چه دیدن د مین نه وي زه ئې څه کرم که گلونه شگفتن راته هر لور کا
 تېر یاران به نورو نه ویني په سترگو
 که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وري عاشقان ستا که هر څو تېره دندان لري سگان ستا
 چې قدم له تا نه اخلم زره مي نه شي پا بسته يم د زلفينو په ريسمان ستا
 ته لا اوس لکه غونچه په غوریدو ئې د بنایست خبري لاری په جهان ستا
 په بنایست د بنایسته یوسف ثاني ئې په دوه کونه بڼه دیدن دي رایگان ستا
 په جهان کښ که تر مرگه گران څه نشته زه تر مرگه لا بتر گیم هجران ستا
 زه به نوم د سلطانيه باندي کښېږدم
 که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېژوان دي په زرگر نوي سو اریا^۱ بیا د زرونو آزار اخلي پاریا پاریا
 په خاوند مي دي سوگند وي باور وکره چه هیڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساریا
 زه هر گوره دماغي په ځان غره وم ولي ستا سترگو خما دماغ او تاریا
 د چرې د کتارې حاجت هیڅ نشته د بڼو په غشيو تا بېچاره ماریا
 کله کله ئې له حاله خبر آخله
 بېچاره خوشحال خپل زره در پسي هاریا^۲

بڼه سري د چا په بدو نظر نه کا که څوک بد ورسره کاندي دوي به بڼه کا
 په بارداره ونه تل ورپري کاني ورته گوره چه بارداره ونه څه کا؟
 د جهان کینی غصې واره تر شا کا که سري په وخت د قهر مرگ تر زره کا

^۱ په دې بدله کښ د بیتو وروستي کلمات ټوله هندي دي چه د لمري بیت د لمري مصراع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاریا په معنا د کناره گېری او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشی او دریم بیت پای په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ویشتلو دي، په څلورم بیت کښ د کتري کلمه په معنا د خنجر ده.

^۲ بايلو.

دا پدا چه خود بيني ور څخه نشته د جهان نندارې ځکه دوه لېمه کا
 په کينه په حسد هيڅ د چا و نه شي هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
 نصيحت د نیکو بڼه دي نه د بدو کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
 و سړي ته ئی اختيار ورکړ هوبنياره که په هره چار کښ خدای واره خپل کره کا
 ورغ او شپه په لار رواني قافلې دئ نیک او بد د قافلې په لاري تله کا
 یک تنها په لاري تله نه ده خوشحاله
 په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا چې د عشق سیلاب پرې راشي واره نور کا
 ما ته مه وایه عاقله چه عشق څه دئ؟ که مین شي تا به هم له عقله مور کا
 زه به هیڅکله له عشقه نه وانه ورم عقل څه په قهر تل د گوتو مرور کا
 زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه ولي ما او عشق خدای لا ویله جوړ کا
 زما عمر په حساب تر شلو زیات دي د عشق غم به مي په دیرش کاله کښ زور کا
 که ئی چیري د خپل یار په وصال لاس شي
 بیچاره خوشحال به هم خاطر پرې سور کا

که بې نمازه د قیامت په ورغ ممتاز کا و جنت ته ئی روان په ډېر اعزاز کا
 نماز گزارو ته ئی هسي حکم وشي چه فریبتې ئی د دوړخ په اور کذار کا
 اولیا او انبیا به هیڅوک نه وئ چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
 تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
 دا ځای کار د هیڅ تاعت ندئ خوشحاله
 گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل دي د وصاله بهره مند کا په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
 په زمان به دي پیوند له هر چا پری کا که محبوبه دي د ځان سره پیوند کا
 نوې میاشت به دي په مخ گوري وگري که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
 زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کرم که له ورايه د دیدن مشغل څرگند کا
 مبتلا خاطر مي مري د یار له لاسه بیا له میني هم د یار په سر سوگند کا
 چه له سوزه له گدازه ئی حذر شي زمانه به ئی گلاب نه به ئی قند کا

د هر چا قدر قيمت پخپل هنر وي د گني قدر څرگند د گني خوند کا
 چه د عشق د لېونیو په حلقه شي کله وي چه هغه غوړ د چا په پند کا
 د جاهل سره کلگېنت لکه دوړخ دي له دانا سره راضي يم که مي بند کا
 که د خپلو سپيو نوم ورباندي کښيږدي
 خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زره لري بها^۱ ځان به نه کړی کم بها
 څه وي څه به شي خبر شه ابتدا په انتها
 چه به کانه^۲ تنها کپړي خو لا نن ښه ئې تنها
 چه ئې نور له تا آخلي پخپل لاس ئې کره رها
 ته خبر نه ئې له ځانه چه په تا کپړي څه، ها^۳
 درته وایم نه پوهېږي څه غفلت لري ها ها
 بل مخ مه گوره خوشحاله
 مخامخ شه په شها^۴

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنگ کا اواره دي د نیمگړې دنیا ننگ کاه
 شپه او ورځ دي پسې ژاري یار دي غواري که مین وي په رښتیا ځان دي ملنگ کا
 و اشنای وته د یار مینه څرگنده لکه قصد چي له ډیوي سره پتنگ کا
 دا د غم کښتي چه گرځي په دریاب کښ یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
 ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
 اوس که زره منع کوې سترګي دي جنگ کا

^۱ لمړی بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

^۲ ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانه تنها کپړي).

^۳ "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځاي (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

^۴ شها یا شهي په بښتو کي لکه ليلا د معشوقو عام نوم دي.

^۵ دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

له دلبري نه مي خوله غوښته اما
 د ماني په وخت ئې تل هسي خواب و
 هسي يار سره څوک څه لره ياري کا
 زه به هېڅکله له عشقه نه وانورم
 څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي
 د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ
 که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم
 زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مين شوم^۱
 پارسايي غواړي له ما نه صنما؟

نو بهار شو بيا نرگس په باغ مستي کا
 په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ
 ميتلا بلبله سر د گل په پښو ږدي
 تواضع زده کړه په تن له سرو وني
 کرلاني لا نور شراب نوشلي ندي
 دا مستي واره په جام الستې کا

نادیده په نادانی څه بلا کا
 روستايي تر دښته نه وي رسېدلي
 و کافرو ته روغ کړې د دين توره
 و دانا و ته بلا شوه خپله پوهه
 دا همه د بد خوږي علامت دئ
 په جهان کښ چه خويونه د بدی دئ
 الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
 بيهوده ويل د دښت کربلا کا
 مسلمان ته ئې مشرک سړی تر ملا کا
 چه ئې تل په سل غمونو ميتلا کا
 چه سړی زنا خونونه، ټکي غلا کا
 يو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

^۱ يا به وهلت وي يعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

^۲ يم.

^۳ چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا.

^۴ په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دين توره".

عطار دې نور قلم له لاسه کښېږدي چه په دا خويي بهرام انشا املا کا
 دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
 خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا^۱ څرنگه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
 ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر گفتار ستا
 ښې د هوسۍ سترکي دي، نه ښې دي ستا تر سترگو ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
 څوک دې چه تا وويني مين در باندي نشي هر لوري ته ډېر دي که ئې گورم خريدار ستا
 چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درست عمر څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبگار ستا
 زه به ورته نه وایم سړی چه تش کالبد دئ هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په دیدار ستا
 گل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاني چا وې چه لاله دي يا رابيل دي گلغذار ستا
 ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل راشه حال ئې گوره چه څه حال لري بيمار ستا
 وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه وئې چه دا دارو کرم اور بليږي په پرهار ستا
 سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
 به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واره مست شه بد ويل کا و سړيو ته ښکنځل کا
 سل بلا تر خوله وباسي په تېره توره ورژل^۲ کا
 چه خپل زړه و چا ته ورکړي هغه چاري په تاتل کا
 زه به څه ماڼه له چا کرم په ما دا چاري زړه خپل کا
 ځان به واچوم و سيند ته څوک به دا هونيره زغمل کا
 ده پخپله دا فتنې زده که بد خواه ورته سنبل کا
 نه ئې ويره د آزاد شي به مي رحم په ژړل کا
 چرته ځم په چا فرياد کرم څوک به داد ځما د دل کا
 بل تاراج نشته خوشحاله
 واره عشق دي چه نتل کا

^۱ ستوري چه منشي د فلک ئې بولي.

^۲ دا بدله هم په چاپي ديوان کښ نسته.

^۳ غوښي کوئل او ټک ټک کول.

هر بيمار چه د^۱ طبيب سره شدت کا
 د ماهي ژوندون درياب دي که ترې ووت
 شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي
 و مهتاب و ته د سپيو غيا کېږي
 د گونگت^۲ د گل د بويه نه بلا ده
 انبياء چه کافرانو و ته بد شول
 خوار هغه چه د غليم په نغوته^۳ درومي
 يو د رود په غاره تږي تشنه لب مري^۴
 د فرقان په هدايت فاروق پوهېږي
 که ئې گوري و خپل ځان و ته آفت کا
 په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
 د افتاب د کومي چاري خسارت کا
 په غيا غيا ځان هسي فضيحت کا
 ژواک ژوندون واره په بوي د نجاست کا
 واره چاري د شيطان په مصلحت کا
 مدعي غليم د نیکو نصيحت کا
 هر خسيس په خساست کښ خپل عادت کا
 نه بوجهل بولهب ته هدايت کا
 طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
 نه اودس غسل د کبر طهارت کا

يار په څه بې وفايي کا
 لکه شمع له ما درومي
 عاشقي دي هغه کاندي
 څو بنايست دي دلبره
 چه بې جرمه جدائي کا
 په بل ځاي به روښنائې کا
 چه قبوله رسوائې کا
 هونيره کبر و منائې کا
 خوار خوشحال ته د سرو شونډو
 بوسه ورکړه گدائې کا

يار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا^۵
 تل به د جفا په دريابونو کښ غوټې خوري
 ژر پاڅه رويباره ځما زره پسې بلا کا
 څوک چي زره د دور په دلبرو مبتلا کا

^۱ له طبيب.

^۲ جعل.

^۳ يعني اشاره.

^۴ دا بيت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تيمار د رود پر غاره تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئې لکه چه صحيح دي
 بوتيمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاره سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

^۵ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

څه گنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم^۱ وږي په ځاي پرېږدي و مرو وته صلا کا
 هيڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دايم د زړونو غلا کا
 ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
 ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الال^۲ کا
 ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه يم څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا^۳ کا
 راشه که ئې گورې دا پخپل جمال مغوره

څو رنگه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
 نور څوک هم شته په دنيا کښ خو که تل به ئې په ما کا
 راشه گوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژرا کا
 د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
 که رشتيا ور څخه نشته مرگ ئې مه وه تل رشتيا کا
 څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځي نظر تر شا کا
 مخ ئې گل دئ زه بلبل يم تل بلبل د گل ثنا کا
 هيڅ مانه مکره خوشحاله
 بڼايسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصيت دي د سيماب څو ونه مړې ځنې نه ځي اضطراب
 ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه ديت شته نه فضا شته نه عذاب
 ستا د سپو سره گرزم ستا په کوي کښ گندي ما ورسره گډ کړې په حساب

^۱ څه ئې دود دي څه ئې رسم.

^۲ يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

^۳ سوځل او بلول.

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم که په وېښه ميسر شي يا په خواب
 دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو ارويده شو يو ځای نقل او شراب
 چه په ډکه خوله دی ووې ياري نگریم د بلا په خوله دي ورکرم زه خراب
 په ملال ملال کاته عاشقان^۱ وژنې ستا په سترگو کښ چرې دي د قصاب
 ماته څه وايې چه وايه څک دي وژني ته له خپلو سترگو غواره دا خواب

که دي زره وي چه به زره د خوشحال گورم

راشه وگوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب ورته زهر شوې گولی د طبيب
 برآمد ورباندي صوت د غراب شو خوشامد ورته آواز د عندليب
 طبيعت چه مخطب شي سود ئې نشته بن په پند ته نصيحت نه په ترکيب
 په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ د بوجهل تل نارې وي د تکذيب
 عمارت لکه خطا هسي خطا ځي په اول ئې چه خطا پر بوزي ترتيب
 نصيحت د ناصحانو باندي باد شي چه زوال د چا د چاري شي قريب
 دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي د تعليم او هنر اثر په ذنب
 د پخو په حال اومه کله پوهېږي د مقيم په حال خبر نه وي عريب
 نصيحت بې ځايه واره جگر خون دئ ځکه ژبه تر غاښ لاندي کره اديب
 د هلك مينه په چا وي په هلکو د لبيب قدر په چا وي په لبيب
 په زرگونو مي دنيا و هر چا ورکړه په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب

د خوشحال څک په شمار په حساب ندئ

په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
 د زلفينو تر نگهت ئې مشک شرمېږي د خولې^۲ تر بوي ئې نه رسي گلاب
 د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ مشاطه ئې چه پرانزي^۳ پېچ و تاب

^۱ په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زرونه ورژلي.

^۲ د خولو.

^۳ پرانځي.

نور شراب ورته اوبه د تر خويي^۱ دي چه ئې مست وي د لبانو په شراب
 وي مي زره مي ستا د مخ په اور وريتيږي وي ئې پرېږده چه بڼه وريت شي دا كباب
 ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي زره مي گوره په تصوير كښلي كتاب
 عاشقان مي كشتگان د معشوقې دي كشتگانو څخه نشته سوال ځواب
 كه ته څه خو اشارت وكړې د سترگو
 د خوشحال څټك به ووينې شتاب

نول د تن د ځان شيون د زره آشوب يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
 وايي ته په چا مين ئې راته وايه بې له تا له نورو مينو توبا توب
 خوله چپيه ده د حيات په تور ملسل^۲ كښ نوم ئې شته لا هيڅوك ندي پرې خروب
 ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي كړه نرگس ځكه كښين سر د دار په چوب
 خار و خس به دي په لاري كي پري نردم چه ئې توپم د مژگانو په جاروب
 واړه شونډي په لذت سره يو نه دي څوك حلوا دي د نباتو څوك اتوب
 لكه باز خال دي تارو دا بڼگار د ده دئ كه څه شي ځما د زره په تلا توب
 دا ځما د سترگو اويني ويني بدي د ويشتلي زره له سترگو ځي زهوب
 ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زره ولاړل
 د خوشحال د زره آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان كښ څلور قسمه دي نعمت عاقلان ئې دي خبر په حقيقت
 لمړنې نعمت د علم، د بڼه خلق دئ دا نعمت په دواړه كون دئ راحت
 بل نعمت په دا جهان د پير دولت دئ چه هر شان پرې ابلهان كا فراغت
 بل نعمت د رياضت دئ كه ئې گورې په هغه جهان راحت دلې محنت

^۱ په چاپي نسخه كښ "تر خولي" ليكل سوي دي چه معنا ئې نسوه را بڼكاره.

^۲ مطلب ځني زلفي دي.

په خپل مټ، په خپل کونښن نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مين شوم د بلندي په قامت راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه گویا پاڅېده بلا د قیامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه هغه دم مي ناره وکره قد قامت
د مژگانو ناوکی ئې هسي نه دئ چه به څوک ورحمئ درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښلیو د دیدن ننداره گوره او کنه کانه به درشي ندامت
چه د کښلیو ننداره ور څخه ولاړه خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندې
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
هم هغه درباندي هسې شان مين کرم چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې د لاله تر گل ئې پېر دي لا ښايست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري وايي نه لري قمر ځما ښايست
لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي که صبا کا د گلونو وا ښايست
د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
عاشقان دي پرې پتنگ کرل چه وړيتېږي خدايه تا کر په جهان پيدا ښايست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت^۱ صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي له هغه موره به نه زېږي کپوت^۲
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي د ښه زويه ځي ناری په ملکوت

^۱ محشي فرزند او زوي ورته کښلې دي.

^۲ محشي "نه زوي" ورته کښلې دي چه مطلب ئې نالایق دي.

د مزړې په خوي پيدا شي ځني زويه ځني غواړي د گيدر غندي خپل قوت
 چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو هغه زوي خو عمل گوره کرتوت^۱
 د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې که بڼه خوند لري ترې بڼه گڼه تور توت
 پېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
 و خوشحال ته هوبنيار مېنک دي پير فرتوت

د شوم سړي له كوره كه اوبه وي د حيات موسی څخه هيچ نه و ور څخه يوه عصا وه هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي د گل د عمر كار، د دنيا مال، د سفله مهر چه شرم ننگ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه^۲ دانا په جگرخون كېن د نادان خوښي افزونه عادت د فلك دا دي هم د بناد هم د غمجن كا خوشحاله څه اندوه كړې خوښ پدا اوسه خوښي كړه چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زكات

که عطار د خپلو مېنکو کا صفت^۳ په دا څو ئې روان نشي نگهت مشاطه دي د دريو ارايش كا که د خره زين د سړي واره سره زر كړې كوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي د هوبنيار چه زيست روزگار شي له نادانو په نصيب ئې دغه دواړه تو که نه وي ولي دريغه که د ناوي وي صورت خر به آس نشي په دا زيب و زينت جوهرې ئې خبر دار دي په قيمت شيرين عمر بزي تيريري په حسرت چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

^۱ دا کلمه عیناً ولیکله سوه په ټولو نسخو کېن دغسي ده.

^۲ دا بدله په چاپې نسخو کېن نسته.

^۳ وي.

^۴ چه شرم ننگ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

^۵ دا بدله په نورو نسخو کېن نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

د خوشحال که نه د تن یې نه د گيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات
يو څادر تر میان وي فهم پاتو شي له کاره
هيڅ بني ولي نې درست اسرار موندلن ندی
وزېږي^۱ له نوح د طوفان په موج فنا شي
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه
هونبره^۲ علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي
رد دی که مقبول دی که معقول دی گوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښيږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړي، بکښي څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست غنچه خوله نې نيست و هست^۳
په دوو زلفو عنبر پاش په دوو سترگي^۴ مي پرست
څه شپوې دي په جهان کښ د همه شپوو همدست
منفعل نې گل تر مخه تر ښه قد نې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ چه دايم نې وم په مرست
د بالاً^۵ بلا نې ښه ده
د خوشحال سره پيوست

^۱ مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر و او د آذر زوي ابراهيم و.

^۲ همره شي عالم چه فرښتو ته.

^۳ خوله په اعتبار د تنگی گویا نيست ده.

^۴ سترگو.

^۵ چه.

^۶ چه مطلب ځني قد دي.

(ټ)

که د شمع غندي کنبېناستې مخ پټ تجلي دي د جمال وينم تر خټ
 ته ورځه په نجاست باندي پېرې کره د گلزار له گلو څه غواري گونگټ
 د چندن دوني لږ لرگي تحفه دئ نه د بلي بدي وني درسته ست
 په وکبلو به ئې څوک وي چه بد وايي د گنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
 که په څو را باندي و خېژي خطا شي راته وايه چه دي پرېوزه دواړه مټ
 مگر مرگ ئې په ارمان و بله جدا کا د جيغي^۱ جدائي نشته له لويټ

چه دي زره هغه به ووينې خوشحاله

خون يوه قطره که تېر شي تر دا خټ^۲

(ټ)

چه بد نه کاندي خبيث نور به څه کاندي خبيث
 ځني طمع د بنو مکره کله بنه کاندي خبيث
 چه د بل بېبگره ويني ځان اوپه کاندي خبيث
 که ئې ځاي وکړی په زره کنډ خوږ دي زره کاندي خبيث
 که ځما په خوله شي خداي دئ زر رانده کاندي خبيث
 چه جهان ور ځني خلاص شي خداي دي مړه کاندي خبيث
 د مېرې غندي خوشحاله
 الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترگو تور کا الغياث وارې جور ظلم زور کا الغياث
 په ما خوار باندي ئې نر ناحقه لېردي^۲ سل بلا د څنگه نور کا الغياث
 زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ په عاشق به څه پېغور کا الغياث

^۱ محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويته د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

^۲ خط.

^۳ تلنگ او راهي کېده او لېږل.

چه د وصل په دولت وي^۱ سره جمع جدایی به هغه خور کا الغیاث
 د خزان دوک ئې لیدلي دي په سترگو چه بلبلي هونبره شور کا الغیاث
 هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
 څوک به مر دا هونبره اور کا الغیاث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هيڅ په پالنگ د معشوقې ورځې سر تېري
 له معشوقې نه شپوه بويه څو رنگه د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هيڅ
 که په زر رنگه خوبۍ اراسته وي چه زلمۍ په بلا بر نه وي هم هيڅ
 هونبيرانو لره عقل فکر بويه لېوني چه بي خبر نه وي هم هيڅ
 چه له شور و شره خلاص دي مردگان دي د ژونديو چه شور شرنه وي هم هيڅ
 که بادشاه څخه بي شماره خزانۍ وي چه ئې بڼه جنگې لښکر نه وي هم هيڅ
 مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ چه سخی سړۍ تونگونه وي هم هيڅ
 زور سړۍ که تر څنگ کښېنوي بڼه ناوې چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هيڅ
 سوداگر که وقوف دار د هر کالي وي په کيسه کښ چه ئې زر نه وي هم هيڅ
 که سړۍ د جهان واره علم وکا چه د ده د عمل چر نه وي هم هيڅ
 باز که لوی کټه خو شرنګ د ډېر صفت وي چه تېز پر په زره زره ورنه نه وي هم هيڅ
 يو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
 د سړۍ چه دا سير نه وي هم هيڅ

(ح)

کلک خراباتي یم له ما غواره صلاح ډکي پیالی اخلم تر صباح تر رواج
 څوک دی چه د نمر خوبی به ستا مخ په څپر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
 مه پوینه زاهده د بڼه مخ له نندارونه سترگي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
 توي کره په هنگام د حادثې ساقی په جام کښی می چه باد را پاڅت په زجاج کښی بڼه مصباح
 پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنگ ته جوړ شه
 غسل په می وکره د مومن وضو سلاح^۱

^۱ الوضوء سلاح للؤمن عنی اوسد د مومن وسله ده.

(د)

د خدای عرفان می وشو په عرفان د محمد
 راشه نظر وکړه په طه او په یسین^۱ کښ
 ډیر خلق پیدا دي انبیاء که اولیاء دي
 خدای سره موسی په کوه طور کړلې خبرې
 پیک ئې جبرئیل و د رفرغ جلب نیولې
 خوان د موسی خورمن سلوي یو لک وگوري
 خواست به نور څوک نکا د خسته وو عاصیانو

لاس دي لگولي ما خوشحال په دواړو کونه

غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډیر عالم ځما په یاد
 هم دا هسي راشي تیر شي
 عجب لویه کارخانه ده
 و حباب و ته نظر کړه
 هسي نه ئې که پوهیږي
 هیڅ خبر نشوې له ځانه
 غمجن والي دي په څه وي
 څه سختي لرې خوشحاله
 دا دي زړه دي که فولاد

سپي چه ولامبی په رود
 په بهار او په خزان ئی
 لیونی لپونی تر شی
 لا بد بوی شی دا دی دود
 هیڅ و نه شو ځما سود
 څو چه شی ورته سرود

^۱ رشه نظر وکړه په طه په یسین باندي.

^۲ یعنی یاد او بیان او ثابت.

په سوړوالی کښی چه کارشی و هیچا ته مه شه تور
 چه ئی قصد د گزار نه وئ هغه نکا زگره خود
 که ته کام غوارې خوشحاله
 کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد مرگ دي هر سړی همپش لری په یاد
 چه د عمر ئی بنیاد په هوا ایښی په دا هسي ژوندون څه دي اعتماد
 د آدم خاوري د غم په اوبو نم دئ خمیره^۲ په قدرت کرې چل بامداد
 انبیاء او اولیاء لارل و کور ته ته به وائی چه د دوي نه و بنیاد
 د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئی گورې چه هیچا ځني بیا نه مونده مراد
 همپشه که ژوندون^۳ غوارې درته وایم همپشه که د نفس سره جهاد
 مسافر چه ئی سفر وي څو دوران په مقدار د هغې لاري اخلی زاد
 راشه زره له غیرو پریکړه ای خوشحاله
 په امید ئی د دیدار لره زره بنیاد

و د نه زېر فرزند د بابا په غولي وند^۴
 د مریخ په کوکب شوي شوخ بی پاک بلا لوند
 د زهره په ستوري زېره خوش خرم خوشحال خورسند
 نحس او سعد اوه ستوري تر دا نور شته لا بلند
 په هغه طالع چه وشي په عالم کښ شی څرکند
 بختور دانا مخ دویي د وگری دلپسند
 د ده زره په هره چار کښ د همت سره پیوند
 همگی په خوړو پک وي د گني غندي بند بند
 د ده علم عطائي وي نه سبق د دانشمند

^۱ د مرگ په اوبو.

^۲ خمرة طينة آدم اربعین صباحاً.

^۳ یعنی ځما گله.

^۴ سید راحت وند په معنی د خندق او غندی را وړي دي.

چه تر ژبه څه وباسي نصيحت وي وعظ، پند
 پخپل شرم ننگ راغلي نه په شخوند وي نه په خوند
 دا ته څه وايي خوشحاله
 خرو ته څه ورکوي پند^۱

هر گروه له خپله گروه دې خوشنود هر سرې لري نظر پخپل مقصود
 دانشمند د دانشمند په صحبت خوښ دئ د جاهل په صحبت گډ شي جاهل زود
 مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتي جهود
 د جماع په لذت حيز کله خبر دئ که ئې حوره په پالنگ کښېني څه سود
 چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دئ
 غير جنس سره خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوړو شونډو وي ډير دى تلذذ تر همه خواړه ئې تير دئ تلذذ
 ما وي زه به ئې غسل سره نسبت كرم د دشنام ئې په بل پير دئ تلذذ
 له شكرو زړه نيوه شي نه له ده نه د پيو^۲ روي^۳ په څه څير دئ تلذذ
 څو مي ياد د هغې خولې د مچي خوند دئ نور مى كل له دله هير دئ تلذذ
 د ناوك ئې^۴ هم لذت تر حساب تير دئ ولي زيات ئې^۱ د شمشير دئ تلذذ
 لكه و د زنج سيب په هغه شان دئ نه چه اوس ئې تير و بور دئ تلذذ
 ستا د ژبي د سر ډير منت را باندي په دا يم ئې را بر سير دئ تلذذ
 په هجران د شكر ليو په جهان كښ
 په خوشحال زهر و گنډ هير دئ تلذذ

^۱ قند.

^۲ دا کلمه په هره نسخه كښ جلا املا لري (پيو وري، پيووري) ام اصل يې (پپوړي) دي چه په پارسي

ئې قيقاق بولي.

^۳ د.

^۴ د،

(ر)

آه دا هونيره استغفار چه ئي تل کړې په اسحار
 گه رشتيا دا استغفار دئ بيا گناه څه گناه کارا
 که دا کار دي په دروغ کړې شرم وکړه له دې کار
 هم دروغ کړې هم گناه کړې ترس د نشي^۱ د قهار؟
 هم توبه کړم هم گناه کړم ته مي وينې گردگار
 زه عاجز بنده عاصي يم پرده پوښ مي شي ستار
 د خاصونو توبه راکړه
 ما خوشحال ته استوار

با تو خلوت برگزینم در تو بینم خیر خیر گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
 پنج روزي بیش نبود صحبت گل با هزار ای دریغا در گلستان گر بماندې دېر دېر
 بار آن صبر است این سیب زنج در دست ماست کز رقیبان تو می بردیم جور تیر تیر
 آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود گر چه بر شیران ندیدی هیچ آهو چیر چیر
 گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت گفت وقت قتل می آیی بیادم دېر دېر
 می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
 لشکر درد تو اکنون کرد دل را زهر زهر

تا غنډي به نه وي يوه کنبلي په دا دور یون دي دي د زرکی دواړه سترکي دي د ميور^۲
 وخت د نو بهار دي راغ و باغ واره گلزار دي راز د کردگار دي دا گلونه نه طور طور
 بار^۳ درباندي مه وه هم زره لرم ويريرم باز خوري د زره غوښي، يا ئې ته خورې يا ئې بور^۴
 نور عالم بې غمه زه دا يم په درد و غم کښ عشق نه دي بلا دي چه ئې وينوم په خور

^۱ ترس د نشته.

^۲ يعني طاوس.

^۳ په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

^۴ يعني پړانک.

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راكړه تل به بهار نه وي چه تيريږي وخت د شور
 كښينم و رودبار ته چه رواني اوبه گورم عمر غندي درومي چه ښه وكم باندي غور
 يار دي كه د كور^{۲۶} دين قبول كا پدا څه شي شرط د محبت دي ته هم واخله دين د كور
 مينه د مجنون په ليلا لا شوه پيره پيره څو چه عالم ورباندي وكړه هور زور

طبع د خوشحال ده لكه ښه باغبان په باغ كښ

گل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي على الفور

په تازه عاشقي مهر كوه مهر چه آشنا شو نور كه مهر كړې كه قهر
 كه د زهرو پياله وي ستا له لاسه تر عسلو به لا ښه وي هغه زهر
 چه له لويو له هلكو جفا اروم مگر دود د وفا نشته ستا په ښهر
 په عالم كړي بلا ستا سترگي نزولي څوك به څه لره تهمت وايي په دهر
 زه هاله له د عافيت ناوي قبول كرم چه مي خپله تمنا وركړه په مهر
 د وصال ورځي هلكي تر گړي دي بي ليدلو مياشتي كال شوې كړي پهر
 د ديدن تويي بي حده تلوار كاندي گوره كله به خروب شي ستا په نهر

خوار خوشحال ئې لكه خس هسي لاهو كړ

چه د عشق سيلاب را وخت لهر لهر

ته چه مخ په آينه كړې برابر رښه^{۳۳} شي په دا مخ كښ مخ د نمر
 مرنې سپاره د مخ دي دا دوه توگه توري ورځي توري سترگي مخ لښكر
 چه پلو له مخه واخلي زه دعا كرم هر چا زده چه دعا ښه ده په سحر
 د يوسف غندي مخ پت كړه په برقع كښ چيري نه وي چه پري ولگي نظر
 مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم كا نه هغه چه لكه ستايي د لال خر
 زاهد مخ په محراب وينو سجود كا ستا د ورځيو په محراب نه دي خير
 مخ دي هسي شان لیده شي په خالونو كه ئې گوري لكه گل د پيغمبر

^۱ محشي تر كور لاندي كافر كښلي دي.

^۲ مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا پېره څو به چه عالم ورباندي پېر كړ هورزور

^۳ دا توري د هري نسخې لېكونكي په جلا ډول غلط كزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر رښه صحيح

دي، د سپوږمۍ سپكي رڼا ته وايي، يا نوره سپكه رڼا.

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه نور که ستوري د آسمان دي ته یی نمر
دا د مخ خوبی ئې وگوره خوشحاله
د شرابو د مستي لرئ اثر

چه مرغونه د آسمان ساتي دا کار^۱ د هونبیار دي د بیدار دي خبردار
زه دا نه وایم چه زه هونبیار بیدار یم د ما هم له لاسه ولاړ دي خو دینار^۲
د نادان خطا لا هسي گرانه نه وي که خطا ده خو خطا ده د هونبیار
هو دا هونبیره تفاوت تر منخ لیده شي چه میر بنکار سړی پوهیږي پخپل کار
سربسته د میر بنکاری ور څخه نه وي بیهوده مرغه ضایع کا نا میر بنکار
بڼه مرغه د نامیر بنکار تر لاس ور مه شه او که ورشي یا به خاوري شي یا خوار
د خوشحال خبره نغوړه پرې عمل کړه
تجربې ئې دي لیدلي د روزگار

خه سړی څه ئې تدبیر	هم هغه شي چه تقدیر
که جهان شي تیره توره	ستا په مرگ شي خلق خیر ^۳
بی تقدیره به و نه مړې	نه په توره نه په تیر
بی اجله مرگيې نشته	تبغ وهه مکره تقصیر
لکه کار د مړني دئ	هسي کار نه دئ د پیر
د غازیانو شهیدانو	پروا نشته د سعیر
کُل گټنه ده د توري	که کابل دي که کشمیر
مړني دي چه ^{۳۳} یادېږي	په سندرو هم په ویر
چه دروغ د توري لاف کا	د هغو نه یم دلگیر

^۱ محشي روته کښلي دي چه یو څو اینار بازونه.

^۲ خیر.

^۳ که یادېږي.

^۴ په هغو.

توره بخره د خوشحال ده کان^۱ په کان خلق خبير
 تر اوو پېرېو پوری واره مره په تبغ په تېر
 دا د خان ستاينه نه ده
 حقيقت وایم په خیر^۲

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور که وگری په سولي^۳ کر مخ ئی سور
 ملامت چه په عاشق باندي وایه شي په مذهب د عاشقانو دي معذور
 عاشقان په معشوقه باندي پتنگ دي له جهان به ولاړ نشي دا دستور
 خو د عشق مينه زیار تېري په کوکل کښ د عاشق په پوهه نور علي نور
 د عشق کار په لېونتوب دئ نور څه ندئ راشه واوره، نه په عقل نه شعور
 معشوقې وته بادشاه لکه بنده شي که قیصر دئ که خاقان دئ که فغفور
 روغ ئې هيڅ په حال خیر نه وي له درد که په درد کښ قرارې نکا رنخور
 زړه مي سر تر پایه واره ابله دئ په فراق کښ، لکه وړي د انگور
 هر گروه له خپله گرده سره سرور کا د ما هيڅ نه شي له چا سره سرور
 عاشقان په عشق کښ واره ناصبور دئ
 څه خوشحال یواځي نه دئ نا صبور

چه مکې لره څوک درومي^۴ په خره سپور که حاجي شي نه ئې ننگ وي^۵ نه پېغور
 چه خبر په هنر نه هغه کم عقل چه د خط سترگي ئې نه وي هغه کور
 چه ئې خدای و چا ته ورکا د هغه^۶ دي بخت دولت نه په کونښن دي نه په زور

^۱ کال په کال.

^۲ خیر

^۳ يعني دار.

^۴ ورشي.

^۵ شته.

^۶ د هغو.

اصالت هنر چه دواره سره یو وي په ۳۳ خصلت هنر سیرت دانش باقی وي دا همه له نا پوهی پیدا کېږي پېرځوینه، بڼه سلوک، نمځنه، عدل کبر جن، حریص، بې زړه چه دروغ وایي که وعده ئې قیامت وي د غوښتني که طالع ئې د دولت په شربت پک کا د یاری د دوستی لایق هغه دي که ځوانمرد یې ځوانمردي به د هاله وي په ایمان په ځان په دواره خرفه نکا د هوبنیار سره مجلس بڼه دئ خوشحاله د نادانه سره بڼه ندئ بیور

لکه بڼه کښیده روغه^{۱۱} په انځور^{۳۲} قد قامت صورت فاني دئ سپین و تور خر خښې دعوی نا سازي شر و شور که د دا خویونه شته څه غواری نور د یاری لایق نه دي دا څلور د هوبنیار سری به نه وي په کار پور بیا آخر شي د کم عقل جام نسکور چه آزاد ورځي نه وي پلار و مور سل بدی آواره کړه د خپل ورور چه د خپلي ژبي ولگېږي اور

خپل پردی راته په خوله وایي زر زر^۰ اوس په دا دور ما ولیدل خواږه دي نورو چارو وته څه گورې دا گوره که د قصد کښینه حسد ور سره پرېوزي فیروزه الماس با قوت لعل له کانه مځکه څه د آسمان بنایست په زر دي شاهزاده بې زرو گڼبي تنها گزري زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر تر پدر تر برادر تر پسر زر چه صاحب د مسلمان کا کافر زر په وژو د سید درست کا محضر زر له دریا به نه وکارې گوهر زر ستوري زر دي آفتاب زر دي قمر زر د هندو سره روان کا لښکر زر د پادشاه په سر څوک کښیږدي افسر زر

^۱ جوړه.

^۲ نقش یا د نقاشي اسباب.

^۳ چه.

^۴ دا کلمه په ځنو نسخو کې فقط (نمځنه) لیکلې ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه يعني لمونځ کول.

^۰ خپل پردي په خوله په زړه وایي زر زر.

خدای د ما د قانعانو په حساب کا
 ښه ځوانان ئې لیدل نه مومي له ورايه
 جوهرې قدر قیمت زده د جوهرو
 د گیدرو نوم په خوله څه لره اخلی
 هر مراد چه د سړې دې په دنیا کښی
 که چمیار دې که نداف دې که جولا دي
 تر اصیل سړي ئې کښېنوي پر زر
 چه و دیو و ته یو دي حجر زر
 د نامرد په غیږ کي ورکا دلیر زر
 قلب سره سره جدا کا زرگر زر
 د زمري له تنه هم پرې کا سر زر
 د طلب په وخت ئې ورکا در بر زر
 نه به دي په لرو زور نظر وکا
 نه به پرېوزي و خوشحال ته غر زر

د غریق اوبه چه پاس واوري تر سر
 خبر دار ئې په پساړه په اوږده نه وي
 اوس مي درست صورت د غم په درياب دې
 اندرون بیرون همه په غم کښ څار شوم
 د جهان له حاله هیڅ نه وی خبر
 چه درياب تر کومه لار دې پهن تر
 په هیچا باندي مي نه لگي نظر
 هم د غم سره مي یو شو درست پیکر
 ژواک ژوندون مي همگي واره په غم شو
 غم په مثل لکه اور زه سمندر

د دولت لمن نیوه نشي په زور
 دولت څه دئ په مثال ښایسته ناوې
 د گنده ټټو نه بد ټټو پیدا شي
 د دولت په آس دي هر نا سور سوز نشي
 چه په کور کښ می اول ټټو راغلي
 ټټوگي دي تازهگي دي ترې زوولي
 نه یو ښه لایق فرزند د پلار په خونه
 ربه ډېر اولاد دي را کر منت دار يم
 چه په وړو کښ نفاق کا نا لایق دي
 د خوشحال په دعا غوړ د سترگو وکره
 که بهرام عابد دي واره کر و کور

دَ بازونو ښکار د چا دئی د زردار هم زردار هم بې پروا قلندر وار
 که ئې غم د هوس کا د زیان ئې نکا که ئې مری په قوشخانه کښ خو دینار^۱
 د هغه سړي څه کار دئی په بازونو چه بنده دې د درم او د دینار
 د ښکار کار په مصلحت په سیالی نه دئی دا یو عشق دې چه ئې ورکا کردگار
 چه په اصل کښ شجاع عالی فطرت دئی د هغه په زړه کښ حُب پرېوزي د ښکار
 قمار باز به له قماره صبر وکا مست نه هم شي له شرابو توبه کار

زه خوشحال به د بازونو ښکار پرېږدم
 خو ژوندی یم دا می کار دئی دا روزگار^۲

زه ژولېده تر یم که مجنون ژولیده تر هیڅ خبره مکره^۳ سره دواړه سر په سر
 گوره چه څه حال دې ستا په زلفو کښ د زړه می باد را لره راور نن پرېشان پرېشان خبر
 مخ دي مسلمان دئی واره^۴ زلفي دي کافري دواړه می قبول دې مسلمان دې که کافر
 گل د لاله ښه دې راته وایه که بارخو می ستا زیبا بارخو نه له گیاه کرم برابر؟
 نه په گڼت د باغ ځي نه په سیل د گلونو څوک چه په کوڅه د دلربا لري مفر
 تا وته د خپلو شونډو قدر ښکاره ندئی ما زده چه عسل دي یا نبات دي یا شکر
 مخ په پلو پت کړې رڼا ورځ ور باندي شام کړې بیا چه پلو واخلي په عاشق شی سپین سحر
 ډېر^۵ په غېر کښی پروت قدر ئی هیڅ نه نه ئی زده شی چا د سر قیمت زده جوهری صاحب نظر
 سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بائو ورځي
 ستا د مرگ دپاره په څو جوړ لري لښکر

^۱ محشي ورته کښلي دي: يعني دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وي.

^۲ په ژوندون د له ما نه درومي دا کار

^۳ نده.

^۴ توري زلفي.

^۵ در په غېر کښی.

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر
 کله بنه زوی دَ پلار بنه ورور د ورور شي
 دا تاثیر دَ بد پتي دئی که د تخم
 که لوگي دَ اور فرزند دئی په دا څه شوه
 په ما درکښ ئې بلا وئ که په پلار کښ
 بهرام خان دئی سعادت دئی هم يحيی دئی^۲
 و خانې وته ځغله هنر هيڅ نه
 خاني کار د هر چا نه دئی د هغه دئی
 یکباره ئې په نظر کښ شرم ننگ وئ
 گاه سني گاه را فضي گهي کافر
 گاه له دوارو توگو گززي پر پر نخر^۱
 چه غنم باندي کرې کپړې جودر
 چه داور غندي ئې نشته خير و شر
 چه دا هسي ځني زپړي گيدي^۲ خر
 په خصلت کښ سره يو تر بل بدتر
 و عالم وته پيدا کره درد سر
 چه صرفه ئې نه په زر وي نه په سر
 د دنيا په سود زيان نه وئ خبر
 د خوشحال څک که سل زويه نمسي دئی
 لا لايق د خاني نه وينم پسر

راشه مه کوه ډېر جور
 زه هم خوي لرم يو طور
 زه فرهاد د زماڼي يم
 ته شيرينه د دې دور
 د غماز په خولې مي وژنې
 نه انصاف لرې نه غور
 په خبرو دي پوهېږم
 زه ته رنگ لري د ميور
 گندي راشې په منگلو
 درته پروت يم لکه بور
 په خوشحال کرې ځني چاري
 د غمزې په هور زور

شپه ئې وينځه بې بې نور
 تور زنگي نوم ئې کافور
 مرده شوي چه منافق دئ
 مر جهود بولي مغفور

^۱ دا کلمه په چاپه ديوان کښ پزنځر او په نورو که هم ډول ډول لېکلي ده چه حل طلبه پاته سوه.

^۲ سيد راحت گېدي په معني د زره را وړي دي.

^۳ بهرام، سعادت، يحيی د خوشحال خان زامن دي.

^۴ سره يو تېله بتر.

^۵ په خوله مي.

نادیده چه ، منیه^{۲۱} لولي
 سفله ټول کا څو درهمه تر خواجگانو شې مغرور
 دروغجن تر ټوپه^۲ ورشي د کابل کاندې مذکور
 خپله بل وته نیولې په پردې باندي غيور
 ټټي ټکي پيالې اخلي بنکاره مه خوره يو انگور
 موحد د رسالو شه تر ځان کوز گڼه^{۳۳} حضور
 د خوشحال سره خدا کره
 بيا ئې ژاره په سرور

عشق تر ځوان نه زور کا ژر نسکور^۴ په پخه ونه لا بڼه لگېږي اور
 اندرون د هر چا شين د عشق په شين دئ دا يو اور دې لگېدلې لور په لور
 چه په عشق کښې څک پېغور تري په نورو هم په ده پوري به لگ وي دا پېغور
 زاهد ورچانې^۵ انکار کاندې له عشقه نلدمن^۶ ليلا مجنون لولي په کور
 چه د محکبې د آسمان په منځ کښې څه شته زه همه وينم له عشقه سپين و تور
 زه حيران يم دا مي څه دي په کوکل کښې چه ورځ و شپه پر تل وي شر و شور
 په وصال کښې سل هراسه د هجران دي په هجران کښې خو غم يو دئ نه وي نور
 جهان واره کور د عشق د محبت دې
 په خوشحال باندي باندې^{۶۶} شو رنتېهور

^۱ د فقه له لمزنيو کتابو څخه دي.

^۲ په ننگرهار کښ د يوه زاړه عمارت کنډواله ده چه بنياسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خيال له هغي زړې کلمې ستونځه څخه پاته دي، چه پخوا ئې د بودايي دين معابدو ته ويله.

^۳ منصور.

^۴ يعني دروازه تري.

^۵ د يوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

^۶ يعني کوچني کلي.

فلک کا دا هسي چارِ دَ ده چاري ديِ مردارِ
 دوه ياران سره جدا کا بيا ئي بند کا سره لارِ
 گاه دزده وي په بنادي کنښ گاه د غم ژړا چيفارِ
 گاه دشواري کا آساني گاه آساني کا دشوارِ
 دواړه توگه گزران شي
 بده دا هم نه ده بارِ

که په خوله را سره جنگ کا هغه يار
 چه له ما سره راخي غاره غري
 هيڅ حاجت د توري نسته ماني بس دئ
 چه مشال ئي د جمال راته بنکاره کر
 چه ملنگ د مسلې غواړي خپل مخ ته
 له هر چا سره خندا په اُرت زره کا
 مرصع بسير^{۱۱} د نور لري په پوزه
 زه فقير يم دئ بادشاه دي باندي بنائي
 رقيبانو وټه نرم شي تر موم
 و خوشحال وټه زره سنگ کا هغه يار

که مسجد گوري که دير
 يومي بيا موند په هرڅه کنښ
 هغه خاي په سير گرخم
 په احوال باندي يو دوه شي
 خوشحال يو وينې خوشحال دئ
 ورته ورک دي غير و زير

^۱ دا کلمه په هره نسخه کنښ په جلا ټول ليکلي ده، په چاپي کنښ بير، په بله کنښ پسرده، چه اصل ئي نسو را معلوم.

^۲ طير.

که دي زلفي نه وي تار تار ما به نه ژرله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه په سينه کښ مي خار خار
چه په تا ئې د زره مينه هغه تل گرزي خوار خوار
زره د يار له لاسه مړينه بيا مدام وايې يار يار
توري سترگي دي گواښ گړندي باڼه ستا وايي مار مار
ستا د شکرينو شونډو اشتياق لرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وايي
واره ښه وايي خار خار

لکه کار لري نظر هسي ژبه کا اثر
ماهيت ئې مونده نشي چه څه ځيز دئ دا بشر
هم ترکيب د نيك و بد دئ هم معجون د خير و شر
هم فرښته دئ هم حيوان هم مومن دئ هم کافر
کله اور کله اوږه شي کله توره کله سپر
کله څورب شي له باده کله بيا په هيڅ پنگر
لکه دې دې په جهان کښ بل به نه وي ديده^۱ ور
د څلورو ميندو^۲ زوي د اتو پلارو پسر
څه خولو ترخداي را کوزدي که ئې نه دي برابر
دا و چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سره^۱ به څه کړې نور تدبير^۱ ليوني لره زندان بويه زنجير
دما زره ئې په حلقه د زلفو يوور لکه لوي ماهی په شست د ماهي گير
که خوښي ده په جهان کښ د ليدو ده نه خوښي د بادشاهي د سرير

^۱ د پدر.

^۲ مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قديم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلک دي.

که یوسف ئې د کنعان د څاه وکینې په نیک بخت ستوري زوولې و بشیر
 د شکر په دکان هندو بچه دې که تور خال دې ستا په سرو شونډو جایگیر
 د بهار په وخت په بوږه د سرای گرز نه په بوزه د کابل او د کشمیر
 د لنډې اوبه هغه گڼه خوشحاله
 چه یادېږي په جنت کښي جوي د شیر

مرد به نشې په گفتار خو پیدا نه کړې کردار
 چه دي وینکنځي مرد نه یې که له تا نه وي په پار
 چه څه دې خو انتقام دې د مردانو کار و بار
 عفو هورته ځای لرینه چه نه عیب دې نه عار
 چه غیرت ور څخه نه وي هغه مرد نه وي پکار
 هم مهره لرې هم زهر بڼه مردان وي لکه مار
 چه هم تندره هم باران دې تر هغو مردانو څار
 مرد به غم د خپل هنر کا نه د زر نه د دینار
 مرد به غم کا د خپل شرم د عزت د اعتبار
 نا مرد فخر په نسب کا مرد نه مور لرې نه پلار
 د خوشحال خبري گوره
 لعل و در پېي په تار

نه مي لاس رسي په یار نه طاقت د انتظار
 دا ستم په ما خپل یار کا که گردش دی د روزگار
 پکښي ستا غمونه ځای دي که یو زره دی که هزار
 تر وینسته ضعیف وجود مي ستا د زلفو د یاد گار
 غم د یار د بیلتانه دې چه تر هر څه دې دشوار
 خپلي اوبني مي دریاښوې پکښي نه موم کنار
 چه مي تل په دیو زورې ستا په شونډو و لرم کار
 چه څوک سوځي، هغه سوځي هم پتنگ گوره، هم نار
 ځما زره څه اسان ندي چه ئې ورې نه ترس نه پار

د بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننگیالی قبلوي گور^{۱۱} گور خو نه وي^{۳۲} رنتبهور
لس په کال پرې ننوزي ځني وزې درې څلور
مور زادي بلا پروت^{۳۳} يم چه بلا هورې مي کور
ننگیالی د ننگ د پاره په هر څه لگوي اور
سر په باد د سري پپوزه چه ئې وي ژوندون نور
چه په نام و ننگ اړ نه وي خو دي نشي وي^{۳۴} سپور
سر په دار لک شوي بڼه دي نه لک شوي پر پېغور
په همت سري پرده دي^{۳۵}
نه د مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته څوک طلبگار نه د ما دي ددي ملک منر په کار
خپل ځانونه هونبیاران کني نادان دي^۱ خدای د ما د هسي خلقو کر روزگار
په یو ژبه ویل سره پښتو کرو ولي هیڅ ځبله^۲ نشو خبردار
چه د سوات په ملک کښي ما ننداره وکړه بل اولس تر یوسفزیو نشته خوار
زور زیاتي خو د پسندي خصلت د وارو هر سري ئې طمع خواست وته تیار
که په کور کښ مال دولت لري سترگ وړي ملکان ئې لا تر نورو دي مردار
حقه چار به د عزیز کاندې نا حقه که په بدي رشوت مومي یو دینار
ختکی له ختکی نه رنگ اخلي عالمان شیخان ئې لا دي نا پکار

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^۲ خون دي.

^۳ وت لاري او سرک ته وايي.

^۴ په یوه لمي نسخه کښ وهي لیکلي دي.

^۵ وبله.

چه مي وليدل له نورو خبر نه يم دا خو واره^۱ يا غوايه دي يا حمار
 دا په هر ديار كښ سيل هم بد نه دئ چه خوشحال وته څرگند شو هر اسرار
 چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي كړې
 يو سړي^۲ به ځدي نه وي وفادار

نځينه نه ولي هميش لېندى په سر
 دا يو لحظه د هونبيار غلطي نه وي؟
 په زمان كښ به خپل ځان تر هر چا ښه كا
 بخته! چيري يې له ورايه را ښكاره شه
 دانشمند په خاوري خوار جاهل كامران دئ
 هنر مند سړى په هر ديار عزيز وي
 د بلبلو په كار گل دي نه دا نور څه
 چه د زركو ښكار په غره كښ پيدا كېږي
 اول فكر د زړه وكړه بيا ويل كړه
 هېڅ خبر د ورځو شپو په حساب نه دئ
 هميشه ښه د خوشحال څټك اختر

ولي په كوڅه د هغه يار نكړې گذر
 خاوري دي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې
 يار دي په ښايست كښ د بهار تر گلو ښه دئ
 هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دئ
 دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يم نېكخواه يم
 زرکى تور تارو تمخړى هر لورى ته ډېر دى
 تخم شته هم مځکه هم قبله لري تياره
 كاندې به حساب وي مو بمو به سوال ځواب وي
 ورلره دي بولي ته لا گرزې در په در
 زده كړه دا خبره در په در خاوري په سر
 ولي ئې له مخه لاله گل ته كړې نظر
 دواړه سترگي وخورې هېڅ په ځان نه يې خبر
 فكر د توينې كړه چه پخوا لري سفر
 هسى باز در څخه تا ئې وتړل سهپړ
 هر اسباب د جور دئ ولي نكړې كار د كړ
 څه دي پكښي كښلي راشه گوره خپل دفتر

^۱ دا خو بي غوړو لکى دي حمار.

^۲ به پکښ نه وي.

مه اوسه بې غمه غليمان لکي له هم
فهم کره خوشحاله چه دا لار لري خطر

هر ساعت چه په چا جی هسي بې کار تر هغه نه زه لا بڼه گنم بېگار
رنخوران که کا رويار نکا معذور دي روغ سري به ولي نکا خپل روزگار
که هيڅ کار و بار د نه وي درته وایم هسي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شي واره نوق دي که په نرد که په شطرنج وي که په ښکار
سري هر ساعت هر وخت په بل بل^۱ حال شي همپشه په يوه حال دي کردگار

ستا به نوم په جهان پاتو شي خوشحاله
يوه لويه مشغولا ده ستا د کار

يو دا هسي بڼه بهار بيا پرې صوت د هزار
څوک سپاره په عراقيانو تر چا لاندي بڼه رهوار
په لاس ناست خاصه بازونه په هر لوري خاصه ښکار
بڼه کرجي^۲ وړاندي نيولي د باز ونو سره يار
بڼه تازی په دور ترلي پرانخلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه پکښي واره خيال د يار

تر دا هسي هوس به
زه خوشحال کرم دنيا خار

ږ

په سرو شونډو دي بازار د شکر مات کر تورو زلفو دي ناموس د عنبر مات کر
چه د صبر په آهن مي وه ترلي تا د زلفو په حلقه هغه ورمات کر

^۱ بېل بېل.

^۲ په قلمي نسخو کښ کرخي ليکلي دي، يعني زور باز.

چه نې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه
 سحر گرو اوس دَ سحر دکان ونغښت
 په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي
 په هوس هوس راځې طره پرېښې
 چه ارزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو
 تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دئ
 په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي
 صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
 دوارو سترگو دي دَ سحر هنر مات کړ
 تا مي درست دَ بارسايي لښکر مات کړ
 گوره بيا دي دَ چا نوي سنگر مات کړ
 دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
 په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
 ستا دَ تورو زلفو خولې وته سر مات کړ
 ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به ووايې
 چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه نې بوي ښکاره آتش کړ
 زړه پخپله هغه مخ لره لار نشو
 دا بېغش شراب دَ کومي ميخاني دي
 لېونتوب نې مبارک شه تل ترته
 په يادي نې نر باحقه نازېدلَم
 مشوش ئي کړ روزگار دَ پرهېز گارو
 اگر^۱ درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
 دَ زلفينو نې هر تار ورته دلکش کړ
 چه ځما دَ زړه نې ليري غل و غش کړ
 چه نې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
 بېهوده مي په سراب دَ اوبواش^۲ کړ
 چه کاکل نې په جبين را مشوش کړ
 ما وې سپينه خوله به ورکړې و خوشحال ته
 په خندا نې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مي زړه دَ مال و ملک په هوا نه ولاړ^۳
 عقل و هوبښ صبر و آرام ور پاتو نشي
 هر چه خوړ دَ کښلي مخ په مينه نه وي
 هم مي زړه په غمزه وري هم ځان نادان کا
 محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ
 دَ هجران په شپه نې درست ټوکر ټوکر شو
 که په کښليو پسې لار شو ښه چه ښه ولاړ^۱
 دَ هر چا چه په دلبرو پسې زړه ولاړ
 دَ جهان په مخ اوده راغي اوده ولاړ
 راته وايي وايه بيا دَ زړه په څه ولاړ
 باور وکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
 په ژرا ژرا مي زړه تر دوه لېمه ولاړ

^۱ عود.

^۲ د تحسين او تعجب کلمه ده.

^۳ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

هغه يار را څخه وايې هر گز نه و هېڅ مې نه زده که همپش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په ماڼۍ وه يوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بيا په بېارته را نشي خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي بنه توريت ^{۲۱} د خپلي چاري ځير كړ ^{۲۲}
لکه واچوي دانه د دام په منح كښ
ما پدا سترگر لیده د دنبا خلق
مور زادی كانه هر گز نه هونيارېري
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده
راشه وگوره يو گز محكه نيولې
د ارمان لاسونه مړه مړي په گور كښ
د هر چا مي خپل هنر بلا د ځان دئ
چا ئې وصل پخپل مت حواله كړي
ليونى د لېونتوب په سبب بند شي
په بار بار د خپل استاد منت را باندي
د زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ
كه ويل ئې د غماز منلي نه دئ
پوره زر اتيا كلونه په كابل كښ
د خوشحال د زړه خوښي نشي بې سراي
خپل وطن ئې په هر چا باندي كشمير كړ

څو ئې بوي په هر طرف بهير و نه كړ
ځما اوبنيو كاني هم په مخه يووړل
په گلونو عندليب نفير و نه كړ
ولي ستا په زړه ئې هېڅ تاثير و نه كړ

^۱ د طالع ستوري، نجوم.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو كي نسته.

^۳ سور.

^۴ دا بدله په چاپي نسخه كښ نسته.

په ژړا په بی صبري له لیدل مومم ما په دواړو توگه هیڅ تقصیر و نه کړ
 په خندا خندا دي مرگ وته نیژدې کړم ترو دي څرنګه په ما تزویر و نه کړ
 خو لا زه یم چه له غشیه نه دي درومم گڼه هونبره مت په تور نخچیر و نه کړ
 مگر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه چه ځما په مرگ دي هیڅ تکبیر و نه کړ
 اوس به څرنګه خلاصیږم له دې غمه چه لمړی مي د خلاصی تدبیر و نه کړ
 د کعبې په لار به څنګه بری کړې چه هر گز د یوه شپه شبگیر و نه کړ
 په صورت به دې تل وېر وئ پسله مرگه که د ځان دی په ژوند وني ویر و نه کړ
 زه خوشحال چه سر و تیر ځم ستا له تیره
 هیڅ ارمان دي د غمزې په تیر و نه کړ

خدای یو هسی فکر راکړ^۱ چه ئې ملک راته رڼا کړ
 چه په ملک په ملکوت دي پرې خبر ئې زړه د ما کړ
 په اعلی په اسفل واړه را بنکاره ئې هر اشیا کړ
 که په نورو توره شپه ده
 په خوشحال ئې سپین سبا کړ

لکه خدای چه د یار حسن بې نظیر کړ هسی ما د زړه په سر باندي تصویر کړ
 د مجنون غنډي په درد د عاشقی کښ پخپل حال مي همګي خلق خبیر کړ
 ما وې کندي تفحص وکا پخولا شي تر پرونه نه ئې نن ماني کبیر کړ
 ښایسته د قندهار د چا په یاد دئ پدا حسن ئې بنده واړه کشمیر کړ
 دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دئ چه شالانو ئې په ور کښ ځان فقیر کړ
 زړه پخپله هغه مخ لره ولار نشو د زلفینو ئې هر تار ورته زنجیر کړ
 نه گناه نه ئې خطا نه نیت ئې نور دي
 نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلگیر کړ

مخ ئې فکر د نسرين را څخه یوور خط و خال ئې مشک چین را څخه یوور
 د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه شکر شکر چه ئې دین را څخه یوور
 بې د یار د شونډو تل چه یادوم ئې میني نور ذکر تلقین را څخه یوور

^۱ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

درستہ شیپہ ژړا نارې آه و فریاد کرم
 دواړه سترگي ئې شاهین شهپر ئې زلفي
 په راتله ئې درست آرام را لره راوړ
 د چمن گلونه کوز گوري دا وارړ
 چه مي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده
 زه هاله د عافیت ناوې قبول کرم
 تل اوبه په نري خاي باندي ما تېري
 هغه ورخ مي زړه له خپله خانه مور شو
 چه دعا حما د صير کا وگري
 ما وې زه به ئې لا فکر د علاج کرم
 ولی خوار^۱ خوشحال زړه خوړين را څخه يووړ

ما د کنبلیو ننداره کره زاهد ننگ کر^۲
 هغه وخت چه را په یاد شي پېر خوشحال شم
 زما زړه ئې په قلاب د زلفو يووړ
 که ژوندی نشي له خوبه عمر ئې شوم دئ
 کنبلي مخ ئې لکه خراغ هسي بلپري
 ملنگان ئې د دربار دروېزه مومي
 بڼه خودا چه خدای دې هم د ما په رنگ کر
 چه به ما درته دعا کره تا به جنگ کر
 ور سره ئې اوده کړي په پالنگ کر
 چه په خاک ئې د پایلو باندي شرنګ کر
 خوار عاشق ئې پدا خراغ باندي پتنگ کر
 ما هم ځکه ځان د یار د ور ملنگ کر
 ته د خایه هسي نه وې دا څه حال دئ
 چه په ما باندي دي زړه دا هسي سنگ کر

^۱ ولی خوار عاشق زړه.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کې نسته له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

ز

پر د قاز شته پر د باز^{۱۱} لکه پر هسي پرواز
 لکه سترگي لیده هونبره لکه خلق هسي آواز
 لکه قد جامه هم هونبره لکه حسن هونبره ناز
 د دانش کنبیده بويه نه د سرو زور طراز
 بپری کرزي په بيله^{۲۲} کنس په قلمز کرزي جهاز
 سگ لاهو غندی خو نشته مرک که هر خو وي اوباز

په دا پرانگ نشو خوشحاله

که پرانگ^۲ پش^۲ دي پرانگ ته ساز

چه هر یار ته مي تر خوله ويوست آواز^{۱۴} زر په واره عالم خور شو هغه راز
 که دي زره دئی چه سوا په هیچا نشي د قلوب دننه بنه دئی ساز ناساز
 که آواز د زرکو وئی په درو کنس چا به چپري ور پسې گرزاه باز
 چه نارې کا تور تارو په مرغزار کنس باز جره ئې بتي یوسي د طراز
 چه حما تر خوله و نه ووت چا و نه وي خپل نفس دئی په سری باندي غماز
 په سبا به هغه راز په کلي خور و چه په شپه به ما وزوي ته وي په ناز
 دپر یاران مي تر سرتبر دئی حوان وم زور شوم په زرگونو کنس پیدا نشو دمساز

پخپل زره کنس جگرخون کوه خوشحاله

خپل پردي ته د زره راز مکره آغاز

لکه غشي لره بويه تیر انداز هسي شعر لره بويه سحر ساز
 همیشه د زره په لاس تله د وزن زیات وکم د وزن یو توري غماز

^۱ دا بدله له یوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کنس نسته.

^۲ یعنی جزیره.

^۳ د زنگله یاغي پېشي چه لکه پرانگ داسي ده.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کنس نسته.

په تور آس د حقيقت ناوې سپره کا
 سل جلوي سل کرشمې سل مکيزونه
 د صنعت زيور په حو رنگه پرېوزي^{۲۱}
 د تجنیس پایلي جوړی^{۲۲} په پښو کړي
 د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه
 که په نظم کښ کارگه او تپوس را وړي^{۲۳}
 چه يوه وينا ئې وکړه هوبنيار هغه
 په سپين مخ پلو نيولې د مجاز
 په نظر کښ ئې ښکاره د سترگو ناز
 د تشبیه چندن چووه باندي طراز
 د تر صيع مني^{۲۴} په غاره اوږد دراز
 سر تر پایه درست صورت سره يواز
 هم د زرونو په ښکار گزي لکه باز
 عاقلان به ويل کاندې په ايجاز
 و پښتو ژبي ئې ډېره خوبي ورکړه
 چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

^۱ پر بوزي يا پرې پوري.

^۲ څري.

^۳ امپل.

^۴ دا درې بيت په نورو نسخو کښ نسته، له يوې نسخې څخه را نقل سوه.

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس
 په ضمير د نخلبندو نخلبند سرې خبر وئ
 چه كښتې پكښي بيايي په عظيم درياب گډېږي
 چه گردش ئې ورغ و شپه كا د كامل انسان دپاره
 سپينې ږيرې وټه بويه چه نظر پخپل قوت كا
 نادانان د ملك څښتن كا دانا هسي ورته گوري
 په طلب د طالبانو طالبان پوهېږي بس
 په تصوير د نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
 په بيلو د كښتې ملاحان پوهېږي بس
 په اسرار ئې كاملان يا دا آسمان پوهېږي بس
 او هوس د شوخي شنكي پدا ځوان پوهېږي بس
 دغه پوهه د چا نه ده پرې سجان پوهېږي بس
 چه خوشحال ئې په بياض كښ دا تازه تازه خېرې
 نو په دا تازه خبرو سخندان پوهېږي بس

په درست كلي كښ مي يار دئ هغه كس
 كه په شكل شمائل سرې ليده شي
 ځكه زه ور باندي هسي عنديب يم
 كه هر څو راته ښكنځل كا يا قهرېږي
 كه ئې زلفي كه كاكل كه ئې گيسو دي
 چېرې نه چه په ټولې كښ ئې غلط كړې
 د جايفل په ځاى به سر ورته بېښكښ كرم
 چه زه خوله ورځني غواړم نور ښكنځل كا
 سر تر پايه زرزرې جامې آغوستي
 زركي! څه لره پخپل رفتار غره يې
 چه درست تومن اوڅار دئ هغه كس
 سر تر پايه پر يوار دئ هغه كس
 چه په حسن يو كلزار دئ هغه كس
 په خوله واره شكر بار دئ هغه كس
 همگي مشك تا تار دئ هغه كس
 هوسى سترگي گلرخسار دئ هغه كس
 كه په سرمى مينه دار دئ هغه كس
 بې حسابه ستمكار دئ هغه كس
 سر تر پايه زرنكار دئ هغه كس
 لا تر تا نه خوش رفتار دئ هغه كس
 چه صورت سيرت ئې دواړه سره جور دي
 د خوشحال د زره پكار دئ هغه كس

په لحد كښ به هوا نه وي هوس^۲
 بې طوطى نه قفس هيڅ نه دئ باور كړه
 فهم وكړه چه ضائع در څخه نشي
 چه دا در بې بها هسي تلف كا
 د خانانو په خاكونو گذر وكړه
 هر چه شوي نه بدلېږي دا په څه كړې
 نصيبه له جهانه يو كفن وري
 دا به واره له تا پاتو شي اي جانه!
 در سره به خپل عمل درومي نور بس
 روح په مثل د طوطي دي تن قفس
 لكه در بې بها دي دا نفس
 د څارويو په شمار دي هغه كس
 زرغونه ئې په خاكونو خار و خس
 هونيره ډېرې اندېښنې هونيره وسوس
 هغه هم اته يا نه گزه يا لس
 كه ښې جونه كه آسونه كه اطلس

^۱ دا بدله په چاپي ديوان كښ نسته.

^۲ دا بدله په چاپي ديوان كښ نسته.

تیارپره وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لوري ناري اروي دَ جرس

ته څه زره لري څه لاس واره گنج نې کوز و پاس
گاه دَ محکي طراحي کري گاه په عرش کنيږدي اساس
لکه پک شي هسي تش شي د د شناخ دئ ستا اماس
لکه پونډ يې و اور ته و اويو و ته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې هم کنتي يې هم کرباس
هم ملک يې هم ملک يې هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کني د دولت دی په دولت کني د افلاس
ته له ديوه په هراس يې دی تا نه په هراس
نه اطلس دئ نه زربفت دئ لا څه بڼه دئ ستا لباس^۲

واره بڼه وايي خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه نې غم لري د مخ هم دا وصال بس^۱
بادشاهان دئ زر زری جامې اغوندي
په بهاندو اويو کنيږنه ننداره کره
خو يوه گېده خواره دوه درې خرڅوري
و حريص و ته درست مال د دنيا لري دئ
زاهد سترگي ترې پوښي زه کنيلي گورم
که لايق نې د جمال د ليدو نه يم
اندېښنه نې د جمال د خط و خال بس
د قانع گدایي په شا باندي يوشال بس
د جهان د تېرېدلو دا مثال بس
که دانا يې په جهان کني دا جنجال بس
و قانع ته يو فلوس د دنيا مال بس
که جنت لره مي بيبي دا وبال بس
که نې بيا مومم وصال په خوب و خال بس

دواړه کونه د هغه چه نې طلب کا
ستا د سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدایه که زه تا ته نيژدې کېږم په افلاس^۱
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملک و مال وم
هسي مال را مه کره چه نې ځاي وي تر زره کنيږنه
لاس مي همپش بر لره په وارو غليمانو
طمع که حسد وي که حرص که بد خويونه
توان د طاعت راکره چه اخلاص ور سره مل وي
زر مي گند په غاړه کره يو مات کچکول په لاس
مال و ملک مي هونبره کري چه تېروي تر قياس
هسي اموال را کره چه نې ځاي د زره د پاس
دوه مي غليمان دي يو مي نفس بل مي خناس
واره له ما پرېکره د خپل فضل په الماس
نه هغه طاعت چه شي په رسم په لباس

^۱ يا پون دا يوراز قديم اورلگت و، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخيستونکي مواد به وه.

^۲ هم کيمخا يې.

^۳ ستا پلاس.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کنيں نسته.

^۵ دا بدله په چاپي نسخو کنيں نسته.

يا بارَ کریمه! د خوشحال خټک دا خواست دئ
تل د ده په زړه کي لرې ټپنگ د دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس^۱
نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ
د تورو په میدان کښ چه سودا وي د سرونو
حاسد مي لکه کاني د صحرا په هيڅ حساب دئ
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي
ظاهر لکه شهپاز یم که و ما وته نظر کړې
که لافي د کوزې د هسکې وهم باور کړه
ناظر مي عطار د دې چه به څه کښ په قرطاس
صائب دې ځما فکر د هر امر په اساس
هغه زمان مي گوره تل به سور وي د ما آس
په قدر په قیمت کښ يا ياقوت یم يا الماس
قمر و ته نظر کړه کله بدر کله کاس
باطن لکه خورشید یم هيڅ مي مه غواره په قیاس
تر تورو خاورو کوز یم تر اسمانه یم لا پاس
ویل کوې و چا ته چه د ما ویل سره زر دي
روند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس
د یوې دانې اوربشي
چه احسان و ته ئې شا شوه
څو اخلاص ور سره نه وئ
یار ئې مه گڼه اغیار دئ
تل خالي دئ له خلله
که دي یار دئ هغه یار دئ
بې وفا دي دا دری توکه
سر دئ خوري ناسپاس
احسان ډېر دئ تر قیاس
مخ ئې تور شه نه دئ ناس
یاري نښي په لباس
چه ته پرېوزې درکا لاس
د رشتیا میني اساس
چه خپلوی ئې بې وسواس
توره، ښځه، دریم آس
د خوشحال خبري در دي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس
و گفتار و ته ئې غروه سترگي
که ئې سر په لکی اوري هغه دئ
په ظاهر شماره که لس سره دوه پنج وئ
ده سړی په باغ کښی گډ شي یو گل گوري
زه دا یم په بېلتانه کښ له هغو یم
که هر څو ښایسته روغ دي څک ئې څه کا
دغه کار دې د کارگه و د کرگس
په کرده په عمل گوره کس ناکس
په هيڅ رنگ به نور څه نشي سگ مگس
د ابجد په حساب نوي وگڼه لس
دویم گززي په طلب د خار و خس
چه د یار بې یادوندی یو نفس
د طوطي له مخه ښه یشي^۲ قفس
خوار شوخحال به ځني څو شرې په جور
که سړې شونډي دي شکر دي د مگس

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۲ وئ.

^۳ یعنی ښه ایسي.

که د مور نفس کښ څه وئ لکه وئ هسي به اوس^۱ چه په څه دئ زره مينه هم هغه مينه به بوس
 لاس د زره د پاسه کښيوږده چه څه حال درته معلوم شي څه تسپې په لاس کښ نمورې څه په پرمخې زيره بوس
 که د باغ دئ که د راغ دئ په څو لونه دي دا وني څوک سپيدار څوک چنار دئ څوک پلو دئ څوک پلوس
 اينخر نه لري گلونه ميوه سپينه لري توره د انگورو ژنکوري گوره ميوه گل لري نلگوس^۲
 دا جهان پټې پټې دئ جنس د جنس سره خوښي کا چه په خيال په هوا گرزي زير پروني سر مندوس
 الحذر د عشق له اوره که دئ لاس رسي زره ژغوره
 د دلبرو مينه اور ده اي خوشحاله زره کره بوس

ش

توراني خو د جنجال دئ د پرخاش^۱ دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
 ايراني د آشنايي د وفا دئ د خلقت د مروت دئ د معاش
 پښتانه د بد نيتي د خصومت دئ په حيا په شجاعت ئې وکره شاش
 که بلوخ که هزاره واره چرکين دئ نه ئې دين نه ئې مذهب ستر ئې فاش
 که هندي دئ که سندی دئ مخ ئې تور شه نه حيا نه ئې وفا نه نان و اش
 کشميري که نرکه بنخي واره هيخ دئ د مردی ور څخه نشته هيخ قماش
 د آدم له نسله نه دئ گوره څه دئ دواړه ورک شه يو اوزبک بل قزلباش
 لغمانی بنگين سواتي تيراھي واره موت مټر لوبيا چنه دئ مهې ماش
 هر احوال ورته بنکاره دئ د وگري
 د خوشحال خټک په پوهه کره شاباش

ښ

دا بنايست چه ئې په تا باندي کښيښ^۱ د زره داغ به ئې په ما باندي کښيښ
 که جمال ئې و يوسف نه وئ ورکري^۲ چا به غم په زلېخا باندي کښيښ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

^۲ دا کلمه عيناً وليکه سوله حل طلبه ده.

^۳ د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام ليکي دئ، نو مور هم پر دغه املا پريښود.

^۴ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

مگر گل په اشارت کښې ورته و وې چې بلبلی ټټر په ما باندې کښېښ
 که د زلفو^۲ مار ئې وڅوري عاشق گرم دئ چې ئې لاس په اړدهار باندې کښېښ
 زه که ستا په لږ شوېو^۳ باندې پروت نه وئ د سپي نوم به دئ په چا باندې کښېښ
 که هر څو به دئ شاره له خپله وره
 خوار خوشحال به قدم لا باندې کښېښ

ض

له تا به ستا له تبغه عاشق چېري کا اعراض د شمع د اور پښتۍ مينه نه ځي په مقراض
 د خپل خاطر احوال به زه خپل يار وته معلوم کړم بيمار به له تبیبه په څو پټ لری امراض
 تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دلہ چه يو ساعت مي کښېښې د زاهد سره مرطاض
 سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه دا اوښيو محرمي ئې اوس ورينه په بياض
 د يار کوڅه مي بيا مونده د يار له بويه پره هوا به د گلونو نوره څو کړم د رياض
 خوشحاله مستعد اوسه و فيض ته قابل يې^۶
 ورېږي د قابل په زړه تل فيض د فياض

ظ

چه د کښليو په ليدل نه وئ محظوظ چه حاصل ئې د خپل يار ننداره نه وئ
 چه د سرود په اړويدل نه وئ محظوظ په گلزار ئې سوخته دل^۷ نه وئ محظوظ
 که شيخان که زاهدان که عابدان دي په دا خپل عمر به تل نه وئ محظوظ
 چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محظوظ شم څوک به هم په مي خوړل نه وئ محظوظ
 کله کله هسي وخت په سړی راشي چه د گلو په کتل نه وئ محظوظ

^۱ چه بلبلی ټټر بيا باندې کښېښ.

^۲ د زلفينو مار کښ وڅوري.

^۳ دا کلمه عیناً وليکه شوه حل طلبه ده.

^۴ یعنی پټن.

^۵ د اوښيو محرر ئې اوس درينه په بياض.

^۶ شه.

^۷ خسته دل.

د خوشحال ويل^۱ هنر دي هغه خر دئ
 چه به دى په دا ويل نه وئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وئ محظوظ^۲ بېله کنبليه مخه په گلزار نه وئ محظوظ
 کله مرنى دي چه د توري په ميدان کښ دى د تېرې توري په پرهار^۳ نه وئ محظوظ
 هر چه عاقلان دي په فتوى د عقل کار کا هر چه عاشقان دئ پدا کار نه وئ محظوظ
 هر چه بل ئې وولي بيا دي پرې غشي لك کا هيڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وئ محظوظ
 خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو هر چه نن د کنبليو په ديدار نه وئ محظوظ
 عيد شو هم بهار شو و صحرا وته خلق ووت زار دئ د هغه چه پخپل يار نه وئ محظوظ
 دور د عاشقانو دئ که وگورې په عشق کښ پند که ورته وايي پخپل پلار نه وئ محظوظ
 هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورايه
 خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وئ محظوظ

ع

سخت ساعت دى د وداع په آشوب و په صداع
 چه يوځل سره څوک بېل شي بيا په بخت وي اجتماع
 عجب هر زمان نياز کا نوې نوې اختراع
 چه په لږ ماتي وه نزع ترو به څه وئ په نزاع
 هم مي وغلوي بيا وايي نه پوهېږي په خداع
 شونډه بوڅه په نخواست^۴ کا چه مي وويني اوضاع
 د بورجل غمجن په رقص د پايلو په سماع
 چه ترې د ليدو لاري څه د خير دئ منع!
 نه ئې يو ديدن خوشحاله!
 نه د درست جهان متاع

^۱ د خوشحال ويل هنر نه د هغه دي.

^۲ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

^۳ گلزار.

^۴ نا خوال.

غ

خَلْقِي سَرَه ياري كا په دروغ و به نه وينې دوه زړونه سره روغ
 د شودو پيو عوض ئې وي په زړه كښن چه سفله و چا ته وركا چپري دوع
 د هغو صحبت كيميا دئ كه ئې مومې چه ئې بيا مومې په ناسته كښن فروغ
 د دې دور ياران واره منافق دي په خوله تا سره هو هو كا په زړه يوغ
 په قيامت به ئې په كوم عبادت پټ كا په آزاد د خپل پدر ترلې توغ

نور كارونه اوس په كار ندي خوشحاله!

يا و چا څه وركوه يا الجوع^۲

كه يو گل و ما نه راكړې د خپل باغ خداي دئ تا تر و تازه لري تل باغ
 ستا له باغه يو گل ما لره دولت دئ نه په سل رنگه گلونه د بل باغ
 چه ورتله دئ باندي نه وئ سپېره ډاگ وئ په راتله دي شى درست ملك و بورجل باغ
 په خوړو خوړو مېوو په گلو ډك وئ چه ښكاره كړې راته ته په ښكنل باغ
 د ښه مخ د گلستان بلا هجران دي تل گلونه به خزان رېڅول باغ
 نور باغونه د نورو په وخت غورېږي په اهار كا غورېده د كابل باغ

همپشه به پرې نارې وئ د بلبلو

دا چه ساز كړ نن خوشحال په ويل باغ

ف

را معلوم شو د اورنگ عدل و انصاف د ده ښه مسلماني ښه اعتكاف!
 سكه وروڼه وار په وار واره وژلي پلار په بند كښن اچولي په مصاف
 كه هزار ځله څوك سر وهي په مخكه يا په صوم تر شمخي ورولي ناف
 څو نيت^۲ د ښه عمل سره جور نشي عبادت، طاعت دي واره دي خلاف
 چه د ژبي لار يوه د زړه ئې بله په چاره ئې شه ځگر شكاف شكاف
 مار په تن د پاسه ښه ښاپسته روغ دئ ولي ننه اندرون لري ناصاف
 مړنى په كرده ډېر ويل ئې لږ وئ د نامردو لږ عمل وئ ډېر ئې لاف

كه دلې د خوشحال لاس په ظالم نشته

د قيامت په ورځ ئې خداي مكره معاف

^۱ د دې كلمې معنا حل طلبه ده.

^۲ دا كلمه هم حل طلبه ده.

^۳ څو دي نيت.

^۴ د دننه مخفف دئ په جايي نسخو كښن دا مسرى داسي ده: ولي تن ئې اندرون لري ناصاف.

ق

چه بنياد نې پيدا شوى په نفاق^۱ د هغه^۲ نه طمع مكره اتفاق
 چه وودلې وئ په ذات توره شري^۳ سپينول نې و هر چا وته دئ شاق
 چه په باغ كښ رنگارنگ مپوه پيدا شي^۴ لُون لُون نې مزه وي په مذاق
 د عسل سره نې خوره خوږه به نشي^۵ مَر غونې چه ترخه ده په ميثاق^۶
 د دانا به د ناپوه سره څه زيست شي^۷ كونگي^۸ هيڅكله د باز نه وئ مشتاق
 كه اخلاق ناصري په ياد ووايي په اخلاق كښ به ښه نشي بد اخلاق
 د طاوس سره كه زاغ په قفس بند كړي
 تر وصاله نې خوشحال وي په فراق

خر د سرو زرو د زين نه دي لايق^۹ ښه څرې وړ لره بويه موافق
 بوالهوس چه عاشقي كا عاشق ندئ^{۱۰} په خالي هوس نې مه بوله عاشق
 نفساني تاريخه شپه صادق هغه دئ^{۱۱} چه سهار غندي سينه لري صادق
 څه په علم په تلقين سره نور نشي^{۱۲} چه راغلي له ازله دي فاسق
 د سيناً زوي له ځايه شيخ ملا و^{۱۳} آراسته نشو په درس په خوانق
 په ادب آداب به نه فائق تر چا شي^{۱۴} چه له ځايه په فطرت نه وي فائق
 صالحان له ظالمانو نه پيدا شي^{۱۵} له زاهد نه پيدا شي غل سارق
 د بد خوي د خوي علاج ملك الموت دي^{۱۶} نه په ډېر علاج خبر حكيم حاذق
 هغه باغ هغه باغوان هغه نې گل دئ^{۱۷} چه فرهاد باندي بلبل و يا وامق
 زره سوخته ميان ډېر دي په جهان كښ^{۱۸} څه يواځي يو مجنون ندئ عاشق
 كه كارگه غندي نې فهم وي خوشحاله!
 هيڅ استاد به شين طوطا نكري ناطق

ډېر د خيال سپاره ترې لارل معلق^{۱۹} سپور په شا پريښي نه دي دې ابلق
 په دا طشت كښ هره ورځ ويني توښېري^{۲۰} ښكارول نې هر ماښام كاندي شفق

^۱ دا بدله په چاپي نسخو كښ نسته.

^۲ د هغونه.

^۳ يعني په ازلي ترون.

^۴ يعني جغد.

^۵ دا بدله هم په چاپي نسخو كښ نسته.

^۶ بو علي سينا د اسلام مشهور حكيم او فيلسوف د څلورمي هجري پېړۍ.

^۷ دا بدله په چاپي ډېوان كښ نسته.

په ازل چه دا نسق د بېلتانه دي تر ابدې به وران نشي دا نسق
و گدای و ته به څرنگ پاتو کېږي د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق
روغ به هاله د دردمن په حال خبر شي چه په زړه باندي رسا و خوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه بنکارېږي پدا سيند کښ جهازونه هم زورق
که د مرگ سبق دي هېر دي گورې گوره خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم لیده شي تر ماينامه دي د دي بازار رونق
عاقبت به واره ستري شي خوشحاله
که څوک ژاري ناري مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړې دا ډک زړونه د فراق^۱ ټول کړلي په تله د چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره څه کړم چاره نشته حکم دا و په ميثاق
وېش چه په ازل و د هر چا د قسمتونو غم و که محنت و په نصيب شو د عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت^۲ اوس به له ما څه غواړي وگړي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان بڼه دي يو بېلتون بلا دي تر هر څه په اتفاق
عشق ئې د زلفينو لکه زهر د مارونو^۳ ښوری په څگر کښ د واره لب ئې دي ترياق
تل سبا بيگا باندي د آه د ناوکیو ووري سپين توپري څه بنادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکره
چه بي هغو لباؤ به خوږ شي د ده مذاق

که د سرو شونډو سره غواړې تحقيق^۴ د يمن په ملک به نه وي دا عقيق
خوله ئې هسته ده که نېسته نه پوهېږم دا رموز دي و هر چا و ته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي د ياري ما يو يار بکښي و نه لیده صديق
په هر لور مي غورزوي په سر لگېږم زمانې کړم لکه سنگ د منجنیق
اول غم د يار و ما و ته غليم و اوس تر ده نه بل څوک نلرم شفيق
په لمړي قدم دي سر له تنه پرې کا چه د عشق په بحر پوب دي حال ئې گوره
طلبکار ئې د وصال په لوي طلب وی طلبکار ئې د وصال په لوي طلب وی
آزاده عالم بندي دي که ئې گورې د زلفينو په خنځير ئې دي عتيق

^۱ محشي ورته ليکي چه يوراز کالي دي.

^۲ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

^۳ دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

^۴ مارانو.

^۵ د اوسپني توپري څه بنادي....

^۶ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

گټه زیان دَ عشق یوازي دَ عاشق دَی
امید قطع کره خوشحاله دَ رفیق

یو څه بحر دَی عمیق دَ سیماب غُندي حریق
په شنا ترې واته نشي څو چه بخت نشی رفیق
په ساحل و لارو څه زده چه څه حال لری غریق
حال د ما یو معما دئی چا می حال نه کر تحقیق
که هندو که مسلمان وئی پت پالی د خپل فریق
چه می یار دَ طریقت وه په کار نشو هیڅ طریق
یو له بله بهره مومي په اخلاص او په توفیق
چه ئې زه لرم په زړه کښی عجب فکر دئی دقیق
سل بلا دَ جهان کل وئی جدایی نه وئی تفریق
په نامه به شقیق^۱ نشي که څوک نوم کښیږدی شقیق
پدا ښهر کښی اکبر دئی
دَ خوشحال یار شقیق

ک

چه په روي به ئې بڅښل ښي پاک نا پاک^۱
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)
د بوذر (ص) او د سلمان (ص) ئې دروېزگریم
ذوالفقار ئې اړدهار و دوي ئت ژبي
په دا هسي مړنتوب ئې آفرین و
که سپاره ئې مړني د لښکر پېر دئ
د خيبر په کوت ئې هسي زور ښکاره کر
محمد (ص) د علم ښهر دی ئې ورو
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

^۱ حضرت شقیق د بلخ یو لوی ستانه دئ.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښی نسته.

^۳ چه له وېخ ئی راوړول پاک.

دال^۱ و د محرم د صفر^۲ اک^۳ د رومي خوري درونيم څه يك^۴
 د دوهمي خور رونييه اتلسمه^۵ د دريمي خوري يا^۶ مه وکره شک
 څلورمي خوري^۷ دال چه سره يد شي^۸ د رجب دي ب^۹ ويچ د شعبان دک^{۱۰}
 د روژې د مياشتي جک^{۱۱} پوره حساب دئ^{۱۲} چې^{۱۳} شوال ذي القعده بط^{۱۴} ذوالحجه وک^{۱۵}
 چه په هره مياشت کښ دوي ورځي دي نحسي هم دغه دي چه حساب وشو خوبک
 بيا وروستی چارشنبه د هري مياشتي
 نحسه ورځ ده، وايي بڼه خوشحال څټک

که زه نه وي تا به ځان لره بلل څوک
 واره عشق دئ چه ئې سر راته گياه کر
 چه پتنگ ته روښنايي د څراغ ښکاره شي
 بدرگه که محبت را سره نه وي
 د دي^{۱۵} ميو پيالې دپرو دي اخستي
 د زرخ په ځادي بند د شونډو مست وي
 چه پخپله^{۱۶} راته ووايي چه وايه
 په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
 گڼه^{۱۳} زه په ځان مين د سر ښندل څوک
 نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک^{۱۴}
 يك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
 ولي ما غندي به نه وي لا يعقل څوک
 روغ هوښيار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
 گڼه زه د ميني راز ښکاره ويل څوک

^۱ دال يعني څلورمه او (و) يعني شپږمه ورځ.

^۲ په دي بدله کښ پر زاره نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري مياشتي نحسي ورځي بيان سوي دي.

^۳ آ يعني لمړی او ک يعني شلمه ورځ.

^۴ ی یعنی لسمه او ک یعنی شلمه ورځ.

^۵ ی یعنی لسمه يا یعنی یولسمه ورځ.

^۶ ی یعنی لسمه او دال يعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه يد کېږي.

^۷ ب يعني دوهمه او ويچ يعني ديرلسمه ورځ.

^۸ دال يعني څلورمه او ک يعني شلمه ورځ.

^۹ ج يعني دريمه او ک يعني شلمه ورځ.

^{۱۰} ح يعني اتمه او ي يعني لسمه ورځ.

^{۱۱} ب يعني دوهمه او ط يعني نهمه ورځ.

^{۱۲} و يعني سپږمه او ک يعني شلمه ورځ.

^{۱۳} کڼه.

^{۱۴} نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

^{۱۵} د ديو ميو.

^{۱۶} ته پخپله راته ووايي چه وايه.

ته می وژنه د قصاص اندېښنه مکره د خپل خون په تور به ونسم^۱ یو بل څوک
 ښه خو دا چه د چا نوم پکښې یادېږي په فاني دنیا به نه وي ژوندي تل څوک
 تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
 گڼه دئ دا هسي شوندي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک د عالمه سره خوږ په زیست و ژواک
 مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
 لږ ویل ډېر ئې کول په خاموشي کښ د غنچې غندي خوله ډکه سینه چاک
 چه خبره د پسی د بلندی شي په لوي لکه اسمان، په پستي خاک
 په تمکین کښ لکه سبر په پستي کښ په هر لور څانگي ږنگوري لکه تاک
 لکه گل شگفته روي تازه په باغ کښ همپشه د ښو بلبلو پر بلغاک
 چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
 چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه^۲ په خوله گولی خوږې د ټوپک نه نمری د لیئمانو دا ښانک
 که د تن ویني یو جام وڅښې لانبې دئ نه اوگره د بخیلانو یو کاشک^۳
 که اوبه دئ د بخیل د منگی وڅښې ستا دي وڅښې دانه په چنغرک
 نه د شوم د لاسه سل بېري خوړلی نه د مرد د لاسه پانې دا پالک
 د نامرد سره مکې ته رسېدلي ښه دا مرد سره په بېد بېد یا ورک
 مخ دئ سوي د دوږخ په لمبو ښه دئ نه چه سم کړې و ممسک وته ورسک^۴
 د منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
 تر حلوا نه لا بهتر دي وچ کنډک^۵

^۱ ونسیم.

^۲ په سخا کښ.

^۳ ښه.

^۴ د قاشق مفعن دئ.

^۵ ښه.

^۶ ورسک: وربوز درلودنکښی او گردنه درلودنکي غریا د کلا برج (سیند).

^۷ دلته کنډک په معنی د یوه ټوک پوډی دئ.

ل

اقربا راته اقرب شول رضا من مي په تعب شول
 دواړه تر و نه مي نا اهل ابو جهل، بو لهب شول
 زه ئې بند كړم په مغولو په خاني او په منصب شول
 رشوتونه ئې قبول كړه په تلابن كين زوز و شب شول
 دا لوي زوى مي لوي مشه د زرو بلا سبب شول
 زه ئې هند لره روان كړم په نشاط او په طرب شول
 خپلخانه مي شوه په غرونو پرې كارونه پېښ عجب شول
 ناز پروره زوى مي واړه په فریاد و په شغب شول
 چه ئې نمر ليدلي نه و په خنگلو تشنه لب شول
 درست اولس قبيله واړه گرفتار په ډېر غضب شول
 په آه آه د فراقجنو زړونه وړی د عنب شول
 خوشحال نه مونده خټكو
 كه ئې هر خو په طلب شول

بد زحمت شى په بازونو يو يو كال نوم ئې څه دى پارسي سيه پيخال
 طعمه اچوي طلب د اوبو ډېر كا ور پيخال كاندي د لويو په مثال
 په نبات د غوا په غور سره باز صاف كا يا علاج د سنگتا وكړه دم در حال
 د سنگتا و ترتيب اوبه د درياب واخله د صحرا په غوشيو تاوده سفال
 پكښى اچوه چه بنې اوبه په جوش كا بول ناس، نبات پكښي مثال مثال
 دا سنگتا وكه د اوبو سره باز څښينه فائده ئې تجربه ده د خوشحال
 كه يوه ذره لونگ هم پكښي وينه
 په بنښينه كښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ يو د ما غندي رسوا بل^۱ ورخم توره وكنبلې چه مين واروم په تا بل
 يو تير دي وويشتمه چه د ما د درد دارو شو هان اي د ما طبيبه! چه بنه روغ نه يم يو بيا بل
 كه سبر كه عر كه صنوبر ستا تر قامته څه نوري د باغ وني؟ چه په څېر ستا د بالا بل
 نن ما وته چا ووي چه اشنا غواړې خپل تبغ ته د خدای دپاره كوم به له ما به وى اشنا ستا بل
 ستا زلفو مي زړه يوور سترگى ستا راته پخو دى تاراج به دا ترکان كا نه به څيز يوسي په غلا بل
 نه ننگ لري نه شرم تا وې هر چه عاشقان دى بي ننگ دي كه بيشمره هيخ عاشق نشته تر ما بل

^۱ په خانپو په منصب شول.

^۲ يعنى د انسان بولي.

^۳ دا بدله په چاپي ديوان كښ نسته.

ملا ئې فتنه گر دئ ور بښئې فتنې جنگونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يو ملا بل

چه په زلفو ئې پابست شول د ماهي غندي په شست شول
د خمار وېره ئې نشته چه د شاه د سترگو مست شول
چه په لام و بې ئې مينه د سرو ميو مې پرست شول
د هغو بنادي به تل وئ چه د شاه د غم تر دست شول
چه د خولې رموز ئې بيا موند عاشقان له نيسته هست شول
د خوشحال خلاصي له كومه
چه ئې تا غندي په كست شول

خپل پردي چه د شمشير شول كشتني تر شماره تېر شول
توره و نغاره خوشحاله اوس به خو وژنې چه ډېر شول
كه صاحب^۲ و كه تر سم و خټك ډېر د دوى په خېر شول
هسي چاري كا ستا زوى چه آتش شاهي بيگ هېر شول
چه نظر وكړم خپل خان ته خو غمونه را چاپېر شول
دا پېرى ده كه طالع ده چه گيدر وه راته شېر شول
هيخ دم مه وهه خوشحاله!
كه نبات درته گنډهېر شول

د بڼه يار ديدن وئ تل سره خاي چمن وئ تل
تر كنار او تر اغوش مې هغه گلبدن وئ تل
لكه سيب خما په خوله كښ غه شيرين ذقن وئ تل
رقيبان ولاړ له ورايه له ما هم سخن وئ تل
جدايي نه وئ له ياره سره خان و تن وئ تل
مه ماڼي وئ مه عتاب وئ په رقيب شيون وئ تل
د خپل يار د كوڅې خاوري
د خوشحال وطن وئ تل

^۱ لب: لب.

^۲ قست.

^۳ كه ساهب وه كه تور سم وه.

^۴ د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

^۵ غه مخفف د هغه دئ.

راشَه بر چشم نشین ای شاه خوبان چگل^۱
تا ویل قند و نبات و شهد یکجا دیده؟
سردهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست
خار و قربان تو کردم گر به تیغ خود کشی
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب
خوپه تن گتم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کر
تل سبا بیگاه آه و ناله و فریاد ماست
لمعه خورشید را بر چشم باشد جای تل
آری آری آن دهان و آن لبان و آن ویل
از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منل
نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بخل^۲
شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شرل
نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب و خورل
من نیاز و عجز و زاری مینمایم یو په شل
بر دل سخت نشد تاثیر زاری و ژرل
هیچبری مثل تو دکبری نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله گل دئی لا بهتر تر لاله گل
دار کرمه لازم شم چه پریشانی کرې خبری
زلفی دی بنکاره کره خجل شی کار کنی
سرې شونډی د مل دی لا بهتری دئی ترمل
مینک دئی که عنبر دئی ستا پریشان پریشان کاکل
خه لره بنپوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غوارم نه مال
نه په تله د جهان غم کرم
د اسفل فکرونه نه کا
په اعلی ختلی فال
په اسمان باندي بیره کرم
د خپل خدای منت را باندي چه ئې رانه کر بل خیال
بخارا بخنیم هغه یم
په دیدن د یوه خال
و جهان وته ئې شا ده
که خوشحال مومي وصال

یو خله که ووینمه بیا وچلوی دیار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په خای پاتو شه له ملونو
بنه سړی پردی په دلاسا په نیکی خپل کا
درد د زره پنهان ساته که وینی د حگر شی
زه خو امید وار یم گندی وئ چه مرهم کنبیردی
حکم حکم ستا دئی که آشتی کوې که جنگ کرې
زره که عافیت غوارې نظر په کنبلیو مکره
گیر که ترسا دئی که جهود که مسلمان دئی
نور به تر قیامته شکر وایم د دادار خپل
بې وفا یارانو تباري وکر د بار خپل
کومه بناغلتیا ده چه خوک بد کا زره د یار خپل
مه وایه دبنمن ته که دئی دم خبړي اسرار خپل
پسله انتظاره په پرهار د امید وار خپل
ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
هر چه کنبلی گوري نور دئی واچوی قرار خپل
دین قبله لری، د ما قبله دئی مخ د یار خپل

^۱ چو گل.

^۲ سرور ماهر چه.

^۳ بخل عربی دئی یعنی بخنبلی.

^۴ ئې قبیل و قال.

مه وايه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه اې خَما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
 يُو ځله دَ زره په غوړو فهم کره خوشحال ته
 تا وته چه عرض کا گڼي گڼي دَ زره زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال يم همېشه دي پدا خيال يم
 نورو مينو ته مي شا کره مين ستا په زلفو خال يم
 چه مي اوبني په گربوان ځي دا په تا پسې بې حال يم
 ځاي مي ته يې په خاطر کښ ته ريحان يې زه سفال يم
 نور مي هر څه فراموش دي آرزو من دي دَ وصال يم
 لا د مهر وويل پرېږده
 په نېکنځلو دي خوشحال يم

په مردن پروا دار نه يم په زندان پروا دار څه يم
 يو غصه دوهم بيلتون دئ چه په اور په اوبه زه يم
 اشرفخان دي راته کښلي څه خو خوښ په خط د ده يم
 پنځه مياشتي يم په بند کښ بابا ډېر ډاډه په زره يم
 زويه ما خو غم د تا کر چه ته ښه يې زه خوښه يم
 چه فلک سره سر باسي په همت کښ هغه زه يم
 کره يې نه دي بې حکمته
 زه خوشحال د ده په کره يم

په زره تر يار څارېږم د پتنگ غندي پېرې کرم په يوران دي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کرم
 بو باغ دئ د گلونو نو چه و ما و ته غوړېږي چه يار را سره ناست وي ورته زه د ناز هېرې کرم
 عاشق مي باتو نشو پرېږده پڅي پردي اوسي ښايي چه بوالهوس ته د عمزې توري تېرې کرم
 چه ځاي مي په گلشن و هغه زه وم راشه گوره په هر چرته چه دروم په گلخن باندي ډېرې کرم
 دا زره دئ که قسمت دئ که څه نور څه کوډي مودي چه زه ئې مبتلا د ستمگري په څېرې کرم
 چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي په درسته شپه چه ژارم په ژرا دواړه ترې کرم
 که پايام په دنيا کښ زه خوشحال په دا زور والي
 د خپلو د پرديو به لا خو ميني سپرې کرم

^۱ نه يم.

^۲ د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو يو مقتدر شاعر دئ.

ته دليره كه عذار يې زه وامق يم ستا په مينه كښ هر گوره موافق يم
 ته كه له ما نه پايې معشوقه ئې زه به بې له تا په څو پايې عاشق يم
 ته تل خنده هوسيره ځما زره بې غم به زه كرم چه هميش د غم لايق يم
 پتنگ خان په اور كښ وويشت دا ئې ووي كه مي لاف د ميني وواهه صادق يم
 كه د غشيو باران را باندي وشي كه به سترگي له تا واخلم منافق يم
 چه و تورو خاورو هسي حسن وركا زه حيران پاتو په صنع د صادق يم
 د نيمگرو طبيبانو دارو اور دئ
 زه خوشحال په طلب سترې د حاذق يم

تا چه زلفي كړې خم خم ځكه نه وايې سم سم
 تا چه سترگي كړې را پورته پكښي زه وينم غم غم
 څو به ته لکه هوسی يې تل له ما گرزې رم رم
 د خويي كار په تا دئ نن په دا دور تم تم
 كه د ډېر نه وي په زره كښ
 خوشحال ياد لره كم كم

تا خو ياری پرې كړه واړه زه در پسې درومم څو در پسې درومم هونبره ډېره خواری مومم
 هيڅ په ما پوهېرې نوم مي څه دئ ستا په عشق كښ قيس د لیلی و، تا ويشتلي ليس نومم
 زه څه هغه نه يم چه خونبي غواړې له ما نه تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
 هر چه شهسواران دي وارو وتبځلي وړاندي زه د دوي په منډه دا يم ځم وړپسې درومم^۲
 څار تر تا رسول! تا مي يار لیده په سترگو راشه را نيژدې شه چه د دواړه كسي چومم
 يو لوري مي نشته ميني هسي سر هوا كرم
 باد غندي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زيبا صورت دئ چه زه بيبست د ده يم راشي وگوري عالمه چه پسو تر دست د ده يم
 دواړه زلفي ئې د زره په قصد سره شكست كړ زه په ځان و زره بندي په هر يوه شكست د ده يم
 زه حيران يم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووي چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست د ده يم
 آوازه شوله په دهر نيك بد واړه خبر شول چه ځما اشنا يو بت دئ زه هم بت پرست د ده يم
 درسته شپه ئې په هر غولي زه ولاړ نارې وهمه چه اي خلقو عيب نشته كه مستي كرم مست د ده يم
 كه دا خپل صورت دي نيست په عشق كښ نن كړې اي خوشحاله!
 بيا د ځان د هستي لاف كړه، وايه زه هم هست د ده يم

^۱ يعني تاخت ئې وكي.

^۲ يعني لار او شهراه.

^۳ لغومم.

^۴ څار تر تا رسول شم.

^۵ دا هسي.

چه دا هسي د له جوړه مشوش يم
 كه قوت د د هاتي په زړه مزري يې
 د جنون بخره مي اوس نده هاله وه
 خوك به ما غندي يو هېښ په زړه ساده وي
 راته څه وايې، چه ته په چا مين يې
 كه مريي مي زر خريد گزري بې شماره
 طعام خورم مزه مي نه درومي تر كومي
 غم د اور له تا وه زر لري چه قلب وي
 له آزاده مي حذر كوه درد كش يم
 زور قوت را باندي مه كوه آتس يم
 چه مين په هغه يار پرېوش يم
 چه وفا غوارم له كنبليو په دا اش يم
 په ايمان به درته وايم پنج و شش يم
 و خپل يار ته زر پېرو دئ د حبس يم
 همپشه د شيرپني مزه چش يم
 ځما څه اندوه له اوره چه بې غش يم

د دې دور حريفان كه شوده پي دئ
 زه خوشحال د شودو پيو په سررش يم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بيدار شم
 غرونه غرونه گناهونه را په ياد شي
 استغفار په خوله په زړه د شر فكونه
 د دې دور د شيخانو حال مي وكوت
 ما دا هسي شيخي دوي^۱ وته بخنلې
 چه حلال كسب ئې نه وئ شكرانې خوري
 دانا تار چه په جلي ذكر شيخان كا
 و عالم وته په دا تهجد گزار شم
 و خپل خداي وته گويا په استغفار شم
 بيا له خپله استغفاره شرمسار شم
 چه ساعت ور سره كنبېم ترې وېزار شم
 په محشر د د رندانو سره شمار شم
 خدايه بځن په شېخي د شيخ مكار شم
 كله زه په تاخت راضي په دانا تار شم

چه څرگنده سر بازي كاندي د تورو
 زه خوشحال خټك تر هسي هنر چار شم

چه د عشق په ملك نديم يم
 نه بهنيت وته هوس كرم
 بند د يار په اختيار يم
 سينه زه لرم روښانه
 هغه قول چه حما كړي
 خليفه اصل ځما دئ
 كه نور اوس د ميني لاف كا
 په غه اور چه عشق ئې نوم دى
 د يوه نفس د پاره
 د اندوه په ملك مقيم يم
 نه په وېره د حجيم يم
 آزاده له هر نعيم يم
 تا ته تور سيه گلېم يم
 په هغه قول مستقيم يم
 لوي نسبت يم كه يتيم يم
 زه عاشق په يار قديم يم
 كه براهيم كله كلېم يم
 په اميد، وهم، په بيم يم

^۱ محشي ورته ليكي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، يعني په هومين يم.

^۲ محشي ورته (پېروي) معني ليكلي ده، په يوه نسخه كښ (د مخ رش يم) هم راغلي دئ.

^۳ ديو ته.

^۴ په ځنو نسخو كښ د مكار پر ځاي رحمكار راغلي دئ، په دغه مسرى كښ د (بخن) معني حل طلبه ده.

^۵ تلميح دي په دې آيت شريف انى جاعل فى الارض خليفه.

زه خوشحال په خرابات^۱ کښ
گرم په امانت عظيم يم

چه ستا له زيبا مخه چپري گل وته نظر کړم
چه ستا له زيبا مخه څوک بل مخ راته وستايي
که هر څو د بهار گلونه ښه دي په چمن کښ
دا مه وايه و ما ته چه ته ولي ور په ورشوې
خاطر مي څه خو خلاص و فراغت وم له غمونو
که واره خزانې د شاه جهان بادشاه ځما شي
رشتيا خيره ښه ده راته غور باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دئ چه به ووايم ستا يار يم
چه ما زهد، تقوى، طاعت، بندگى لره څوک بولي
په لويه ورغ به ستا په گريوان ښخي کړم منگلي
په ما باندې ته تل د وارو سترگو عزيز يې
سودا د يار دا وصل که په سر شي پايمال شي
چه ومرم عزيزانو تور کفن را لره بويه
هزار ځله په کال کښ يوه مياشت د گلو وخت وي
څه جک وهې ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار يم

چه نظر د په ټيک د تور وريل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي
د سرو شونډو په شرابو چه ببخود شم
اجابت به ئې لا کله تاثير کاندې
چه مي زړه ورپسې سه هونبره سرپري
د ښه مخ مينه مى نه درومي له دله
په صورت مى پرهارونه دي خوږپري

د جهان بادشاه د ځان مخي ته بل کړم
چه دا هسي کښليو سترگو ته کتل کړم
د مستى رقيبانو ته ښکنځل کړم
چه دعا دئ د وصال په سحر تل کړم
چه په مخ ئې پرهارونه په چيچل کړم
که تل غور د ناصحانو په ويل کړم
په وار وار د هر پرهار دارو به تل کړم

^۱ په خير آباد کښ.

^۲ سيخ.

^۳ که غوغ د هغه سر.

^۴ و مه وايه.

^۵ يو پيسوال دئ چه ښځى ئې پر ټپکو خړوي.

^۶ سو.

دا داغونه چه می سر په زره بنخوس دئ تر بل کال به ئې د عشق لا لاسه سل کرم
 چا په زور را لره غم نه دئ راوړي و خپل زره ته ئې پخپله راوستل کرم
 ازلي مي د غم بخره ده راوړې غم که نورو لره درومي زه ئې خپل کرم
 یو نپیخت ساعت به وي چه راته غور کا چه په ورئې په یاد فریاد ژرل کرم
 چه لا نبهر د دهلی شته خوشحاله
 خه فائده که وران په آه سره کابل کرم

چه په خوب شم ستا له خیاله سره خواب کرم چه بیدار شم د مخ سود د په آفتاب کرم
 چه مي ستا د خولو بوي تر سپرموتیر شو نور به خه مینه په مینک او په گلاب کرم
 بې نصیبه لیدل نه میسر کېږي په لیدو پسې که هر خو اضطراب کرم
 بڼه لیدل ئې په مثال آب حیات دئ دا تشنه خاطر به کله پرې سیراب کرم
 په بنکنخا مي کله سر افزاز کره هغه دم چه د سوال هیله په خواب کرم
 ما ته خه وایې چه چا هسي خراب کرې چه د حال پوښتنه نه کرې تا خراب کرم
 ما ته مه وایه چه ولي پیچ و تاب سوې ستا دې تورو زلفو هسي پیچ و تاب کرم
 چه له مخه د پلو واخیست لمبه شوې
 بیچاره خوشحال د درست سره کباب کرم

خو ژوندی ئې د زرق مه کوه هیخ غم خپل قسمت به در رسپړې بېش و کم
 قابل غم د ننگ و نام کا په دنیا کښ نه په غم وي د دینار او د درم
 قارون لار تحت الثری لره لا درومي موسی (ص) پاس په علیین کښېښ قدم
 پسله مرگه بنخ د مرد تر قدم بڼه یم گور مي مه شه دا نامرد له گوره سم
 د خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
 پسله مرگه به ئې یاد کا ډېر عالم

چه په ما باندي مین باندي مین یم چه حما په غم غمجن زه ئې غمجن یم
 ما وي یو زمان که بېل شم زه به ورمم چه جدا پایم له یاره دروغجن یم
 که د پښو خاوری ئې نه یم باري شکر چه د گرد په دود ئې نښتي په لمن یم
 په نور خه مي د خاطر دلاسا نشي په جهان کښ ارزومن د بڼه دیدن یم
 خوبه راشه! ما اوده کره چه پخشو شم په فراق کښ په ژرا ژرا کرمن یم
 که رقیب په دا خبر شي ترو به خه کا چه له یاره سره زه لاس و گردن یم
 یماني چهره مي ولاره حبشي شوه د فراق په اور ئې سوې لوغرن یم
 زه د دوو په خای درې گواه لرم په عشق کښ رنگ مي زیر، سترگي لنډې، زبون په تن یم
 ته محبوبه له شیرینه د دې وخت یې!
 زه خوشحال د اوسني دور کوهکن یم

^۱ خیري.

^۲ د دې کلمې معنی نسوه را بنکاره عیناً ولیکه سوه، په یوه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

څوک خو به کېده واره به نه وه سره سم^۱ یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ وڅوځه په باغ کښ رنګارنګ گلونه گوره څه لره اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته مخ ئې لکه اور دئ، پرې پرې دي توري زلفي څوک چه ډېر ډېر گوري یار، د زره مینه لږېږي ته د کنبلیو سر یې، نور تر تا دي واره کم چون کنبلي هغه دئ، چه ئې ستایي درست عالم گل دئ د گلابو دا گلونو مقدم د یار په مخ مي نورځي ستا په مخ درومي تورتم څه رنگه بازي کا په سره اور کښ تور ارق څو ئې ډېر ډېر گورم، پرې مین شم دم تر دم تا ویل خوشحاله که مي غم لرې په زره کښ خوښ اوسه خوښي کره تل تر تله ستا څه غم

چه بازي په جهان کرم هغه زه يم و اغيار ته لکه کاني موم و یار ته و بلا ته د اختیار توره په لاس کښ لکه بوټي د کيميا په مرغزار کښ تندر هم ځما له ذاته نه پيدا دئ په هر نام چه د رضا هغه مي بوله د کونینو ننداره د زره په عین د هر چا بازار ځما په سودا تود دئ هم د اوبښ غندي هلك سره په لار ځم هم مي څيز هم مي نا څيز کا په زمان کښ زه خوشحال په حال خبر نه يم چه څه يم

څو به ستا د دیو غمونو زغمل تل کرم په قراره قرارې د یاري پرې کره چه وعده دئ د وصال چېرې خطا شي هر طیب لره چه وریشم ناقص وي نور به هسي يك تنها له خلقو اوسم بلا پېرې زره لرم دا ئې عادت دئ چه منګي مي تشول د میو زه وم منکري د عاشقی سره مله ده خالي لاس ورځني ځم هیله مي نه وه پدا هونبره هونبیارې هسي هېښ يم غر گناه راته د ځس غندي ښکارېږي هر غزل مي په بیاض باندي وگوره زه خوشحال څنک د زره په وینو کښل کرم

^۱ دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

^۲ پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم وایی ته به د مجنون غندی مین وې ما به څه پوښتنې چه څه لره زره تنگ یې د گلونو په لیده دی مخ را یاد شي په څېر څېر راته کاته کرې څېروې می لکه څوک چی پخپل دین کښي مستحکم وئ چه جدا له خپله یاره ژونده پایم د نفر غندی می عذر چاره نشته لکه څوک چه خواړه شهد وځورې خوښ شي

زه خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي

په زیبا ویل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهیږم چه زه څه یم څه به شم خبر د هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه ور دلې چه څوک لیده شي نن ئې په پدا بانده کښ جهان یو کتوري شوه زه په مثل د میړي یم په هیچ کله زره بڼه کړي کله زره په هیچ بیا بد کړي دنیا وته چه گورم کار و بار ته د وگړي چه ته پرې مبتلا یې که د مال دئ که د ملک دئ

چه تور وپښته دسپین شول خوي د نور نشو خوشحاله

باور کره اوس ناحق د سړی نوم در باندي ږدم

دا صفا په لاري نه یښي قدم هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ درویشان په تفاوت ندي راغلي د درویش تر زره به نه رسي دا دواړه و درویش علم په درس په مکتب ندئ که څلورر دئ که پنځه که شپږ اوه دئ ما و تا و ته دیوار شته غاري غرونه همیشه له دروېشي وهي دم چه نظر په سود زیان په مدح و ذم خپل پردي په سترگو واره گوري سم آئینه د سکندر که جام د جم تل نظر لري په لوح او په قلم د درویش نشته دا هیچ اتم انم په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

^۱ د خوشحال.

^۲ نن میشه په دا.

^۳ له کلي جلا یوه کوچنی بنا بانده بولي.

^۴ که زره په هیچ بڼه کړي که نه زره په هیچ بد کړي.

^۵ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

نه په نون دئ نه په ميم دئ نه په جيم دئ^۱ کامل پاس په لام وهلی دئ علم
 چه ذره طلب د نمر کاندې خوشحاله
 په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم و چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم
 یا ما زده ستا په حسن، یا حما په مینه تا زده
 د مخ مثال دي بل کر د پتنگ غندي پرې راغلم
 که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ
 یا مست یا لېونی یم یا می نه زده کار د مینې
 د هر ښهر په کوي کښ ناقصان طیبیان ډېر دئ
 خو ذکر خو مذکور کړې تل حما د گمراهی
 دروغ وعده هم ښه ده د سړي د زړه امید شي
 که وایې هغه وایه چه د عشق د محبت دئ
 که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

د خپل یار مینې په زړه هسي بیمار کرم
 چه ناقص می دارو کا پرې نه رغیرم
 توري سترگي، توري ورځي، توري زلفي
 که یو تش نظر د مهر راته وکا
 زه خو هسي نادیده نه یم ای خلقه!
 د بهار گلونه اور شی زه پرې سوخم
 بې له حانه په بل چا می پېرځو نشي
 چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتي نشم
 ما خوشحال په حان پخپله چاري وکړې:
 چه په ملک کښ یو ناترس وي زه ئې یار کرم

د تقوی د پارسایي دعا تل کرم
 زره می خدای مین کوي په ښایسته وو
 چه عالم می اروی د عشق له کاره
 مگر زه فسق او فجور لره پیدا یم
 واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرو
 زه پدا سبب لیمه غوارم له خدایه
 چه د عشق غمونه نور گا لره درومي
 عاشقان به د جهان په ما پېغور کا
 چه د عامي اثر نکا څه ویل کرم
 هسي نه چه زه پخپله زره مایل کرم
 زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کرم
 چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کرم
 که هوهو ورته لرم کله منزل کرم
 چه دلبرو ته د سترگو غړول کرم
 زه ئې مخي لره ورشم واره خپل کرم
 زه که اوس په عاشقی کښ خوي بل کرم

^۱ په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او ميم ملکوت او جيم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

^۲ بلا دئ.

و هر چا و ته ئې راز وایم د مینې
د هر چا سره چه یار شم یار خجل کرم

زه لمړی په آشنایۍ بازېدلم واره غم و چه پرې بڼه و پوهېدلم
د زړه زور د صورت توان را څخه لار شه چه درانه د بېلتانه پېټی آخلم
آشنایي یاري په مهر په رضا شي پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول د یار د یاد په بالین کښېږدم له غه پسه په پالنگ باندې ځلم
چه د سر په ځای سینه راته بډه کا هم هغه به د بڼو په غشیو ولم
بناسته لکه گلونه زه طوطی یم چه و هر لوري ته ځم په گلو ملم
که سیالي له مړه شي نه ئې له بخته شاه پخپله بې ریباره و بللم
هوسی چا په دو نیولې دئ خوشحاله
بیهوده په غزاله وو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجیل او په شتاب ځم خرابات لره په هیله د شراب ځم
د ساقی له لاسه می چه تناول کرم بیا په بیارته به بیخود د مست خراب ځم
د ساقی د مخ جذبه می مخ ته بولي چه دا هسي میکډې ته په ترتاب ځم
درد د درد می ئې له خمه دئ نوشلي اوس په هیله په امید د می ناب ځم
چه می نشي بله یو سر بل سر سترگی له جهانه مخ پوښلي په نقاب ځم
له دوو سترگو می روان د اوښیو سیند شو د دې سیند د پاسه زه لکه حباب ځم
خوب و خور می له خاطره فراموش دي د جمال په خیال ئې سرسته شپه په خواب ځم
د محبوبی د جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدلو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي د عالم ورم د خپل یار دپاره دا جور و ستم ورم
د لاله غنډې داغدار په جهان راغلم هم دا داغ به له جهانه د صنم ورم
په وصال ئې د جهان خونې راشي چه له کښلیو جدا کېږم ځني غم ورم
په عالم د مجنون ږغ دئ مرد می بوله په محشر که ځني وړاندي خپل علم ورم
هر قدم په ځگر خون ږدم توئې مشه د شرابو پېالې پکي په تور تم ورم
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره و هغو ته څه گلونه د شرشم ورم
کار کنان دا کار فرمایي په حکم کار کا زړه چه حکم فرمایي هوري قلم ورم
هونبره ډېرې خرڅښې فتنې جنگونه بیا به وایې چه زه ستا غنډونه کم ورم
په هر دم دا هغه یار منت را باندي چه ئې هسي ډیر خیالونه په هر دم ورم
مخ به چېرې راته سم کړي په یاری که دا خوي به همېشه له عمره سم ورم

^۱ محشي نښانه ورته کښلې ده.

^۲ له زړه شي.

^۳ يعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

چه په کوي کښ د مقیم شم دروغجن یم که به نوم په ژبه چپري د ارم ورم
 راته وايې نن زړه څه رنگ وړې له ما نه
 که د خورین کر هم ئې خوین خوشحال خرم ورم

زه چه خپل قدم د عشق په خوني راه ېدم هر زمان له تنه سر لکه گياه ېدم
 د جمال خويي دي زياته تر آفتاب ده د نظر دپاره نوم درباندي ماه ېدم
 درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم هر سحر په افلاکونو باندي آه ېدم
 که ته تیغ د جفا وکارې و ما ته ستا و تیغ و ته به سر لکه گياه ېدم
 که مي چپري لاس و واک در ورسپري په سپين مخ به دي د غاښ نخښي سياه ېدم
 بېچاره خوشحال چه ستا د ور گدای شو
 ځکه زه ورباندي نوم د بادشاه ېدم

ښه به هغه وخت وي چه به يار لره و درومم زلفي ئې ښکاره کړې مېنک غنبر ئې په ما توي کړه
 اوس به له دي پسه څه عطار لره و درومم خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترگی ترکه
 اوس به ئې په مرسته څه فرخار لره و درومم زار د خوړو زړونو، خوین خرم زړونه آزار کا
 غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لره و درومم هر چرته چه خار وي، هغه ځاي مومي گلونه
 ځکه پدا هيله هر هر خار لره و درومم کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندي حيران یمه
 مرگ و ته مي ناست هغه خونخوار لره و درومم هم ئې په ما وکړل څو څو رنگه ستمونه
 بيا له ناڅاري ستمگار لره و درومم يار مي په ښايست کښ لکه گل د نو بهار دئ
 سود ئې د جمال کرم چه گلزار لره و درومم ښه خواړه ياران چه ما خوشحال ليدل په سترگو
 اوس ئې په ژړا ژړا مزار لره و درومم

که مين زه په گلزار یمه په ځاي یم که د مخ ئې په نندار یمه په ځاي یم
 چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه! په ژړا که په چيغار یمه په ځاي یم
 يار می ولاړ شو پدا لار ورپسي درومم که ډېر ستری پدا لار یمه په ځاي یم
 بې له عشقه بله چار نشته بهتره که دايم د عشق په چار یمه په ځاي یم
 په جنت کښ هم د حورو صفت کپري که طالب د ښه نگار یمه په ځاي یم
 له خوړو شونډو وي سرې شکري اوري که طوطي د شکر بار یمه په ځاي یم
 زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کرم
 لېوني د پري وار یمه په ځاي یم

که مي هر څو ته بادشاه ېې زه گدا یم مخ له ما نه مه چار باسه مبتلا یم
 زه چه ستا له غلامی داغ لرمه هيڅوک ځان سره سم نه کښ بادشاه یم
 د خاطر ور مي ترلي دئ په غنوا له عالمه سره ناست په فکر ستا یم

۱ لکه کلاه.

۲ د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروڼکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، يا ئې د باغ په ورکښ د تړلو دپاره ېږدي.

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم که دی څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
 کله ستا د راز خيري په کاغذ کنبم کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
 د بڼه مخ د عاشقانو دي شمار نشته ولي زه په همه وارو کښ یکتا یم
 خادمانو له شمارې مي محروم مکره که د نورو انعامونو دي تر شا یم
 که په ما مهر کرم کوې ته بڼايي که پما جور و ستم کوې سزا یم
 تا خوشحال وته ويل چه څه پکار يې
 که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همپش د ملامت کاني په سر خورم غم مي نشته چه په تور ئې د دلبر خورم
 که د سپيو د کودي اوبه ئې مومم زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
 لکه باد په نرگس ولگي تازه شي د رقيب څپيره هسي په بصر خورم
 زه به لا ورته تلوار کرم لکه تږي که تل ستا له لاسه توره يا خنجر خورم
 چه په بڼاخ ئې ډول ډول ميوې زانگي لا به کله د وصال د وني بر خوعم
 تا ويل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
 زه طوطي یم چيغار وکرم بيا شکر خورم

که گناه نه کړي آدم ترو په چا به شو کرم
 سکه کرم لره بايده دئ چه پيدا شوې نور عالم
 په يوه توبه گناه ځي د سري له عمره سم
 گرد غبار چه په گل پرېوزي شست و شو ئې کا شبنم
 د مؤمن گناه په غاره د شيطان وئ بېش و کم
 شاهزاده چه بدې وکا د نديم سر شي قلم
 د ده بد په نور وپشل شي يار تر ياره ندي گرم
 په لا تقنطوا خوشحاله
 تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژارم^۱ د باغ گل مي غورېده زه ځني لارم
 بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا که سبا بېگا ئې تل په دربار نارم
 د طلب غري مي لاندي شول تر غرونو هغه بېل ياران په کومو غريو غوارم
 د هواد ياران مي هر زمان يادېری چه ئې مخ په خوب کښ ووينم وويارم
 چه قاصد د يار د خولې کتابت راوري څو ئې لوند په اوبنيو نکرم نه ئې نغارم
 زه خوشحال پخپل قسمت پوري حيران یم
 چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سره بڼورم نور به ډکي پيالې اخلي زه به گورم
 لاله زار به شگفته په هغه ملک شي چه باران د دواړو سترگو باندي وورم

^۱ دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

وايي زره له ما نه وژغوره که بڼه کړې کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
 ځان به درکړم، مچه راکړه بڼه سودا ده که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
 په دا راز به هر بې نیاز کله خپرېږي
 چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښم^۱ بويه دا چه دفتر و نه يا کتاب کښم
 په بيان په قصيده به تمام نشي که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
 د فراق غمونه لور په لور انبار دئ په کاغذ باندي د کوم يوه حساب کښم
 په ډېر غم کښ هېڅ خبر نه يم له حاله چه زه دا ويل په وينه که په خواب کښم
 که جفا د زماني وه که د خلق په فلک باندي د هېچا حکم نشته
 د آگرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ د دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
 نه به زره ځما سرېږي نه به لاس کړم ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
 خراب شوي د فلک له لاسه ډېر دئ اوس به حال د هغه کوم يوه خراب کښم
 که د خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم يا آهونه يا ژړا يا به عذاب کښم
 يو مکتوب د خپل اشنا را لره راغي اويني بگرگي تويوم چه ئې خواب کښم
 حاسدان مي په حساب لکه گلاب دئ حيف ندي چه به جور د کلاب کښم
 ما خوشحال په خوب دا حال نه وليدلئ

چه به دا د غم بيتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وايي لرم چه مي بخت نه کا ياري څه ووايم
 په جهان کښ د وفا هنر کيميا دئ زه ئې څه لره له چا هيله کوم
 د وفا مېوه د هر چا په باغ نشته^۲ بېهوده ئې هره ونه لټوم
 غه باران چه په درياب باندي ورېږي په باران به ئې زه څه حسابوم
 نا داني مي غلبه په هونبيارې شوه مرغلري په درياب کښ تويوم
 له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
 چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ امانت غندي ئې بل لره ساتم
 کوم مکان د زماني له مکره خلاص دئ چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
 که په تېښتي خلاصېدي^۳ ځني به خلاص شوم د قضا له لاسه کوم لوري ته ځم
 زمانه مي د فتنو په کانيو ولي زه ابله د بنينې سپر په مخ کښېږدم^۴
 چه په راغله ئې بنادي را سره نه وه په هجران به ئې څه زره زهيروم

^۱ دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

^۲ د وفا مېوه د دهره باغ نشته.

^۳ خلاصي وئ.

^۴ په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ وړم.

^۵ زره څه.

چا ویل چه صبر نخنبه دَ بري دئی
زه خوشحال په صبر خَکه زره تَرَم

لا به کله خپل مقام و دلبر ورکړم^۱ چه گڼلي مال همه ورته ولور کړم
يو ويې د دلاسا راته پرې نږدي ځان که هر څو خپل مين ته مرور کړم
هيچا نه وکړه ځما د زره ساتنه هر سرې مې زره دردمن کا چه زره ورکړم
په درست کلي کښ يو هسي دلبر نشته چه خپل زره د ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که د آه په اور پږوزي پېښور کړم
ستا د خولي خبري نوري د زره نوري
زه خوشحال خټک پوهيږم پرې باور کړم

ما شراب خورلي نه په حد واهه شم که ئې وخورم خبر نه يم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کوم اغيار دئ د زره حال و چا ته وويلي نه شم
زمانې را باندي وکړې هسي چاري لکه دُر د خر مهر و سره پيښه شم
د اورنگ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښ لوته شم
که د رنځ دارو مي کړې طبيبه وخت دئ هاله ستا دارو و مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښيم په گوته چه د چا دلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اغزي په زره خرخپري د فراق غمونه، څنگه اوده شم
هيڅ په سترگو لیده نشي يو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاره په زره ورژه شم
لکه و په هغه شان په وفا ټينگ دئ چه تر يار ئې خجل نکړم څار تر زره شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر ياره د سيمايا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلي کا زه له حلي د هلك غندي هر سرې په خوله شم
اللهاد چه بند په بند گوټي په تار ږدي د خوږ زره دمه مي شي څه خوتابه شم
نه شيخان نه طبيبان نه ساحران شته چه له دې رنځه د چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورو څه لره فرياد کړم
په زره زره واره پخپل غشي ويسته شم

ما بې دوده توسني کره منځېدل^۲ عاقبت ئې په کمند و ځکېرلم^۳
وراندي وروستو ئې را واچول بندونه په اخور ئې کيزه کړي و ترلم
هغه پيچي هغه ترندي له ما ولاري چه به خوشي په جلگو کښ گرزېدل

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نده راغلې.

^۲ منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

^۳ يعني پېچل او بندول.

^۴ يعني نه رام والي او نه اېل والي.

^۵ دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده يعني توند والي، د آس هغه حال چه تورېږي چه په فارسي ئې رم بولي.

ریاضت ئې د مولا را باندي کنبېښ
 چه مي لاس دا چا تر شا نه و راغلي
 د سورلی هنر ئې ونبایه و ما ته
 ورغ و شپه مي د تپاک خبر آخلي
 هم ئې نوم د ډېري ميني په ما کنبېښ
 بيهوده زغاسته واره له ما لاره
 چه په ما به ئې نظر په حقارت کر
 اوس مي قدر يو په سله يو په زر دي
 رنگ په رنگ ئې په حلب وپوهولم
 اوس پخپله شا پخپله زين آخلم
 په تيمار او په راتب ئې و ساتلم
 که خوراک خورم که ولاړ وم که خلم
 هم ئې زه پخپله ژبه وستايلم
 چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
 هغو واره په هنر کښ وپسندلم
 چه اول په خو درمه پېريدلم

اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
 پخپل قدر په قيمت و پوهېدل

مست يم مې پرست يم رندي کرمه کرمه کرم
 نور شراب مي واره نور عالم و ته بخښلي
 مور به ځني نشم زه د ميو مستسقي يم
 لار د محبت ده تل به روغ سلامت نه وم
 څه وائې و ما ته حال دئ څه و په هجران کښ
 خلق راته وایي رنگ د بيا زير شو عاشق شوې
 واره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
 لام و بې مې دئ پسې مرمه مرمه مرم
 تل که هسي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
 زه چه په دا هسي لاري تلمه تلمه تلم
 نور خبردار نه يم په زره سومه سومه سوم
 هيڅ منکري نکرم خلقه شومه شومه شوم

دود د عاشق دا دئ چه په عشق کښ ملامت وړی
 ځکه زه خوشحال ملامت ورمه ورمه ورم

نور به مخ په ائینه برابر نه کرم
 نه به سپين لاسونه سره کرم په نکړېځيو
 نه به ماتی ماتی ځونی په مخ پېرېدم
 چه د مینی یار می نشته چه ئې گوري
 درست صورت مي سرې لمبې شي شني ډېوزی
 که ژوندون تر هر چه خوړ دي په جهان کښ
 نه به دواړه سترگي توري په رانځه کرم
 نه به نور په رمنځي ساز د سرو پښته کرم
 نه به لاندي باندي لب په پانو سره کرم
 د صورت سينگار و کوم يوه ته وه کرم
 چه د خپل مين د ميني راز تر زره کرم
 اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کرم

هغه یار چه چرته دي خوشحال د اوسي
 دي د خپله خوشحالي کا غم به زه کرم

هغه دم چه د ساقی پیاله نوش کرم
 په معنی کښ هم شراب يم هم ساقی يم
 ناصحان راته د عقل دفتر لولي
 د زاهد په صومعه کښ مي زره تنگ شو
 زه بلبله خوش نوا د دي چمن يم
 په مستی ئې دواړه کونه فراموش کرم
 طالبان د ميو شته چه ئې مدهوش کرم
 خدای به نکا چه ئې زه په ويل گوش کرم
 له دي پسته به خدمت د ميفروش کرم
 په موسم د گلو څرنگه خاموش کرم

چه په زره ئې اثر نه کېږي خوشحاله
 څه فايده که تل په ور ورته خروش کرم

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم
 لا مي ستا د مخ خراغ لېدلې نه و
 اشنايي دي له ښادې نه وه غم وه
 ستا د زلفو دام مي وليده په لاري
 ستا د زلفو د زنجير هوس مي وکړ
 آغرين دي د ښو نه و بلا و
 زه چه تل د لېونيؤ په شماره وم
 په همه واره عالم کښ افسانه شوم
 زه زره سوي لا هاله پرې پروانه شوم
 چه دا هسي له ښادې بيگانه شوم
 له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
 نه چه زه له بي عقلي ديوانه شوم
 چه په ځان وزره ئې هسي ښبانه شوم
 بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم

زه خوشحال هم بي نظير يم په عالم کښ^۱

چه مين په بي نظيري جانانه شوم

يوه نخښه درته وايم د بي شرم
 خدايه ما د هغو مل مکره په لاري
 د ناکس ياري په مثل د اورو ده
 يوه بده زمانه شوه درېغه درېغه
 که هندو که مسلمان د پت په کار کښ
 څوک چه نرم ويل کا عمل ئې گوره
 په وعده په قول نه وي نرم گرم
 چه ئې نه وي په ياري کښ ازم
 چه د باد په مخ کښ درومي ترم ترم
 په هر چا چه د ياري باور ورم
 چه مي وليدل د هيچا نشته برم
 تگان هم په خوله ويل کا نرم نرم

د هغو و مخ ته مه گوره خوشحاله

چه ئې سخت په بي شرمي کښ د مخ چرم

ن

په کاته شم و عالم و ته حيران
 هسي چاري ئې پيدا شي له وجوده
 تل قرآن د وړاندي بسی قرآن لولي
 په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غوارم
 ښه سړی لعل و ياقوت دي مونده نشيي
 که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي
 له هر څو ورته دا پند خبري وايې
 هره چار د پښتانه تر مغل ښه ده
 د بهلول^۲ او د شير شاه^۳ خبري اورم
 چه دا نس دپاره څه کا دا سگان
 چه په فکر ذکر نه وي دا شيطان
 ولي هيڅ عمل ئې نه وي په قرآن
 د کيميا غندي ناياب شول دانايان
 لکه نور کاني لږ ندي ناکسان
 ولي ښه سړی به لږ وي افغانان
 د پلار پند ئې هم ښه نه لکي په ځان
 اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
 چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

^۱ دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "عشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمي نسخو کښ آغزين راغلي دي، منسوب و آغزي ته يعني خار دار.

^۲ سلطان بهلول په هندوستان کښ د لوديانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (۸۹۴ هـ/۱۴۸۸ع) کښ وفات شوی دي.

سپړ اوه پېړۍ ئې هسي بادشاهي وه چه په دوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول يا د خدای دې اوس دا هسي شان فرمان
که توفيق د اتفاق پښتانه مومي
زور خوشحال به دو باره شي پدا ځوان

په تېرو تورو، ور درومي يکرنکان په لمبو باندي ځان ولي پتنکان
د کنجکو قدر يو، د درو بل دي ننگېالو سره څه ژوي بي ننگان
ارتگي د زره دليل د جنتي ده د دوږخ د اور لايق دي دلتنگان
د بادشاه په سلطنت پوري خدا کا په سپېرو ايرو لرلي ملنگان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي ماتوي لويي بېړۍ نهنگان
د هاتي د پاسه سپور ورته پيکه وي چه د ميو پيالې اخلي سرهنگان
څه د ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنگان

بېهده په ځان غره دي دا انسان په ساره په غارمه چينگه خوله حيران
لېونی ملال دلگير د خوب په ورل کښ نه د لوړي نه د تندي لري توان
په يوه زره خبره خوار خسته شي په يوه زره سر خوړي شي په ځان
پدا هسي رنگ څو کير څو لويي کا چه نظر ئې له خودی وي په اسمان
واره عمر تېروي پدا غفلت کښ تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندون چه د خپل ځان فکرونه نکا پسله مرگه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان و هر لوري ته ډېر دي
د خوشحال خټک پکار دي عارفان

پنډ بد روز بکر حيران بهاردر خان هدايت ترين سوخته و تر دا میان
شېخ ستار ماشه ټوپک عبدالرحيم و د ټوپک گنده خدای يار جامکی کامران
د ټوپک گنده هر گز نه وي بي سيخه حق ناحق ئې پکښي جوړ کر جهانخان
د تسمو په ځای گویا دا نور عالم وه اسفند يار غندی يو څو گېډی پاچيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه بند و قچی صاحب صوبه و پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ د گذارنه و په آزار به ئې گډ وډ کا خدای جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال و
چه گزار ورباندي وشو ناگهان

^۲ شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا و، چه په (۹۵۲هـ\۱۵۴۵ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

^۱ په سوځونکو لمبو سوځی پتنگان.

^۲ ننگیالی سره زر کنجکی بی ننگان.

^۲ بی سیخ.

څو گلرنگی چهرې راغلي په جهان
يو رمق دى راته پاتو په فراق کښ
که د زړه سترگي د شته ننداره وکړه
د هغه بقا فنا ده، بقا نده
دا څه توري خاوري ندي چه پرې درومې
چه را ياد شي بنه ياران و گور ته تللي
بيا فنا شوې لکه گل د گلستان
چه په مرگ له ما جدا شول بنه ياران
په وصال کښ مهيا گڼه هجران
چه تبديل ئې په دنيا شي هر زمان
خاوري شوى کښلي جونه دي ځوانان
تل په ما وي دا غمونو گڼ باران
همگي تر مځکي لاندي شول خوشحاله
اوس د مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خیر په قباحت نشي انسان
که يوکس په زرکس بيا مومې هم پېر دي
هونېره ترس ځما له پېره خو که نشي
دانايان په ناکامي کښ خوار حيران دي
پخپل بنکار باندي غوټې وهي بازونه
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره
چه په درست عمر کښ يو ځله تېره شي
چه هر پور ئې وار ووته هوس کاندي
نېک و بد هونېيار نادان کښي يکسان
په هر لوري صد هزار دي ناکسان
څو په زړه يم له جاهله هراسان
کامراني د جهان څوک کاندي؟ خسان
په مرداري باندي گرزي کرگسان
مچ، مچى دي سره واره مگسان
نور اصيله توره نه غواري مټان
د زربفتو هنر چپرې دي آسان
که د زړه دي چه لذیذ شعر ووايم
د خوشحال غندي پيدا کره خپل لسان

خوږ ژوندون په سري تريخ کاندي بېلتون
چه څه زور قوت د زړه وي په کوگل کښ
تر دا هسي عمر، نه عمر بهتر دي
په ځگر ځگر مي ولي صرفه نکا
ځما زړه طومار د مهر د وفا دي
که کتان چه مهتاب څيري کا گانډه شه
په هجران کښ که اميد د وصال نه وي
يو د بل په ځاي کښېني د دنيا دود دي
زه خوشحال قائم مقام يم د مجنون
په سوزانو لمبو پاس کښېردي لرمون
وار په وار ئې له دوو سترگو کا بيرون
چه تېرېرې ورځ و شپه په ځگرخون
د غم ليندېو راته ووايه زنگون
څيراوه شي چا ئې زده نکر مضمون
سکه ځما د زړه د يار له لوريه کا څوک ستون
زه همپش په هغه هسي لار کرم يون
يو د بل په ځاي کښېني د دنيا دود دي
زه خوشحال قائم مقام يم د مجنون

د زيبا جمال ئې پېر دى زيب و زين
يوه سترگه ئې رحمان بله رحيم شوه
چه د ښهر زاهدان شيخان پيران دي
لکه عين د خپل پلار خوني وژلي
واره لواړه سرونه نغري د دردمنو
پخپل يار مي باور شته چه بل به نشي
ولي زرونه د عالم وري په عينين
چه همه مراد پکښې دي د کونين
زړه د هر يوه کښان وري په زلفين
پسو سرې سترگي راځې په شين شين
د مزري تر خولې بتر دي د عشق عين
غمازان که غمازي کا تر دا بين

په رضا ئې خپل خاطر ورکړر خپل یار ته
په خوشحال محصل نه و د چا تین

دواړه شملې پرېږدې برېښوي ورته خپل ځان
خو گلرنگ مخونه پدا خاورو کښی بدرنگ شول
دور د دلبرو د ښایست دې یو څو ورځي
سرې سترگي اوبښتي لکه ډېر خونونه کړي
گوره هغه ترکه به نظر کا په کوم ځوان
څو د خیال کړې بگرې یاد لري جهان
ژر له برمه پرېوزي لکه گل د گلستان
خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوگان
غم ئې د ناوک خورم چیري مات نشي پیکان
مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران
مخ په وړاندې درومي پت په څنگ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله بېا ښه پیر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کچ فهمی د جهان
د جهان د کچ فهمیو الامان!
دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې
په بازونو چه غوټې وهي کارگان
دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې
چه مغل کاندې بازی په افغان
دا هم ځای د تعجب دئ که ئې وینې
چه گیدر په وازدو پک وېری زمریان
دا هم ځای د تعجب د حیرانی دئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سرې هغه دئ چه ئې شناخت وشو د ځان
چه وېرې د زړه نه وئ نه عمل لري د ښکړو
په کور کښ د بلا دې دا د نفس غلطي چاري
حرص مکره هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه
چه خدای ئې په لار نکا په ویل نه په لار نشي
عیسی په معجزه سره رانده سرې بینا کړه
د ځان په معرفت کښ معرفت دئ د سجان
په دا ئې نظر مکره چه په یاد لولي قرآن
که ته په ځان شیطان نشي بل هیڅ نشته شیطان
بل نوم به پتا نردم په ځان نوم کښېږده سلطان
که پاڅوې له کوره و هغه و ته لقمان
دانا ئې په دعا نشو په عمر یو نادان
که هیڅ ور څخه نه وئ غم دئ نکا که دانا وئ
خوشحال خټک گواهي لي د دانا نشته ارمان

گوره راته څه وایي دا ستا دواړه چشمان
مري چه لینده ویني کارگه ستا داخال د ورځیو
راغله په خدا خدا وړه وړه پوښتنه
ورتي ورتي اوبښي تل ساره ساره آهونه
نوره پیښکښی را څخه نشته په فراق کښ
یو زمان مي نه ځي هغه یار د زړه له سره
پاتو يم له خپله یاره لیري لا ژوندی يم
نور عالم نور ښکار کا، مور د دین او د ایمان
ناست دئ تورکارگه په څو په موتی د کمان
چا ورته ویل دا په رقیب نکرم گمان
ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
یار لره به ورمه در د سترگو په دامان
څه شي که ئې زه په زړه یاد نه يم یو زمان
خداړو په دا خپل ژوندون هر گوره يم پښیمان

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمۍ درېغه ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله د خپل یار په درد و غم کښ
درد د یار د مینې لا بهتر دئ تر درمان

که همپش د همنشین وي تور ماران
هر چه ستا عیب و تا وته ښکاره کا
په کردار کښ یار اغیار سره بېلېږي
د کمذات یاری به هیڅ وفا و نه کا
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوتې
د زره راز و چاته نه ویلي بویه
په قیامت به یو په یو واړه خواب لي
ښه دئ دا نه چه قرین وي بد کاران
په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
تر یارانو ډېر لباس کا اغیاران
لا په تېره بې نمازان او مې خواران
نه ئې خوند مکه بدل کا نه باران
چه د مځکي په مخ نشته راز داران
که مېړي ملخي پیمال کا شهسواران
د خوشحال باندي سلام بادشاه د وخت دئ
په سپېرو اېرو لړلي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسف یې د کنعان
که هر څو ډېر حشم لري بادشاه د مملکت یې
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه
یو نوم دي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي
که نوم د حجاج اروې اروې نوم د نوشیروان
که ښه کړې ساعت دا دئ چه په شمار بې د ژونديو
کافر سړی هغه دئ چه د نفس په هوا درومي
هیڅ شک پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرو
سخ به د هغه وي چه ایمان سره ئې مرگ وي
وخت د ځوانی تېر شو اوس پېږي راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو د گور کوه سامان
که هر څو ډېر هوښیار بې نه مځي یې د لقمان
په زره کښ فکر وکړه څه بادشاه و سلیمان
چه راغله هسي لارل اوس ئې نوم دئ په جهان
په بد بدان یادېږي په ښکي یادوي ښکان
په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
نه سود نه به فائده وي که په گور کښ کړې ارمان
مؤمن سړی هغه دئ، چه تل غم کا دا ایمان
خو شک پدا کښ کېږي څوک به مومي گورستان
گور په عزت بیا مومي پسې لولي قرآن
وخت د ځوانی تېر شو اوس پېږي راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو د گور کوه سامان

نس مي افریدی دي څه غم نه لري د دين
زه د درويزه غندي ایمان ښیم و ده ته
دوشپېته کالونه په حساب لرم خپل عمر
نشته هغه دور د سرو یاقوتو په دېلی کښ
زه بې غمه خوب کرم په پاسته بالښت سریني
دوبی شوې پېړی د فنا په اباسیند کښ
څه د غم پلو دئ چه ځما په سترگو پرېووت
ښه فکر ئې لږ دئ ډېرو بد ووته شین
دئ د پیر روښان غندی د کفر کا تلقین
تور وېښته می سپېن شو لا می زره ندی هیڅ سپېن
نه هغه نرگس دئ نه د باغ هغه نسرين
پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشېن
نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین

^۱ که هر څو ډېر حشم لري بادشاه د مملکت وي.

^۲ آخند دروېزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی د پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریخ) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

هونبره رنځ په ځان کښې طبيبان پدا جهان کښې مرم دارو خپل نکرم پدا هسي کار نفرين
 ولاړ ځای ئې سقر شو مگر خدای پرې کوم وکا ء
 نفس و شيطان دواړه له خوشحال سره قرين^۱

ندي لب دئ جان من^۲ بڼه يا قوت دئ د يمن
 نن ما خپل گڼې له طنزه ما خو زده هونبره فن
 بختور مي ئې نوم کښېښ لا که نشي دروغجن
 څو ښي تاو کا چين ئې گورم شي بنده درته ختن
 پښتنې په چين څوښي بخښي چين، تبت، ختن
 ښې ښې ځي په شين شين بڼه غيغې بڼه ئې دقن
 په پښې فيض ځني زېږي
 په زمين چه ځي په فن

^۱ چه خوشحال لری قرين.

^۲ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښې نسته.

و

آفرين د پدا سرو سترگو خونخوارو
 توري سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي
 چه اوچت اوچت وهل کا هغه باز وئ
 د وربل په هر هر تار ئې زرونه بند دئ
 په مذهب د عيادت مگر گناه دئ
 لا د پی له دوارو شونډو نه خڅپړي
 خپل یاران به په پیغور کړې د وگړي
 په بنایست که بنایسته تر بنایپری یې
 تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې
 بلبان د گلستان په منخ کنډ گرزې
 زمانه به ئې په سر گلونه نږدې
 نیژدې یار سره ورو ورو خبري کپړي
 ليري یار وته وپل شي په چیغارو
 يك تنها ئې د خوشحال خاطر یو نه وړ
 په جمال ئې زرونه یووړه د بسیارو

آفرين د په ولول تورو سنبلو
 ما چه ستا د شونډو مي سره مزه کرل
 که په اصل پښتنه د هندوستان یې
 مگر مور د خطا دا ملک هوسی وه
 زه په هونبره تمنا کنډ دا به څه شي
 د هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه
 د خوشحال په زړه ئې هسی چاري وکړې
 لکه باز چه زرکه یوسي په منگلو

بیا له کومه لوریه بوي راغې د څوڼیو
 دا اوږده اوږده غمونه پرېشانې
 هم پدا مي به د زړه پرهار گانډه شي
 په هر مخ باندي څه څوڼي بنایست نکا
 چه په خیال ئې په سپین مخ باندي ولول کړې
 پدا کوي کنډ چه مقیم شوم خلقه ځکه
 چه خاطر مي په هاي و هوي راغی د څوڼیو
 چه ځما دئ دا ئې خوي راغې د څوڼیو
 شکر شکر چه ئې موي راغې د څوڼیو
 لایق شوي یو یو روي راغې د څوڼیو
 نو بهار ئې په هر سوي راغې د څوڼیو
 چه نگهت ئې پدا کوي راغې د څوڼیو
 بیا به هم د منبکو نوم په ژبه واخلي
 چه خوشحال لره ئې بوي راغې د څوڼیو

بند و بست د کائنات دئی په خبرو یو تر سله صدقه شه سل تر زرو
 د همت په بال و پر سری الوزی مرغه پورته آلوته کا په وزرو
 ورته وایه توره کنبیږده په صندوق کښ هر سری چه مرئی وئی په تلبرو
 یا د سپینی توري مرد شه یا عاشق شه چه یادېږې په بدلو په سندرو
 د عاشق بخره خواری زاری ناندري ده د معشوقی خه پروا له مرورو
 له یوه دریابه خېژي فرق ئې ډېر دئ که نظر کړې د دریاب په مرغلو
 چه ئې غم د غلیم نشته بختور دئ خدایه ما کړې په شمار د بختورو

د خوشحال خېک خوبني په هغه وخت وئی
 چه برېښنا د سپینو تورو شي د زغرو

پرې غوغا کاني بلبلو تل به وخت نه وئی د گلو
 دا گلونه مسافر دئ کال به تېر کا په راتلو
 ستا په مخ به ئې خښمه ساقی مهر کړه د ملو
 خایکی د و ویشتم کم خطا یې په ویشتمو
 که صورت ژغورې له غمه سترگي نسه له کتلو
 دا د مهر ویل پرېږده زه دی خوښ یم په ښکښلو
 ما وې خومي به لا سوځې په خدا ئې وې تر تلو
 نه به باز نه به شهند شم نه به راشې په منگلو

وعده درسته کړه خوله راکړه
 خوشحال ندې د غلولو

چه مي وليده په زړه کښ حال د وارو مهو شاني قبلوي و بال د وارو
 په جمال غره که ډېر و بله ټول شي ستا جمال خجلوي جمال د وارو
 د کشمير که د فرخار که د تاتار دئ ښايسته خما ښه یار دئ سیال د وارو
 ما ئې ښه تحقيقي وکړه چه عاشق شي په هجران باندي وخېژي فال د وارو
 سل و سل خبري کاندي مرگ ئې مه وه په یوه خواب پوره کا سوال د وارو
 چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندي سلامت به پاتو نشي مال د وارو
 و عنقا وته به خه لره څوک دام ږدي چه پرې راشي څيري کاندي جال د وارو
 که شيخان که زاهدان که عالمان دئ له عمل سره جور ندي قال د وارو

چه ئې لافي د یاری د اشنایی کړې
 و خوشحال وته ښکاره شو حال د وارو

چه په لار د رحیل راغی روا رو خه کسرا او خه پروېز او خه خسرو
 ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وئی چه تخت څرنگه په باد درومي په دو
 نوي کور لره را درومي راشه گوره ځوانان څرنگه اخته دئ پخپل لو

چه مي سازه كره دوهه د ملنگي ما فيها د زماني شول راته جو
 هم ئي وينم هم ئي اروم تري تيربريم چه په خنگ راته بروه كا بويو
 د زره نوي بنه ياران ور خني لارل
 د خوشحال د زره ژوندون و په دانو

د شهی زلفو مختولو سر هوا پرپشانو طولو
 چه ئي لافي هر سري كا عشق اسان ندئ فضولو
 حما راز مويه ملك خپور كر اي حما اوينيو پدولو
 په كوڅه كني د دلبرو حساب نشته د مقلو
 تاسو مشوي تولى گبني گبني د زره نولو
 دا خبري چه خوشحال زده
 نه دي دا د نامعقولو

د بنادمونو په خندا رو^۲ د غمجنو په ژرا رو
 د رندانو په رندي د شيخانو په تقوا رو
 د وصال په سل خوښي د هجران په زر بلا رو
 د بهار په ښو گلونو د بلبلو په نوا رو
 چه تري سبروني هيڅ دي په هغه قد بالا رو
 چه مكحولي دي له نازه په هغو سترگو شهلا رو
 چه نري تر وپښته ده په هغه باريكه ملا رو
 چه عاشق ور پسې مرينه په هغه جمال زپيا رو
 چه راخي د يار له لوريه په هغه باد صبا رو
 چه پيغام راوري وصل د هغه ناصد په پا رو
 چه دوهمه پكښي نشته د رشتينو په رشتيا رو
 پدا هونبره سوگندونه صد هزار ځله بيا بيا رو
 چه تر خان پتا مين يم
 زه خوشحال خټك پتارو

راته مه وايه پتا رو^۲ چه پتا نه رو په چا رو
 ته حما د سترگو تور يې پدا تورو سترگو ستا رو
 مخ د ورغ زلفي د شپه دي په سبا رو په مسا رو
 په جهان كني مي خان ته يې نه چه نور، پتا جانا رو

^۱ يعنى اوږدو.

^۲ رو په پښتو كښ د قسم كلمه ده.

^۳ دا بدله له يوې قلمي نسخې را نقل شوه، په نورو كښ نشته.

یاد می ته یې په خاطر کښې هر زمان پخپل مولا رو
ستا د پښو خاوري توتیا دي چه ما ستا په خاک پا رو
تمنا لرم ستا پوره پدا خپله تمنا رو
تر خدا پوری د هیخ دي لال و در ستا په خدا رو
یار خو ستا یم د چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا رو

ستا په ورد سر فرازو تل سجود دي د یې نیازو
ستا ملالو سترگو پوچ کړ واړه کار د سحر سازو
سا یوه وینا تېری کا تر هزار سخن طرازو
سپین او سره د دنیا دارو د عشق گنج د جانگدازو
د خوشحال ویل هم واروی
راشي ای نوا نوازو!

سپینو وازدو لره ورغله پیشو خوله به ونسي له وازدو نه په خو
د عاشق په زړه کښ خیل د معشوقې وي د هندو په زړه کښ فکر د تیکو
د لولې پرتوگانې پیه پرانزي محبت ور سره نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه څه حاصل که بوعلی شي په کسو
د هغو بخره خاوري ده تل تر تلو چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزي هرزه کار شي تر دا هسي کښت زنجیر ښه دئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دئ ستا د شونډو ښه روزگار دئ ستا د شونډو
پرې پڼډو دي د ځوانانو څه دربار دئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځي بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه می په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت ابدار دي که ابدار دئ ستا د شونډو
په صورت کښ می ځان څه دئ یو یادگار دئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوبني دا نثار دئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دئ پرې گزار دئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده چشمه سار دئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي شرمسار دئ ستا د شونډو

د خوشحال څک په زړه کښ

انتظار دئ ستا د شونډو

^۱ کیسه له قصې څخه مغلغه شوې ده.

^۲ چه د خضر تر ماء به دی.

که د زره څه خو ترس پار وئې څه به بڼه و
 زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ
 چه په ما باندې پېغور کاندې په عشق کښ
 هر چه نن د زهد لاف کا په جهان کښ
 پسله مرگه مي يو هسي مکان گور شوي
 ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي
 لږ د مهر په ما خوار وئې څه به بڼه و
 که د غوږ ځما په زار وئې څه به بڼه و
 ستا له حسنه خیر دار وئې څه به بڼه و
 په لیدو د پرهېزگار وئې څه به بڼه و
 چه پرې تل د کښلیو لار وئې څه به بڼه و
 زه هم گډ د دوي په شمار وئې څه به بڼه و
 ستا په غم به پدا لږ عمر مور نشي
 د خوشحال عمر بسیار وئې څه به بڼه و

کل قربان شه تر جمال د ښو یارانو
 دا صورت می څه ژوندی په اروا ندی
 په خاطر کښ می بل حب محبت نشته
 که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي
 په جهان کښ د هر څه مثال مونده شي
 په هر زیان زوال راضي یم پدنيا کښ
 مرگه ستا علاج که شوي په هر څه وکړي
 په جهان کښ که څه دي خو بڼه یاران دي
 گڼبي گڼبي ځان او زره لره راحت دي
 د یارانو د یاری په لذت پوه دي
 چه ثنا کاندې خوشحال د ښو یارانو
 ور څارېره تر مقال د ښو یارانو
 تل ژوندی دئ په وصال د ښو یارانو
 پکښ ځای دئ د زره خیال د ښو یارانو
 ته هر کار کړه په اقوال د ښو یارانو
 ولي مه غواره مثال د ښو یارانو
 خو د نه وي یو زوال د ښو یارانو
 چه قتلان کړې په هر کال د ښو یارانو
 خیر دار شه په احوال د ښو یارانو
 که ئې گورې خط و خال د ښو یارانو
 د یارانو د یاری په لذت پوه دي
 چه ثنا کاندې خوشحال د ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو
 د کنگاش علم د چا دی د تورزنو
 د کنگاش له علمه هیڅوک خبر ندی
 پښتانه لره لوي عیب دی که ئې گورې
 شرم ننگ نام و ناموس ئې په یاد ندي
 د مغل سره لیده په طمعه مکره
 خټک واله بلنځه بڼه ځما تر ملا ده
 د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده
 پښتانه که جنگ مغل سره په تیغ کا
 د خټک د ننگ جرگه نشته خوشحاله
 را وتلي دي له کومو نسیونو
 خدایه ما ژغورې له هسی غضبونو
 لکه څوک لولي قرآن په مکتبونو
 خبر دار یم د هر چا په مشربونو
 چه نازېږي د مغل په لقبونو
 خو ویل کا د منصب د زهیبونو
 که کېدې چېرې په نورو سببونو
 نه ښپوه د نوکری په قصبونو
 چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
 هر خټک نیوي مغل تر جلبونو
 د خټک د ننگ جرگه نشته خوشحاله
 را وتلي دي له کومو نسیونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سره پخلا یو
 ما څخه کتاب دئ پکښي واره غزلونه
 لاس تر لاس نیولي سره گرزو کښینو پاڅو
 خوږې خوږې خبرې د زره حال و بله وایو
 تا څخه مینا ده د گلزار په تماشا یو
 خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

پياله كړې راته پكه زه ئې ستا له لاسه واخلم
 مطرب راته له ورايه په تارونو ليندې بښي
 ته كل واړه خويې لرې زه واړه كامرانې
 ناگاهه له دې خويه د سحر په وخت را ويښ شوم
 خو پايښم په دنيا كښ د چا كار را سره نشته
 د شونډو بوسه راكړې بيا په نوره تقاضا يو
 په بم په خپر جار وزې مور ئې محو په نوا يو
 بنادي ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا يو
 نه ته وې نه د وصل زه دا كار سره جدا يو
 يو زه يم يو دي غم دئ، سره دواړه خواپخوا يو
 خوشحال يواځې ندئ خو په ملك كښ عاشقان شته
 په خوب په بيداري كښ سره واړه باد پيما يو

ما هغه سړی شمارلي دئ په وركو
 هغه باز تر مښگير كه لا بتر دئ
 غافلان له دې دنيا سره كا لوبي
 عراقی په اشارت كښ خان څرگند كا
 چه ئې ډبري اندېښنې د دنيا نشته
 د عالم سره خواره نه خوري له كبره
 كه په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ
 د خوشحال ويل كه در قيمت بها دئ
 و ناپوهو ته بتر دئ تر كنجكو
 چه په خوي كښ بې وفا عادت په سپكو
 چه غوتې ئې دي په شلانو يا په مړكو
 لكه پېغله جن بازی كا په لوڅكو
 ټټو سم په لاري نه خي بې چابكو
 زه پدا خبره خوښ يم له هلكو
 لا تر روغه نه بهتر دى كار د پكو
 ناشپاتي د ثمرقند د هند په مڅكو
 د خوشحال ويل كه در قيمت بها دئ
 و ناپوهو ته بتر دئ تر كنجكو

مونږه مې پرست يو^۲
 په سما مو قدم بښي
 هغي خولې وته نظر كړه
 كه په تخت د پاسه كښېنو
 څوك د وصل خبري كاندي
 د ازل په ميو مست يو
 لكه مڅكه هسي پست يو
 هغه هسي نېست و هست يو
 بيا يومات كچكول په دست يو
 موږه خوش پخپل بربست يو
 تل مو زره پدا خوشحال دئ
 چه خپل زره سره پيوست يو

د نه وينم زه ستا وصال په سترگو
 مېلمستيا مي د زره ويني ورته كښېښوي
 هغه دم مي د زره داغ له دله دور شو
 چه پېر خلق سره ناست وي عجب ښه شي
 په غمزو په كرشمو په مكيزونو
 عارفان د قناعت په گنج تونگر دي
 د مكې ديوال به نور په خوله ياد نكرم
 ستا په گوتو كښيده رومال چه راغى
 هغه مخ چه مي به تل ليده اوس گوره
 كه بې تا را درومي بل جمال په سترگو
 چه مېلمه مي شو د يار خيال په سترگو
 خو چه راغى ستا د ورځيو خال په سترگو
 د مينو سره قيل و قال په سترگو
 نن د نه وينم په ملك كښ سيال په سترگو
 چه ئې نه راخي د خلقو مال په سترگو
 ما چه وليده دا ستا ديوال په سترگو
 زه له ميني مورم ستا رومال په سترگو
 چه ئې نه وينمه ماه وسال په سترگو

^۱ يعنى چونگښو.

^۲ دا بدله له يوې قلمى نسخې څخه را نقل سوه، په نورو كښ نسته.

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم زه به چپري کنبېږدم دا ويال په سترگو
 و ښه مخ وته له ورايه ځلبلاند شم لکه وويني لوغسي^۱ تهال په سترگو
 نور عالم خو د يارانو ناز په سر وړی
 تل بازونه وړي د يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده د خبرو د خبرو لذت ښه دې تر شکر و
 چه دانا ئې په دانش سره انشا کا يوه ښه خبره به ده تر زرو
 بې استاد د شاعري بې لاري تله دئ ياوه گوي گرزي په لورو په ژورو
 تفاوت د خاص و عامو سره ډېر دئ برابر نه دئ شبهه د مرغلرو
 د شهبازو د عنقا برابر ندئ مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
 په چهارم اسمان به ناست لکه عيسى وم که اسمان ته الواته شوي په خبرو
 عام به چپري د خوشحال په ويل پوه شي
 د گوهر و قدر څه زده ښيښه گرو

يا په زړه کښن مهر ځاي وئ د بتانو يا ئې ورکړي صبر و عاشقانو
 يا حيران عاشق په مرگ و مري چه خلاص شوي يا ئې هونيره جورمه وئ د چشمانو
 چه ظاهر باطن ئې دواړه سره جور وئ څه عجب خاصه مشرب دئ د رندانو
 چه په يار پسې روغ ځان سپڅلي په اور کښن زه پدا رسم مين يم د هندوانو
 د خپل يار په بدو خاندم هوسپرم چپري زړه نشي را ښه د رقييانو
 چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم لکه يرغ د خلاصی وشي په بنديانو
 بيا به صبر د خوشحال څټک اُلجه کا
 را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لرم په زړه د نادرستو د دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
 يا ئې عين په زړه وځوري يا زخمی ځي چه هوسى په پره ور يشى د چستو
 د بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي خداي به واره چاري ښې کا وړاندي وروستو
 د ښو اوښي مي ويني شي ترې ځاځي دا د تن جامه مي نه وئ د اغوستو
 د دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا که ئې وايې ښکاره نه وئ په تندرستو
 دا غزل چه د خوشحال ورشي تر سرايه
 ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حده تر نظر ئې له وسوسه هم بده
 بد گويي خست بد نيت تر دا پهورته سکه وروڼه ئې پردي کرل له حسده
 که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دې دا ئې واره له زړه لار له خولې له يده
 په مجلس ئې برآمد له منځه تللي بل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

^۱ يعنی لکه د لوشلو حيوان چه تهالی او د لوشلو لوښی ووينی او لوشلو ته نه درېږی.

چه په ملك د پلار غليم هغه ئې سترگي په دوستانو ئې د پلار كينه بې عده
كه د باغ انگور ئې ډېر وي و خپل پلار ته مگر درست ژنكوري وركا له سبده
يا د بڼه زوي پيدا شي له بڼه پلاره يا د هسي تنها اوسي بې ولده
د ژونديو د زړه رنج دي د مرو شرم په ژوندون د بابا ورشه تر لحده
د خوشحال عقل خطا نه و نور څه و
چه خاني ئې په بهرام كړله نامزده

آرزو لرم ساقی یو څو اقداحه که ئې را كړې د خاصه بڼيپې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومي بې ميو دا خبره په هر چا ده نا صلاحه
خما پير وايي د ميو توبه كار شه د بهار په وخت توبه ده نا مباحه
تل به وخت د نوبهار نه وي گلگڼت كړه په دا باغ كښ تر صباخ تر رواجه
د نرگس گلونه پلي سپاره راغله ننداره ئې د بهار كړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه د وا كړه په چمن كښ
د خوشحال دپاره بڼه راغلي صباحه!

اورنگ زيب بې دليله! په ظاهر باطن عليه!
لكه مچ په انگين كښ پسو بند شوې په قليله
په تسپو كښ د بلا ده هي توبه ستا له تهليله
د يوه صورت دپاره خپلخانه دی كړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې په هر چا باندي بخيله
پدا هسي بې عدلي هلاكو سره عديله
بېله خدايه بل يو نشته
د خوشحال په سته سيله^۱

آه هم دا هونيره آهونه دم په دم بيا گناهونه
هم هغه پكښې پرېوزي چه كښې چا ته څاهونه
لكه باد هسي تېرېزي د فاني دنيا چاهونه
اور د آه هسي لگېري لكه اور په گياهونه
گوره بيا به په چا سر شي
د خوشحال ساره آهونه

^۱ د زړه رنج د مرو شرم.

^۲ طرفتداري او حمايت.

ای پخپل گمان کښې بروسه ۱ له اصلی کاره مایوسه
دانه نه بې چې دي مغز وئې بې دانې حبطه بوسه
و خپل عیب وټه روند شوي د پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبویی شوه اگر ښه شو تر اښوسه
د طوطی برابر نه بې که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی په چرگوریو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دئ چه رنگ نه لرې عروسه
راشه مخ په آئینه کره چه چهره شي در معکوسه
د خوشحال خټک توبه ده
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ د ښایسته دي په خالونه پیدا خپل ښایست ډېر مکوه خیالونه
همیشه به د دا هسي ښایست نه وي د گلشن گلونه نه وي تر کالونه
چه د خپلو عاشقانو ویال اخلې هونبره ښه نه وي په غاره و بالونه
کله ما وټه دعا، کله ښکځل کرې درته چا ښیل دا هسي جنجالونه
ډېر د ما غندي غلوي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټپالونه
ستا د ورځیو خال کوتره د هونا ده تورې زلفی د چاپېري ترې جالونه
د بلبل په خاطر هونبره بلا نه وي چه غنچه کا غورډل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شنقار شي که ټپوس د اوتو لرې بالونه
پدا څو توکه د هیڅوک باور نکا په وعده د کښلیو خوب دي که فالونه
د مجنون په بیری ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپینو خولو ئې وښندل مالونه

خبر دار ورباندي روغ لېونی ندي

په خوشحال کښې چه پراته دي دا حالون

ای چه ستا د یار له غمه استغفا ده که سپنه د له زنگاره نه صفا ده
هیڅ د خپل مین د بدو غارت مشه د اغیار تر وفا ښه د یار جفا ده
د یار بد هم لکه ښه هسي حساب کره هم پدا د عاشقی اکتفا ده
که ئې ښېښ زیاده نه گڼې تر نوشته بېهوده د طمعه کرې د سفا ده
مخامخ د یار و غم ته ودرېره که د غیرو اشنایی وټه قفا ده
آه که یو ځله می ولیدې په سترگو چه می تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

^۱ د بروس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښې هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښې هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله می بروس دارو درمان کا - داغ می کله مرور دي ستا له درده. دلته یو محشي بروس ته طبیب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

^۲ کې.

^۲ د دي کلمی معنی مطلوبه ده.

د خوشحال د رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زگېر وائې له طبیبه په اخفا ده

اي چه اصل د يوه قطره مني ده پدا هسی رنگ وجود د څه مني ده
راشه زره ورپوري مه تره نادانه که ئې گورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو په غافل باندي شيرينه تر گني ده
له گدايه نه لا څه خو مخ جار باسي تل تشنه ناسته په وينو د غني ده
روغ ئې واړه په کمند د مکر بند کړه آزادي که ځني شته د لېوني ده

تل د خوښ د خوشحال زره د عشق پکار وئ
خو يو عشق دی چه د ده خوښي هني ده

بذگر چه دانې لوني په مخکه د يوې دانې زر طمعي لري ځکه
حقيقت دی که مجاز درته ئې وایم يوه بڼه بڼايسته جل بله کوچکه^۲
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي خدای به نکاندي خواري د هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دی په ظاهر ډېر ټگي لري له ټکه
هر زمان به د اوبو په فکر نه و بي اوبو که ماتېدي د تېري^۳ سکه
دا پريشان پريشان ويل مي د مستی دی چه دي مزي د ژوند بولم څو ټکه
تر ليدلو نه ئې نه ليدل بهتر دي چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ گلونه واړه بڼايسته دی چه همپش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه د زره سنگو روزي نشوه په قيامت به د هغو تله وي سپکه
که بوسه د هغې دنکي د خولې غواړي يا ئې دواړه ځوني نسه يا ځونگه
دا دی واړه ناپوهي نه ده نور څه ده؟ چه د لويو چاري غواړي د هلکه
د بد گوي د خولې خبري واړه روغي چاره^۴ توره بي سندانه بي څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دی جمع په کجکول کښ مي پرانه دی څو کنډکه
چه سړې شنوبې ئې چينم په وخت د اوړي بادشاهي د اورنگ زيب ځما غرکه

کوم ياغيان هوډيان دی پرې يستل له هوډه
چه دا هوښزه ډېر دماغ لري خټکه!

^۱ يعني نجلۍ.

^۲ کوچکه.

^۳ محشي ورته کښلي دی: تنده.

^۴ يعني زلف.

^۵ دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معني د لوړ قد او جگ راغلي ده.

^۶ چرې.

^۷ کوچنی مطرغه ده.

^۸ شلوبې.

بر سپرن شول پیوندونه په دل نه لري پندونه
 که پدر دي که پسر دي سره بېل لري سندونه^۲
 نه امېد شو سره پاتو نه باور په سوگندونه
 نه سزا دا بد کردار شي نه د غله خي مروندونه
 د اورنگ په ظلم مات شول د بابر د وخت بندونه
 پدا هسي وخت خوشحاله
 مرگ بهتر دي له ژوندونه

بيا خيره^۳ په سر كړه كنبېرېده له خياله چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
 پيا سینه پسي په دواړه لاسه مريم لکه باز د هونائي^۴ ووزي له جاله
 زه لا هسي كچو گول نادیده نه يم چه لاله به بهوم ستا له جماله
 که د مېنكو انباري مې په لاس كنبېوزي همگي به صدقه كرم ستا تر خاله^۵
 خما مينه هسي نده چه نورېري که هزار رنگه جفا كړي خما لاله
 د عاشق عمر کوتاه دي لا پدا يم
 که د عمر هره ورخ ئې شي سل كاله

بيا له ورايه په خندا راغله نگاره د بڼه كال خوبي ښكاره وي تر بهاره
 مختوري د رقيبانو د يار وصل فلك بڼه را سره وكړه دا دوه كاره
 د گلزار گلونه خه دي راشه گوره تر گلونو ښايسته دواړه رخساره
 لکه روح چه له قالبه نه واته كا په دا شان مي جدائي كېري له ياره
 د ماني توره ئې خه توري پرې باسي چه په زره ئې يو گزار وي سل پرهاره
 خما خوار سره چه تل غاره غري وه اوس نظر را باندي نكاندي له عاره
 د عاشق په لاس ژړا ده تل د ژاري معشوقه چه وېره نكا له آزاره
 د معشوقي د پالنگ لافي خطا دي خو خما په سر كښ پروت يې د سر پاره
 د دي كلي طبيبان واره نا ترس دي د دارو په طمع مه اوسه بيماره
 که هر خو ئې پتوي پسي ئې غواړي په دا باغ كښ به يو گل نه وي بې خاره
 هر ساعت سره يو ئوي نوي خيال وي که خما دپاره بيا ور شي ريباره
 که خوك غواړي چه خپل زړه په غم اخته كا آشنائي ده لاس په لاس فتنه تياره
 په يرغ په مصلحت نه ده خايي ده د خوشحال چه سريكار شه له اشعاره

^۱ پدل.

^۲ يعنی کناره او گوښه.

^۳ دا کلمه فقط په چاپي نسخه كښ (چيره) ليكلي ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

^۴ د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

^۵ له خاله.

که پوستې له پوستو اوږي گندي اوږي
د خوشحال خو جار واته نشته له بنکاره

بيا مي څه د نورو يار بولي تور مکره
وايې سپي غندي مي څو په کوڅو گرزې
سر تر پايه اخلاصي يم په ياري کښ
چه په دوه پيالو د ميو بد مستي کا
يو عجيب د ميو جام دئ ساقې راوړه
چه حرمت د عاشقانو بکښ نه وي
آشنايي د ناکسانو د ځان غم ده
زه چه نن د بېلتانه په اور وريټيريم
راز د عشق دى فهم دار اوسه خوشحاله
بنکارونه ئې پخپل زوي و ورور مکره

بې اخلاصه د ياري جواز نشته
د دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه
که هر څو ئې په سره اور کښ لولپه کرې
هغه باغ چه تل ماوا وه د بلبلو
د زړه راز و چا ته ووايم حيران يم
توکلتُ علي الله وينا يوه ده
د خوشحال د زمانې سره ساز نشته

باغ وي د گلونو بکښ ناست وي زه او ته
زيره زعفراني شوي يا گلگونه معطره
سپينه خوله دئ راکړه بيا مي هم در څخه غوشتي
تل مي درد و غم وي د زړه کاست او مهر مينه
رنگ د غمان ورک شه راست روزگار د در ناراست کا
نمر خپري خوشحاله چه خروس د سحر بانگ لي
شرط د پټ نياز دئ چه بر خواست وي زه او ته

بيا د مار غندي راضي له خپله بخته
بيا هغه حسن و جمال هغه لیده دي
گرد غبار لري وريجي تر منځ ولاړې
خداي د وار، همت ورک نکا د مردانو
زمانې په هر بازار و گرزولم
د بهار په وخت ئې بيا نشو و نما وي
چه د غم له پوسته ووتم يك لخته
که د بخت سترگي مي خوږ وي څو وخته
بيا د نمر سترگه بنکاره شوله له ويخته
په دنيا کښ باندي راشي گرانه سخته
خبر دار ئې کرم د هر بازار له رخته
په خزان چه پاني پرېوزي له درخته

د خوشحال خټک طالع تر خرم^۱ بڼه دي
 چه بندي شو خاوند بڼا وروست تر تخته

پارسائي ئې د پارسا له لاسه يووره
 چه مي کړې وه توبه له مي خورۍ
 معجزه چه د احياء ده په دوه لب ئې
 دلبرانو چه دعوا د دلبرۍ کړه
 راته پاتو دا يوۀ مسلماني ده
 ما وې زه به د عشق راز لرم په زړه کښ
 چه د زړه صبر د يار له مخه غوارم

که د نورو هونبيري په عشق کښ پس وړي^۲

د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووره

پدا ساه نشته وپسا هر دم ته وايه الله
 هر نفس يو غنيمت دئ پهره دار اوسه د ساه
 د سالک ويل کار کړه که د خان نه يې بد خواه
 دا سالک ويل هم دا دئ ته ئې وايه بې اکراه
 چه له خلقه نه زړه پرېکړه زړه پيوند کړه له الله
 که هوا د کړله ترکه نور قبول يې د درگاه
 بادشاهي به د هر تن کړې که د خپل تن ئې بادشاه
 موتوا قيل ان نموتوا پدا راز شه انتباه
 په جوار ئې د قربت کښ د کم شناختو نشته راه
 د بيدارو د نصيب وئ بڼه دولت د سحر گاه
 شه اميد دور و دراز کړې پدا لږ عمر کوتاه

تل توبه کوۀ خوشحاله

چه د محو شي گناه

په جهان که لويه چارده د مير ښکار ده
 خو قابو تالابن دا واره دي په ښکار کښ
 ورته هيڅ د ښکار د ذوق خبري مکړه
 د هغه سړي چه طبعه د بیکار ده
 آلوده دي په ډېر غم د عمر ورځي
 چه په شمار د عمر نده ورځ د ښکار ده

په خوشحال باندي د ښکار هوا ژوندون شي

مرده دله که پتا باندي بیکار ده

^۱ محشي شاه جهان ورته کښلي دي.

^۲ حديث شريف دی: یعنی تر مړینې دمخه ځانونه مړه کي.

په خوني هاتي سوره شوه مي پرسته
 خدای د درې واره مستانو سره سر کړ
 نندارو لره ئې راشي نندارچيو
 چه ئې ستا زلفيني گنبوتې په لاس کښ
 يار د ما څخه په کور دننه ناست و
 نه ياري نه آشنائي واره لباس دي
 ما په وړېو سترگو ډېر ياران خورلي
 زه هم مست هاتي هم مست دې دا هم مسته
 بله نشته يا به نيست شي يا به هسته
 يوه لويه هنگامه شوله پيوسته
 لاس ئې پرېوزه که ئې دې پرېږدي له دسته
 زه بې روحه گرزېدم د ده په مرسته
 چه خبر شوم د وگړي له برېسته
 په ځير ځير د مخ ته نه گورم له کسته
 د خوشحال په ځان د ډېرو غشي لک دي
 خو هم ده زده دې مري د چا له شسته

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندې کافر شته
 منطق معني لولي درس فتوى قاضي گري کا
 له گوره لوټه واخلي استنجا لره وران شي
 د بل کره چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزي
 يو ځای آلوده ندي په دا هسي دروېشانو
 بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گزې
 چه خاص د زمانې دې حال ئې دا دې نور وگړي
 چه حال د پرهېز گارو سراسر واره دروغ شو
 نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق
 اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي بڼه وه
 تر دې ژوند يو بڼه دې مړه پراته په گورستان کښ
 دعوى کا د شېخى تر شيطانه لا بتر شته
 اکثر پدا فرقو کښ که ئې گروي کون خر شته
 تقوى تر هسي حده په اولجه ئې وري که زر شته
 په ځان باندې چه راشي کله روي د پيغمبر شته
 پدا دور که گروي دا ناپاک په هر کشور شته
 کږې ځير ترلي د هر چا په سر ميزر شته
 د غواو د خرو کلي خالي نوم باندې بشر شته
 رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
 عالم سره برهم دې څو دا دور د قمر شته
 چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څورنگه خطر شته
 چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته
 دروغ ويل هغه کا چه ئې وېره وي يا طمع
 خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي څو ئې سر شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځه توره
 مخ د يار له خطه وخاته مستغني دې
 چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم
 ستا بارخو بله لمبه وربل د څه دې
 د خپل پله خاوري د بيه په عنبر کړې
 په څو بل لوري ته گورې ځان نادان کړې
 ته په دا حسن د گل غندي زيبا بې!
 چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دې
 زه له ميو توبه وکرم توبه گار شم
 چه ئې څوک په کوڅه پل ږدي هغه سر خوري
 راشه خضر د حيوان په چشمه گوره
 د غني وي هر اسباب له خپله کوره
 همائي وه ستا د تورو زلفو سيوره
 لکه تور لوگي چه ټول پاڅي له اوره
 درته چا وي چه په دا بهار ئې پلوره
 چه په ما باندې غوغا شي لور د لوره
 که زولې يې له خپله پلاره موره
 عاشقي چه وېره کاندې له پيغوره
 د ساقی پياله مي بيا کا توبه نوره
 په جوار باندې ئې مه گززه سر خور

١ دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

٢ کږې څپړې ترلې د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمي نسخه کښ تر ميزر لاندې محشى پرونى کښلې دى.

که ئې ناز وې که خیال وې ما به یوور و لي ما سره ډېر کیر کا هرگوره
 زور ئې واره د خپل مخ ورته ښکاره کړ خوار عاشق ئې ځکه درست پرې پوست له زوره
 چه معني ور سره نه وي وېل سپور وي
 خدای به نکا د خوشحال خبره سپوره

په ښپوه ښپوه رفتار کاندې غزاله^۲ وايې يښې په مځکه نه کښېږدي له خياله
 و غمرو وته ئې حکم دې چه وژنه هم هغه چه مينه کا ځما له خاله
 د زره حال ئې امانت پکښې لیده شي چه ئې تن په صافي صاف دئ تر زلاله
 له دوو سترگو خیر واخله چه ئې وژنې نور به څه پوښتې ځما د زره له حاله
 که شیرین اشنا وفا در سره نکا
 په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر گڼې دي نه وينم څوک سياله^۱ خير دار نه يم د بل ښهر له حاله
 په ښايست کښ دئ ارمان د صورت نشته درېغه درېغه په خوي هم وي څه خوساله^۲
 په دردمنو کښ نن زه يم بې ماننده په دلبرو کښ نن ته ئې بې مثاله
 په دا سپين تندې دئ طعن په آفتاب شي په ابرو دي گرو وري له هلاله
 نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا چه په خلقو دئ نارې دئ د جماله
 که تل جنگ و خرڅښې کړې زه برې خوښ يم ښايسته د جهان نه وي بې جنجاله
 چه د حال پوښتنه نه کړې مرگ مي راغي کله کله مي خبرېره له احواله
 په پنځه وخته چه لاس په دعا هسک کړم ستا د عمر دعا کړم په ډېر ډېر کاله
 دا بې وخته سپين وښتنه نه و بلا و چه د کښليو زره ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پانې نه وي کله که خير شي د خزان له تطاوله
 دا څو ورځې غنيمت گڼه په باغ کښ چه په تا باندي سينه وهي بلبله
 مرتبه د هغه باغ څه پاتو نه وي چه خالي وي د بلبلو له غلغه
 و هغې ښېښې ته نه غږېږي سترگي د ساقې څخه چه تشه شي له مله
 په دا پل باندي د خلقو گزر گوره څوک پر ټوږي، ځني پور ټوږي تر پله
 په درست عمر به ئې نه ووزي له يادو چه ليدلي وي تا رو د باز منگله

^۱ ځان.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۳ چه مي وژنې.

^۴ دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

^۵ محشي ورته کښلی دئ يعني ميانه.

^۶ دعا گويم په ډېر کاله.

مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي | که په ځان باندې تل لولې څلور قله
 عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا | د رقيب او د غماز او له چغله
 څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر يم | کڼه ما به دنيا ويازله کله
 په پالنگ به خوب په څو بې غمه کاندي | چه خبر وئ د فلك له تزلزله
 هسي يار لرم بنبايست ئې تر دا قياس کړه | چه د منکو بوي ئې هيڅ دئ له کاکله
 د دلبرو په ماني کښ هم مزه شته
 بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ ياری دېري | په محنت کښ په زحمت کښ ياران چيري
 نه به هر کله بهار نه به خزان وي | دا د ستوريو چاري ونيسه په تېري
 که مي لاس لکه درياب له درو تش وي | ولي سترگي مي درياب غندي دي سپري
 له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم | فلك بيا نوي فتنې کا را بر سپري
 د دې دور په يارانو باور نشته | په زمان ورته اغيار شي يار د غوېري
 چه به ما ورته کاته له جاه نکره | له هغو خبري اروم تېر و بېري
 پرورش ئې که په شهد و په شکر کړې | د خرما تر خوند به نه رسپري بېري
 د دستار د مرتبې به نه رسپري | که په لعلو مکمل کړې پانزېري
 په ژوندون ئې د خوشحال د زړه د باسي
 ستا کردي به ئې په گور کښ نشي هېري

په طلب کښ د سستي وينم دروېشه | چه وتلي يې د دې خونی له وېشه
 نعمتونه رنگا رنگ دئ په هر لوري | په غوښتونې باندې نده جفا پېشه
 څو طلب هونيره موندل دئ په دا دور | بلکه لا تر طلب بخره مومي بېشه
 د عسلو خواړه کله هغه مومي | چه حذر کا د مچي له بده نېشه
 لا دوخته د طبيب طلب بايد دئ | څو لا پايې په دنيا د زړه له رېشه
 په هيڅ دين کښ ما وفا ليدلې نه ده | خبر دار يم د هر چا له دين و کېشه
 په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت | هغه غشي و په تن ځما له کېشه
 هيڅ پروا اندوه د بل د بدو نکرې | خو دي پانڅي بلا له ځانه خوېشه

^۱ دا د ستور، يوه چار ونيسه.

^۲ لکه صدف.

^۳ په بله نسخه کښ غير راغلي دي، غوېره او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دي يعني منتخب.

^۴ د هغه وني مېوه ده چه په عربي ئې سد يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

^۵ څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

په پیغام د بوسې^۱ سود نشي خوشحاله
چه خما^۲ په خوله مين يې را نېژې شه

په هر لوري دې فغان د مرگ له لاسه په هر لور په هر مکان د مرگ له لاسه
د آدم صورت ئې مرگ لره پيدا کړ خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه دوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه دا ودان کورونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم د توبې په سر انجام شه کاروانونه شول روان د مرگ له لاسه

اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومي په ارمان د مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگينه گل مخه عنبر بويه هوسی چشمه مه جبينه
په خوله غنچه دهانه، په غابونو در دندانه په دواړو خوړو شونډو تر شکرو لاشيرنه
په زنی لکه سيبه په غبغبو دلفريبه په غاره لکه زانې سیر قده تن سيمينه
په تور بانه ناوکه په ابرو لينده بې شکه په پوزه لکه لندي چه را پاڅي له کمينه
گلگوني ختي واره مرصع مني په غاره تېکه پر تندي اېبنی په زلفينو عنبرينه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودينه

که زر خونونه کاندې زره ئې نشي لاندي باندي
لا نور ورپسې غواړي خوشحالېري خو چه مړينه

پدنيا کښ نعمتونه رنگارنگ شته د دیدن د نعمت کوم نعمت همسنگ شته
عاشقی د هغه کا چه لبونی وئ د هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واره تر شا کره ته لا بڼه يې چه د غم د نام و ننگ شته
ما وې زه به د زره حال ورته عرضه کړم يو غماز ئې تر شيطان بتر تر څنگ شته
په آشتی کښ کشتن دئ عاشق وژني همېشه ژوندون هم دا دئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر يو بل اورنگ لره پيدا کره په جهان کښ بنادی نشته چه اورنگ شته

په وار وار ئې د خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کره^۳ ته ئې لا پاتو څو زنگ شته

^۱ په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

^۲ که خما.

^۳ د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

^۴ هم څنگ.

^۵ یعنی اورنگ زیب چه پاچا و.

^۶ ولی کښته ئې.

پروت يم ستا په ور کښ په خيرات مي ياد لره
 خو کرې ظلم جور په خو رنگه طور طور
 خيال دماغ د ډېر دئ تر حساب تر حده تېر دئ
 مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ
 شرع شته کتاب شته د عذاب د خوي عذاب شته
 خدای وته څرگند دئ چه د خپل خاطر پسند دئ
 خوي خصلت چه ستا دئ واره پت ندي پيدا دي
 ملك شته کښته پورته گورم ستا د سترگو لور ته

زلفي د زنجير دې پکښ ډېر زړونه اسير دئ
 څوک پدا تدبير دئ، چه خوشحال آزاد لره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه
 له ځوان مرده په خندا په هوس درومې
 لکه سيوره وړاندې وروستو را سره ځي
 لکه لاس په شمار د زرو پول تورېږي
 زه په رغم د صوفي خراباتي يم
 د زاهد پکار کښ خو رنگ اشتباه وئ
 که څوک زره سوځي په ما ځاي د زره سوي دئ
 چه ئې لافي د پاکي کرې څه ناپاک شه
 وايې سر په عاشقي کښ درته څه دئ؟

رعيت لکه عيال ساته خوشحاله

په ياغي باندي مهم کاندي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته
 چه لر بر له مصلحت شې
 د سري هونبره بنادي ده
 چه همت د سري نه وئ
 سر هاله په تنه ښه دئ
 د سري چه عزت نه وئ
 په صحيح غني هغه دئ
 د نېستي ئې اندوه مکره
 چه صحت د صورت نه وئ
 دين دنيا د مبارک شه
 خپل پردې ته نصيحت شته
 کله خير برکت شته
 چه په زره کښ ئې همت شته
 مهيا ورته نکبت شه
 که د سر سره عزت شته
 د ژوندون ئې څه حالت شته
 د هر چا چه قناعت شته
 که په تن کښ د صحت شته
 څه په کار که د دولت شته
 که دانا سره صحبت شته

اوس ياري مکره خوشحاله

د ياري سره آفت شته

پخپل قسمت راضي شه، تل د بل قسمت مه غواره
 د ژوندون پيوند ترلي په يوه اومه سپنسي دئ
 خپل دئ که پردئ دئ قلم وڅکوه په وارو
 هر چرته چه گرزم حنی هسي چاري وينم
 گوره کوم يو باد دئ چه په درست جهان را والوت
 ما وي کلی مېشت دی چه په کلي باندي راغلم
 هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېره
 ډېره سودا وشوه سل دعوي د سود په طمعه

تل وايې خوشحاله چه دنيا وته به شا کرم
 لا خو دا دنيا ده مخامخ درته ولاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزه
 ستا په وخت سترگي د باغ گلونه گوري
 غور لا هم ستا له طفيله حظ حاصل کا
 په وصال د معشوقې عاشق فيروز شي
 خپل غورونه ورته څک کره کندي واروي
 د نورو له فيضه بوټي خالي نه دي
 که همه عمر د باغ گلونه گورم
 د بهار هوا هر گوره بڼه هوا ده
 په راتله ورلره ډېره خوښي راوړي
 په خوشحال باندي دي قدر دئ نورو

پلاو وخورې يوه لپه ننه پريوزې اندر غپه^۱
 هيڅ خبر نه وي له خانه نه له راسته نه له چپه
 نه درود وي نه دي ذکر هندو هم به وي بي جپه^۲
 چه هوا وي درته بڼه کا زره دي حې په هغه هپه^۳
 په هر حاي چه له چا کښينې يا د راز وي يا د گپه
 ته به خان تر هر چا بڼه کړی که بڼه کپړې په غرډپه^۴
 که پخپل فهم طبيب يې
 د خوشحال تر فهم تپه^۵

^۱ غپ د سپې رغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي يعنی غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

^۲ په هندي ذکر کول او خدای يادول.

^۳ خواهش او هوس.

^۴ په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئې نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوي دي، معنا لري يعني غر او دپ چه خان لور گڼل او بر بر ويل دي.

^۵ په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو ټپ لکه چه صحيح دي.

په رشتيا ويل غورېږي د زړه غوټه
 په درياب كښ خښته واچوي هيڅ نشي
 د هغې بڼې صحبت لکه دوېخ دې
 پدا كار نادان هوښيار واړه پوهېږي
 څوك خمونه تشوي مستي ئې نه وي
 د هغه ياري په كار نده خوشحاله
 چه له خپلي خولې وباسي وينا جهوته^۱

په هره تنگه خوله كښ برابر ندي خواره
 سمې كېږې ډېرې پخپل زړه لرې خپل يار ته
 بخت دئ چه ئې اوس ستا له لپانو سره خښمه
 زه د زړه بدخواه وم ما پرې وگر پرهارونه
 اور لرې په مخ كښ چه پتا مين كېدل
 زلفې د تور مار دي زه ئې هسي وخورلم
 مست يم مې پرست يم زه خوشحال په خرابات كښ
 له ميو به وانورم كه مې وژنى په وراړه

تا وې نورې تر ما بڼې دې پسې درومه
 چه مې ستا و خرخشو ته نظر وگر
 د خاطر مرغه مې ستا په زلفو بند شو
 دا چه وايې درومه صبر كړه له ما نه
 په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وي
 زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم
 راته وايه تر تا بڼه ده بله كومه
 د جهان په مخ به نه وي هسي سلومه^۲
 اوس به چرته خي چه نښتي دئ په لومه
 بيا مې كومه بې صبري وه در معلومه
 ستا د سترگو وېره نشي له مظلومه
 په خدا خدا بورجل لره را درومه
 په خوشحال باندي كه تل نارې سورې وي
 باز پروا كا د كارگانو له هجومه؟

تا هنر د سردارى نه زده بهرامه
 هم تمامي خپلخاني لره بلا شوې
 سرداري د په خپل دور كړه بد نامه
 هم خپل خان لره بلا شوې بد فرجامه

^۱ يعني په ترېو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه كښ دا مسرى داسي ده چه مېره وته كښېني په نغر لوټ.

^۲ محشي ورته ليكلي دي چه يو ډول بې خونده خټكي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

^۳ يعني يوه هنده او يوه جرعه.

^۴ يعني دروغ، دا كلمه هندي ده.

^۵ څرگند، نوموړى.

تا ظاهر دَ کم عقلی په جرگه مَر کَر
 تا خپل ځان لَره دَ مرگ رخنه پیدا کړه
 په دا هسي بد خوږی بې بخت نه یې
 مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې
 چه خانی ته د هوس دئ زره په زور کړ
 اوس فارغ شوې دَ ظاهر^۱ له انتقامه
 خپلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
 چه لا نه یې دَ خوږي هاتي تر زاله
 دا خاني دِ شه په ځان پورې حرامه
 لا ځایي وه ستا دَ زره اندېښنه خامه
 نور د نوم د ما د زویو په شمار شمار مشه
 د خوشحال خټک وینا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه
 نه ئې څوک ویني په سترگو نه په خون کښ
 که مي ته دَ زره له سوزه خیر نه یې
 لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي
 بیا مي هسي دا غمزې په غشيو وله
 نه چه زه یواځي ناست یمه ویرژلي
 ستا دَ تورې دَ گزار حاجت هیڅ نشته
 مگر څوک په غارو غرونو ژوندی گزري
 چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه
 اوس دي غم لکه لوي غر دې راته پاتو
 یا د ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټک کښ
 زه د پېژنم دَ زلفو په خمونه
 چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
 خیر دار مي پدا حال دي عالمونه
 هسي ستا دَ سترگو ډېر دي ستمونه
 لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
 لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
 په وکښل ئې د عالم خپږي دمونه
 ستا سپرو په وینو وکړل سمونه
 طیبیانو څخه ورک شول مرهمونه
 غر به نه اوړی دَ جا په ارمونه
 یا د نه نیسی په گوتو قلمونه
 چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کښ
 په خاطر کښې هڼوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوي په مځکه
 په بېسر دي رنکارنگه ټکي گوره
 چه دا هسي شپوه گره ځني زو وې
 دَ مستی له مخه دا پرېشان ویل کرم
 زه به تا وته نژدې شم تا به گورم
 په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه
 لپونی دي د جمال نه یم نور څه یم
 لُون لُون شو لانونه^۲ د شاهانو
 سر بازم وصال دئ غوارم هغه زه یم
 دَ ښایست بخره ئې ورکړه د ترکانو^۴
 غره توب لرې دَ مخ په خوږي ځکه
 پدا شان به ښایسته نه وي لوڅکه
 سړی نه و ښاپېرې و ستا ادکه
 چه دئ مزي دَ ژوندون بولم څو ټکه
 که د ما گنده نه کپړي ستا کرکه
 همېشه په زره لرم دَ شربت سکه^۳
 چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
 د هر در رالرَه بس دئ څو کنیکه
 لکه څوک چه په بل لوري غواړي ورکه
 محبت را پیدا کپړي له تاجکه

^۱ ظاهر.

^۲ محشي تنده ورته لیکلي ده په چاپي نسخه (ځکه) لیکلي ده، يعني ذائقه.

^۳ محشي ورته طعامونه لیکلي دئ.

^۴ و ترکانو.

چه ئې توره په کار نه وئې حبطه ده که ئې روغه وئې د سپینو زرو تکه^۱
مگر تا څخه سامان د سلطنت دئ:
چه په هود می سپینه خوله غوارې څټکه!

تور وربل د په سپین مخ را آشفته شه سمن زار د په سنبل کښن نهفته شه
عاشقانو د آرزو وکره لیدن ته چه د کنبلی مخ صفت د شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسک کره وئې گوره لاله زار د په جوار کښن شگفته شه
تا چه زلفی پیچاپیچ سره ولول کرې په گلونو کښن یو تور منگور خفته شه
هغه در د فخر کا که ئې تمیز شته چه ئې پاسه د ټپکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر د عشق په خښتو روغ دئ چه ئې شیخ تر سیورې کښېناست آشفته شه
حکه هسی رنگه بوي لرې خوشحاله
دا غزل چه د بهار په وخت گفته شه

په زره می هسی نهال یې ای له دوو سترگو غایبه که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم می ډېره څله اضطراب شي ستا دیدن ته په تېرې باندي تل وي د اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وې خوړو قدر به نه و سکة حکه جدائی شوه آشنایی سره واجبه
یوه د بېلتانه رنخور گرانه ده که نه وي نور همه زحمت آسان دي که نس خوړي دي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سره وویني په سترگو تر دا به بله نه وي په جهان کښن عجابه
په ډېر ضرور خوشحال د یار له مخه جدا کپړي
اروا کله راضي وي چه بېلپړي له قابله

په هغه جهان به خلاص وي له عذابه که دلې ئې سړیکار وي له کتابه
واره زه یم چه می هسی شراب بد کرل گڼه کومه بدې غوارې له شرابه
د شیطان له چارو لیري لیري گرزه یو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خیریت دئ که حما له لوریه چار نشي خرابه
چه دا هسی ارت ملک په خپل سر تنگ کرې په خلوت کښن د چه څه سود دې شیخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کرې قبولي د ښه بوي نفس پیدا شوله گلابه
هم حبوان ئې هم سرې یې هم ملک یې که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خیر له حاله نشې درته وایم په بل نام به باله نشې بې دواپه
که پخوا ئې خرابي ده چا لیدلې بیا به هم وي د وجود مینه خرابه
هر طناب ئې و دانا و ته معلوم دې دا خېمه ولاړه نه ده بې طنابه
د خوشحال څټک په ژبه برکت شه
چه ویل کا په پښتو له هره بابیه

ته چه هسی په غوغا درومې سیلابه ولي هسی په ساعت کښن شې بې آبه
آفرین د په همت د لوي درياب شي چه په هیچري ئې چار نده کربابه

^۱ د قندهار په اصطلاح ټپکی یعنی غلاف.

چه په پورته د کاغذ وگډی درومي که رشتیا ده دا د درومي بې طنابه
 د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق گڼه دی به لا بتر و تر غرابه
 چه په مخ کښ د نابود شي واره ستوري د اسمان په ستوريو و خپزه آفتابه
 که لمبې ور باندي بلي کا اهرې شي د ژوندون هنر به نه ځي له سیمابه
 له یاقوته د هاله سیالي شېبه کا که د اور په تاو کښ دا نشي بې آبه
 چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي هیڅ مقصود تر سره نه ځي بې اسبابه
 په ځوانی کښ اوده و په زور والي
 د خوشحال سترگي بيداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږي خو گزار لره کنه زلفي چه ولول شي خو خپل یار لره کنه
 ولي راته وايې چه په کښليو نظر مکره سترگی چه پیدا دي خو دیدار لره کنه
 شیخ د نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالي اخلم هر سرې پیدا دی خپل خپل کار لره کنه
 تا وي چه ځما د خولې بوسه لکه دارو ده غواړم دا دارو د زره پرهار لره کنه
 ويني مي د زره خوړې مگر نور څه لره ندي زره ځما پیدا دي تا خونخوار لره کنه
 څه ژرا فریاد کړې د شهې د تورو زلفو ته ورتلې پخپله دي تور مار لره کنه
 خود به ستا تر مخه د گیاه غندی څرگند شي گل د لاله راوړه خپل رخسار لره کنه
 می شته چنگ و نی شته د خپل یار سره خوشحاله
 خپل بیاض په لاس کښ خو گلزار لره کنه

تونگران په ملک و مال لري تکیه دروېشان په ذوالجلال لري تکیه
 د عارف ژبه ئې بند گره له مقاله عالمان په قیل و قال لري تکیه
 د عاشق سره چه هونیره استغنا کا بنایسته پخپل جمال لري تکیه
 که تکیه ده خو تکیه د یوه خدای ده چه په بل ئې کړې څه حال لري تکیه
 دا نابودي تکیې گوره د وگړي چه په ستوري چه په فال لري تکیه
 د دنیا تکیې ئې ولیدې په سترگو
 نور به چا و ته خوشحال لري تکیه

تر هر چا دی د ما یار ښه شکر لب و شیرین بار ښه^۲
 تر سنبولو ئې ښې زلفي تر گلونو ئې رخسار ښه
 توري سترگي توري ورځي تور گېسو ئې تار په تار ښه
 تنگه خوله ئې نېسته هسته لکه خوله هسي گفتار ښه
 لکه در هسي غابونه لا تر درو سپین هموار ښه
 تر وپښته ئې ملا نری تن ئې لا تر سپین چوتار ښه
 قد ئې ښه تر سیر وني لکه قد هسي رفتار ښه

^۱ په چاپي نسخه کي لمړی توري زېر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکني) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مری ځني مطلب دي.

^۲ خدايه راکړه د ما یار ښه شکر لب و شیرین کار ښه.

چه هر خای و ته ئی گورم سر تر پایه پریوار بنه
 خدایه ماتې هغه خولې کرې چه به وایې هندو بار بنه
 هونبره کلي دېر بنهرونه پکښې نشته یو نگار بنه
 چه پکښې خواړه یاران دئ پېښور تر هر دیار بنه
 په موسم د بنو گلونو تر هر څه د میر بنکار بنه
 بنه په هند کښ چنبا گل دئ تر دا گل د وطن خار بنه
 د سړای قدر نور چا نژده
 په خوشحال دې تر فرخار بنه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کره له د زره باندي یخیري زره پرې یخ کره
 رقیبان دي لکه سپي دي په کوڅه کښ چه انکن د پاکیزه شی واره چن کره
 د جنت مېوې می نورو ته بخښلي کله کله ځما په خوله سپب د زنج کره
 هغه واره مهیا دی په هجران کښ چه واعظ و ما ته شرح د دوړخ کره
 که پرواز د د شهباز د شاهین ندئ د مطلوب په لوري پروانه د ملخ کره
 چه د قدر د وصال نه و خوشحاله
 په فراق د بنو یارانو اوس اوخ کره

ته چه دا حسن لرینه ځکه هونبره کبر کرینه
 توري سترگي په کجلو په تنبولو شوندي سرینه
 په مثال لکه شاهین یې چه د زړونو غوښی خورینه
 که ته هر څو ښایسته یې کبر مکره و به مرینه
 د خوشحال خاطر مفت ندي
 فهم وکره چه ئی ورینه

چه پلو له مخه نه اخلي دلبره مگر شپه د خوار عاشق شوه بې سحره
 نه ئی زره په ما نرمېږي نه گروهېږي^۱ خدایه څه مې سړیکار شو له کافره
 نه مې خوب نه مې قرار نه مې آرام شته همیشه را باندي تبه وي شېبره^۱
 د وصال امید رمق دې لږ را پاته او کنه بېلتانه وژلم اکبره!
 په یوه نفس کښ زر خطونه راوړي په هر لور چه غورزوم د زره کوتره
 د معشوقې په پالنگ به هغه خېږي چه له سره نه بیرون کا د سر ویره
 غلبواز چه هنر نه لري آزاد دي باز په دواړو پښو باندي دي له هنره
 څه وه څه شوه خبر نه يم بیا به څه شي اي يوه خدایه ځما په حال خبره
 څه یوه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي د غریق اوبه چه پاس واوړي تر سره
 مگر خضر مي مدد شي دعا را کا چه لاهو بېری مې ووژي له خطره

^۱ دا درې وروستني بيته له يوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

څو ئې ځله هر ساعت شي هونبره ځله
د خوشحال سينه لگېږي له حجره

چه دا هسي په پالنگ راغله نوخيزه
عقل لو عشق چه سره دواړه په دعوه شي
هم پخپله جنگ آغاز کا جنگيالي
په بازي بازي وژلي کتل نشي
زه د کنبليو په دا کار پوري حيران يم
که له دله ئې شلوم شلوله نشي
غچول ئې هسي نه دئ چه څه پرېږدي
قند و گل سره دا هونبره لذت نکا
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا
که مي بي له تا نه نوره ياري وکړه
په کاته کاته زره لا درته تاوتاو شي
چه ئې سوز نه وئ له سازه
د ژوندون راحت ئې کوم دئ
غم می واره تار په تار شي
په هر حاي چه بنايسته وي
حما لاس له کاره ووزي
چه د کنبليو ننداره کرم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار گني افزونه
باور وکړه چه د عشق په کاروبار کښ
ظاهري گونه د زره په حال گواهي لي
ته ناترس به گوته هم پرې لنده نکړې
چه د زره له تاوه ووزي غه خبره
کل عالم د بېلتانه له لاسه زار کا
يو ئې قدر د وصال راته څرگند کړ
چه تا شان د ليلي کړ زه پوهېدل
چه يك لخته د خوشحال له زره نه ويوست
در پوهېږم ډار د نکېږي له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مخکه
په زرگونو راته لاف کړې اوس يو نشته
د هغو له خولې کړې خبرې اورم
و اسمان وته روان شو عيسى (ص) ځکه
آشنايي له هر چا بڼه ده بي خټکه
چه به ما ورته کاته کول په کرکه

دَ راحت په وخت چه تل تر تا خَارِبِرِي په سختي کښ وېزاربِرِي له ابکه^۱
 ما وې واره په احسان حَمَا بنده دئ همگی ئې زیست روزگار و له کوتکه
 د معني په سترگو گوره له دانا يې په ظاهر جامه که ښه برېښي لیکه^۲
 مروت یاري ترې مه غواره خوشحاله
 هر سرې چه اوبه وڅښي له اټکه

چه ئې تا غُنْدِي را درومي په پوښتنه
 د بسير موتي د لاس د سکندر کړ^۳
 تل په تا پسې غمجن يم هونبره نکړې
 که د سر له ما نه غوښت لتا می درېغ کړ
 زره مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ
 خدای دي لاس د هغه چا په ته کښ پرې کا
 که يو خَل ئې طماغه له سره پرېوزي
 که د کښليو وعده هر کله خلاف ده
 و خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
 چه خَار خَار کله به رایشې مینه!

چه نه لَرِي ننگونه وئې مه وینې رنگونه
 دا د ننگ دپاره گرزم پدا هسي گرنگونه
 صد رحمت را باندي ښايي پدا هسي آهنگونه
 په څو به ځني درومي چه د زره لرم زنگونه
 مهدي له غاره ووزه کښپرده پښه په پلنگونه
 نه دين شته نه آئين شته شرم لار په فرسنگونه
 مختورن ظالمان ډېر دي چه اخلي قلنگونه
 د عدل توره واخله ملك اسلام کره په جنگونه
 بيداره اوسه زرکی شاهين^۶ گزري په څنگونه
 خوشحاله فهم وکره
 چه پر بوزي خرسنگونه

^۱ یعنی پلار.

^۲ یعنی هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوي، پڅه ئې مخ اوښتې توره.

^۳ د بسير لولو د لاس د سکندر شوه.

^۴ محشی ورته ټوپی لیکلي ده.

^۵ مختوري.

^۶ شهباز.

چه دا هسی بنایسته ئی زیره گله
 چه ئی طور ستا دَ تورو زلفو واخست
 دَ لبانو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته
 چه په پتو سترگو ناست لیدل دَ یار کرم
 راشه خپل وژلی گوره پخپل ور کښ
 چه دَ خلقو له نظره ئی امان وئ
 لکه یار را سره وُ په هغه شان دئ
 لا به کله سر حُما په غیر کښ کښیږدې
 خوک چه صبر ستا له مخه راته وایي

درست عالم دئ په خوشحال باندي غوغا کا

باز پروا کا دَ کارگانو له غلغه

چه ئی بخره ازلي راغله اصيله^۱
 چه عزیز ئی پخپل فضل و په کرم کرل
 چه پخپله ئی عطا په خلقو نه کا
 دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمی دئ
 دَ عارف په بخره علم لدني دئ
 چه ئی وارِه اَمنا و صدقنا کړه
 دَ دې دور دروېشان خليفه بس دئ
 که کامل دئ په جهان هغه کسان دي
 عالمان دي ره زنان چه غواري نغاري
 دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ
 که دَ ياره نه جدا وئ دوه درې لوبشتي
 زه هم حَکه په جهان کښ بي عدیل يم

چه آرام ئی دَ خپل یار په لیدو وشو

دَ خوشحال له دله خه غواري تعجیله!

خه به ووايي خوشحاله
 د هغه مرغه خه نوم دئ
 هم بېچون هم بېچگون دئ
 هم بې سره هم بې پایه
 په یوه نفس آلوزي
 له تکمیله له کماله
 چه په اور کښ لري خاله
 هم بې مثله بې مثاله
 بې وزره هم بې باله
 خو عنقا درومي خو کاله

^۱شخوله.

^۲باز پرواز کا.

^۳دا بدله په چاپی دیوانو کښ نسته.

دئی میوه د هغه باغ خورې چه ئې ونه نا نهاله
 چه په دا مشکل خبر شې^۱
 ځان به خلاص کړې^۲ له جنجاله

چه په درست تومن اوڅاره^۱ نن هغه ده ځما یاره^۱
 لا جنوټې سر کنډي چه حجاب نه کا له پلاره^۱
 یو سورکی پیزوان په پوزه ور بلوټي یو څو تاره^۱
 مخ نسرينه مه جبینه سنبل مویه پري واره^۱
 شکر لیه پر طریه هوسی سترگې گل رخساره^۱
 قد عر عره مو کمره سر تر پای قلم کاره^۱
 په زره سنگه شوخه شرنکه جفا خویه زره آزاره^۱
 زه ئې قتل په لیدل یم دا را نه ده پروا داره^۱
 چه مي نوم ورته څوک اخلي و ښکنځولو ته تیاره^۱
 څه کرم کوم فکر علاج کرم دم واهه نشی له پاره^۱
 د دې خوي خصلت دا هسي ځما ده مینه بسپاره^۱
 دا یو څه علامت وشو په ما خوار د خدای دپاره^۱
 که پټ نیاز ورځني غوارم په نیاز نه ده خبرداره^۱
 که خپل زور باندي ښکاره کرم خیلخانه لري خونخواره^۱
 که ئې وغوارم په زرو زر هم پیر غواري بې شماره^۱
 نه په زور شي نه په زر شي په جهان دي دا دوه کاره^۱
 د خوشحال تکیه په خدای ده
 بیا پتا ده شیخ رحمکاره

چه مي ستا کوڅه ماوا شه غم ځما له زره سوا شه
 ستا کوڅه لکه بهښت ده په بهښت کنښ مي زره وا شه
 زره مي ستا د مخ په دور له چمنه بې پروا شه
 هغه راز چه د خلوت و و هر چا وته رسوا شه
 عالم درد لره دوا کا د یار درد ځما دوا شه
 شانته ورو وهه په زلفو پکنښ زره می سر هوا شه
 چه ته مهر باندي نکړې
 خوشحال ځکه بینوا شه

چه مي وليده پخپل انگن ولاړه ما په ټيکي سترگي بيا مونده بيا ولاړه
 که ښه مخ وته کاته کول گناه دئ دا گناه دي وي دایم د ما په غاړه

^۱ محشي ورته ليکلي دي، چه مراد له دې هم مذکورہ حقيقي زره دئ.

^۲ خلاص کا.

يو څه بځن زړه ئې راکړ هسې وایم چه د ما وې د جهان دلبري واره
 زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه! په ژړا کښ راته وایه خیر غواره
 د بڼه یار په جدایی کښ گرم نه یې که دې دواړه لېمه ووژي لا هم ژاره
 د طوطي خوراک شکرې دې خوشحاله ته
 جگي جگي څه خو ورکړه د خولې لاره

چه د زړه اخلاص د نه وي له معبوده لا عجب که ئې راضي کړې له سجوده
 محرمانو اجازت موندلې نه دې گڼه پېر به ئې خیر کړل له دې سوده
 محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا خیر واخله له ایازه له محموده
 خدای ځما تر فهم بڼه د عشق هنر کړ که دا چار ده نور عالم وته نابوده
 تورو زاغو د گلونو قدر څه زده له جماله ئې بلبله شوه خوشنوده
 په سند به د همه زړونو مردود شې که د چار شي تر یوه پوري مردوده
 تر مطلوبه پوري شرط د رسېدو دې که تمامه لار په وینو شې آلوده
 خو یو بخت د ناسازي را سره نکا تل کینه کوه له ما سره حسوده
 کل مقصود د زړه هورې چه هغه یار وي بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصوده

ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده ده

که کالي په بهانه ځي بې نموده

چه د دواړو سترگو شپږ در څخه شته پرئې خوره له ځانه شپږ در څخه شته
 آنې وته نظر کړه او گل بوي کړه^۱ چه خپل مخ د گل په څېر در څخه شته
 که د زړه ځما په زړه دئ چه ئې ټول کړې ټولوه ئې چه کمشپږ^۲ در څخه شته
 پېر به ما غنډي په عقل تېر و بېر کړې چه وربل د تېر و بېر در څخه شته
 تل دعا درباندي کا ځني خبرپېره یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
 که جمال که ناز و خیال که کرشمې دې دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
 لږ د مهر د وفا خویونه زده کړه د جفا خویونه پېر در څخه شته
 عاشقان غریبان وژنه صرفه مکره د غمزې تېره شمشپږ در څخه شته

کله پک مهر د خولې په خوشحال وکړه

خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ ماني کړې بې گناه ویره نه کړې د عاشق د زړه له آه
 چه په هر لوري روانه په شیوه شې در سره ځما دعا درومي همراه
 چه د هونبره پېر دماغ وته وگورم بل د سیال په جهان نشته بې بادشاه

^۱ په اصلي نسخه کښ بځن دي ته معني ئې نسو را بنکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بځن په معني د رنگ ليکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واپي تور بځن، ژر بځن وغېره، دلته هم ورسره جوئپري يعني څرنگه زړه ئې راکي.

^۲ نظر کړه گل بسو کړې.

^۳ د دې کلمې معنی حل غواړی.

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا گل بورا وته ونه وي توره سیاہ
يا په ما باندي مینه کړې دلبره يا مي مينه حني ما ته کړې الله
چا ته حال دَ زره معلوم کړم خبر نه يم يو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواہ
رقیبان دي غوغا کا پروا مي نشي شېر به کومه اندېښنه کا له روياه
په يوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نگاه ئې په خوشحال وشو ناگاه

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده که د زره په خاموشي کښ سباني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنگه دَ ياري صفت کپړي زباني ياري، ناني ياري، جاني ده
تر جاني يارانو هر څه صدقه کړه هم پدا سبب پکار دنيا فاني ده
دَ دنيا په پرېشاني کښ جمعيت دئ دَ دنيا په جمعيت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا دَ هغو سر يو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه و تر وارو تېر شوم و خپل يار وته مي هسي مهماني ده
په زرگونه کتابونه ملا لولي الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان باندې هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه مگر تشه ئې له ميو ميکده کړه
عقل ډېره شعېده لري په ميو ساقی تار پتار ئې هره شعېده کړه
ښه جمال لره پيدا کړه ځما سترگی له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
يو ځل بيا له زبیا مخه پلو واخله دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همپشه ژارم د وارو سترگو مي خجله نږېده کړه
دَ ويشتلو اه چه ولگي ښه ندئ لا د وخته ئې د زره له حاله زده کړه
د قلم له سره تور لوگي روان شو
چه خوشحال د دې غزل مسوده کړه

چه ئې مياشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه چه آفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندي ئې ابر سایه بان وه چه ئې پاتو جبرئيل شوله ابلقه
چه خوږې ئې د خولې لاري تر عسلو چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښايسته په ملاحظ و چه د مښکو بوي ئې هېڅ و تر عرقه
چه سایه ئې د وجود په مخکه نه وه چه بره ورته گويا شو له طبقه
چه ئې تار په تار د باد په مخ خواره کړل د تورات و د انجيل واره ورقه

^۱ "نربدا" يورود دی په هند کښ.

^۲ خپاره.

دواره کون په طفيل د هغه دي مرتب او مهيا په ډېر رونقه
 چه د دوست دار د څلور يار د اهل بيت دى په هغو د بنو گواهي وله مطلقه
 د عربو ثنا هيخ ورنه رسپري
 د خوشحال ژبه مېنود كاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه و بې د پرو له بالينته
 چه فاني دنيا دني ده بود ئې نشته ناهني ده
 دا دنيا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده
 چه هم تول ځي هم دلى دا طوفان دى كه زلى
 ما ليدلې پدا چشمانو وړاني مېني د شاهانو
 د لكونو پيدا غول كره د جهان گنجونه تول كره
 د سيلاب په مخ د كور دى دا دني فكر د نور دي
 په دنيا كښ كه شداد شې بيا به ته په بلا ياد شې
 هغو يو ورله له ځانه دا فاني دنيا اي ځوانه!
 ما ئې وليدل كارونه طور طور رفتارونه:

كه كم عقل كه كانا^۱ يې كه هونبنيار يې كه دانا ئې!
 د مير باز غندي ورزغله د خوشحال غندي ترې ترستته

خو د ملك وارث و نه وهي سرونه
 يا به ستا په وره نارو وي يا به ژاري
 رخنه گر د ملك پرې ږده پخپل ملك كښ
 خو په تورو، په توپريو، په نيز وشي
 ورور او زوى د ملك په كار كښ قتل كيږي
 بې د تبغ له ابه نوري اوبه نشته
 هونيره چپري قرارپري سمي غرونه
 يا د تا له لاسه وير د چا په ورونه
 په حكمت په زر وزور، په لښكرونه
 صد چندان شي په تدبير په هنرونه
 نور په وارو باندي جور شول محضرونه
 چه جنگجوى سره ساره كا تيرونه

^۱ چه كونين په طفيل.

^۲ چه عرب ئې و ثنا ته نه رسپري.

^۳ تر دې كلمې لاندي محشي "نا هضم" كښلي دي.

^۴ درمن، د غلي كوټه.

^۵ وږي.

^۶ په مجهول واو لښكر او فوج.

^۷ چه په مخ د سيلاب رغښت.

^۸ هغه.

^۹ په غره كي نري او سخته لار.

^{۱۰} محشي ناپوه ورته كښلي دي.

دَ سردار دَ رياست و نه په وینو په لیر شنو د اعداء کا ثمرونه
 په میدان کښ تویی نېې دې د سر ویني نه چه پکه سینه وړي له ځگرخونه
 یا د مرد غنډی شمله د دستار پرېږده یا په سر کره لکه شخه مېزرونه
 خدایه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شي
 ما وېلي هر یو بیت دې دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سره ترلي پيوندونه
 په یوه قفس کښ بند کارگه طوطا کره سره بیل به وی د هر یوه سندونه
 یا کشتي د زورورو سره مکره یا د دوي غنډي پيدا کره مړوندونه
 مور پدا عقل روغ نه یو لېوني یو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
 عاشقان د شاه د خولې یو زر مو نشته که په سر ئې لیدل مومو سرښندنه
 چه باور د په رشتیا خبره نکا و هغو وته به څه خورې سوگندونه
 چه ناپوه سره تېرېږی ډېر افسوس دي د انا سړی کیمیا غنډي ژوندونه
 پخپل ښکار پسی به څرنگ باز آلوزي چه باز دار ئې پسې وا نکا بندونه
 د شکرو خوند به هیڅ ورباندی نه وي چه خبر وي د خبرو په خوندونه
 تا د زلفو په زنځیر کښ خوشحال بند کر
 آفرین د پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوي نوي را پيدا شي له دورانه
 ما و تا غنډي به څو باد وړي یاد کا که خیر واخلې له مخکي له اسمانه
 چه له باده دمه پک وه که ئې گورې باد ئې خاوره په ملکونو کره پرېشانه
 په شان شان مي د وجود ننداره وکره بیا به هم شي څو رنگه په څو شانه
 نه ئې زر نه جواهر شته یو تاوان دئ که به ښه کرې ځان ئې خلاص کره له تاوانه
 زمانه مي شوه په غاره اې خوشحاله
 که ئې گورې نه لتانه نه له مانه

څه به وایم د دې نفس له آزمیښته نفس آدم دې را یستلي له بهیښته
 چه پکښې د دواړو کونو مراد مومې هغه چار د تر نظر لاندي کا زشته
 د کیمیا د بوټي گل کله مونده شي چه د پښو تلي گلگون نشي په غوښته
 د سړيو په عظمت پوري حیران یم چه په گور کښ توري خاوري هونبره نشته
 بیا به څله څوک طلب د دنیا کاندې چه ئې خلاص نه وي یو دم د کار له کښته
 که تر سر لاندي بالښت کښېږدي د پرونو عاقبت به تر سر لاندي کاندې خښته
 د دنیا مینه په مثل د خارښت ده هیڅوک نه وینم خالي له دې خارښته
 د صحرا په کاني رخه د شیطان شوه عیسی سر په مخکه کښېښو له بالښته
 د زره مینه په مثال لکه پټک ده چه د گوي خښتن وهله هورته رغښته

^۱ نه چه خورین له عیبه غاری ځگرنه، یا نغاري ځگرونه.

^۲ حسد، کینه.

غم ئې واره د آشنا د بېلتانه دئ
د خوشحال څه سريکار شه له جوربته

څه بلا ډېره بڼه ئې د بهار د گلو وخته
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي
په وخت د ښو گلونو په خلوت دننه ناست يې
هر گل وته چه گورې گونبي گونبي ئې نگهت وي
په سم دئ که په غره دئ د بهار خاص گلونه
چه تعين دا هار گرمه سيلی راشي په چمن کښ

چه کښته پورته زاني مرغوی تله راتله کا
خوشحال خټک خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وخته

څه د بدو ږغ و چه ماښام را باندي وه شه
څه خونبي د ده وه، چه بيا ژر پسې اندوه وه
دا ژوندون هيڅ ندئ چه مي ساه ويني دا خلق
ما وې زره می سنگ دئ، چه په هيڅ به نرم نشي
ما د معظم په ليدو مينه ماته نه کړه:
رنگ ئې تر خوي بڼه و، خوي ئې لا بڼه و تر رنگه
دريغه دريغه دريغه که ئې مرگ په بد لېده وئ
زور و ستم نه و، نه څه جنگ توري نېزې وې
زه يواځې نه يم ډېر عالم پسې کباب دئ

بڼه تاريخ ئې راغی "بې بدل معظم"
خوشحال د ده نيکه دئ، د نيکه ئې داغ په زره شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغی دروېشه
يو گل مي په دا باغ کښ ناگهان په نظر کښېوت
چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقيقته
نافې چه له اوله خپل ځگر وکړ سرې ويني
په څو به د ويشتليو له احواله نه خبرېږي

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

^۲ چه تعينه دا هاز گرمه سيلی شي په چمن کښ.

^۳ معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی و، چه دا بدله ئې د هغه په مرثيه کښ ويلې ده.

^۴ کلمات د "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راغی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

^۵ دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

^۶ له خوېشه.

له دو اویا مذهب سره به ساز وکړې له دله
خوشحاله که خبر شي په تحقيق د عشق له کيشه

چه بنياد د عاشقي چا کاوه
په جهان ئې يوه څه بلا پيدا کړه
د هغه جهان دوږخ په غوږو اړوم
څوک ناحق د بيلتانه له لاسه ژاري
د هلك له لاسه والوزي مرغی
هغه وخت چه د زانگو او د وني و
څو لوئپري آشنایي پري دپري
د وصال قدر غمجنو د فراق زده

په حدونو سره ولاړو اوس خوشحاله

په کوم لور نه سره مو مو زه او ته!

خما عشق په هغه شان دئ لکه وه
که ته هر څو بد قولي او بد عهدي کړې
خو خينې د لکه وي په هغه شان دي
د رقيب خبره مه نغوړه اي ياره
د بنو په ناوکيو د غلبيل کړ
په خاطر باندي مي داغ دئ ستا له لاسه
بل گمان فکر خاطر لره در مورخه

چه د زره هسي پري ناز کوه دلبره

په خوشحال د خاطر گران دئ لکه وه

څو را سره خلقه جفا دپره هغه کس کړه
زار د خوار عشق دئ د محبوبي څه پروا ده
زړه ئې د کافر دئ خو په خوله کلمه لولي
گرزي په گلونو کين گندگي ور پسې غواړي
بنه چه را پيدا شوې د بهار زيږيه گله
لپړ دي روانونه سبا کپري اي ساربانه!
خه هغه شهباز شه، چه د ځاي په سر درو دئ
بخت دئ که طالع دئ که دا خپله فقيري ده
قدر د خپل ځان د عافيت ور څخه نه و

نورو حريفانو واره پکي پيالې نوش کړې

بنه چه د خوشحال پياله ئې پکه په بکس کړه

خو جفا را سره پېره هغه کس کره
 بنه چه راغلي د بهار زيريه گله!
 د گلزار په گل غرض نکا غل غواري
 که زه خوار د د گلونو لايق نه يم
 درست عالم پدا خبره خبردار دئ
 ته ئې شناخت، علم، ادب لره پيدا کره
 د ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه و
 کله سول کله ژوندون بخښل و ما ته
 خداي مي مينه په ده باندي يو په لس کره^۱
 اندېښنه د عنديب په هر نفس کره
 په جهان ئې بده بخره د مگس کره
 ستا له باغه عنايت را خار و خس کره
 چه بلبله خپلي ژبي په قفس کره
 نه چه گرزه بيهوده چاري عبس کره
 عاشقي مي چه آغازه بوالهوس کره
 د عشق اوره په ما چاري د قفس کره
 د دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
 نن د يار و مخ ته گوره واره پس کره^۲

چه په عشق کښ ئې و نورو ته پېغور شه
 محتسب چه په اهداد و د مستانو
 چه پرون ئې فاسقانو سره جنگ و
 چه غيبت ئې بداوه د بل تر زنانه^۳
 که د پيري په وکښل ئې ورته وایم
 گوره خو عالم به لاندي کا تر چلو
 صنوبر چه هونيره پېره لوي غوښته
 چه ئې زره تر کاني سخت هغه مي يار دئ
 توري سترگ ئې بلا دي عاشق گوره
 دا د خپل عمر دليل وکره خوشحاله
 چه لاله په باغ کښ و غورېده خپور شه
 اخ چه لاس په لاس په ده پوري دا تور شه
 د رندانو سره ناست دئ باده خور شه
 نن هغه تر فاسقانو لا څه نور شه
 راشه گوره په غيبت د پلارو مور شه
 نصيحت د نېکخواهانو باندي اور شه
 نن چه دا درياب را وخت موج ئې زور شه
 ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
 بدي بخري څه ځما کاني په کور شه
 په بلا باندي ور درومي کر و گور شه
 چه لاله په باغ کښ و غورېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه
 کان د لعل د ياقوت د گوهر څه دي
 چه ئې ته په گېډه وخوري حبطه شي
 که د مال دئ که د ملك دئ که د لېچو
 په تمامه شپه په ورغ په مياشته کال کښ
 چه د څوک د وړاندي وروستو ځي دا څه شي
 و نور چا و ته وران مه وايه خوشحاله
 چه په قول عهد وران شو وران هغه
 چه توره لري د توري خان هغه
 چه احسان ترې پيدا کېږي کان هغه
 د مجلس سره چه خور شي ځوان هغه
 چه ئې توان د چا پکار شي توان هغه
 چه د خداي په يادو درومي آن هغه
 په تنها وجود چه شان دي شان هغه
 و نور چا و ته وران مه وايه خوشحاله
 چه په قول عهد وران شو وران هغه

^۱ خداي می لا ورباندي مينه يو په لس کره.

^۲ هر څه بس کره.

^۳ ترزيانه.

^۴ د دي کلمه معنی حل غواری.

خَانَ چه پېژني که گورې بڼه هغه
 واره زړونه فراغت وي په بنيادي کښ
 سلامت لره ئې نور عالم پيدا کر
 يا ياري يا اغياري ده که ئې گورې
 چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندي
 چه په عشق سره ژوندي دي هغه نه مري
 چه دروغ تر خوله و باسي کله خوله ده
 چه ناحق په ځان غره دي څه هغه
 چه په غم کښ مردانه شي زره هغه
 ملامت لره چه روغ دي زه هغه
 په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
 چه په لار در سره سم ځي مله هغه
 چه بې عشقه ژوندي گزري مړه هغه
 چه رشتيا تر خوله وباسي خوله هغه

هيڅ حجت له هيچا مه کوه خوشحاله

هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لره زره وړې چه د زره ساتل دي نه زده
 تل په اوبنيو وينو همپشه ژړا آهونه
 ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لره بويه
 کله د طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده
 روغ عالم به چبري د دردمن په حال خبربري
 څه زړونه ئې وري ستا بارخو پرېشاني زلفو
 ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دي بې حسابه
 چبري به له دله يو پک مهر را بر سپر کرې

څه پوښتي خوشحال د بېلتانه په اشتياق کښ

ستري په منزل پوهبري تېري په اوبه زده

چه پيدا چبري په ملك کښ يو حبيب شه
 محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا
 د دانا پخپل وطن کښ قدر نه وي
 په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دي
 که ئې رنگ و بوي و گل نه وي ورکري
 راشه تور و سپين د سترگو ننداره کره
 چه پرون را سره يار و خبر نه يم
 تناونه ئې د زلفو دي دا زره مي
 چه ئې پرېښوه ياري د لبونديو
 لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
 راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
 د هاله قدر پيدا کر چه غريب شه
 د زره داغ مي د لاله د زره نصيب شه
 مبتلا به باندي ولي عندليب شه
 هغه يار را سره لا تر دا قريب شه
 نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
 لکه ملك د ياغي لاندي تر تخريب شه
 چه ئې پرېښوه ياري د لبونديو

گمان مکره چه خوشحال څنگ لبيب شه

چه مي زره پرې بڼه کېده له وارو بد شه
 که ژوندون د خلقو دا دي که لیده شي
 د دنيا ياران مي وليدل په سترگو
 بڼه خو دا چه اوس يواځي دا حد شه
 بڼه و ما ته مري خلق د لحد شه
 هر سړي ځما په سترگو لکه دد شه

نه حيا شته نه وفا نه خپلوي شته
 چه ئې نن كنده له ما سره خپل قوم كا
 تفحص د تور و سپين نشته په چا كښ
 تور به چا ته يادوم چه رد گمراه دئ
 فرزندان چه مي له گېدې نه پيدا دئ
 په طالع په بخت د مال و ملك څښتن دئ
 له هغه بخته ځما توره بلا ده:
 چه د پلار له ځانه بڼه زويه پيدا شي
 چه قابل ئې پيدا نشي په اولاد كښ
 د بهار گلونه هيڅ دي چه تېرېږي
 كه په ذات كښ د خوشحال آل و اولاد شته

بيخ د نمو و تا و ته نه دري خوشحاله!

په دا څه كه يو ورځي منجمد شه

څو په باغ كښ لا يو گل د نو بهار شته
 نن د غم له ما نه ځان ساتي كه بڼه كا
 چه له ياره سره مست د گلو كښت كرم
 شيخ ملا د ځما غم په بهار نه خوري
 نه به زه د ميو جام كښېږدم له لاسه
 ما و خپلې پارسايي ته رخصت وركړ
 ساقي بيا ځما د ښهر خبر واخله!
 گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي
 چه په هره پياله عقل له ما زدويي
 د گلونو په موسم كښ خوار هغه دئ
 نن هغه شاه جهان د زمانې دئ
 چه نا اهل په غفلت ورباندي نه ځي
 د بهار زېبا گلونه سوداگر دئ

نن خوشحال د زره داد د عشرت وركړ

دا څو ورځي غنيمت دي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان كښ لا لاله شته
 نن د غم له ما نه لېري ليري گرزې
 كه مي يار په لاس باده واخلي ساقي شي
 را ئې وښيه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم
 د بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم
 د بلبلو د طوطيانو پرې ناله شته
 چه په وخت مي د بهار په لاس پياله شته
 پرې مي يار شي چه ئې زهد صد ساله شته
 كه په دهر كښ څوك ما غندي واله شته
 چه باران شي د باران سره ژاله شته

^۱ وار.

^۲ ساز و سرود د ساقي سترگي.

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځي چه دَ گلو پر كاله شته

چرگ دي خپل چرگ والي كا كه نې رضا ده چه له بازه بازي كا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشي چه دَ چا دَ هغې چاري تقاضا ده
څوك به خوښ سره پرېږدي په جهان كښ دا دَ حايه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه يادوي فايده نې كومه و دانا ته مضا واره مامضا ده
دَ گمان لري به تار په تار خپرې كا دَ يقين اندېښنه به تر بيضا ده
دَ خوشحال په ويل غوړ او فكر بويه
چه موندنه دَ خبرې په امضا ده

خپل پردي چه چا لينده په لاس اخيسته هر يوه كره ما تشه درسته درسته
چه قضا د ما د چا په غشي نه وه د بادشاه لينده نې هم كره په ما سسته
چه تعليم نې د سيفي له ما نه اخست بيا هغو د ما د بدو وسيفي لوسته
په زرگونه راته لاف كړې د ياري په دولت كښ نې د ما بلا اخسته
اوس چه ورځي د نكبت راغلي يو نشته چه حما دپاره ووزي له بايسته
كه بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي بادشاهي ده د دولت په تار امسته
د نكبت ورځي په مثل د دانو دي بنايسته سري وباسي له بنايسته
هنرونه نې عيونه شي خوشحاله
د سري چه چار د بخت شي سسته پسته

چه مي وليده دَ زره په سترگو خپل زره دَ خپل زره غندي مي و نه ليده بل زره
عاشقي دَ خدایي بلا ده عاشق مشې څوك په سرو سكر و تويني لري تل زره
په ويل ويل مي هيڅ تقصير و نه كړ كه ستنېري له دلبرو په ويل زره
عاقبت به آفت سر لره پيدا كا چه جار وزي دَ بتانو په بورجل زره
ور نې واچول دَ زلفو خنځيرونه كه هر كز اموخته نه و په ترل زره
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وي لکه خوښ شي دَ دلبرو په ښكنل زره
پېر نې صبر شكيب وكر نه پاپېري نور له تنه جدا كېږي په نيول زره
دَ خوشحال خټك فریاد له نورو ندي:
په ده هونبره چاري وكړې واره خپل زره

^۱ محشي ورته كښلی دی چه مطلب لمر دی.

^۲ محشي ورته ليکلي دي چه يوه دعا ده.

^۳ محشي ورته ليکلي دي "پييلي"

^۴ د خپل پېر دعا هم هسی رنگه نه وی.

چه وایم هغه نکا دا حَما زویه گمراه
 که کار په دیو نشي په شماره دي د غویيو
 که ما د حَمان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده
 چه پلار د چا مَزري وئ مزر کتې ورخني زېږي
 خو ډېر دئ که قابل وي دا به څه بلا بڼه کارو
 د نورو نو څه اخلم د تومي^۱ بيوچه څو دي
 د ما په نامه زرشول د بي بي په ذات زرنیخ شول
 هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلري پډات کښ
 ارمان ارمان چه زور شوم يو قابل زویه مي نشته
 چه زه خوشحال دعا گرم په سبا او په بېگاه

چه تا وته نظر کرم نور مي هېر دي بڼايسته
 هم حَمان راته بڼکاره کا هم مي ورک شي ژر له سترگو
 تلخي ئې د هجران بده بلا ده عاشق وژني
 ياران لري زرگونه د هر چا سره ساز باز کا
 تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا
 د چين او د ماچين مي اړوډلي دي په غوږو
 حَوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړي
 يا زر دي يا حَوانی چه ورته زېږ دي بڼايسته

چه پرېوزی څوک له پاڼه موميتايی ور لره بويه
 چه کار د چا مشکل شي تدبير و بله کښېني
 په کاني کښ مرآت شته د کيميا بوټي په غره کښ
 که لور د اورنگزېب وئ معشوقه په اصل لويه
 که هر څو بڼايسته وي معشوقه په هنر پسنده
 که څوک بڼايسته غواړي په کوڅه کوڅه د گزري
 يو زره د خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شي
 د هر چا زره مرآت دئ صفائي ور لره بويه

حيران يم نه پوهېرم چه له ياره مخ پوښل څه
 که نه ئې وي په زره کښ د عاشقه سره مهر
 هغه مي چه ليدلي د خپل يار بڼايسته مخ دئ
 اغيار وته په قهقهه لا له ورايه خندېدل څه
 سکه ده وته دا غنچ و دا دلال او دا بڼکنځل څه
 که حوري که پري وي و بل مخ وته کتل څه

^۱ د دی کلمې معنی حل غواړی.

^۲ نه ملک گېری شته.

^۳ که نه.

بڼه ئې دې ويلي چه زره يو دې يار د يو دئ بڼه ده دا خبره چه سر يو او سودا سل څه
 زار ژړا هغه كا چه د يار له مخه دور وئ وخت د يار د وصل كووك په كووك نارې وهل څه
 خوشحال د بڼه چه مر كړ ته په كوم توکي دلگير يې
 تر سر د صدقه شم گنډي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لرم خپله لره و هر چا ته خپله پوهه ده كره
 كه فاسق يم كه فاجر يم د خپل ځان يم د زاهد د عابد څه دئ را سره
 ليونى كه مسخره دئ و عالم ته عالم هم وي لېونى ته مسخره
 په معني پاني گلونه دې خبري د سړي كرده د وني ثمره
 نن يوازي يك تنها له ياره بڼه يم څوك د غيرو د وهم نه وئ را كره
 د زور چا غرض پرې نشته چه صراف وئ هم هغه زده په سره په نا سره
 په بڼوره مخكه كښ كله شي گلونه درته چا وې چه گلونه پرې كره
 شاري^۱ تل په كُن پره گرزي^۲ خوشحاله
 مرنى ليندى به ځي په سر پره

خواره عمر غندي تلنه كوې بڼه^۲ په مدت د ديدن ژمنه كوې بڼه
 په ناستي د رغېدن د بيمار وشي په ولاړي پښې پوښتنه كوې بڼه
 خوي د درست د ترهېدلي غرڅه واخيست وړاندي ځي تر شا كتنه كوې بڼه
 دا د زره بڼهر مي ستا دئ چه په سترگو باندي هر كله ختنه كوې بڼه
 په خوله ما سره دروغ دروغ يارى وېزارې د زره دننه كوې بڼه
 هم په څو رنگه غمونه باندي كښېږدي بيا كله له دې غمجنه كوې بڼه
 هم په څو رنگه عتاب كړې بيا پخپله بورجل ځاي ته مي بلنه كوې بڼه
 په زمان كښ يو گلزار د وصل نهال كړې بيا پخپل لاس ئې وكښنه كوې بڼه
 وصل هجر د دا دواړه پخپل لاس دئ چه مانه له خپل مينه كوې بڼه
 د خوشحال په زره د كښېښول داغونه
 پرې د مالگو د وروڼه كوې بڼه

خوله مي غوښته له نگاري را ئې نگره د رقيب په خوله شوه آري را ئې نگره
 ما وې درومم ستا له وره دعا راکړه په فرياد او په چيغاري را ئې نگره
 صبورې له جفا كاره ياره غواړم را ئې وكړې ځني چاري را ئې نگره
 په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور دا ځما سترگي بيماري را ئې نگره
 د يوې غمزې په طمعه ورته گوره عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگره
 په اميد وم چه يوه پياله به را كا هغه مستي شراب خواري را ئې نگره

^۱ شار يعنى سست او كاهل.

^۲ درومى.

^۳ دا بدله په نورو نسخو كښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

وې در به کرم بوسه د خوړو شونډو را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نگره
 گلدسته ئې چه له باغه وه ويلې که ئې ورکړه ورباري را ئې نکره
 هسي نه چه ئې د زره دلاسا نژده دلاسا لري تياري را ئې نکره
 زه خوشحال د يوه کنبلي په طلب وم
 دا فلک لري بسياري را ئې نگره

خاتمه که د سري په خيريت ده تر صحت ئې چار بهتره د زحمت ده
 په زحمت کتب ئې نخوت له سره وزي رنخوري نافي د کبر د نخوت ده
 هر زحمت چه د سري په وجود ورشي معافي ئې د گناه په روايت ده
 په يوه تبه چه لږه په چا ورشي هغه هم د گناهونو کفارت ده
 په هر چا باندي چه ډېره تبه ورشي په صحيح چه دغه چار د مغفرت ده
 هغه کس ولي د خدای دې گمان نشته د هر چا چه صبري په مصيبت ده
 غم بنادي چه و سري وته رسيري همگي واره له خايه په قسمت ده
 په بنادي کنبلي دي ئې شکر سري کاندي په غمونو کتب د صبر چار فرحت ده
 چه دا دوه چاري لري حبيب الله دئ په ويل نده دا چار په عنايت ده
 وار په وار به په خوشحال باندي ور دورمي
 هره چار چه د محنت يا د راحت ده

دا تاو تاو زلفي بنگاره کره تر نقابه^۱ چه خار خار ئې شم له هره پېچ و تابه
 زه چه چيري تا ته سوال کرم ته بکنکل کړې نور به څه غوارم تر دا خاصه خواجه
 د سمند سمونه سره په وینو درومې گوره بيا د چا مينه کره خرابه
 تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کرل که د وېره شوې له خونه له عذابه
 لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېري هسي پار کوم زه هم ستا له عتابه
 چه د کنبلي زيبا مخ نظير د غوارم په نور څه مي نظر نشي بې افتابه
 که فتنې او خرخبني د کنبليو دود دي نه چه هسي هونيره ډېري بې حسابه
 زه خوشحال که له تا خواست کرم مستحق يم
 خوله زکوة راکره د حسن له نصابه

دا حما زرگی پخپل زرگوټي^۲ نسه^۳ چه دي زره دئ حما زره هم هسي کسه
 دا د ورکيو خوي د څه ونيو په لاس کتب چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نسه
 زه به هيڅکله د تا له وره وانورم که هر څو وايې چه مه راځه ناغسه

^۱ له نقاب.

^۲ زرگوټ کسه.

^۳ دا بدله په جاپي ديوان کتب نسته.

^۴ هسي نس.

^۵ په لاسو.

که هر څو د شندي^۱ گل څه بڼه لیده شي
 چه نې تل و غوا و غېلو^۲ ته سورې دي
 هر دم دار نې پخپل کار کښ دئ خوښ کړي
 چه يو هم د زره ساتوني پکښي نسته
 زه خوشحال چه په مزريو باندي تيع^۳ کړم
 تا ته څه رنگه گيدر شوم رترومي^۴ کسه

دلربا پسره راشه ای زېبا بشره راشه
 چه د ښهر ښايسته دئ تر هر جا بهتره راشه
 سر تر پايه واره ناز يې ځما ناز پروره راشه
 په خوړو خبرو شهده په خدا شکره راشه
 چه دي نه وينم هيڅ عيب تامي هنره راشه
 توره شپه دي توري زلفي په بڼه مخ سحره راشه
 د سما قمر بوسه کړم د عنبرا قمره راشه
 د راتلو لاري دي گورم اي ځما دلبره راشه
 څه به وایم چه بي تا مرم اي په زره خيره راشه
 چه پسو تر و تازه ځي^۵ د چنون شجره راشه

چه دي نه ويني نور روند شي
 د خوشحال بصره راشه

د يار غم به په تنها صورت زغمه دا بيدرد عالم به نه را خبرومه
 چه دا اوښي مي غمازي^۶ د فراق دئ زه نې ځکه په گرېوان کښ تويمه
 همپشه نې پدا فکر در مانده يم چه د خوړ خاطر علاج په څه کومه
 ملامت نې د عاشق د سر بگري ده دا بگري له سره چرته اچومه
 د هجران د آتش لا لمبې تازه شي څو د صبر اوبه زه پرې پورومه^۷
 آشنائي له جدايي سره بڼه ده د مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
 له طبيبه خلق هيله د شفا کا زه خسته د خپل طبيب له لاسه مرمه

^۱ يوه ونه ده چه ترخه ميوه لري په هندي نې پکائن بولي.

^۲ چه هم نې تل د غوا د غېلو نه بيور دئ.

^۳ د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

^۴ تجل يعني د آس تند توپ.

^۵ عينا وليکل سوه.

^۶ يې.

^۷ په خوله او په نفس سره اوبه څاڅکي څاڅکي پاشل.

ياره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال د دې خبرې توان لرمه؟

د آسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده
بندیوان ئې اورنگ زبب لره روان کرم
پښتانه مي چه حال وویني کباب شي
لوي هلك مي نندارو لره را درومي
زه هر چا وته موسپرم ترې تېرېرم
نه یواځې په ما ظلم، ستم وشو
په هر ځاي مي په څوکی راځي فوزونه
په ولاړ کښ هاتي شمار په یوه غره دئ
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو
گنډي وي چه بازي بيا را وچار وزي
که په اور کښ د سرو زرو وښي پرېوزي
نورې واره تکیې تار په تار خپرې شوې
د خوشحال خټک تکیه په یوه خدای ده

د جهان خوښي همه د هغه کس ده
د ښه مخ له نندارې چه نظر نیسي
که سوگند راځني غوارې هم به وکرم
ډېری میني آشنایي څه په کار ندې
چه دوه ښه خواړه مین سره دلگیر کا
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي ډېره وږه د عسس ده

د چمن په لوري وخوځه له کاخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو
غنچه گل ستا له خولې سره سیالي کا
د ښه مخ خوښي د ښه ده لا تر گله
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شي
غه خبرې چه بې ستا له مخه کپړي
په بیمارو سترگو تل پهي^۲ کښېښوي شي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

^۱ محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

^۲ د شاه د پوزي.

^۳ پتی.

دَ بنايست په کار کښ نه لرې څوک سياله
 هونبره کبر خيال چه ستا دئ د چا نه دئ
 ستا په تش ليدو ځما د رنځ علاج شي
 تا ويشتلې يم پخپل گزار پوهېږې
 پرې د صبر پهې ږدم واره خسا کپري
 جگي جگي ماني مه کوه پخولا شه
 خرخبو فتنو دی مرگ وته نېژدې کرم
 راته گوته بنوروي نا خواله وايې

دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ

معشوقې وته مريې اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي ده په جنگ نده
 په قسمت ئې له ازله ده راوړې
 خلقي ئې سره درغني ککر کرې
 تل د يار د صورت نخښې پکښې گوره
 دا پيالاه چه ما نوشلې ده پرې مست يم
 د اغيار سره يو دم ناستي بڼه ندئ
 د گلونو په موسم کښ هغه خوار شول
 لېچي څه لره غري توره وکارې
 که زه نه يم لېونې په آهو سترگو
 مسله مي د آهو پسې لنگ نده

کله کله خوار خوشحال وته نظر کره

دَ عاشق نمځنه هيڅ عيب و ننگ نده

دَ مجاز عاشقي عين حقيقت ده
 تر ثرا تر ثريا که فهم وکرې
 په جهان به هيڅوک نه و که عشق نه وي
 چه په مينه کښ يو زره او يو اباڼ وي
 دا يوه وينا د زره په غوړو واروې
 سر د درومي مال د درومي پت د نه ځي
 چه يو ځله زره د چا په مينه بند کرې
 چه د نيت غلطي لري بلا به ورشي
 و هغې ته زينه بڼې د صورت ده
 په څلور کنجه غوغا د محبت ده
 د بد به د عشق قائمه تر قيامت ده
 تر هر چا د هغو چار په برکت ده
 چه بهتره د اورنگ تر سلطنت ده
 د سړی د چاری کل خوبي په پت ده
 په شلول ځني کمي د مرموت ده
 تر هر څه بده بلا غلطي د نيت ده

^۱ محشي ميانه ورته کښلي دئ.

^۲ يعني د زخم پتی.

^۳ يعني بد بوي او متعفن.

^۴ د دې کلمې معنا حل غواری.

^۵ هغه گرم دی.

چه ئې خدای ورکا و چا شکر د کاندې په جهان کنډ لویه بخره د همت ده
 په تېره الماس د پاسه قدم بښي يوه څه باريکه لار د شريعت ده
 چه کڼو ته نصيحت وايې خوشحاله
 وايه څه فائده ستا د نصيحت ده

د سپېرو خاورو غوغا ده چه پکښې غوزري هوا ده
 و حباب و ته وگوره څه د نوره تمنا ده؟
 گمان نکړم چه به ستا شي دا چه ته وايې ځما ده
 چه به کاندې فنا کېږي کاندې نده نن فنا ده
 د هلكو لويې گوره! سرشته د هر چا دا ده
 ته لا طفل د اوښي يې که دي پيره کربلا ده
 دا درکاه يوه بوډی گه خندا که د ژړا ده
 چه ئې يو ځله اراند کا دا هم لويه تماشا ده
 راشه وگوره په سترگو چه د چا وه اوس د چا ده
 خو يو وهم خوب و خيال دئ کوم ژوندون کومه دنيا ده

د نور چا نده خوشحاله
 ستا د خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شي نيست و هسته لا يزاله مستي نه درومي له مسته
 چه مي نوم په جهان لار شو درندى درندى کار به نه پرېږدم له دسته
 که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وي د آزادو آزادي ده له السته
 نه ياري شته نه خپلوي واره غول دي چه خبر شوم د وگري له بر بسته
 د بنادى په اميد اوسي په غم کنډ تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوسته
 د مقصود گوهر په لوي درياب کنډ پرېووت غواصان پکښې غوټې وې په مرسته
 په ادراک له قعره نه گوري ساحل ته هغه کب چه وېره وويني له شسته
 د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دئ چه څپه ئې کله لوره کله پسته
 د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځي
 لکه مينه د خپل بت له بت پرسته

د سبا نسيمه! راشه ۲ و گلشن ته د گلونو انتظار دي شگفتن ته
 زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دئ؟ د گلونو له حاله څه وايې زغن ته
 زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
 د ليدو په ننداره ئې نه مېږم که هر څو په ځير ځير گورم و ديدن ته

^۱ دا ځاى يوه بوډی.

^۲ زر راشه گلشن ته.

ته خوبا، د شقایق په زره کښ داغ ږدې چه په شین^۱ شین درومې و چمن ته
 قهر مهر د دورخو په منخ وینم د جبین تخته د بښې و لوستن ته
 کله جنگ و خرحښې گړې کله مهر زه په زره ساده حیران شم هونبره فن ته
 که د ما په مرگ د زره دې دایم زه هم ستا جفا جور نزدې کرم و مردن ته
 اوس د اور را باندي بل کره په ستنه^۲ شه چه لوگي د ننه نه وزې پیرهن ته
 که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
 ما خوشحال قبوله^۳ کړی و گردن ته

د خوبا له بې نیازی سل اوخه چه خما له کاره تښتې په فرسخه
 د یاری په کار و بار کښ فهم وکره چه را نه شي د بدانو سینه یخه
 خان او زره صبر آرام ئې له ما یوورل له ژوندونه خو هم دا څه و را څخه
 که جهان په تا بنندم ته ئې قبول کره د مپړي په لاس خو پښه ده له ملخه
 هر چه نن د محبت په اور وریته شول ترو ئې کله پروا کېږي له دوړخه
 پېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول کله وي چه به دوي خلاص شي له دې پخه
 خوار خوشحال چه بکښ پرېوت و تي نشي
 څه بلا یې د شهی چاه زنخه

دواړه شوندي کره په بیارته در ريزي وکره خپل یار ته
 زه چه ستا و مخ ته گورم زره مي نه کېږي گلزار ته
 گل له شرمه خولې پرېږدې چه نظر کا ستا رخسار ته
 که مي وار در باندي جور شي منتظر یم و خپل وار ته
 گله دا دربانده^۴ ښايي چه خیر خیر گورې و خار ته
 که وفا کا که جفا کا یار، دم مه وهه اغیار ته
 آئینې وته نظر کره که د مینه شي گلزار ته
 زار و چا ته کرې خوشحاله
 چه د نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه د یار سره جفا کره د اغیار سره وفا، مهر خندا کره
 چه د پله خاوري د سترگو لره غواري د هغه سره فتنې جنگ و غوغا کره
 هغه ته یې چه له ما د محبت کر که غه هونبره مینه ما سره نور چا کره
 که په اور مي کښینوې په اور به کښینم چه د جاي په سترگو کرم راته د شا کره

^۱ تر دې کلمې لاندې محشي ناز او خیال کښلي دي.

^۲ ستنه یعنی واپس او تر شا.

^۳ ما خوشحال ده قبول کړې.

^۴ محشي زندی تر لاندې کښلي ده، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

د بادشاه د گدایي څه و د یاری څه کرم خدایي می ستا په مخ مینه پیدا کړه
 که ځما په مرگ دي زړه تیغ را واخله د قصاب غنډي می بند په بند جدا کړه
 زه خوشحال څه جیواری د سیگل نه یم
 د دنیا خونه می ستا په مخ بېدیا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوږه لاس می مات شه که دي نکرم روږبوږه
 ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې ځما غاړه په ژړا در پسې بوږه
 ستا د خوي د زلفو کار سره یو رنگ دئ سر هوا لويي دا هوږبه سمه کوږه
 حال دي واره وار په وار راته معلوم شو تگه یاره په زړه تریخه په خوله خوږه
 ځما یار چه میخوري کا په بدل ئې ولي ما لره راځه د دردو روږه
 پکښي زړه د خوار خوشحال دئ چه خوږ نشي
 ډمي ورو ورو د شهی زلفیني نموره

د ماره تر فهم هیڅ نده غنمینه ولي وږي ته حلوا ده اوربشینه
 په تونگو باندي اطلس لکه شری وئ په نادار باندي سړیه ده ورېنمینه
 و مجنون ته د لیلی خبري وایه نه له علمه، له مذهبه، نه له دینه
 هغه خدایي چه د هجران غمونه را کړه که د وصل بنادي را کا توان لرینه
 خدایه کله به دیدن د آشنا را کړې چه به زه پرې ماتوم د زرگی مینه
 یو ځل بیا په حیات ولیدی په سترگو بیا له پسه لکه مردن وئ هم دي وینه
 نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
 په خوشحال باندي یوه شوه توره سپینه

د گلونو قدر چا زده یا بلبلي یا بورا زده
 په جهان کښ به یو یو وئ چه هنر ئې د کیمیا زده
 چه وفا ور ځني غواړې بې وفا کله وفا زده
 که جهان در خبر ندئ ما په تا زده تا پما زده
 ته بنادي کړه زه به غم کرم تا خندا زده ما ژړا زده
 رنگ د ښه دي خوي دي بد دئ
 زه خوشحال یم ما رشتیا زده

^۱ د دې مسرې معنی حل غواړي.

^۲ د دې مسرې معنی حل غواړی. په بله نسخه کښ دا بیت په دې ډول دی:
 خوشحال نه د یواليا نه قمار باز دی د دنیا خونه ئې بیا تالا تالا کړه

^۳ که ونکرم روږ پطرم پي دي بدله کښ د سوږ، روږ، پوږ، روږ، نمور، معناوي تحقیق غواړي.

^۴ چه خور نشي.

^۵ محشي ورته کښلي دي: یعنی رمنځوه.

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کره په چمن کښ رنگارنگ گلونه وا کره
 زه دِ توان دَ خرخبو لرلی نشم^۱ که دِ زره حُما په مرگ دئی دا ادا کره
 بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دئی ستا دَ سترگو بلا واخلم ناز پما کره
 زه له خپله بخته چا وته فریاد کرم چه پرون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کره
 خوله مي پکه شوه په شهدو په شکرو چه سحر مي ستا دَ لام و بې ثنا کره
 عاشقي که سرا سر واره بلا ده ما په حان دَ زره قبوله دا بلا کره
 زه خوشحال کم زوري نه يم چه به پار کرم
 په ښکاره نارې وهم چه خوله ئې را کره

دَ دانا په حان بلا شوه خپله پوه چه هر گز ئې خالي نه وي له اندوه
 چه فلک و چا ته عیش و عشرت ورکا هونبره ډېر ورباندي کښېږدي څو ستوه
 کله ونه دَ خزان په وخت لغره کله بیا خوبي دَ پانیو پرې انبوه
 په ناحق ئې په میدان په سمه غوارې چه دَ غرونو غرڅه نه گزړي بې کوه
 چه مي وليدې څو خولې هونبره خبري را څرگند شول واره دو اویا گروه
 پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
 غافل مشه دا جهان له مکره دروه

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوږه لاس مي مات شه که دِ نکرم روږه بوږه
 ته په څو بې غمه خاندي خوشحالي کرې حُما غاره په ژرا در پسې بوږه
 هم مي بې حسابه پوري کره په سترگو دَ رنجور غندي مي بیا له سترگو توږه
 ستا دَ خوي دَ زلفو کار سره يو رنگ دئی سر هوا لويي دا هونبره سمه کوږه
 حال دي واره وار په وار راته معلوم شو ټگه ياره په زره تريخه په خوله خوږه
 حُما يار چه ميخوري کا په بدل ئې ولي ما لره راحه دَ دردو روږه
 پکښي زره دَ خوشحال دي چه خوږ نشي
 ډمي ورو ورو دَ شهی زلفيني نموږه

دَ ناکس له آشنایي توبه توبه دَ شونتی^۲ له روڼایي توبه توبه
 چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا له دې هسي بېنایي توبه توبه
 چه و لور ئې په زرگونو جن بدرنگه له دې هسي کتخدایي^۳ توبه توبه
 چه په جهل و حماقت دانا حان بولي دَ احمق له دانایي توبه توبه

^۱ د خرخبو لرم چه کرې ئې.

^۲ ل او ب: لب.

^۳ يوراز لرگی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لگوي عموماً د لرگو څراغ ته هم شونتی وایي.

^۴ که خدایي.

دَ سَفَله دِي دَ سِيفه دِي واره توکي له خودی خودستایی توبه توبه
 که هزار رنگه شیخی، زهد، تقوا کا دَ جاهل له پارسایی توبه توبه
 چه عمل ورسره نشسته تش ویل کا
 دَ خوشحال له گویایی توبه توبه

درخو^۱ خود په آدم خان باندی شیدا وه
 چه په منخ کنس دلال نه وی وصال نه وی
 پخپل یار پسې ژړا ننه په زره کنس
 چه غوتی ئې شگفته کره په چمن کنس
 چه ئې گل دَ بهار ستا و مخ ته ونیو
 هونبره رنخ محنت آفت خنی پیدا شو
 دا نن شپه چه په ما تیره شوه بې یاره
 نن خپل بخت را سره درسته مخامخ کره
 ما وې زه یم چه پیاله لرم په لاس کنس
 تر دا منخ دَ میروگی ژبه بلا وه
 په مجنون باندی مینه که لیللا وه
 دَ عالم سره په زور حما خندا وه
 که دَ زده دا چاره واره دَ صبا وه
 ستا دَ مخ خوبی تر گلو لا زیبا وه
 خو حما دَ خوار خاطر مینه په تا وه
 ته به وایې په دوړخ کنس می ماوا وه
 چه پرون راته یگلخته شا په شا وه
 ولي دا پیاله په لاس کنس دَ هر چا وه
 بس چه بیا ئې ستا جمال په نظر کنسپوت
 دَ خوشحال خنک دَ زره حله همدا وه

دَ یوه بادشاه په حکم شوم اگاه
 یا مهدی یې یا عیسی چه را بنکاره شوې
 دَ مهدی او دَ عیسی دَ وړاندی خه دئ
 خیر آباد لره دَ را یشی لنبکره
 چه خیر لره ما بولې قضا کپړی
 دریا خان درویزه واره په حضور دی
 خواه ناخواه که امر دا دئ چه را درومه
 دارنده دَ عریضې حما دَ لوریه
 زبانی خیری هم لری همراه!
 امر نهی می قبول دِي دَ بادشاه
 په جهان دی غلغله وشوه ناگاه
 هم دَ جال هم دَ دجال واره سپاه
 چه احوال دَ غلیمانو شی تباه
 دپر کارونه په دا ملک دَ خیر خواه
 گویا زه هم په حضور یم دَ درگاه
 دا بنده به در روان شی خواه نا خواه

د سپی غل د دروغجن په خوله کنس تل کره
 هر عمل چه سری کا مصر به نشی
 گه پوهیږې چه دَ بل جهان حساب شته
 ستا د خولې چینه حنظل ده هم عسل ده
 چه دَ دین دنیا کارونه درته پېښ شی
 چه دَ مینکو دَ نافې شمیم را خپور شی
 ساقی وخت دَ نو بهار دئ شراب راوړه
 په رشتیا خبرو خوله دَ سړی کنبل کره
 درته چا وې چه لوگی مکره اوربل کره
 ته پدا جهان نظر پخپل عمل کره
 و هر چا ته تویونه دَ عسل کره
 دَ دنیا تر کاره کار دَ دین اول کره
 را خرگندی توری زلفی تور وریل کره
 دَ شرابو سره نقل دَ خولې مل کره

^۱ درخو او آدم خان په پښتنو یوسف زو کنس دوه مینان وه چه په عصر کنس د مغولي اکبر پاچا تبر سوی دی، میرونی ریبار و.

نن خلل دَنِّي اومِي مکره زاهده چه موسم دَ بهار تهر شي بيا خلل کره
 چه يو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئِ خدايه څه دَ عاشق تير منقل کره
 ستا دَ مخ په دور زه جهانگير شاه يم راته کنښنه کرشمې د نور محل کره
 ستا دا توري سترگي خو توري بلا دئِ درته چا وې چه ئې توري په کجل کره
 که هزار ځله شيخي کوي خوشحاله
 چه ښه کنښلي در نيژدې نور ئې کنښل کره

د ښايست سره سل نوري چاري بويه چه عاشق په ځان مين کاندې مهروي
 تل د مښکو بوي روان په بستر نه وئِ درېغه درېغه د مهرويو گفتگويه
 عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي بل په غتي سترگو خوب کا لکه سويه
 په سبا پسي ئې مرم نه سبا کپري د هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
 ځما دواړه سترگي جوي ته سير قد يې سيرونه جدا ښه نده له جويه
 اوس د جونو هوس مه کوه خوشحاله
 پښتنې جونه ترهپري له دوه مويه

د ليلې دا مخ څو ډېره زيبايي ده د مجنون ور پسي هونيره رسوايي ده
 که مي سل هنره کرل تر سره نشول يوه څرنکه نابوده آشنايي ده
 چه د سترگو ئې تقوا سره مېرځي ده په ناحقه مي نيولې پارسايي ده
 چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم ستا د تورو زلفو سيوره همائي ده
 په وار وار را څخه يووړل عاشقيه که هر څو را څخه پوهه دانايي ده
 چه نه مهر نه تپاک نه پکنښ شناخت شته تر دا هسي وصل به جدايي ده
 د خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
 د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځايي ده

د دنيا د سود دپاره کون او کوره څه خو شرم مروت وته وگوره
 په درست عمر هغه ځاي ورپسي غواړي چه د پرېوزي له پلوه چرته توره
 په زرگي باندي د توره سوي داغ شي چه د توره يا پيسه وزي له کوره
 د لوي غره گندي پتا باندي پرېوزي چه د کوره د ډويي وزي نان کوره
 د دنيا مينه پتا باندي درياب شوه ته پدا درياب کښ پوب لاري هر گوره
 که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې عاقبت به پکنښي بيا پرېوزي له زوره
 که هر څو پخپل حرص کرې دنيا ټوله دا به واره د اجل سيلی کا خپوره
 گورستان لره به هسي شان مفلس ځي لکه وروې اول له خپلی مور
 چه ئې خونښه عقیده د قلندر شوه
 خدای به نکا د خوشحال عقیده نوره

د دلبرو په ستاينه ما پخه کره خپله ينه
 ناترسي د ديو گوره چه په حال نکا پوښتنه

زه به ولي هسي خوار وم
 تل ئې خيال د تورو زلفو
 چه جمال ئې را په ياد شي
 د زره سود د ده د قد كرم
 نه سلام شته نه پيغام شته
 په ارمان ئې ورځ و شپه مرم
 سپينه پيره نده غم ده
 چه نه زر وي نه ځوانی وي
 پدا هونيره پيره مينه
 كه د حال وي گوږونه
 شندي كا په زره دننه
 لاله گل ته كرم كتنه
 په شمشاد په سيرونه
 نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
 يوه نه لرم نيازمنه
 پيره مه كره لټونه
 عاشقي ده دروغژنه
 يوه نه لرم مينه

چه خوشحال نده موندلې

دغه دې دغه غوښتنه

د جهان په مخ به پېر وي ښه مخونه
 كله كله مي له حاله خبر واخله
 د فراق په شپه سور كټ په ما سور اور شي
 په ښو مي زره و سترگو ته را گاږي
 نو بهار ئې په راتللو شگفته شي
 څو غمزې ښېوې فتنې جلوي ماښې كړې
 كه دا سرې شونډي د لعل غاښ د گوهر دئ
 توري زلفي د په لېچو باندي زانگي

چه ئې يو زمان له سترگو جدا كېږي

د خوشحال په مخ د اوبښو ځي ورخونه

د جهان په مخ به نه وي هسي تا غنډي دلبره
 گلزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتار
 دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه
 طربناکه گړپوان چاکه تل بېباکه تش تپاکه
 پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبره
 باده نوشه ميفروشده قصب پوشه مو کمره
 خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکره
 خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنره

غزلخوانه خوش الحانه در دندان لب خندانه

عنبر خاله پر خياله تل خوشحاله د زره غوره

دا ښه گل چه ئې کمي د جمال نشته
 که وفا بقا ئې هم وئ څه به ښه و
 عالم زره په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ
 چه ئې وصف د جمال کاندي تر سره
 منو نه منو نه ظلم جور پکښي پروت دئ
 د غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا
 د وفا ئې حيف دا دئ چه حال نشته
 د ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
 د هر چا بخره هجران دئ وصال نشته
 هر چا زده د واصفانو مجال نشته
 د ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
 ته به وايې چه ثواب دئ وبال نشته

لکه پک په بنو گلونو په هر کال و د دې باغ هغه گلونه سر کال نشته
راته څه وايي چه يار پتا مين دئ مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وته په زوره نارې وکړې
چا و ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غلیم سره به نکا مکر دروه مگر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئی به د خپلوانو سره څوک کا چه پخپله پخپل ځان پسندی اندوه
ما چه ولیدل اتلس زره قومه د خپل ذات سره الفت کا هر گروه
د محنت په وخت یو مل را سره نشته د راحت په وخت زرگونه وو انبوه
په خونیه کنس زاره لکه زلمي شي ځوان زلمی تر زاره لا کاندې ستوه
د گزار په ځای اوس نه وینم هوسیه په ځوانی می له کبلي لیده په گروه
غر به هم لکه وپښته هسې نری کا
که غمونه د خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وهې له خپله زور زره که دي و ویني یار وار وې کور کره
چه وتا وته نیژدي شي هغه تور شي په ستنه راځني گرزه تور تره
یو یو هور دي چه شاهین ځني آلوزي مشگیرک لکر مکر له هوره هره
د صبا په یاد نشاط وي د گلونو که جنبش کا د بلبل له شور و شره
پېښکښي غواړي د اوښیو مرغلري دا گوهر په دواړو سترگو ووده وره
د خوشحال شعر حلوا دئ د شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غل خوره خره

دواړه زلفي ئې پرېشاني په خوشانه په جبین خورې ورې په لب خندانه
له مستی ئې سر تور گرېوان شلېدلي صراحي په لاس نیولې غزلخوانه
په څمار ئې سترگي سرې و بله اوبنتي نیمي شپې را باندي راغله ناگهانه
سپینه خوله ئې ځما غور وته نیژدې کره په نرمي ئې دا وینا کره را بیانه
زه خورې زلفيني ستا په پالنگ راغلم ته تر اوسه لا اوده یې ځما ځانه
هر عاشق لره چه هسي شاه ور درومي نور ئې کومه آرزو وي له جهانه
څو پیالې ئې پیایي و ما نه راکړې د توبې پرده ئې واخیسته له میانه
چه له هسي رنگه حاله خبر نشوې شیخه ځکه ځما چار ده په تا گرانه
عشق راغلي د توبې په ماتول دي هیخ بدی را باندي مه وایه نادانه
که خوشحال غندي د یار باده پرست وي

^۱ که ئې ووينې.

^۲ محشي ځاله ورته ليکلي ده.

^۳ يعني اوروه.

تا به هم کره د تویی خونه ویرانه

ذری ته چه هسی برینبی منوره
 وایی لار د ختو نشته و آسمان ته
 د عشق شور که د عاشق د زره قضا دی
 هم د خلقو ملامت هم ستا ناسازی
 راز ئی ولی بنکاروه بنه چه په دار شو
 ویر می دا دی چه له کنبلو به جدا شم
 زه به غور د ناصحانو په پند نه کرم
 وایی و مره چه دی زه له غمه خلاص شم

د خوشحال ژرا په دا ده نور خه نه ده

چه په مهر ورته نه خاندی دلبره

راشه که ئی اروی دا خیره ده نادره:
 مرم چه جدا کپری ته می روح یی که پوهیپی
 بخت می مورو شی چه په نورو د نظر شی
 هر حسن د پیر دی د لیلا تر حسن تیر دی
 پیری دی نگاری هوسی سترگی پیری واری
 شونیدی د یاقوت دی غابن دی در د زرونو قوت دی
 لام و بی ئی حبیبنه چه بنه کنبلې شی در پیبنه
 پیر د ملک شاهان دی چه د کنبلو غلامان دی

تل له پیره خیاله خو پیبینی کری له خوشحاله

هم روغه، هم جنگ کری، مهر جنه هم قاهره

راته نیسی جانانه، د شرابو پیماننه
 معنی په چغانه، راشه بیا کنبیرده لپندی
 کور دی دا که بتخانه، بکببی ټولی جونه ناستی
 پاس په سر د آشیانه، تور کارگه قمر تر لاندی
 گوره جور دام ودانه، زلف و خال د هغی مستی
 په کیسو کنبیرده شانه، چه د منبکو بوی لا پیر شی
 عشق مجنون کا فرزانه، شک گمان نشته پدا کب
 ته عاقل زه دیوانه، خه مو روخ د ملگریه^۱

دا غزل دی رندانه ما خوشحال ختک ویلی

ما خوشحال ختک ویلی، دا غزل دی رندانه

^۱ته عاقل زه دیوانه خه مهرخ د ملگریه.

رنگينه کالي اغوستي را بنکاره شه ناگهانه
 خداي د تا له وږيو سترگو نه وژغوري دلربايه
 هغه دم چه تور گيسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې
 ځان و زړه مي هم چاپېر ور سره درومي اي نگاري
 دين و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهيږم
 د ياري د آشنايي دودونه هېڅ له تا پت ندي^۱
 ولي څو کرم په خوشحال باندي خاوند کړلې نادانه

زړه مي بيا واله مجنون شه بڼه چه شه
 هغه غم چه په مثقال په شيرشاهي و
 بې د يار د مخ له خياله بل فکرت مي
 د وصال په وخت مي قد لکه الف و
 لکه قدر د وصال را څخه نه و
 په هوا په اشتياق ئې د سرو شونډو
 زړه هر گور په غيرو چارو مبتلا و
 زه ئې درست له هره حاله نه خبر کرم
 هېڅ مکتب له يوه فيضه خالي ندي
 عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ
 چه ئې توره د غمزې راته په لاس کړه
 پخپل يار پسې مفتون شه بڼه چه شه
 اوس تر منو نو لا افزون شه بڼه چه شه
 له خاطره نه بېرون شه بڼه چه شه
 په هجران کښ لکه نون شه بڼه چه شه
 چه په بخره مي بېلتون شه بڼه چه شه
 که مي ويني درست لرمون شه بڼه چه شه
 چه له غيرو چارو ستون شه بڼه چه شه
 چه د هند پلار مي يون شه بڼه چه شه
 چه مي ځای د سر زنگون شه بڼه چه شه
 که مي زړه په عشق زبون شه بڼه چه شه
 که مي آس ورته هارون شه بڼه چه شه
 چه ئې پښه د دلبرې په رکاب کړه
 د خوشحال زړه ئې شگون شه بڼه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وايي چه وئېره
 تش شه له خروشه، څو په تا کپړي له جوشه
 ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ
 سوی لوغرن يم، تل په آه و په شيون يم
 اوس خو بې پروا بې که زه و مرم بيا به وايې
 څه وایم چه څه کړې، سراسر واره بڼه نکړې
 تل دي تېرېده دي بڼه له هر چا سره بڼه دي
 کبر لوئي مکړه چه دعا گتې هغه کړه
 رېږدي غاري غرونه د خوشحال په فريادونه
 واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهيږه
 وايه وايه وايه له ويلو مه درېره
 ژاره ژاره ژاره په سبا بېگا نخولېره
 مکړه مکړه مکړه له آزاره و وېرېره
 وسوم وسوم وسوم درومه اور در ولگېره
 مرمه مرمه مرمه څو لا پاييم و پوهېره
 جگي جگي جگي په رشتيا مي مه قهرېره
 بڼه کړه بڼه کړه بڼه کړه د جېکخواه خبري نغوېره
 وينه وينه وينه ولي مهر کړه تېرېره

زړه می یووړ۲ یو خورد ساله
 په دوو زلفو عنبر پاشه
 بنايسته پري مثالہ
 دواړه ورځيې ئې هلالہ

^۱ دودونه پت ندي له تانه.

^۲ زړه مي يووي خورد سال.

توري سترگي ئې تور زاغ دئ را پيدا دَ باز له خاله
 گلغذار ئې لاله گل دئ غابن ئې دُر شونډى ئې لاله
 تر بنه قد و تر قامت ئې سبر هم بې اعتداله
 تر ويل ئې نه رسپېري دلربا شيرين مقاله
 تر يانه پورى پوچى دَ خطا دَ ملك غزاله
 دَ خوشحال معشوقه دا ده
 خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غوارم زيبا بنه سر تر پايه دلربا بنه
 بنايسته په شپېر جهته هر اندام جدا جدا بنه
 خو دَ بنهر بنايسته دي دئ په حسن تر هر چا بنه
 تن ئې بنه دَ گل تر پانيو تامي قدر و بالا بنه
 دواړه زلفي عنبر پاشي گلغدار تر لاله لا بنه
 توري سترگي توري ورځي تور بايه اوږده والا بنه
 تنگه خوله حقه دَ لعلو غابن ئې دُر قيمت بها بنه
 گبينه ئې سر دَ ژبي دواړه لب ئې تر حلوا بنه
 گلرېزي كا په خبرو تر شكرو په خدا بنه
 څره نيازو څره ناز وئ په جفا بنه په وفا بنه
 كه مي وژنې تبغ را واخلي دَ ده تبغ لگي په ما بنه
 كه هوا ده دَ بنه مخ ده نشته بنه تر دا هوا بنه
 هر چه دا هوا ئې نه وئ هغه ندئ په دنيا بنه

دا غزل چه خوشحال ووي

څوك به ووائي تر دا بنه

زمانه راته په څو پرته په څو وه زه ئې واخيستم خوني مزري درو وه
 وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه ويراني ئې راشه گوره په څه دو وه
 دَ بېدردو ياري ما غنم گڼله چه مي وليدله سر تر پايه جو وه
 تندر تل په مناره باندي پرېوزي دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتو وه
 حق نا حق ئې وچ لاندې وبله كنبېنبول ظالمي دَ اورنگزيب پرې دَ لو وه
 هغه تور هندو بچه به چرته غوارم چه ځما دَ زړه متاع باندي گرو وه

دَ زړه نوي بنه ياران وُ خدای جدا كړه

دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه دَ گلونو لون واره په بل پېر شه
 حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دئ په جهان كنب دَ اغزيو عمر ډېر شه

دَ بهار بلبلي نه راجي په سيل^۱ مگر زره ئې د بهار له سيله سپر شه
 هغه گل چه د حمل و په جوزا کښ خاي ئې پاسه په سوات يا په بونبر شه
 خوړ ژوندون جدا له بڼه شيرينه ياره په ما خوار باندي يا زهر يا گنډهبر شه
 هونيره غم د بېلتانه لري په زره کښ
 د خوشحال له دله گڼت د بهار هير شه

زه هم چېرى فرزانه يم فرزانه يم لا تر اوسه تل بيخوده ديوانه وم، ديوانه يم لا تر اوسه
 جدايي نشته وصال دئ خني^۲ بعد هم خيال دئ له هغه چه همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
 چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل خان يم د رازونو خزانه وم، خزانه يم لا تر اوسه
 په عالم خما خبري، خلق کا په نيژدې ليري په وگري افسانه وم، افسانه يم لا تر اوسه
 چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال و چه نما شو هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يم لا تر اوسه
 ناوکی ئې د مژگان دي چه بلا د ما د خان دي ورته عمر نښانه وم، نښانه يم لا تر اوسه
 چه ئې خان سره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم له عالمه بېگانه وم، بېگانه يم لا تر اوسه
 هغه بحر چه محيط دئ په افراط او په تفريط دئ دغه بحر در دانه وم، در دانه يم لا تر اوسه
 هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
 زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه له صفا مينا زجاجه
 د شرابو پياله راکړه د همه زحمت علاجه
 نه يوه پياله د ميو نه د درست جهان خراجه
 زه او مي اي محتسبه که مي خونه سي تاراجه
 ور گدا د ميخاني شه که شاهي غوارې له تاجه
 د رندانو بازار تود وي د شرابو له رواجه
 صومعي ته تله له ديره ياره کار دي بې منهاچه
 د ساقی پياله را واخله بکښ ډېر دي ابتههاچه
 ساقی هر کله د وينم مه جبينه، مخ سراجه
 د بلورو پياله ډکه
 د خوشحال ده احتياچه

ستا په داغ راغلم له موره خدای مي مکره د غمه نوره
 کم خدمت يم په خدمت کښ حان لازم وينم هر گوره
 که زه هر څوکم خدمت يم ته خپل شرم وته گوره

^۱ د بهار په سيل نه راجي بلبلي.

^۲ خني بعد و هم خيال دئ.

^۳ چا.

^۴ تغمه.

خانه زاد بندي کمين يم هم بي توانه هم بي زوره
 توان او زور مي واره ته بي بي تا نه پيرم په توره
 بد غليم راته په خو دي له غليمه مي وژغوره
 ته شفيع د قيامت بي
 خوشحال وساته له اوره

ستا د زره سختي مي سر تر پايه وليدله
 خه خورا بنکاره شوه په خيل د سترگو ولاړه
 نوره دنيا نشته چه خه وه را خخه خلقه!
 ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوي دي
 گل چه شگفته شي عنديب باندي نارې کا
 ياد مي هغه وخت دي چه په شپه به سره ناست وو
 اور چه په خان بل کري پخيل خان باندي لگيږي
 تل گونه وهلي، هر زمان ساره آهونه
 سنگ به سينه وور کري ستا له هسي سنگه دله
 ما وي د اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
 وار په وار مي واره په دلبرو وبنندله
 اوس مي په دا کار کنښ سره درست وپسندله
 نشته يوه کنبلې چه پرې وپولم بدله
 شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
 اوس مي دا خبره په زره ښه ولگېدله
 ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
 سرې لمبې ئې بلي د خوشحال خټک په زره کړې
 سرې ختي اغوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترگو کنښ فتنې کاندي خوابونه
 که ته زر حجا به ونيسي په مخ کنښ
 د جنت حوري که وگوري ستا مخ ته
 که شعلي د را بنکاره شي له جماله
 زه چه ستا د بېلتانه په لمبو وسوم
 ستا د خيال مېلمه مي ناست دي په کوگل کنښ
 تا وي ما وتا ته ډېر ځله خوله درکړه
 زه و تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې
 توري زلفي دي هم ډېر لري تابونه
 را بنکاره وي ستا جمال تر حجابونه
 نور به واچوي له شرمه نقابونه
 لور په لور به سر څرگند کا آفتانونه
 نور مي څه دي د دوږخ په عذابونه
 تل مي خوږې د زره د غوښو کبابونه
 د ياري په کار کنښ هم شي حسابونه
 هم لتا ښايي دا هسي خوابونه
 ته چه حال د خپل عاشق غواړې په شرح
 بويه دا چه خوشحال وکنبي کتابونه

ستا د راغلو منت ډېر لرم نسيمه
 و صبا و ته ئې هيڅ بېخايه نه دي
 د بلبلو بي خودي بي خايه نده
 بيم د هجر د چا سره جار وزي
 گل بلبل سره ښه وصل لري درېغه
 کله وصل د خپل يار کله هجران وي
 د بهار په وخت چه کښت د گلزار نکا
 چه گلونه غوړوي حما په سيمه
 چه خبر شوم د گلونوله تسليمه
 چه مستېږي د گلونو له شميمه
 هيڅ عاشق به خالي نه وي له دې بيمه
 که دا چار همپشه وي مستقيمه
 سربسته د عاشقي ده دا قديمه
 هغه څوک به اندېښنه لري سقيمه

^۱ په چاپي نسخه کنښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کنښ پخو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

په بلبلو د گل بوي لکه وصال دئ که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت د گردگار دئ و هر گل وته کاته وکره حکيمه
کله هر لوري ته گل د بهار گورې کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يو مې يار دوهم گلزار ساز و ساقې شته نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه^۱

د گلزار په اشتياق دئ په خزان کښ

په خوشحال باندي کرم وکره کریمه

سترگی د مستان دې حما زره بنېښنه مهينه
سپين سبا د گوره د ټپکي په شفق بند کر
کنبلي دي که گورې چه مخ پټ کله څرگند کا
واره به سبب د بد اصلائو د هنر وئ
مست په بهار راغلې په سرود د گوتي کنېښوې
چرته لوئېدلې نوم د خپور په جهان نه و
تل جام دئ د شرابو ستا په لاس توبه په شونډو
حيات لايزال به د حاصل شي که باور کړې
د عشق د محبت د ناوي مهر ماسوا دئ
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وي ساتلې
کله منت اخلي د يوې گپې دپاره
زاني بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېږي
نوم به د هر گز په ژبه وانخلي په عمر:

دا ياري دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مېينه

سپينه ږيره د مردانو کد خدايي ده
د سړی چه غاښ په ځاي وئ ږېره سپينه
د خضاب ځواني د چا ده د احمق ده
زور سړی د د زوروالي اندوه نکا
زاره مرد لره لیده د دلبر څه دئ
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه
که خوشحال له عمر ولاړ تر اویا تېر شو
توری ږیری سره وصله ناداني ده
شيخ به ولي ننداره د کنبلیو نکا
د غاښونو ږیوټنه رسوايي ده
پدا هيخ زوروالي ندئ برنایي ده
تر دا کله ږېره ښه په ښه نايي ده
که په ځاي ئې د چشمانو بينايي ده
په معنی د خوږو زرونو موميایي ده
لاس و دست ئې نه رسپړي پارسايي ده
لا په زره کښ ئې د کنبلیو آشنایي ده
سپینی ږېري سره وصله دانائي ده
چه د ده د زره د خوږو موميایي ده

^۱ غين و ميم يعني غم.

^۲ محشی ورته کنبلی دی یعنی ستا له شين خاله.

^۳ یعنی د زره سترگی.

^۴ د زره د محبت.

زور خوشحال چه د دلبرو دیدن غواري
د دلبرو په وصال کښ روڼاي ده

سر د سره بيا جنون را باندي زور شه
که هر خو پندار کوي پروا پرې نکړم
د ساقی د میو هسي شان اثر دئ
حریفانو په هاي هاي باندي نارې کرې
هو دا کار د ازمینت ندئ نور څه دئ
که گدای له لوړي مرئ علاج ئې نشته
په خاطر باندي مي ډېر داغونه جوړ وه
خوب خندا د له خاطره فراموش کا

يا د ميني لېونى شوم خوي مي نور شه
دا هنر مي و عالم و ته پېغور شه
په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
چه ساقی د میو داد کر جام نسکور شه
چه ځما بلا ځما د سترگو تور شه
چه د دور د خواجه روزگار په پور شه
ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
د هغو چه د ویشتلې په چم کور شه

هر کالی چه د رضا پکښي مونده شي
د خوشحال خاطر مي ښهر د لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې ده له غمه زه نارې وهم عالمه
زه نارې وهم عالمه، عشق یو یم دئ په موجونه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي
دا دریاب روغ دئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمپړي
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ
چه دعواي لرې محکمه، هغه دُر ورپسې غواري
چه بها لرې اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي

آشنایی ئې ده له غمه زه نارې وهم عالمه
عشق یو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دئ له دمه
چه ساحل ئې لیده نشي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
نه زیارتېږي نه کمپړي، تر ابده تر قدمه
چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لرې محکمه
هغه دُر ورپسې غواري، چه بهار لرې اعظمه
هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندي تمه
په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
په څو قسم تورماران دي، څوک ددم دي څوک بې دمه

څوک د دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خورلي

هغه مار خوشحال خورلي، چه ژوندی دئ تر دې دمه

ښځه بويه هوسناکه، خنده رويه، مهرجنه
د صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
په وصال د يار خوشحاله، يار ئې خوښ له قیل و قاله
له نېکانو همنشیننه له بدانو په زړه خورینه
د مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن

پاکیزه په زیست روزگار کښ په ښه بوي باندي مینه
کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
چه له یاره نه جدا شي، هم غمجنه هم خیرنه
له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وئ دروغجنه
حق د چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندي پوښتنه
پر ستاري ترې خوشنودي، ښه د هر چا په ساتنه^۲

^۱ برنایی.

^۲ په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

^۳ ستنه.

که دا هسي څوک پيدا شي د خوشحال په لاسوراشيبي
هيڅ تقصير به ئې ونکا د ياري په پالنه

قربان دي تر نامه شم محمد (ص) پيغمبره
ادم که د پدر دئ په معني کښ ستا پسر دئ
د نوح نجات له تا و د طوفان له امواجونو
چه خلاص شو له کشتنه اسمعيل مري قربان کر^۱
موسی په کوه طور د تجلي طاقت را نه ور
موسی ته څرگند نه و عسی ته ښکاره نشو
ستا صفت به خوشحال څو کاندې په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومی چه قدم نږدي بي نجومه
چه گري گري د ورځو شپو تېرېږي
ځان به خلاص نکا د بد ساعت له شره
نېک و بد ئې په قبضه کښ د قضا دئ
مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي
که په پوهه افلاطون د زمانې شي
گډي^۱ چرگ تر زمکه لاندي اوبه ويني
په تمخري نن د گانده حال معلوم دئ
ورځ و شپې سره همه ندي يکساني
و سړي ته وار په وار هغه رسېږي
په خوشحال يوه هغه ده بله دا شوه
بيا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه تر گلونو دي د پاسه
د زرگوټي سر مي ته يې که ياران لرم بې قياسه
چه به بل تر تا را تېر کړم دا ويې د زړه و باسه
که د نورو سره خاندان جهان نه دي بې لباسه
له ماڼيه به د ورمم څه خو مخ را وچار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي څرېښت بېل دي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي چه خرنه گڼي تر آسه
د اغيارو سره خاندان
په خوشحال تندر پرېباسه

^۱ ملا چرگک.

^۲ يوراز دام دی.

که په هند کېن نشته سپینه هوسی سترگه مه جینه
 خدایه ته و ماته راکړې یوه سبزه نمکینه
 په دوو زلفو عنبر پاشه په دوو شونډو شکرینه
 چه هر ځای وته ئې گورم بنایسته کنبلی مهینه
 هوسناکه بنبوه گره شوخه سنگه زره سنگینه
 د یاری په علم پوهه سخندانه نکته چینه

ورغ و شپه کا ځني چاري

په خوشحال د کنبلي مینه

که هیڅ نه وای چه ویل راشي له یاره
 سره لاله په هغه محکه شکفته شي
 د غمزې په تیغ مي وژني زه دعا کرم
 چا وې خپل نثلي کنډ چه ئې په یاد وي
 یوه شنه پانې خپل بخت په لاس را نکره
 په آرزو آرزو کنډ هسي لېونی شي
 که ئې درست په سیند کنډ پوب کړې هم به سبځي
 په وژو د عاشقانو هسي ځغلي
 چه ئې ستا په کوي کنډ ځاي ونیو نور مور شو
 د خوشحال خاطر له باغه له بهاره

که گذر په خیر آب آباد وکړې نسیمه
 په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه
 اباسیند وته ناره وکړه په زوره
 کندي وي چه بیا مي ستاسي جام نصیب شي
 که د هند له هوا زار کرم څو به زار کرم
 که د نهر اوبه ځنبې گلمې پرې باسي
 چه سرې اوبه د غره نشته په هند کنډ
 تل به هیڅوک ناامید په جهان نه وئ
 د ویشتلي و صحت ته امید وشي
 خدایه زره مي په وصال د هغو خوښ کړه
 عاقلان به هیڅ انکار ور باندي نکا

همیشه به په هند نه اوسي خوشحاله

عاقبت به عاصي ووزي له جحیمه

که مردی دي په دستار ده په منډوسه سکه مردی دي مبارک برېتونه پوسه

کشکی زه د نا مردانو په شمار وي چه فارغ وي له ارمانه له افسوسه
 د لوهر گلونه بڼه دي تر نلگوس ولي بيا چبري لوهر چبري نلگوسه
 چه ظاهر باطن ئي دواړه حبطه وي منافق سړی بتر گڼه تر کوسه
 په دروغ په نا راستی کښ دېر غم دئ د رشتيا روزکار کوه بې غمه اوسه
 چه به هر کله جفا کړي وفا هم کړه د اغزيو سره گل لري پلوسه
 په جهان کښ بد خويي واره دوېخ ده
 د خوشحال له دله خوي د بدو يوسه

ستا له خويه نه مي خورينه ده اينه حکه هسي وهم کاني په سینه
 که د زره دئ چه مي مينه در ښکاره شي راشه ونيسه و مخ ته اينه
 چه د زه د ور ملنگ شوم خز به څه کرم راته توره شری بس ده پشيمينه
 کله کله راته گوره ستا نوکر يم راته بس ده هم دا هونبره مهينه
 خزينه د سرو مهرانو د شاهانو ستا د راز لرم په زره کښ خزينه
 وايي ته کله په مخ حما مين شوې ستا په مخ باندي مين يم ديرينه
 چه حما سره ئي ستا دپاره کاندي خوښ يم ستا د رقيبانو په کينه
 ماتېدل ئي هيڅ دشوار ندئ که گوري چه و کاني ته بيژدې شی آبکينه
 د بادشاه په تخت و تاج پوري خدا کا د درويش بوريا، توپي، پشمينه
 انگوري ترخه شراب ور لره بويه ميخواران له گيڼه لري کينه
 ورغ هغه بڼه ده چه ته پکښي خوشحال شي
 که شنبه که سه شنبه که آدينه

بڼه بڼه بخ بخ دلداره وفا جويه غمگساره
 چه کنم چه چاره سازم چه د زره کرم را کناره
 به که گويم از فراق ت چه مي زره شو پاره پاره
 نکند بدل سرايت که زاري کوم بي شماره
 تو چه سنگدل نکاري چه مي ستا وکره ننداره
 به عاشق بي سروبا ستم مکره ستمگاره
 به نگاه گاه گاهي مهر کړه د خدای د پاره
 اي نگار من حذر کن د ويشتليو له آزاره
 نرود ز درگه تو!

که خوشحال شري سل واره

لا منت لرم پدا هم له اسمانه ننداره د ابا سيند له مير کلانه
 په تيراه په سوات په خوره ور په ورشوم بيا مي کوم لوري ته ته بيايي اسمانه
 لکه گوي هسي په حکم د چوگان يم درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
 سر نوشت مي له ازله مگر دا و زه به څه لره مانه کوم له چانه

قدیمی د پښتنو جهل خرتوب و اوس په طمع په حرص درومي له میانه
 که رشتیا وایم شیر شاه دا هسی نه و لکه مور یو نه پیدا له کوهستانه
 پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا گورستان لره به درومو له ارمانه
 د خټکو د نفاق له ناپوهی یا چه غم لر م له خپله خاندانه
 چا وته وایم څو به کښم څه هونبره ندی چه تمام شی له مذکوره له بیانه
 دا داغونه چه خوشحال لری په زره کښ
 رغېدل به ئې په تا کېږي سبحانه!

که غواړم نه یې مومم هسی تا غندي مهوشه خنده رویه سنبل مویه گلغذاره پیاله کشفه
 سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره آهو چشمه څره خشمه مهرچنه منقشه
 دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه تیز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
 سر بلنده خود پسند خود نمایه دلربایه د عاشق د ځان بلا په رنگ زیبا په خوي آتشفه
 طربناکه تل بیباکه گریوان چاکه تش تاپاکه زره ئې سخت لکه آهن په مخ یوه آینه بې غشفه
 د زلفینو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
 کله وي چه خوشحال خلاص شی له دې هسی رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وچار باسم ځان ته له بنادی به نور شا کرم و جهان ته
 یو زمان مي که دا ستا لیدل نصیب شی نور به سترگي پورته نه کرم گلستان ته
 طبیبان د خپل دارو ور څخه کښېږدي تا ویشتلي مینه نه کا و درمان ته
 کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ
 چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ په جورا بورا به هم نکا وتنه
 اول بنه شهپر پیدا د الوتو کره عاشقان کله خالي دي و سهمان ته
 په فراق د بنو یارانو چه ډېر ژارم بیا له پسه الواته کره و اسمان ته
 چه پخپله افغاني ژبه نادان دي دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
 ما ئې دواړه شونډي بیا موندې په کور کښ نور د لعلو لره درومي بدخشان ته
 هغه شونډي چه ځایي بې پانو سرې دي هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
 له خوشحاله ئې بهرام غندي پیدا کر
 دم واهه نشي څوک څه وائي یزدان ته

ساقی بیا د میو مهر کره چه عید شه د رندانو د بنادیو وخت جدید شه
 په هر لوري یو آفتاب دي ځلېډلي بنایپرک ئې له جماله نه کور دید شه
 په هر څه کښ ننداره د هغه مخ کرم چه له ډېري پیدایي ناپدید شه

^۱ هنرمنده شکر خنده.

^۲ تپاکه.

^۳ دا بیت عبیاً ولیکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

هم هغه دي همپشه ژوندون موندلي چه د مستي د غمزې په تيغ شهيد شه
 زمانه په خلقو هسي ازمينت کا چه يوسف د قبطيانو زر خريد شه
 واره نخښی ئې په زره وينم حضوري که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
 هر چه ستا دور د سپيو په حساب وئ په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
 خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ نه چه حسن د خوبا پدا مزید شه
 چه د نوم د خوار خوشحال په ژبه واخيست
 په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری^۱ اغوستي په پښو سړې کونښي نو خطه^۲ څه رنگه را درومي لکه تکه سپينه بطه
 سل دئ سره کښښي واره يو تر بل بهتري خدای پروکه به زه کوم تا په وارو کښ غلظه
 بخت غندي نا گاهه ځما خوار کره سيده شو راغله د په قصد و که دا راغلي بي نمطه
 وایم^۳ چه که واره زاري زه راوړم خپل کور ته څوک چه چا ته زار کا د دلبرو له سخته
 راشه سر مي پرې کره لا به ښه شم په وفا کښ خود په دا پوهپرې قلم لا ښه شي له قطه
 پېر په درياب کي شي واره مت کا د وتلو څوک پکښي لاهو شي ځني وریشي تر شطه
 لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کرې
 نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترگي ستا غروې زره سترگي ستا پتوي زره
 چه دا خوله خوځوي دی دئ ژبه ستا ويوي زره
 چه څه کار په لاسو پښې کرې دا هم ستا ښوروي زره
 اوریده په دوارو غوړو هم پتا ارووي زره
 چه نېکي کرې يا بدې کرې واره تا سندوي زره
 چه خدا کرې يا ژرا کرې خندوي ژروي زره
 دواره کونه لکه تن دي کار د تن جوړوي زره
 زره بي چون و بچگون دئ څوک دا غوبنه کښي زره
 د خوشحال په زره کښ يو دئ
 څوک ئې څه لټوي زره

ستا له خاله مي يو داغ دئ په سينه چه همپش را سره يار دئ ديرينه
 تا چه واغونښتي د خيال جامې رنگيني بله ستا په پوډل نشته رنگينه
 يو گلزار پکښي ناگاهه شگفته شي چه په مخ د مخامخ شي ائينه

^۱ یعنی کالي او لباس.

^۲ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

^۳ وایمه چه واره زاري ما راوړي خپل کورته.

بې پدا چه بنایسته وُو وته گوري په بل څيز مي له چا نه کپري کينه
 ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده چه په سر کښ مي څمار دئ دوشينه
 د بادشاه د سره تاج ئې مخى ندی د درېوش د سر ټوپى پشمينه
 زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم چه مي نشته په پېر قرن قرينه
 دا څه راز د ميني ندئ په کوکل کښ دا مي يښې ده په زړه کښ گنجينه
 مې خورى لره شنبه خوبوي خلق
 و خوشحال ته څه شنبه څه ادينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه د غرڅه غندي مي خوب په ځگر خون شه
 همېشه په غاري غرونه سرگردان يم پدا دور مي درست ډول د مجنون شه
 عاشقي سړى رسوا کا هاله ومري بڼه هغه چه مر په تبه په طاعون شه
 گوره څو عالم به لاندي کا تر چلو چه روان مي تر دا دوو سترگو جيحون شه
 هپيره ئې د شهيد په څنگ کښ بويه هر سړى چه مر په توره د بيلتون شه
 په گلونو به ئې برغ کاندې بلبلې دا گلزار چه په بياض ځما زرغون شه
 چه درست کال ئې بيا بيا وایم لا يوراز دئ دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
 په زر ژبه ئې ستا په واره يو راز دئ عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
 عشق خوشحال وته يو هسي سبق ورکړ:
 چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه د بېلتانه ده پېر پېر کال پما شه بانگ دى د چرکانو په هزار هيله سبا شه
 رايشي گلزار ته وار په وار ننداره کاندې وار په وار پرې تېر شي اوس که گوري وار ځما شه
 پېغام راوړي د وصل عجب بڼه راځي په مهر هد د يار له لوريه نن پما باد صبا شه
 په وخت د مشغولا د گلو کله آواز کاندې چه درومي له گلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
 په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي ځما د زړه طوطي دئ چه نن گورمه گويا شه
 رنگ چه باندي پرېوزي ائينه د زړه تېى شي
 زړه د خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شيرازي که بڼه خوراک و واوره تېر شه ملوکي که بڼه پوښاک و واوره تېر شه
 که خپلوي د زن فرزند وه حال ئې دا دئ که له خلقه زېست و ژواک و واوره تېر شه
 که منصب و که خالي که سرداري وه که په لاس ملک و املاک و واوره تېر شه
 فرش فروش نقش و نگار د محلونو که بستر مي عطرناک و واوره تېر شه
 چه له ښکاره به په خيال راتلم و کور ته سور به تل ځما فتراک و واوره تېر شه
 خپل پردي نېکان بدان له هره لوريه په دربار مي په بلغاک و واوره تېر شه
 تار په تار د اکور خپلو کډى ولاړې پدا برغ مي ځان هلاک و واوره تېر شه
 اوس ئې روخ د ملنگى د دوھې دئ
 د خوشحال چه سراي او تاک و واوره تېر شه

شل کارونه پرېږده ننداره ئې د جمال کره
کنښنه په انگن کښ مخامخ چه ورته گورم
راغلې و بازار ته درست وجود کره لکه کسی
تله دي تېرېده دئ ښه له هر چا سره ښه دي
واره ورکول د جهان گوره عاريت دئ
بې د يار له ميني چه به کور د دنيا جور کا
ته هغه رستم يې چه شاهان د طلبگار دي
الف د دي سريني ستا په ميم چه درته گوري
نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته د ميني
بار لري د ميني ناز و نیاز په خوار خوشحال کره

عيب جوي سره مي هونبره ده کينه و به نه نيسم و مخ ته ائينه
خداي د ما بېغمه نکا په دنيا کښ زه او غم سره ياران يو دیرينه
ساقی څو خمار شکنی پيالې راکره چه په سر کښ مي خمار دئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکره تفحص وایه چه نن دئ که ئې بيا مومې په قرن قرينه
لاله حایه چه خوشحال په جهان راغي
د لاله غندي ئې داغ دئ په سينه

فراق څه رنگ را اوږده کره پما نن شپه
په فراق کښ مي په سترگو خوب حرام شه
چه ربار ورته پیغام د وصال راوړي
د فراق په شپه امید د وصال څه دئ
د دوهې ملنگ هم تیره کره دوهې ته
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ
و وصال وته هجران دئ ورنیولې
ورغ ئې ما لیدلې نه ده په درست عمر
دا نن شپه چه په خوشحال د فراق راغله
ور د نشي هسي سخته په دښمن شپه

که مي يو ځله رسد وشي تر سینده
نه به سترگي د سړی په چا خوږې شي
د پپلو پاني خوره په غره کي اوسه
په هغه بازار به څو سود و سودا کرې
اي وروستي عقله دریغه که پخوا وي
نور د مه وینم په تورو سترگو هنده
نه ئې ما ته په اوبو شي د جا تنده
نه چه پان د هندوستان خوږې ځما چنده
چه کارگه پکښ قدري دي تر شهنده
ما به ولي پخپل ځان کره هونبره شنده

هر چه وشول هغه واره در بخنيلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندۀ

که عالم وته دلخواه^۱ بادشاهي شوه
د تقوا په کار و بار ډېر خبردار يم
شاهدانو ته د خضر عمر غوارم
چه له حايه ئې گناه لره پيدا کړم
يار مي وليده له ورايه شکر دا دئ
لکه ستا کسي په خوارو برابر شي
زه د يار په جفا هيڅ اهُونه نکړم
ستا د سرو شونډو په دور مي حلال شول
سربازي يا د پتنگ يا د عاشق ده
بخته دا حله ئې راوله تر غاړي
که خبر له حاله نه وئ څه به ښه و
و خوشحال ته غم دا خپله اکاهي شوه

که په زړه کښي د يار مينه حايي ده
مخ ئې کله د يوسف غنډي زيبا دئ
چه ئې راي د خپل خاطر وي هم هغه کا
که د زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړي
زه او ستا د دواړو شونډو مي هغو زده
د معشوقي په ترخه کښ ډېر خواږه دئ
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ يادېږي
په پېغور په تور په زور به حني نه حئي
د افسون د سحر کار دا هسي نه وئ
د خوشحال په زړه کښ دا مينه حايي ده

که يو ځله مخ ښکاره کا له نقابه
لاله گل به ئې له مخه خوبې پور کا
خلق څه لره تهمت په زمانه ږدي
د خمار په علامت ئې سترگي سرې دي
د خاطر ويني ئې نوش په حاي د مېو
خاصه مرگ د معشوقي د مقتولانو
حما زړه قبله نما شو نه جار وزي
د ښايست نامه به واخلي له افتابه
په زلفينو به سنبل کاندې بې تابه
په چشمانو ئې دنيا کرله خرابه
که چا بې وخته بيداره کرله له خوابه
بيا ئې نقل هم د زرونو له کبابه
چه جنت لره به درومي بې حسابه
و بل لور ته ستا د ورځيو له محرابه
په وعده ئې زړه خوشحال مکره خوشحاله

^۱ بهتره.

^۲ چه.

د وفا طمع څوک نکا له حبابه

که دیدن شوي بې نصيبه ما به وليدې حبيبېه
 په پرهار مي اور بلېږي دارو مه سپڅه طبيبه
 زه د يار يم يار ځما دي تر منځ څه غواړې رقيبېه
 لېونې به لېونتوب کا بې پروا دي له ادبېه
 و عاشق وته ناصحه څه ويل کړې بې تقربېه
 تر فرهاد تر مجنونه
 په خوشحال پېښه عجيبه

که ناگاهه را ښکاره شي هغه خوبه
 رقيبېان به سر نگون له غمه پرېوزي
 هر زمان په نوي نوي غم اخته شوم
 د يوسف د مېني لاف واړه عالم کا
 که لا څه درته د سر و مال وجود وي
 په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
 ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
 که د نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نيولې زرکه باز پرېږدي له چنگه^۱
 ور په ور کلي په کلي پسې گرزه
 گل که هر څو ښايسته دئ پدا باغ کښ
 چه د توان رسي په لوي درياب کښ گرزه
 عاقبت به ککړی ورباندي کښېږدي
 پند گويان چه عاشقانو ته پند وائي
 تر سهار مي د ياره سره ناز و
 هغه يار که په پالنگ را سره نشته
 چه ئې زړه د معشوقې په مينه مست شي
 لېونې به لېونې نه و عالمه
 که ليلې و نور عالم ته کښلې نه وه
 د عمزې په تبغ ئې خوږ ښه يې خوشحاله!
 مرنې په روغ صورت نه ځي له چنگه!

مرد هغه چه زړه ئې وينې سترگي په خوبه^۲
 درويشان دي دعا کا زه ئې په ځان کرم
 پخپل سپي ئې گمان شي د لېونتوبه
 که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

^۱ دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

^۲ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

په مخ پېره بڼایسته ئې نوم دي څه دئ د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبه
 که په توره ئې ځواب ورکړی مردی ده که وجود دي څوک آزار کاندې په چوبه
 په هغه لاري چه پل ږدې هسي وایم که بانو کرم د هغې لاري جاروبه
 که هر دم ورته ژړا کرم فايده نشته سنگین زره به ئې په چا نشي نروبه
 د دنیا سختی تل نه وي غم مکره په حلوا گندي بدل شي دا اتوبه
 که په تور د عاشقی بندیکناه شي د عاشق له دله نه ځي تلا توبه^۲
 که مي لاس ورباندي بر شي هېر مې ندي ډېر سرونه به چت پت کرم په ميخ چوبه

ستا په تش دیدن مي هسي زره خوشحاله شي

لکه تری په اوبه شي بڼه خروبه

که رشتيني محبت لرې مه ناره په يوه ناره بېل شوي يار وژاره
 د رسا ويشتلی کله توان د ږغ وئ په فراق کښ نارې مه وهه له باره^۲
 په معني کښ جدائي نشته وصال دئ د آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل وياره
 په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته لکه څوک له خپله ياره لاس تر غاره
 دا دیدن لکه په پتو سترگو کپري دا دیدن له وازو سترگو نه مه غواره
 ليلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته مخامخ وه و مجنون وته ولاړه
 پسله مرگه هم جدا نه وئ رشتيني په يوه لحد کښ ورشي سره دواره
 د رشتيني ميني ډار د زوال مکره چه رشتيني عشق لري سلام په واره

د يار غم د خوشحال له دله نه ځي

د فاني دنيا خوښي که لاره لاره

که مليح يې د زره مينه په مليح کره که قبيح يې درومه چاری د قبيح کره
 د بهار گلونه ډېر دی واره گوره چه د زره وئ هغه گل پکښي ترجيح کره
 که د زره دئ چه د مخ ثنا ئې وايې د بلبلې غندي خپل زبان فصيح کره
 مسيحا د رنځ و هر لوري ته ډېر دئ د خپل رنځ دوا د وخته په مسيح کره
 له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کره زه به پکی پيالې اخلم ته تسبيح کره
 په حسد په رخه څه ځما پروا ده چه د پته کينه کره اوس ئې صريح کره
 زه که بد يم هم د يار د سترگو تور يم و هر چا وته ځما د عيب تشریح کره

^۲ یعنی نفس.

^۱ لېتی، اروپ، روز، د مېده اوږو هغه لېتی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

^۲ جوش او خروش.

^۳ یعنی د گولی خراش او زخم.

^۴ نشته.

^۵ له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

دَ توبې درياب ئې تا لره پيدا كړ د گناه له تور يو ځان لکه صبيح كره^۱

دا د سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که د زره سترگي لرې بڼه ئې صحيح كره

که نیمگرې پيال له را كړې ساقي تا زده همگي مدار په نيت دئ باقى تا زده
د شرابو په مستي بې خوده ولاړې كه له سره نه د پرېوزي تاقي^۲ تا زده
د بابا په رضا څه جنت به مومي روايت مي درته وكړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار د تورو زلفو^۳ حال مي خود ويني په سترگو راقي تا زده
د خوشحال غندي همپش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق بې چاقي تا زده

که هونبیار دئ که نادان دئ که سادکه غله هيڅوک نه وينم د خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك كښن خلق تشي تسلي كاندي په خوله
د مېړيو غندي يون دئ و دانو ته چه و ما وته عالم كا تله راتله
چه اميد د مېړي نه وي و دانو ته و هغه لوري ته نكاندي هيڅ تله
خپل ويشتلي غرڅه مه پرېرده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئي دئ په پله

گم گشته او گم گشته سره رفيق شه گم گشتن د دوارو تنو په تحقيق شه
د شرابو جام په لاس شاهد بازي كا شيخ د بنهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سره دوه اويا مذهبه خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه په بلخيو كښن خو يو سري شفيق شه
د اسمان د ستوريو هم و بله فرق دئ ځكه غوره په يارانو كښن صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه كار آسان دئ كل مدار د وارو خلقو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نكا چه به طمعه له چا كا كله عقيق شه
د غليم مهر په هيچا باندي نه وئ يو فساد ورباندي كاندي چه شفيق شه
و خپل بخت وته تسليم كره چه غليم دئ همگي د غم په بحر كښن غريق شه
نور كه سل پيالې اخلي دئ دي سل څښي
چه خوشحال د باده نوشو په طريق شه

گوره د يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه زرونه د بد رنگو رقيبانو ويلوه
دا دئ هغه مخ چه په هجران كښن پسې ته مړې اوس ئې په وصال كښن دواړه لوريه كښلوه

^۱ په توريو تور بې ځان صبيح كره.

^۲ طاقي.

^۳ زه ئې وخورم په مار.

لویه پېښکښې ده په وصال کښ د رته وایم دُر نې په لَمَن کښ ورته گوره تَلَوَه
 زه د بېلتانه په حال خیر نه وم خبر شوم خدای له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلوه
 تندر د رقیب په کور پرېوزی قهقهه خاڼده سپینه آئینه د ششت خپل یار ته ځلوه
 یو ځله چه زره د چا په مهر مینه بند کړې شرط د یاری دا دئی زره بل ځای مه نښلوه
 کډي دي د زرونو ستا د مخ په لور رواني واره ملک بوستان دئی په هر ځای نې ملوه
 درستہ دلہ خپلو نمریو و ایستم خوشحاله
 یو د غاري هار مي د گلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوې پدا مینه د نور چا به هسي نه وئ پیدا مینه
 د قصاب چاره په غوښو هسي نکا لکه کا د ما په زره د آشنا مینه
 درست عالم را باندي غاو کا زه حیران یم چه له زره به په څو ليري کرم ستا مینه
 په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وئ هم د حسن استغنا هم د چا مینه
 نه به بوي د مینکو پت شي په نافه کښ نه به پاتو شي مخفي د شیدا مینه
 ما په سحر په جادو تقصیر و نکر د ناترس خاطر نې نشي په چا مینه
 په ژړا مي به دوه سترگي وچي نکړې که پما شوې د خپل یار په ژړا مینه
 لور په لور نې په همه عالم رسوا کړ
 کشکه نه وئ د خوشحال دا رسوا مینه

لکه^۱ ستا د زلفو تاب شته په سنبلو کښ هم تاب شته
 لکه ستا د خولو بوی دئی هسي هم په ملک گلاب شته
 ستا د مخ ترې خال به به وئ په خطا که مشک ناب شته
 لکه زره ځما ستا شونډي نه کباب شته نه شراب شته
 که و نمر ته خاته گران دئی د زلفینو نې طناب شته
 چه کاته د په حساب شول د یاری هم حساب شته
 کښلي ډېر وه ما ته یار کړې تل د گلو انتخاب شته
 کل پما شهد شکر دئی که د قهر یا عتاب شته
 مجنون مړ ندئ ژوندی دئی چه لا ما غندي خراب شته
 د هجران په شپه مرگ غوارم ځما سترگو ستاسی خواب شته
 چېری نه په بل مرگ و مرم د غمزو دی هم شتاب شته
 چه مي وژني کوز به کورم له آشنا سترگو حجاب شته
 ما خپل خون ورته پل کړې که د ما د مرگ غذاب شته
 د چا مي مي په کار ندئ چه مي خپل لب لباب شته
 دروغجن یم که دا شعر د میرزا په درست کتاب شته

دا غزل چه خوشحال ووي

نن نې چا څخه خواب شته

^۱ یو راز پسرول دی، چه هنداره پکښي وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.

^۲ د لکه پر ځای کله ښه ورسره لگېږي.

له حاله ئې خیر شه که شته شته که نشته نشته
 که لږه ده که ډېره واره ونیسه په تېره
 د عمر څه اندوه کړې څه اندوه دئ که ځان پوه کړې
 بادشاه د بحرو بریې، که قانع په خشک و تر یې
 که در دئ که گوهر دئ که گلونه که شجر دئ
 بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
 مه ژاره مه پرې ویاړه غم بنیادي پرېږده دا واره
 بلا دئ چه ټولپړی په هیچا نه پا تو کپړي
 له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې
 که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ
 خوشعی څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې
 لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمونه
 پخپل هنر نظر گره څو ژوندی یې خپل هنر گره
 خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د یار دئ نمر خو هسي وي کنه
 د عالم ډېري خبري لور پلور توري لښکري
 بې د عشق له شور و شره چه هر گز ځما سره
 چه ئې ربېم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پیدا کا
 تا وي درومه نوم می زبر کړه بل سبق له زره بدر کړه
 و هغه ته مي سر کوز دئ چه معلوم ورته رموز دئ
 پیدا باغ کښ یوه ونه تل تازه تره برخنه
 چه آزاد مریي ور درومي خپل مراد ور ځني مومي
 په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
 د خوشحال خاطر تېز پردی پر خو هسي وي کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله
 جام د میو را پلاس کړه ساقی گوره
 په امان امان یوه لا تېره نه وئ
 ډېر په باد ولاړل د تا غنډي باد وړي
 جام و ساز ساقی بهار واره اسباب شته
 کیخسرو به و خسرو ته نه سپارله
 په هر لوري دا ځما د غم کرله
 په زمان زمان ښکاره کا فلک بله
 ته ئې وروستو دم کړه یې ځما دله
 صراحی ولي خالي وینم له مله
 په جهان د نیکو نوم بویه خوشحاله
 چه یادگار به وئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور مي په جهان گرېوان پاره شه
 چه مي پټه په لستوني کښ نوشله
 کور په کور مي د رندیه کار ښکاره شه
 د هغې پیالی جهان په ننداره شه

دا څه زړه ندی چه اوس مهر پما کا
 چه د عمر څه مایه تر وارو تېر شوم
 اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه
 د هغه قدر لرم ترې به څارېږم
 اوده بخت وته مي ډېري نارې وکړې
 جدائي ورځني مرگ دئ سړی و مري
 که خپل ځان هوبناره وي هوبنيار به نشي
 اوس خوشحال د ليونیو شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه
 بل خيال فکر ئې نه وي بي د يار له رويه مويه
 د مخ ثنا ئې وایم د زلفينو ئې صفت کړم
 يو بنه نظر چه وکا، سرمايه مي د ژوندون شي
 د مینکو د کافورو خوشبويي به تر قربان کړم
 نه خوب نه مي خوراک دئ نه آرام په ورځ و شپه
 د زړه په حال خبر يم زه مدام په رخ و شپه
 په خوله که په خامه وي صبح و شام په ورځ و شپه
 کافي دي خلوتي ته يو بادام په ورځ و شپه
 که ستا له لوريه راشي يو پيغام په ورځ و شپه
 د مینکو گل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
 که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله کوگل کښ همپشه اسرار د زړه
 له پښې اغزي مشکل دئ په حکمت له تلي خېژي
 د نورو تونگري که د دنيا په سيم وزر شي
 د شونډو دارو ورکړه که ئې ته په روغول يې
 که بنه دئ هغه زړه دئ چه مين په هيچا ندئ
 غمجن په پار د هجر خوښ د وصل په امید کښ
 د يار مهر تر ما راغي د ما مهر تر ياره
 چه خپل اختيار ئې ټول د خپل اشنا په لاسو ورکړ
 خوشحال خسته به اوس د خاطر راز و چا ته وايي
 چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي بنه يار د زړه

ما د شيخ او د ملا حکايت نزده
 چه ئې نوم د عاشقانو په شماره شو
 ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږي
 عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم
 د دروېش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ
 وايې تا سره مي نيت دئ د يار په
 نادان يار به صدقه تر هوبنيار يار کړم
 عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دئ
 ما بي ميه نيه بل روايت نزده
 دا هم بنه که بوالهوس محبت نزده
 سېره تا ځما د يار په قامت نزده
 هسي مه وايه چه ما کنائيت نزده
 که په خوله ئې د عربو لغت نزده
 هسي هېښ يم گڼه ما په تش نيت نزده
 نادان يار د آشنایي قيمت نزده
 ليونیو يو د عقل لو حکمت نزده

وَ عاشق ته نصیحت مکره ناصحه! خود پوهیږې چه عاشق نصیحت نزده
 د خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
 چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم له آشنا مي د هندو غنډي ست نزده
 زاهدان چه نمونخ روژه کا جنت غواري
 ما خوشحال د مزدوری طاعت نزده

ما په ننگ د پښتانه ځوانان قربان کره بیا مي غوره غوره جمع بڼه ځوانان کره
 د سري دلّاسه مړه وئ څه به بڼه و لېوني کوته سپی مړه گوره شېران کره
 هونبره کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان کره
 په یوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کره
 چه په شپه را سره ټول وو په زرگونه په سبا ئې له ما واره ځان په ځان کره
 ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاره غرنو په ارمان کره
 چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم که د هر یوه مي ساري سل پمان کره
 یو مهلت د عمر بل مدد د بخت وئ په دښمن باندي مي وشوې پدا شان کره
 لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال ألجه بنديان د کال واره جهان کره
 چه نو ښهر مي واهه کوهات مي پریښ لا هاله ځما دا کره و د نادان کره
 چه بد اصل سره بڼه کا کله بڼه کا د موزي سره څه سود دي د احسان کره

بڼه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
 گوره څه رنگه ښکاره شی د سجان کره

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته^۱ نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
 خوږې شونډي به ئې نه مومې وهه ئې سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
 دي پخپله د خپل ځان په سوختن دي د گداز له حاله څه وائي ققنس ته
 زه چه نن دا رنگینه خبري وایم پرې پوهیږم چه به پاتو شي بیا پس ته
 و طوطینو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره چیفه پاتو شوه کرگس ته
 یا ئې رنگ یا ئې آواز د ځان بلا شي څوک چه اچوي مرغونه و قفس ته
 گلّه نور عیب د نشته عیب د دا دي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
 د غفا^۲ د کال بهار گوره خوشحاله
 چه د مرو به ئې هوا وشي هوس ته

مه وی هسی کلی چه د چرگو کولې خورینه شل خمبې^۳ په کور کښ د نېستی له غمه مړینه
 بل فکر ئې هېر دی خو په غم د زرو پول دی نر ښځي ئې واره خو ټنگې ټنگې لږبڼه
 پېر ئې ملکان دي پکښي بڼه ملک هغه دی هر چه بې ننگي کا د چا بډی رشوت خورینه

^۱ دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

^۲ غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

^۳ خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

کښېني په مسجد کښ د سودونو کا خبري
 لس کالونه تېر کا په يوه جامه خېرته
 خاندي پروا نکا شرم نلري د تېښتي
 جنگ لره چه ورشي نور څه هيڅ نکا بې تېښتي
 هيچيری د شولو د سړی برکت نه وئ
 نوم د ودانئ ويران ښهر دي خوشحاله
 لا ترې ويران مشه ورغ په ورغ ده کهترينه

ناز، نخري، مهر خدا، فتنې، جنگونه
 کله کله خواپخوا غاره غری
 چه ځما سره ئې ناسته په پالنگ وه
 په ليدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي
 په نصيب د روغو زړونو فراغت دئ
 عاشقي به هغه کاندي چه تر شا کا
 چه بوسې د جفا جويو د خولې اخلي
 څوک مايوس څوک په اميد د يار د وصل
 په ليدو به ئې د گور مري سر هسک کا
 که پستي پستي خبري دراز نکا
 زه خوشحال د آهو چشم ميني سر کرم
 د غرڅه غندي په هسي گړنگونه

نن په سترگو ورځيو له ما خوار زهد تقوا وره
 شيخ ملا قاضي مفتي صوفي سره يو ځاي دي
 جور د اغزي وري چه و گل وته هوس کا
 دور د اورنگ دئ د ريا زاهدان ډېر دئ
 تل چه عاشقان دي پسې تعين رقيبان دئ
 مال دئ که می ملک دئ څو لا مړ نه يم ژوندي يم
 ډېري دي نگاري ښايسته پري رخساري
 شوندي د حلوا دي عاشقان د حلوا وري
 ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وره
 پا څه ښېوه وکړه يو يو څېز می له هر چا وره
 يار که ښايسته وي ته ئې هم جور و جفا وره
 پټه په لستوني د شرابو ډک مينا وره
 ته چه عاشقي کړې د وگري شور غوغا وره
 هر چه ستا په خوا دئ هغه واره لا پخوا وره
 نورو لره نور څه ته ځما زره په تنها وره
 ښه په وړيو ځه په پلو پټه دا حلوا وره
 تا ويل خوشحاله يو کالی به له تا غوارم
 زره دي نور څه ندئ ښه در کړي مي وټا وره

نن ئې بيا د دلبري خنجر تر ملا شه
 ښه چه ژر د مختوري وشو رقيب!
 ما وې بخت به يو ښه يار را کا و ما ته
 گل پدا سبب ارزان درومي په بيه

په بلبلو باندي زېږي دَ بهار کا چه نرگس په هسي سخته ځله وا شه
 راشه گل وته نظر وکره اغزي ته گل په هونيره زيباييه يار دَ چا شه؟
 دَ فراق شپه ئي چه هونيره اوږده نه وه
 په خوشحال باندي هزار ځله سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تيراه مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
 که اورکزي ئي سراسر واره گمراه دئ افریدی دئ تر گمراهو لا گمراه
 دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته افریدی اورکزی ندي پرې آگاه
 نه ئي نمونخ دَ جنازه نه ئي امام شته نه زکوة نه سراسيه نه دَ زره تراه
 بڼه هغه چه مستقيم په شريعت وئ بد هغه دئ چه په شرعه وئ تباہ
 دَ دنيا چاري همه واره فاني دئ که باقي دئ خو يو نوم دئ دَ الله
 چه يکلخته دَ دنيا په کار گڼ غرق وئ له هغه غافله زويه نه آه آه
 په اوبو سره گندگی له تنه درومي په توبه په استغفار سره گناه
 موحد دَ تصوف دَ رسالو دئ مسئله دَ شريعت کني گناه
 کله کله چيري و وایي دا هونيره حني حني لا اله الا الله
 چه گناه همپشه کا توبه ئي نه وئ
 له هغه قومه خوشحال غواري پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه سر په بد نائي کل مشه
 پی غوري واره مردار کا دَ خپل کور پيشو غل مشه
 يو چه دوه ورته بنکارېري څوک په سترگو احوال مشه
 چه يا سبب يا بهي کېري بصل مشه حنظل مشه
 دَ غوتي غندي موسپره دَ ابرو تر منخ خل مشه
 په ويل که پېر افضل يې
 له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه چه يو ځبله څارېري په جهان کښ له اخلاصه
 يو راز دي پدا کار کښ که ته بڼه فهم پرې وکړې چه شمع سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
 له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شريعت کښ قاتل په شرعه خلاص دئ له دپته له قصاصه
 له لاس مي رقيبان په تېره توره سره پرې کا لمن به د لا هم ځما له لاسه نشي خلاصه
 زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبرېري دَ عامو څه مجال دئ چه خبرېري له خواصه
 چه وگورم و تا ته همگي په درو پر يې
 څه خېژي اي خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دئ که ئي اروې درته وايي بېچاره نفس به پېر څه درته وايي پسې مشې آواره
 روحاني بخره دَ چا ده چه ئي مينه په دروېش وي نفساني بخره دَ چا ده، چه جاهل وئ هيچکاره

چه وهل خورل خورول كا، هغه باز دئى يا شاهين دئى
 علم تا بيابى په پورته، جهل تا بيابى په كښته
 چه ئې علم فضل نه وئى چه په تخت د پادشاه كښيني
 بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم
 د نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وئى
 كه وعده په قيامت وئى، هوس مكوه و پورته
 په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم
 خوك نېكخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدايت كړي
 لوى درياب دى توره شپه ده پكښى ځي ځما بېرپه

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر

كه يو بخت ور سره مل وئى د خوشحال كړه ننداره

نه د ما د زړه لږبر دئى ښايسته
 خپل ژوندون د ده د مخ دپاره غواړم
 بت پرست د يوه بت يم نه دواړو
 زه به مخ د يار مخي نكړم دواړو
 زه له ډېرې ځلي يو پرېږدم بل گورم
 خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي
 په وار وار ترې لعل و در دي را توپېږي
 په خطا كه په ختن كه په كشمير شته
 كه هر څو د ځوانى عشق لري خوشحاله
 د زړو، نه مكدړ دئى ښايسته

نه ئې ملك نه ئې لښكر نه ئې گنجونه
 كه خانان په زر په زرو په توره ناز كا
 يا د كښليو د زړه راي دئى چه مي وكوت
 خوك به روغ سلامت پرې نږدي په ملك كښ
 په رقيب شه، په غماز شه، په بد خواه شه
 بل سر مه ځه په دلبرو كښ ئې غواره
 زه نامي په دا خبره نه پوهېږم
 په چا داد په لپه نمخ كوي فلكه

د خوشحال خاطر ښپينه دئى مات د نشي

ستا د سترگو مستي وري په څو كنجونه

نن د دور د خوبيه دى دماغ كړه
 په خندا خندا راځه غاره غري شه
 يا د يار په زړه مرهم ږده يا ئې داغ كړه
 د خپل يار خاطر له غمه نه فراغ كړه

ستا د زلفو په تور تم کښ مې زره ورک شه
 د مخ خال د تور کارگه دئ حُما زره وري
 د خلوت په مخ کښ ناست زاهدان بڼه دئ
 ساقی لور په لور گلزار دئ چه لیده شي
 چه ئې بیا مومم ښکاره د مخ خراغ کره
 د بازونو د شاهینو ښکار په زاغ کره
 ساقی زه چه زاهد نه یم گڼبت د باغ کره
 له توبې نه کره توبه په لاس ایاغ کره
 گوره کوم لوري ته لار دې مونده نشي
 د خوشحال د زره پیدا چرته سراغ کره

نیمي شپې مې په پالنگ راغله دلبره
 رنگینه جامې اغوستي زرنګاري
 په سپین والي د مخ سپین لکه مؤمنه
 سر یې تور، ښښنه په لاس، باده خښلې
 د پائلو د خړي ئې شرنگهار شو
 ما وې گوره ښاپیری وه، که حوره
 توري ورځي یې لینده بانه یې غشي
 په خدا خدا ئې دا ووې و ما ته
 ته ما نه پیژني، زه هغه خوبا یم
 عاشقان حُما د خولې په کلي ډیر دي
 خو بوسې ئې د لبانو و ما راکړې
 درسته شپه مو سره راز په پالنگ وکړ
 چه آواز د مؤذن د اذان و شو
 چي په ډیر ارمان محبوبه خني درومي

چه له هسي محبوبا خوشحال جدا شو

د آتش لمبې ئې درومي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه
 چرته پسې درومم په کوم لوري به ئې مومم
 مست یم مې پرست یم همیشه ایاغ په دست یم
 باغ دئ د هغه دئ په هر چا چه د پېرځو دئ
 گل د عندلیب دئ په قسمت دئ په نصیب دئ
 تل هوا هوس کره، تر اوله یو په لس کره

ورځ ورباندې شپه ده په تورتم کښ ئې میشته ده

کله به لیده شي د خوشحال د زره خراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده اور پرې پوری کره نور پرېږده
 په تېرو تېرو اغزیو تا ته چا ویل چه پښې ږده
 پکښې ظلم ډېر ستم شي له بیداده ښهر لېږده

دَ خزان سیلی راغلی لکه پاپی هسی رپرده
 تل هلکان دَ خپلو اوبنیو دَ گرپوان په اونی بلپرده
 په اعودُ په لاحول سر آخه له سر وپرده
 اوس پیری راغله خوشحاله
 دَ خَوانی چاری پرپرده

وخت دَ نو بهار دئی، زه جدا له خپله یاره
 ژاری غاری غرونه په احوال دَ عاشقانو
 اور دَ خوړو زرو دی چي دَ غره په ونو بل شو
 غواری چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي
 دا څه معلومپړي چه جهان دَ ماتم ځای دئی
 نوري نارې نشته، خو نارې د بيلتانه دي
 رنځ مي نه کمپړي، په زمان، زمان زیاتپړي
 مرگ دَ رقیبانو بل ژوندون د حبیبانو
 څه شو که لا دم وھی په شمار دئی د ژوندیو
 پاتو سړي نشول، چه دا گززي دوو دام دئی
 دریغه، دریغه، دریغه، چه بی یاره ځي بهاره
 سیل د واوره ندی چه را درومي له کهساره
 شنې پدوزي خپڅي له نښتره، له چناره
 گوره هغه زانی چه جدا ځي له قطاره
 شنې جامې آغوستی د طوطیانو له چیغاره
 راشه که ئې اروې د رباب له هره تاره
 زر راځه طبیبه گڼه مرَم دَ خدای دپاره!
 خدای یو په هنگام د وصل کپړي دا دوه کاره
 رنځ چه لا دوا شي، طمع پری کره له بیماره
 ځکه ویره نشي د دردمنو له آزاره
 هسی خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
 خپل دئی که پردی دئی راته نه گوري له عاره

وراندي وروستو دوه عدمه
 خو هم دا ئې چه لیده شي
 چه دا دوه دمه د نه وي
 ستا غفلت وته حیرت يم
 د حرص په وزر گزړې
 که بادشاه د درست جهان شي
 بادشاهی به دي خلاص نکا
 خو روزگار هونیره ئې فکر
 په زړه یو درم یو داغ دي
 څو عالم سره گپړي
 چه و هر څه ته ئې شا کره
 چه نه څه اروې نه وینې
 پدا منځ کښی یو دوه دمه
 که څه نور څه یې آدمه
 په حساب تر جیفه کمه
 پخپل ځان باندی ستمه
 هم په غرونو هم په سمه
 چار د تیره شي تر جمه
 چه اجل درشي له همه
 څو دنیا هونیره ئې غمه
 دوه داغونه دوه درمه
 غم به مومي له عالمه
 په هغو ده مسلمه
 زړه د خلاص دي له المه

ته هم پېر بڼه یې خوشحاله

ولي ځار د تر قلمه

ودره چه څه خو په یاری شي خبره
 لا د څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلي
 گورو به چه څه شپوه په لاس واخلي دلیره
 ځکه د خپل قدر په لافو سر یې صنوبره

ځای د چپ و راست چه د کافور د پاسه ندي
 څوک چه نظر وکا هغه بڼه کښلي دلبر ته
 ته ئې چه د مخ سره نن شپه برابري کړې
 مينه هسي خيز ده چه په چا باندي مين شوې
 لاري دي بي شماره زر کوڅې دي تر معشوقی
 مه پرېږده له لاسه کار و بار د عاشقی
 هر ه شپه چه درومې په خوشحال باندي دوږخ ده
 شپه د جدایی که رسېږي پيغامبره^۱

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره
 بڼه د قدر د وصال د ساعت زده کا
 اوس د ديو جونو وينځو په ځای نده
 چه پدا هسي جمال ورځني زووي
 يار به چا په يوه درنگ له لاسه پرېښ
 صبر تا لمانه درست په کاته يوور
 زه لا هسي په ياری کښ غوڅ نه يم
 لکه باد چه لوي نښتر ولی په مځکه
 د بڼه يار ديدن د دراړو سترگو نور دئ
 که اسمان او مځکه خوله وبله وروري
 د خوشحال خاطر به نه وي بي سروره

هغه کار لکه په تور وه^۱
 چا به مښک په کافور ورکړه
 تل په شپه بازار خپرېږي
 يا يو خوب و چه لیده شو
 چه ځگر خوري د خپل زويه
 اوه غله^۲ پرې حواله وه
 لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل
 ما ته ولیدې خوشحاله
 چه د څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنگاش پوهېږي بڼه
 بزگر د کر د کیلی هنر بڼه زده
 پخپل زیست او په معاش پوهېږي بڼه
 بازرگان پخپل قماش پوهېږي بڼه

^۱ محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپینه تور او سپین وېښته یعنی ځلمی توب او زورتیا ده.

^۲ محشی لیکي چه مطلب ځنی مځکه ده.

^۳ یعنی اوه ستوری.

تولول به ئې هغه کا چه ممسک وئې په بازنه ئې قلاش پوهپېري بڼه
 خوک د هيڅ ورته د مټ خبره نکا عاشقان پخپل تلاش پوهپېري بڼه
 د شرابو صفت څه کوي نور چا ته پدا کار رند و اوباش پوهپېري بڼه
 د عسلو په حلوا ماره ناپوه دئې گرسنه په نان و آش پوهپېري بڼه
 قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده شمشيرزن پجنگ پر خاش پوهپېري بڼه

و خوشحال ته وايي خلق بڼه پوهپېري
 ظن د خير دئې دئې کاش پوهپېري بڼه

هر چه ستا د زره رضا واره هغه کره خو چه زره د چا خوږپېري هغه مکره
 که د کسب و د روزگار نه يې نه مرد شته د نامرده بوږي مه خوره ځان خفه کره
 يار هغه چه د تنگڅي په وخت پکار شي چه دعوا کا د ياري حال ئې زده کره
 چه تنگڅه درباندي درشي که مېره يې په تنگڅه کنښ د خواريه ځان ور مکره
 په خواري کنښ زيست روزگار تر مرگ بتر دئې يا د بل کپډه يا خپله گپډه بژه کره
 له ځوانمرده هونبره غواره چه د زيست شي د نامرد خونه همه واره الجه کره
 غلبواز د بل منگولي وته گوري لکه باز ليري نېژدې خپله غوته کره
 که دعوه د مرتوب لري په زره کنښ آس دوند تلابن په غشي په لينده کره

يو هر بيت ئې د حلوا خوږه نمرې ده
 که مشتاق يې د خوشحال ويل مزه کره

هر آفت چه په درست عمر را دو څاروه چه مي خير کر درست ځما د ژبي کار وه
 چه وداني چاري وړاني په ساعت کا چه مي وليده په چارو کنښ تلوار وه
 د هر چا ياري مي وليده په سترگو هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
 نا همواري به هر گز ورپېښي نشي که پخپله اندېښنه سړي هموار وه
 صبرناکو سره جور فلک نکا د فلک جور له چا چه سبکسار وه
 پدا باغ کنښ مي ډېر گل تر نظر تير دئې د هر گل تر څنگ ما وليده چه خار وه
 زره په طمعه د وفا بې وفا کره پخپل ځان باندي پخپله ستمکار وه

که هر څو باندي مرهم ږدي نه رغپېري
 د خوشحال په زره دا څه د غم پرهار وه

هر گز به توبه نکرم د بڼه د نندارو زه شيخان پېران د وړوي دا يم وایم په ناروه زه
 که ما د عشق خبره په ايما تر دا پخوا کره بنکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
 که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته راوړم د يار له باغه هره ورځ په پشتارو زه
 زاهد وائي و ما ته راشه کنېښنه تسبيحات کره يوه مي ده نيولې نه يم هيڅ پدا شمارو زه
 گدای غندي جار وزم سينه سوي په طلب کنښ که ډېر لرم په کور کنښ هر قماش په انبارو زه
 پرهار ئې د بڼو د غشي لا بده بلا ده وتلي يم د غشو د نېزو له پرهارو زه

خوشحال غندي که سود لري که زيان ځما قبول دئې

عادت یم د غمونو د اندوه په اجارو زه

هم خدای غواړې نادانه هم فاني دنیا نابوده
 چه سر په مخکې کښېرېدې زړه د پوب په اندېښنو شي
 په زړه د کعبې مينه د کعبې په لور روان شي
 يو وهم دې که څه دې، چه په خلقو باندي پېښ شو
 سيلاب د پاسه راسي په غورځي په کښته درومي
 اياک نعبد لولې په سيع مټاني کښ
 په صافه ائینه کښ هر چه ووينې په سترگو
 په څو رنگه کنجونه په هر لوري په جهان کښ

خوشحاله ځواني ولاړه په پېرې کښ اوس مټ کره

حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو گڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته
 ستا د خوړو شونډو چه ساره شي بيارته گزري
 زه او ته پدا دور تر وارونه افزون يو
 ستا د تورو زلفو ځنځيرونه دې په پښو کښ
 هر زمان ستا خيال دې چه ځما په سترگو گزري
 گل اوسې په حسن اما گل مشې په عمر
 واړه هغه حسن لطافت دې ستا په مخ کښ
 گل سبرونه هسي سمه ده په قد کښ
 ورځي د لينده دې تور باڼه د تېره غشي
 تا ويل و ما ته څو پېر غم غواړې له ما نه

زړه لرې د کاني په خوشحال باندي پوست نشو

څه شو که د خولې خبره کرې چېري پسته

هر تشنه چه د وحدت په سيند سیراب شه
 چه په زړه ئې د وحدت ديوه شوه بله
 چه د عشق د نافې بوي پرې لگيدلي
 هر چه ولېر له هستيه و نيستی ته
 چه تورو ترخه قبول لکه درياب کا
 چه لمبه ئې د آتش کره په ځان تېره
 که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه

نور همه جهان و ده وته سراب شه
 تجلې به ئې له مخه ځي آفتاب شه
 درست صورت ئې سر تر پايه مشکناپ شه
 فراغت د دواړو گونو د غذاب شه
 هم هغه د قيمتي درو ماب شه
 له غه پسه د گلابو گل گلاب شه
 هم هغه د زمانې د اور په تاب شه

١ تل سر سر کا .

٢ شناغ هغه ژي بولي، چه له باده پک کي، او لامبو په کوي لکه د لامبو کيو.

٣ هغه چار گڼه ته زود.

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ
 دَ شرابو خوښي هيڅ نه وئې بې نقله
 دَ کمال کسب پایه دَ سعادت ده
 ته هم زړه مراد وغواړه له عالمه
 چه دوستي دَ محمد (ص) لري په زړه کښ
 چه له شرعي يو قدم درومي بې روځه
 په هغه مي زېږي وکړ چه دفتر ئې
 په حیات صورت به وگڼي ځان خاوري
 چه خوشحال غندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلظه
 محبت محنت په خط کښ سره يو شي
 مه يکلخته مړني شه مه غوولي
 مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خويی دئ
 دَ مرزي منگل گاوزي غواړي غويړي
 بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وي
 چه مدد ئې مهتر خضر دئ خوشحاله
 دَ هغه بېړی ورسې تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دي لور پلور شته
 تا وي چه غم مکره يوه ورځ به دَ غم وخورم
 ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لورې
 اي چه راته وايې عاشقي شرم پيغور ده
 خلق می چه بولی ستا له مخه و گلزار ته
 خداي يو که دَ حسن سپاره تا غندي يو سپور شه
 څه لره به غم خورم چه مي تا غندي غمخور شته
 ښه مهر دَ دا دئ که لا ښه مهر دَ نور شته
 واره مي قبول دَ که مي شرم که پيغور شته
 بل بهار به څه کرم چه مي يو بهار په کور شته
 حکم امر ستا دئ که مي بولي يا شرې مي:
 څه به درته وایم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايي نظر نشته
 که اختر نه وي دَ يار سره اختر دئ
 شپينه خوله که را کوي په ځان ار يم
 په اول وصلت دَ عشق په توره لار شو
 که غوتې پسې وهې په لاس به در شي
 نور توره ترخه که خوري گندي پيدا شي
 يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
 بې مینه که اختر دئ اختر نشته
 معشوقې له ما نه زر غواړي زر نشته
 دَ عاشق سړی په تن پوري سر نشته
 چا وي دا چه په درياب کښ گوهر نشته
 و طوطي ته هسي وايه شکر نشته

^۱ د مرزي منگل کاوز غواړي يا غويړه.

^۲ وهلت.

ستا غزا لره به زه خپسر^۱ کافر کرم
 په شامت ئې د ماتري^۲ غر نرېري
 د شمال بښنه کا په جنوب درومي
 که د جنگ پکار کښ دېر دي حکمتونه
 څه عجب بادشاهي لکه خورشيد کرم
 نن د وړو دلبرانو غوره ته يې
 د عنبرو بوي الوزي ستا په کوي کښ
 څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
 لا پدا د افريديو بصر نشته
 د ښکاري سري په ژمنه^۳ باور نشته
 څو صابر نشې زلميه ظفر نشته
 يك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
 که د يو لونگ په پوزه زيور نشته
 واره ستا د زلفو بوي دئ عنبر نشته
 په څو غره په غره د باز غندي پرواز کا
 بيا به وايې د خوشحال خټک پر نشته

يار مي بيا د رقيب يار شو دريغه دريغه
 يو څو ورځي ئې په زره کښ مهر ځاي و
 هغه گل چه مي ساته د زره په وينو
 و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا
 بې له تا مي د ځگر ويني خوراک شوې
 پسرلي^۴ چه تل بلبلو پر چيغار کړ
 په خبرو د اغيار شو دريغه دريغه
 بيا بې مهره ستمگار شو دريغه دريغه
 مل د هر خس و هر خار شو دريغه دريغه
 د وژو مي روادار شو دريغه دريغه
 تېر مي عمر په دا کار شو دريغه دريغه
 د خزان له لاسه خوار شو دريغه دريغه
 بيچاره خوشحال په طمعه د وصال و
 د هجران په غم گرفتار شو دريغه دريغه

يار مي غوښت چه مي اندوه يوسي له دله
 زره مي وسپاره و تا ته چه ساته ئې
 يو پيغام ئې د وصال را لره راوړ
 له اوله عشقبازي راته بازي وه
 خدايه تا په ښايسته وو مبتلا کرم
 که همه دنيا ځما په لاس و دست وئ
 د هجران د توري هسي شان گزار دئ
 که د مستي د غمزې د تبغ مشتاق بې
 که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شي
 ما په هيچا محصل نه و گمارلي
 نه چه کا د ما په زره د غم کرله
 نه چه ته ئې سره و سرويه په بله
 د جهان خوښي ئې ما و ته بخښله
 اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
 چه له غمه ئې خالي نه يم هيڅکله
 ما به کُل د يار په زلفو وښندله
 چه پرهار ئې بل ځاي نه کپړي بې دله
 لمړي خپله خون بها کره ورته پله
 نور توبه له عاشقي له حاصله
 تا و ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
 که ياري دي د خوشحال سره هم دا ده

^۱ محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.

^۲ د یوه غره نوم دی.

^۳ یا ځمنه یا ژمنه یعنی وعده.

^۴ غه بهار.

^۵ یعنی په شدت سره موبنل او سولول.

ستا یاری ئی^۱ سر تر پایه و لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه دریغه د هر چا می د خاطر مینه آمیغه^۲
 مهر، مینه، محبت له زرونو لار شو سینې پکی شوې همه له مکره ریغه^۳
 چه ئی خای په دوارو سترگو باندی زه کرم هم هغه می هلاکت غواری بی تیغه
 چه د دې دور فتنو وته وگورم ولی کانی تیږی نه ووری له میغه
 د زره راز له بیدردانو نه پت بڼه دی که له درده دی سینه شی سره هیغه^۴
 په نوبت به د هر چا تر څگر خېږی د قضا نېزه و هر چا وته نیغه
 که په تن شاه جهان د زمانې شی هم دی نه وینم خلاصی د مرگ له تیغه
 که بازوان^۵ ئی پسی ورو کاندی بندونه د کرغول^۶ ئی علاج کوم دی بی کرېغه^۷
 فهم وکره که خود بین او خود نما شی زمانه به دی پایمال کاندی تر زیغه^۸
 زورور چه په لاس ونسی ناسازی هی توبه د زورور^۹ له بلمیغه^{۱۰}
 دا په خم ختلی غوا که هر څو لویشی سیم وزر به ئی حاصل نکړی له لوبیغه^{۱۱}
 تا به چپری هونبره کبر هونبره خیال کر که د وئ رنگ زیبا په صورت سپیغه^{۱۲}

چه د بڼه له خویه بویه خبر دار شوم

له خوشحال سره یاری کړی په درویغه^{۱۳}

یار ځما کره دڼه زه ئی سر یم په غوښتنه
 عجب حال راباندی پېښ دی درومه هیڅ مکره پوښتنه
 د وصال لپه اوبه و مری اور چه ولگی په ینه

^۱ می.

^۲ دا کلمه حل طلبه ده.

^۳ محشی ورته لیکلی دی فریب.

^۴ د زره داغ.

^۵ دا کلمه حل طلبه ده.

^۶ که بازدار.

^۷ دا کلمه حل طلبه ده، په چاپی نسخه کښ کرغول دی، په یوه بله نسخه کښ داسی دی: د کرغولی علاج څه دی بی کوریغه.

^۸ دې کلمې ته په یوه قلمی نسخه کښ محشی تېښته لیکلی ده.

^۹ دا کلمه حل طلبه ده.

^{۱۰} دا کلمه هم حل طلبه ده.

^{۱۱} دا کلمه په دوو قلمی نسخو کښ توپخ لیکلی ده، په یوه نسخه کښ محشی ورته کښلی دی لوبشل.

^{۱۲} دا کلمه هم حل غواری.

^{۱۳} لکه په عربی په پښتو کښ هم په شعری ضرورت سره اماله راځی، درویغه اما له د درواغ ده.

که په رنگ کښ زير لیده شې گنگونه يې کرکمنه
 کوم ماتم در باندې پېښ دئ د اختر په ورځ خیرنه
 خوشحال تل په غم کښ ښه دئ
 غم د نه حې له غمجنه!

يار مي کبرجن شو څه به ووايي و ما ته^۱ درومه صبوري کره نور به څه وایم و تا ته
 صبر به هر گز له هسي ياره وکړي^۲ نشي درومه سکه دعا کره چه د مينه شي ترې ماته
 تل دعا زاري کړم لا مي مينه پرې زياتېږي^۳ ژاره ژاره گندي غوړ کا ستا ژرا ته
 تل په ورت ورت ژارم لا ئې زره په ما ښه کېږي^۴ لا په ورت ورت ژاره چه ئې لا شي خوښي زياته
 خوښ به لا هاله شي که زه ومرم په ژرا کښ^۵ ومره چه دا مرگ د لا بهتر دي تر حياته
 زه په مرگ راضي يم رقيبان به خوارايځ کا^۶ مخ د رقيب تور شه، گوره ته د يار رضا ته
 ښه په مرگ راضي خوشحال يوه خيره وایم
 يار که مخامخ په وخت د مرگ کښېني و ما ته

يو قرين هسي پيدا نشو را څخه^۱ چه د ما په زره ئې نکره منگل ښخه
 چه احوال د هر يوه راته معلوم شو هر يوه ته مي تيار کرل يو څو چخه
 آشنایي د نا اهل عالم نه دئ^۲ په هر لوري تېرې توري دي نا څخه
 که په دو کښ چېرې لږه بدري^۳ وخورم له چا بله وينا وانروم بې اخه
 د هر چا سره چه کښېني ورته رام شي^۴ نور و غاري ته تيار کا لومه پخه^۵
 کوته سگ د زماني هر گوره ډېر شول^۶ لکه پزانگ^۷ د زاوه ونيسه کرخه
 چه رقيب ئې خوار زار په نظر کښېوت
 د خوشحال خو هم په دا شوه سينه يخه

^۱ لمري مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

^۲ وکره نشي.

^۳ په ورته ژارم.

^۴ ښخ يا شخ دواړه لگېږي.

^۵ محشي نېزه ورته کښلي ده.

^۶ يعني غلطي او خطا وتل.

^۷ محشي زندی ورته کښلي ده.

^۸ دا مسری په دوو قلمي نسخو کښ دغسي ده، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

ی

آدم خپلی افرېدی دې سرې او سپینې
 غټې سترگې لوی بانه، فراخي ورځې
 تنگې خولې لکه غوټې، هوار غابښونه
 په وجود کېن لکه ها له وېښتو خلاصې
 ترنځې کېدې، سینه وري، ملا نرې
 که د باز غنډې مې گڼت په غرونو کېرې
 باز که چوز وي که کرج طلب د ښکار کا
 یا اوبه د لنډي سیند یا د بارې دې
 د ما تري غاښې نېغ درومي اسمان ته
 آدم خپلو سره زه په تیراه راغلم
 مینه واره کار د اور لري خوشحاله
 که لمبه ئې پټوې لوگي ئې ویني

ارتینې په عقل کمی
 ته د دیو سره سم یې
 زر نېکی ور سره وکړه
 درته زهر شي تا وژني
 د وفا په خوي کېن ندئ
 د آدم په صورت روغي
 تا به گرم په لږ گناه کا
 خوئې کچ وړې هونبره کچي
 په هر کار کېن دیگر گوني
 پاسه تن ئې ښایسته دئ

نور څه مه وایه خوشحاله

تر وجود ښې دې عدمي

آشنايې د را ښکاره شوه بې وفا یې
 و بل باغ و ته به سترگې گڼې نکړې
 لا به کله ځای ځما په سترگو وکړې
 چه ځما سره آشنا د بل آشنا یې
 چه ځما د باغ بلبله یا طوطا یې
 ته مین د ما د دوو سترگو توتیا یې

^۱ پنگری چه چاغی او لوی نه وی.

^۲ یعنی هگی.

^۳ محشی ورته کرېزی لیکلی دی.

^۴ خوئې گنج وړې هونبره کچي خوئې درد وړې هونبره زخمی، یا خوئې خیال وړې هونبره خمی.

زه جدا له تا په سوز و په گداز يم ته په گڼت د گلستان په لاس مينا يې
 په ليدلو د خونى در سره راوړې لکه تللي ياغي باز راغلى بيا يې
 د اميد غوتي مي واره شگفته شې چه د ووينم په ما لکه صبا يې
 ستا په مينه پوري سل کا نخواستونه د خوشحال د له په چا باندي شيډا يې
 مسلمان به درته څوک وايي خوشحاله
 د هوا ځينار په غاره يو ترسا يې

آنني وته نظر کړه شپوه گري خود به ستا د حسن وکاندي خبري
 د رندو سترگو حاجت د رنځور نشته په بد رنگي ناوي څه بولې سندري
 مرجوناً په مت پرده دى پدا نه دى چه ئې راوړې مرعچي مرغلري
 چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي له هغو بې درد وتښته لري لري
 چه ميوه ئې د کابل خورلې نه وي د هغو تر فهم وڅکي دي کړ گري
 پته مينه د سري ننه لرمون خوري د وښو تر لمبې بد وي اور د سري
 زه که غره په غره جار وزم عيب کوم دي تل مزري گزري په لوړي په ژوري
 په ختا ختن د مښکو قدر نشته نه په هند کښ څه قيمت لري شکري
 حق باطل سره بېلېري را بر سپر کړه مخکي څو به د قارون خزاني نغري
 چه د ننگ توره د واخيسته خوشحاله
 درومه سوات ته څه څک څه ئې لښکري

افغان بچه شوخي! هر گز په عاشق باندي لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
 يك لحظه بيا بنشين، ما خوښ په ښه خدا کړه قربان سرت گرده، چه نور و وته خاندي
 کل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې ازغاييت خجلت شد، سر گشته ستا د وړاندي
 دکان شکر يعني ستا ښه خوړه خولگی افشان شکر يعني گاهي چه ته وځاندي
 کيك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي گاهي که تو بخرامي، دوه زلفي اوپزاندي
 خوشحال دلش شيرې ستا سترگي لکه شوي
 ايواي که شد شپړې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري بالله که برخ اوري
 خوبان جهان پيشت چون پيش مهی ستوري
 پروای شکر دارد آنرا که تو می زوري
 خواهی که کنی شادم یکخنده بدین لوري
 غمهای تو بر جانم چون ابر اسد اوري
 عالم بتو می بینم در دیده من توري

^۱ د زيار مغنن دی.

^۲ دا بيت عيباً وکښل سو، په يوه قلمي نسخه کښ پرده ليکل سوې ده.

^۳ په قلمي نسخو کښ په کاف او راء ليکل سوې، مگر په چاپي نسخه کښ گړگړ دي. اما په خيال کړ صحيح دي ولي چه کور د غره بدخونده انکور دي او د دې کلمې املا په يوه قلمي نسخه کښ کور ده. گرگرد غره بله مېوه هم ده.

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
 سوداي رخ خوبت اندر دل من بنوري
 در کويتو چون روهي
 صد شيفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوره له خدایي
 چه د زره راضی د چا په آزار نه وئ
 دا ئې واره د فراقه نه فریاد دئ
 که په اصل د سید بادشاه زاده وئ
 که هر څو د زور قوت تر هر چا پېر شي
 یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا بڼه دئ
 کله گل غندي نمای کله بلبل شې
 نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
 ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
 چه په څو رنگه نارې اړوې له نایي
 چه هنر ور څخه نه وئ مه ئې ستایي
 د خدایي دعوه ککړه که خدایي
 د دنیا له کر و فره هوي و هایي
 څوک به نه وي لکه ته یې خود نمایي
 بله بخره به په زور له چا وانخلي
 د خوشحال بخره چه توره ده له ځایي

اوس خو کار د وار د پار دئ
 یا د ما زویه دا شان دئ
 نه په حق نه په ادب دئ
 چه پخپل اولاد نازېږي
 د اولاد په کار خبر شوم
 دیرش می زویه په شماره دئ
 لوی هلك واره خبر دئ
 اورنگ شاه وته نظر کړه
 وروڼه پلار ئې وبله کښېښول
 که د زویه که د پلار دئ
 یا د هر چا دا روزگار دئ
 خبر نه یم دا څه کار دئ
 هغه کس کله هونښار دئ
 اولاد واره لرم مار دئ
 د نمسیو می څه شمار دئ
 هر یو جنگ وته تیار دئ
 چه یو څه خونې خونخوار دئ
 بادشاهی کا شهریار دئ
 چه ژوندی گرزې خوشحاله
 لا منت د گردگار دئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي
 یوه زره لره یوه مینه کافي ده
 د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ
 پېر عالم د مینې لاف وهي په ژبه
 چه ئې لار د خولې یوه د زره وي بله
 د راحت په وخت هزار هزار یاران وئ
 کور ئې خپور لکه د قیس او د وامق شي
 څوک چه پېرې مینې کا د غم لایق شي
 په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شي
 مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شي
 یوه خدایه مخ د تور د منافق شي
 د محنت په وخت کښ یو موافق شي
 د نیمگرو طبیبانو ادراک نشته
 د خوشحال د رنځ علاج به په حاذق شي

آه که یو ځله مي يار راشي په دست کښي لکه لوی ماهي د خوار صیاد په شست کښي
 چه په هر زمان ئې ونیسي و مخ ته د گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي
 ناز غمزې شپوې چه تا زده نور چا زده سر يې نن د دلبري په بند و بست کښي
 دا خوبی به د گلزار تر تلو نه وئ ساقی ستا کومه خوبی ده په نشست کښي
 ساقی جام د میو مه پرېږده له لاسه خو د عقل څه زړه وئ لا په مست کښي
 دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي د دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي
 په بلند همت کښ پورته پورته درومي کښته گڼته ځي سړی په همت پست کښي
 په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
 په مدد د طالع راځی په دست کښي

ای چه لافي د زنجور د رغېدو کړې د خپل کلي رنجور روغ کړه ما به سو کړې
 نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې خو که دا ځما گناه تر پښو کړې
 یوه ورځ به په مرگي سره جدا شو یاره تل د بېلتانه خبري څو کړې
 تور بانه راته ځنې په دا پوهېږم یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
 د تیراه اوبه دي وځنې خوي د نور شو آفریدی غنډي خبری د الجو کړې
 چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ توريټي غنډي ويل ټوله د زړو کړې
 ستا په خوي مي وېره شي ظالمان ځوان مري له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
 که د غشي په ويسته سره خوږېږي زه چه ستا په تیر زخمي شم ما بڅښو کړې
 وايې تا وته به وکرم اوس ښکځلي لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
 د طوطا خبري هم دا هسي نه وي په بند بند و مشغولا ويل ورو ورو کړې
 ستا په پېر ماني به حال د خوشحال څه شي
 چه په لږ ماني ئې پېر په اندېښنو کړي

برايه مي زړه خبري ستا د ناز وې له خوښی به ئې یوه وينا باز باز وې
 د هجران له دوکه مرم هغه مي وژني چه به ما او تا جدا له غيرو راز وې
 دوه په دوه به سره ناست و تر صباچه د یوه راز مو انجام د بل آغاز وې
 همگی په مثال شهد يا شکر وو چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
 ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا کله چا د غلو خبري په غماز وې
 چه له یاره ئې بېلتون په پېر ارمان و
 دا غزل خوشحال په وخت د بانگ نماز وې

^۱ یعنی ما به ژوبل او زخمي کوي د قندهار په محاوره ئې مصدر (څکرېل) دي.

^۲ دا کلمه د سيد راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترويتي يعني نجومی ماخود له رویت يعني نجوم.

^۳ په مرگ.

^۴ زخمي شوم.

بیا د عشق دریاپ را وخت چلي چلي
 که د سر ملاحظه نکړې^۱ غواص شې
 د پتنگ محبت لا پسې زیاتېږي
 ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پت کړ
 ما وې چرته به وئ کان د خوړو قندو
 د عشق بخره عطایي لکه ایمان ده
 چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه
 همپشه پسې جار وزه شها غواره
 زه خوشحال به بل دیار برابر نکړم
 په جهان که کنبلي ډېر شې ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې
 ستا نظر لکه تور باز زره مي تارو دئ
 په بار بار د د خندا منت را باندي
 په فراق دی حما دواړه سترگي گوره
 هغه شونډي چه درود و تسيحات وې
 و هر چا وټه د مخ د لاله گل دئ
 په باطن کښ دئ د زره په سترگو ويني
 په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا و ما وټه غمزې نگاري وکړې
 چا ئې شمار د زلفو هيڅ نکر تر سره
 چه دلبري لره درومي يوه لار ده
 په نري آواز کانه دي نه خیرېږي
 خوک چه سترگي غروي تر هغه وارو
 خوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده
 ته چه ډېري آشنایي کړې خوشحاله
 په هر لوري دي د غم اجاري وکړې

بې یاریه د دا خوار مري یاره وه ئې
 تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه
 زر فتنې را سره کړې زه ئې اخلم
 تر جمال ئې ډېر پتنگ غندي څارېږي
 چېرې نه چه سلامت له پرې ووزي
 منتونه د د خولې را باندي بار دئ
 رقیبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
 نور مي توان د صبر نشته ښکاره وه ئې
 که یو ځل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
 ستا د حسن کمي نشته څاره وه ئې
 یو عجیب غاری غوڅه دي څاره وه ئې
 ستا تر سپینه خوله څارېږم باره وه ئې

^۱ که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

^۲ یعنی سوځه سوځه.

و هر چا و ته مرهم شه ورته خنده
گناهگار خو يو خوشحال دئ خواره وه ئي

بې بنايسته د هيخ مخ ننداره نشي
د هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو
د دې هسي رنگه رنخ علاج هم دا دئ
د خاطر علاج مي ژر وكره طبيبه!
د هجران له دوكه و ايم چه نارې كرم
ما پخپل صورت دا كار دې ازمبلي
په ويل كنب فهم وكره اي خوشحاله
چه د يار د ميني راز د بنكاره نشي

بې د يار له مخه نه وينم په كسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا كباب كر
خدای دي ستا د غابو شونډو امان وكا
ما له خپلو شونډو مه شره بل لور ته
ستا د مخ په مينه سوخم لولپه شوم
كه ئي چپري د قدم خاوري مونده شي
خوار خوشحال به ئي رنخور لره را نيسي

باد ئي لاس په پلو كنبيردي سره رپردي
لاله ورايه رنگ و بوي ورته پينكبن كا
خو مي ستا مروند د سر سروپردي نشي
هغه كس چه مي داغ ييني په خاطر دئ
خو خپل زړه نيسم د زلفو له سودا نه
د خوشحال خاطر په مثل كاروان سراي دئ
اندېنې پرې كاروانونه ملي لپردي

بېهوده ئي د دستار په شمله خيال دئ
مرتبې د هر چا ندئ سره سمې
خوك جرعه د ميو نه لري په جام كنب
دا گلشن د همپشه تر و تازه دئ
په خوزه مېوه د وني قدر شناخت دئ
په ناحق به گرم ماڼه له هيچا نكا
كه جنت لره خوك بيابې يا دوړخ ته
كشكه پاته شي تر تلو دا و ما ته
چه په وخت ئي د مريه حال بل حال دئ
د خره بار د فيل په شا باندي مثال دئ
د چا جام د صافو ميو مالامال دئ
چه ئي خبز د بنو گلونو كال په كال دئ
د سري قدر د نيكو په خصال دئ
د بدانو غليم واره خپل افعال دئ
بله نه وينم په منخ كنب خپل اعمال دئ
په دنيا مي د هر چا سره جنجال دئ

چه د پلار او د نيکه هنر ئې نه وئ هغه زويه پيدا شوي غير سيال دئ
 ته چه لافي د مردانو د ميدان كرې په ميدان د كوم راوړي استقلال دئ
 د شهباز تر حايه كله بابنې رسي كه راوړي ئې له حايه پرو و بال دئ
 كه همه خلق ئې سر شي په غندنه
 بيچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دئ

بدبختان د مور په نس كښ بدبختان دئ چه د مور له نسه پرپوزي هغه شان دئ
 په دنيا كښ زيست روزگار په بدبختي كا بل جهان لره بد بخت شقي روان دئ
 حميده چاري چه كا پكښ ناخوښ دئ خو چه شي په زميمه كښ دل شادان دئ
 چه هوا ئې د خپل نفس په هغه لور حې پيروي ئې په هر كار كښ د شيطان دئ
 كه قدم چيري ثابت كښېږدي په لاري په دوهم قدم بيا ژر په زره پښيمان دئ
 كتابونه د اسمان د مځكي لولي په عمل ئې فرق د مځكي د اسمان دئ
 په باطن ئې زره گمان سره لرلي په ظاهر ويل په ژبه مسلمان دئ
 په خبرو كښ ئې فيض مونده نشي مذبذب په قول، عهد په پيمان دئ
 په طاعت په عبادت كښ كه بلعم شي په آخر د نس په نغته بي ايمان دئ
 زه خوشحال خټك بنده د هغه چا يم
 چه ئې رو د زره د خولې سره يكسان دئ

بخت دولت دا واره توکي فلکي دي نه بذات نه په بنايست په زیرکي دي
 دم به نه وهي په دم وهل كښ زيان دئ ننداره د جهان كا چه نكي دي
 غم اندوه شدت هغه وري خپل زره ته چه په کار د مشيت په زره شكي دي
 په يوه نسب كښ نېك و بد پيدا شي محمد (ص) و بو لهب دواړه مكي دي
 چه په عقل پوهه كم دي تر هلكو نن هغه د دنبا مال لری لکی دي
 د مردانو قدر ورك شو بلا دا شوه چه په هر چا پوري پرې غيښكي دي
 چه د پلار په خوي پيدا دئ هغه زويه چه د مور په خوی پيدا شول كوسكي دي
 خوك په غم د نام و ننگ په جهان راغله خوك په فكر د طباخ د شحكي دي
 هيچا ما سره ياری نكره تر سره خټك واره پوز پرې كړي بوڅكي دي
 نه ئې بوي شته نه ئې رنگ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي د سپلمی خټكي دي
 په زمان زمان ئې خرخ وي و بل لور ته اندېښنې د زره په مثل توتكي دي
 كله يو سر كله بل سر لکه كوده تدبيرونه د هلكو مردكي دي
 رنگا رنگ ويل د خدای لره خوشحاله
 دا ويل د لکه غشي ناوكي دي

^۱ وايي چه بلعم باعور ډېر عالم يهودي و، چه آخر په هوا د نفس په مخالفت د حضرت موسی کافر سو.

^۲ نغوته.

^۳ خوك په فكر د طبق د بنانكي دي.

بیا ئې واغوست سپین کمیس پتې پتې باندي زلفي ځنډوي لټې لټې
 څوک به ستا سره څه نرد کا د خوييه چه په هره منصوبه گتې گتې
 وايې څوک به زره د ما له لاسه خلاص کا درېغه څه خبري کړې کتې کتې
 عاشقان به د له وره نه وانوري که هر څو ئې لکه سپی رتې رتې
 چه نري نري سپیسي غرم د شعر په بياض باندي ئې ردم اتې اتې
 دواړه شونډي مي عسل دي اي خوشحاله
 په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندي مي نه وئ پروتي لري^۱ څو خاطر مي لټوي^۲ هونبره مي کړي^۳
 په بل رنگ مي به زرگي باندي سور نشي رقيبان شول د نوکونو تر منځ شپري
 و هر چا وته چه وگورم فرياد کا يو زه نه يم د جهان دئ سېنې خوري
 دا دوه توگه و هونبنيار وته يو راز دئ د نامرد سري برېتونه برېت د مري
 په جهان به هيڅوک نه وي چه آزاد وي ځني عشق اندوه بنده کړه ځني لوړي
 چه احمق سره ياري کړې خبردار شه يوه ورغ به په تا وکا کار د يري
 چه بې علمه تصوف وايي باور کړه دا مي واره بوس دانې سره اغري
 هيڅ مذکور ور سره نه بويه نه بڼه دي په نادان دي د دانش خبري زوري
 چه دي لاس په گير نه رسي خوشحاله
 و مزريو وته څه لاسونه مري

په څه شان ئې دواړه زلفي کچ په کچ کړې يکباره ئې د عالم مېنې په چچ کړې
 توري زلفي ئې زنجير مخ ئې کعبه دئ دا زنجير په لاسو کښپوزي
 که يو دم دئ دا زنجير په لاسو کښپوزي همپشه به د خپل زره په حال فرج کړې
 بيا هاله د يگانگي له حاله لاف کړه که د غير اندېښنې له زره خرج کړې
 زه تر نام و ننگ تېر شوم ستا د پاره ته به څو ځما د کار دپاره بچ کړې
 قند و گل چه يادوم مقصود مي دا دئ څو بوسي که له ښکښا سره مزج کړې
 ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر مور کر
 چه دا هسي د غمزې په تبغ حرج کړې

په ځوانانو پوري پيچمي^۶ کا ولاړې ته په شپينه پيره خوله ور ځني غواړې
 د ځوانی هوس مکوه چه زور شوې اوس له تا نه ځوانی چاري ولاړې

^۱ په خاطر باندي مي پروتي ندي لري.

^۲ پټوي.

^۳ ئې کړي.

^۴ بطني کورونه ئې ور غلبيل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

^۵ يعني بنڼه او گوانبل.

^۶ يعني ريشخند.

تیر ساعت به د عمر بیا رانشی ورخ و شپه که په زار زار ورپسې ژارې
 که ئې بیا له مځکې اخلې سود ئې کوم دئ چه له خولې په مځکه پرېوزي د چا لارې
 د خوشحال ویل په زړه د ارویدو دئ
 چا ته نه کاندې.....

په هره زمانه تر لیلای کنبلې پیدا کېږي
 په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ
 چه څوک په مهر مینه سره خپل پیوند محکم کا
 یا حسن دئ یا عشق دئ د دنیا پدا بازار کنب
 خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
 په سر تړلي ندئ نه اندوه د دوړخ کاندې
 به رب د ما سوگند دې واړه گل په ما اغزي شي
 خپل زړه مي لوي مفتي دئ روایت ورځني غوارم
 یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکبني بويه
 انبار انبار پراته دئ عاشقانو ته غمونه
 که ناز کا که خیالونه واړه وړه د دلبرانو
 خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځای نېولې ستا تر څنگ دئ
 زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوړه ژارم
 بناپیریې د په هورته هورته گزري
 لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله
 په زړه مهر محبت په خوله نېکنځل کا
 لکه سپی د خپل څښتن جوړ و جفا وړي
 په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
 خدای دي بل د چا خطا نکا گرنګ دئ

په زړه سخت بې مهړه یار یې
 که هر څو په کوکو ژارم
 تا ویشتلې يم فریاد کړم
 زه مرهم کړم له تا طمعه
 زه به تل ژارم و تا ته
 زړه د وسپاري و غم ته
 څوک به څه وائي و ما ته
 چه پخپله عاشق وژنې
 کوم گناه دي عاشق کړې
 کله درد کله دوا شي
 جفا کار و دل آزار یې
 ته لا خوښ ځما په کار یې
 که خبر په خپل گزار یې
 ته مي مالگه د پرهار ئې
 که ته خوښ ځما په زار یې
 د هغو چه ته دلدار یې
 ته یو څرنګه نگار یې
 هم ئې ویر کړې په چیغار یې
 چه ئې خیره په ناتار یې
 کله خار کله گلزار یې

په خوشحال د غم نازل کړ
چه اغيار سره کنار يې

په کاته کاته مي سترگي په خاته شي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مرور شوې
گوره تا را باندي کومي کوډي وکړې
چه ديدن د مین وکرمه تازه شم
د بڼه يار بېلتون د ستوني پرېکول دي
په ارمان د هغه وخت يم درېغه درېغه
د خپل يار د جدایی هسي کار دئ
بخته هونبره مدد بيا را سره وکړه
چه خبر د د راتلو را باندي وشي
دا حما ياري د هم گندي په زړه شي
که په پښو در حني درومم زړه مي نه شي
لکه کښت چه په باران سره اوبه شي
په يرغ به ستوني چپري پرېکاوه شي
که د زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
لکه ساه چه له وجوده په واته شي
چه په غېر کښ مي بيا تللي يار اوده شي
د خوشحال سلام په وارو ښو يارانو
گوندي بيا مي په ليدو و سره زړه ښه شي

په بڼه مخ به خو تابان يې
که پروڼ وې زړه او سترگي
لکه سيوره په پښو پروت يم
خدای په بڼه جمال يوسف کړې
که د دوه کونه قيمت شي
دواړه شونډي دي ياقوت دي
په رشتيا ويل بد مه وره
خوشحال ستا دې ته د حان يې

په وار وار د د خندا منت را باندي
چه ئې زړه تر کاني سخت دې پر مين شوم
چه بل مخ وته نظر کرم د هداد شم
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه
رنگ و بوي د د خپل حان هسي پيدا کا
زه به څه لره له نوره خلقه زار کرم
اوس خوشحال خټک خپل يار په غېر کښ ونيو
رقيبان د سترگي اروي نغلاندي

پښتانه که آدم زاد دي
نه حکمت لري نه عقل
نه د پلار په ويل کار کا
چه په ديو گڼن يو بڼه وي
په خويونو کښ هناد دي
خوښ هر گوره په فساد دي
نه په نغته د استاد دي
د هغه د سر جلا د دي

یو د بل په کمي ناست دي حکه تل په بلا یاد دي
 اول زه دا نور له پسه خو شته واره د هیداد دي
 په نفاق ئې واره ورک کړل که شجاع د که جواد دي
 نه ئې قدر شته نه پدل ډېر تر مور او تر جواد دي

دا لا شکر کره خوشحاله

چه بنده نه دي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد حَم دئ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
 من این جمال ترا خود مثال کي یابم که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
 منم که غیر ترا در جهان نمی بینم خلاف نیست خبردار حق تعالی دئ
 نمی شوم متحمل بروز وعده وصل بیا بیا که دلم خوار زار بی تا دئ
 جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من^۱ چناچه تشنه و اوبو ته نا شکيبا دئ

گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال

چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نيکي به له بدانو نه خلاص نشې بويه دا چه لکه دوي وي هسي ته شې
 د غنمو په لذت به نه پوهېږي د هر چا چه زیست روزگار وي په اوربشې
 د غلیم سترگي به ټاگنی خسري که په زره کنښ ورته کسی د لېمه شې
 د بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
 په پاکی کنښ به د گوی کا میتاخي په صفت کنښ که بد ذات سر اوبه شې
 دروغجن به د بیا ليري کا د زره نه که هر خو ئې په رشتیا پوري په زره شې
 د بد گویو له ویلو خلاصي نشي په پاکی که تر فرښتو نه ورته بڼه شې

آفتونه په گډون کنښ دي خوشحاله

بڼه خو دا چه که دا یم غرڅه د غره شې

په ښایست کنښ دي څوک نشته د سپالی که د څه خو مهر هم وي ننیالی
 ورځ په ورځ دي د خوبی گل غوږېږي ته لا اوس دا نوي بوټي په زالی
 په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وي ته گلرنگه څه محتاجه د پسالې^۲
 ستا د مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ولي دوه سترگي د لا دي جنگیالی
 زه چه ستا د ور په تورو خاورو پروت یم راته خس دي د بخملو نهالی
 د پایلو په آواز سره د وېښ شې چه پرې درومي تصویرونه د قالی
 ته خو اوس د زهد لاف کوې زاهده که ئې وویښې زره ټینگ کې مرد هالی^۳
 زه به نیت درباندي وهارم باور کره که د ځای دي د هاتی په انبالی

^۱ به آرزویتو چونم.

^۲ پساله یې.

^۳ هاله یې.

خداي د امن د خوشحال د سترگو وکره
په خدا خدا چه جې په خوشحالی

په دانا مي د ناپوه دیدن الم دئ د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دئ
چه دانا مي د نادان سره گپون کا دا ئې واره پخپل خان باندي ستم دئ
بد سرې که په ظاهر سرې لیده شي په باطن کښ نور څه ندئ مار لرم دئ
د بدانو په صحبت کښی دین دینا جې شک پدا خبره مه وکره قسم دئ
د ناپوه سره په جشن حاضر مشې د دانا سره قبول کره که ماتم دئ
که بې عقل تر یوسف بنایسته روغ وي
د خوشحال خټک په پوهه یو صنم دئ

پدا قول د درست خلقو اتفاق دئ گله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که د رنگ خوبې ئې ستا بې بود ئې نشته په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي یار د غوري خدای را گر په غیر کښ چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تری و اوبو ته په تلوار دئ خسته هسي دا خپل یار د مخ مشتاق دئ
سلامت د ارزاني وي په شیخانو ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه یو ور په سرې وترې بل وا کا رزق به هر چا ته رسپړي خدای رزاق دئ
که ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه د خپل یار سره میثاق دئ

په ورو ورو څه خو خیر شوم ستا له مینې لکه اور لیدلي نه لوگي ئې ویني
پردېسي حیران برېشان له خلقه تشي دا پتا پسې جوگي شوم که مي وینې
چه په تا پسې ژرا کوم د اوبنیو عاقبت به دا ژرا وکرم په ویني
چه هغه ساعت په یاد کرم لولپه شم چه به تا راته خبري کړې شیریني
څوک به تا غندي پیدا په جهان نه وئ هوسى سترگي، عنبر مویي، مخ نسريني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې دواړه ستا میگوني شوندي شکريني
که خمتا واغوندي لا ښه شې تر نورو که څو رنگي جامې واغوندي ورېښمینی
ته می پاس د زره په سر باندي میشته یې نوري واره یو سر بل سر دلنشیني
ستا په خوي پوري حیران یم خوي د څه دئ په ثنا را سره جنگ کړې نازنیني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه و عشق تنها څه په لیده د سترگو ندئ
عشق تنها څه په لیده د سترگو ندئ
د خوشحال د زره د خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جیني!

په دریاب کښ چه جهاز بیایي نا خدای دئ چه ساتي ئې دو بوي ئې هغه خدای دئ
بادشاهي ئې په نصیب او په قسمت وئ چه سایه د چا په سر کاندې همای دئ
څوک چه طمع له چا کا په حقیقت کښ که بادشاه د درست جهان شي لا گدای دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوتیه تأمل د هر سري گره کشاي دئ

يا د بنو زويو سندرې وې د زرو^۱ يا د توري په ميدان كښ هوي و های دئ
 د هغه د غلطي اندوه نه وئ چه رفيق ئې په سفر كښ رهنماي دئ
 وچ كگر ټټر داغداغ په منځ كښ هيڅ نه چه نارې د جدابيه وهي ناي دئ
 خوي خصلت وته ئې هم نظر د كرو دئ كه جمال ئې په څو رنگه دلرباي دئ
 په هزار ژبه ئې ستايه بلبله گل پخپله د خپل حسن خودستاي دئ
 كه باغونه كه راغونه كه څه نور څه
 چه د زره پكښي خوشحال شو هغه ځاي دئ

په هر ځاي چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مځكه په هر گام ږدي
 زه به چپري آزادي ور ځني مومم چه دلبره راته تل د زلفو دام ږدي
 كه تر نوم او تر ننگ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر كله قدم په ننگ و نام ږدي
 نه بهار شته نه ساقې شته، نه مينا شته اوس به څوك ځما په لاس د ميو جام ږدي
 څوك ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم د نيكي نام چه څوك په ما بد نام ږدي
 په صحيح سالك هغه دئ پدا لار كښ چه قدم د ترقى په مقام ږدي
 زه د كښليو په پښو سر ږدم كه نور خلق خپل سرونه د پيرانو په اقدام ږدي
 ستا د خيال فكر نه درومي له دله په زرگوتي مي داغونه صبخ و شام ږدي
 راشه گوره د خوشحال د خاطر ويني
 په بياض باندي چه هر حرف د كلام ږدي

په ناحق په ما منت كاندي وگري په ناحق په ما منت ندئ د جا وړي
 زه له ځايه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وړي
 كه درست باغ د ميو پك و ما ته كښپيږدي تر همت پوري مي څه دئ يو خسري
 په يوه بېلك^۲ ئې نن تر هر چا به كرم بل ئې هم دئ په سبا راته نومري
 هغه كوم سبق د ناز او د نياز دئ چه و ما ئې په ايځي^۳ ندئ را كړي
 په خوږه خندا د خضر عمر را كا په ماښي سره مي بيا كا لکه مري
 يو څه بند مي د غماز په غاره پرېووت لا تر اوسه گرزوم د غاري پري
 له اصلي فولاده هاله تبغ رغېږي په وار وار چه ځني لار شى اوسپن خري
 د جهان په وارو ونو نظر وكړه هره ونه خپل خپل خوند لري خپل زري
 زه د يار غمونو درست په زره رنځور كرم لا مي نه دئ د زره حال و چا ته سپري
 د تازيانو په ميدان باندي غوتې دئ كوته هم ورپسي زغلي لبغري
 چه و چا وته شمار يا ئې بيان كرم هونيره غريو مي له فراقه ندئ نغري
 هغه مخ ئې پخپل كور په پالنگ بيا موند
 چه خوشحال و په طلب ور پسي ستري

^۱ يا د بنځو ئې سندرې. يا د بنوزوېو سندرې د زووو دي.

^۲ محشى ورته غشى ليكلى دي.

^۳ ايځگى.

په سينه كښې مي اوده مينه پهر جا كې^۱ حَمَا ستا محبت گوره كيښي لا كې
 د رقيب وينا ئې ياده شوه كه څه شوه سپينه خوله ئې په خدا راوړه پهر باكې
 په بازي بازي وژلي كټل نشي حَكه ما په مسخرو وژنې بيجا كې
 زه خوشحال چه لا له ورايه ور ښكاره شوم
 په خدا خدا ئې وې چه او ميرا بيرا كې

په دا كلي كښې ډېر كښلي چون چون خلق دي وكښلي
 ما په دواړو كښې يو يار كړ نور مي شمار كړل لكه كښلي
 هغه هم هسي بد خوي دئ چه په زور را سره نښلي
 كه د ده له چارو وايم را ئې هېڅ ندي برېښلي
 ولي څه كرم پرې مين شوم چه څه كا واړه بخښلي
 خو مين په هيچا مشې په بلا دي مين لښلي
 گاه كباب په جدائي كښې گاه په وصل زړه وكښلي
 عاشقان دي سينه سوي له اندوه سره اخښلي
 په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئې دي نوښلي
 په دنيا كښې به هر چا وئ په ارمان لاسونه مښلي
 چه و ما وته ئې فاش كړل څه رازونه دي پوښلي
 د خوشحال غندي په عشق كښې
 نشته نور په رنگ خښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناكس دي كوټه سپي د قصابانو د جوس دي
 بادشاهي ئې د مغل په زرو بايله د مغل د منصيونو په هوس دي
 اوښ له باره پخپل كور كښې ورغلي په اولجه د اوښ د غاري د جرس دي
 د نفرين لايق په نام سره بنې دئ له اوله كه دا نور ورپسي پس دي
 بې ننگان د بې ننگي كار و بار كا ننگيالي د ننگ پكار كښې هر نفس دي
 سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
 تر دا منخ همه ميشته واړه عبس دي

په هر كسب كښې چه يې حبيب الله بې كه له خدايه له رسوله نه آگاه بې
 په محشر به له تا عدل ايمان غواړي كه په تخت د پاسه ناست د ملك بادشاه يې
 نفسه تا دا هسي زه مذبذ بين كرم هم توبه هم گناهونه څه گمراه يې
 نور څوك څه لره بد خواه گڼې ناپوهه چه پخپله د خپل خوي، د ځان بدخواه يې
 زمانه به د بد رنگ كا غره شمه كه هر څو پخپل جمال كښلي تر ماه ئې
 په خاته كښې ئې هيچېرې ثقل نشته تل چه پورته كښته كېږي يوه ساه يې
 كه پخپل گمان كښې ځان و تا ته كوه دئ و قضا و ته پمئل لكه كاه يې

^۱ د دې بدلي د پای كلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات شوی دی.

^۲ محشی ورته کښلی دی: غولی او انګې.

د خوشحال وپسا په سخت ساعت په تا ده
 اې چه ته د درمانده وو پشت پناه يې

په دا څه که د بنگين راته پنگ پنگ دئ
 عقل زور د غوريه خپل تر بنگين زيات دئ
 د بنگين نه هونبره زور وينم نه توره
 غوريه خپل که په ناکام ور سره زيست کا
 غوريه خپل او بنگين دواړه مغلي دي
 که زه گورې^۲ درد آشام ورسره شمار يم
 هر ملخي د سر بازیه هنر څه زده
 لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي
 د کينډيو^۳ په ځگو کين ئې گولی دئ
 لا په خوب کين په لرزه پرېوزي له کټه
 که پدا درومي گورې هغه زه يم
 درست جهان مي و مغل وته خيبر کر
 ځني څه لوئي دعوي لرم په زره کين
 خو طالع را سره هسي مدد نکا

د خوشحال د زره د حال ننداره وکره

که په تخت د پاسه کنبيني هم ملنگ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي چه ئې واروې ملولي
 په حيرانو عاشقانو سل بلاوي کرې نزولي
 نه ئې شمار نه ئې حساب شته خلقي د کرې مقتولي
 راز مي هچا بنکاره نکړ ځما اوښی دی پدولي
 نه په سر يم نه په مال يم نه په ملک يم نه په پولي
 پوه په نام و په ننگ نه يم په فروغي په اصولي
 چه د عشق الا بلا دي همگي مي دي قبولي
 لاف مي ستا د پالنگ وکر که رسپرېم تر مقبولي
 هيڅوک نشته چه پرې پوه شي بنې خبري دي معقولي
 چاری واره په قسمت شي نه په ځلي نه په ځولي

بخت په کور ورکره خوشحاله^۴

تار په تار زلفي مختولي

^۱ د دې کلمې معنی حل غواری.

^۲ که زه گورې درد آشامو سره مل يم.

^۳ دا کلمه حل غواری.

^۴ گڼه تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنگ دی.

^۵ بخت به کور درکری.

ته په څو د دنیا مینې مبدل کړې
هره ورغ د دې فاني دنیا دپاره
که دې خپله مدعا پکښې درستېږي
که کافر درته د سود خبرې وکا
که دې سل چاري د زړه واره پوره شي
چه د عمر بقا نشته واره هيڅ دئ
چه په دواړو سترگو روند په غوږو کون شوي
په پنځه کښ دي د ځان رستگاري ده
که څلور دئ که پنځه که شپږ اوه دئ
ښې خوږې چاريي د دين درته ترخې شوي
عاقبت به دئ د گور په خاورو خوب وي
ستا پخوا هم د دنیا طالبان نور و
بهبشت ځاي د پرهېزگارو دئ خوشحاله
ته بهبشت وته هوس په کوم عمل کړي؟

ته چه سترگي توروې خود به پوهېږي
سر تر پایه جامې واغوندي کلگوني
تور سنبل د باد و مخ و ته ولاړي
په ورغ سل ځله آشتي کړې هم جنگونه
هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه
خپله څه د درست جهان فتنې نازونه
مگر لږ دي د خوشحال د زړه غمونه
باندي نور تندوروې خود به پوهېږي

توري سترگي ستا دي اي زيبا نگاري مستي
تا چه بوسه را کړه زه پرې بي حسابه مست شوم
ما چه ستا دا ښه کښلي بارخو په سترگو څېر کړه
خوله به د اخلي چه پر ستا د خاطر مينه
هر چه ستا له ظلمه و نور چا و ته فرياد کا
خوب کاندي بي غمه يا ئې چېرې قرارې شي؟
چارې په ما وکړې وائي چاري ځما ندي
تا ووي خوشحال ته نوري لا تر ما زيبا شته
څوک تر تا زيبا دي اي زيبا نگاري مستي

ته چه هسي حکم ناز کرې په وگړي د درياب سره درياب وي يو څو وخته چه ئې څو په پورته لوري لوري وړي لکه ته يې بېهوده ياوه باد وري طمطراق د جهان کل واره عبث دئ دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ چه خوږې مېوې لري خوشبوي گلونه په آواز سره سړی بنديخانه دئ جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ

په تا څه د چا پوره د چا نيمگري بيا په هر لوری پراته وي اوبو وري د هغو ماڼی وگوره چه لوري جهان څو دا هسي ياد لري باد وري هونبيارانو وته کم دي تر خسري دا و ما وته ښکارېږي لکه مري پخپل باغ کښ دي کښېښووي هغه زري د څاروي علاج په ترکېږي په پري خپل عمل دي په نوم نوم واره نومري

زلزله په جهان گډه شوه خوشحاله
د اسمان له شدتونو کندي رغري

ته چه خيال په زر زري جامو کرې غچي^۱ که بادشاه د مملکت شي په تخت کښېښي ځان چه کم گڼي تر بله هغه لوي شي ځما ستا په خوله به مرگ کا توري خاوري وداني د درست جهان په محبت شي

د اسمان ستوري بهي نشي په دا ټچي چه به تل په جهان نه وي دا په پچي د سليمان گټي پدا راغله په خچي که ته هر کله حلوا خوږې زه خمچي راشه گوره محبت د مچ د مچي

زه خوشحال که خپل مين په ژرا مومم
په ژرا به پسې نه کرم سترگي وچي

ته هغه لیلی يې چه د تل په بخره ناز دئ ما وي خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ زه تر عشق څارېږم تر هغو چه عاشقان دئ رايشی له کومه ځاي په څو وکا په زره کښ هي د خدای دپاره تفحص را پسي مکره توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره سکني د زره ولي چه په شونډو کښ موسپړی

زه هغه مجنون يم چه مي تل سر پسې نياز دئ لا تر ما د نور وگړي لار ليري آواز دئ واره عشق پکار دئ حقيقت دئ که مجاز دئ هېڅ پرې نه پوهېږم عشق يو څه سوز و گداز دئ پلار ته وايه نشي عشق يو هسي مخفی راز دئ راشه که ئې گورې پرې بندي يو څه شهباز دئ تبغ ئې د غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ

هر څوک يو يو بت لري خپل بت وته سجود کا
بت د خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه د ژمي په هي هي پما تېرېږي دا سحر دئ که مينه که څه لا بله بلا ده خپل زره وته نظر کرم پدا هونبره محبت کښ يوسف د زمانې دئ درست جهان په روشنډلي دنيا لکه حلوا ده، ښه شيرينه مزه ناکه

چه ته د ما طبيب ئې رنځ به لا ځما زياتېږي که هر څو ئې له دل هېروم نه را هېرېږي يو هسي مستسقي شو چه په بحر نه اوبېږي^۲ دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي حريص ئې لکه مچ دئ باندي غورزي نه مړېږي

^۱ په دې بيت کښ د غچ او ټچ معني جوتنه نسوه، سيد راحت ليکلي چه غچي يو تکيه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) و، دا بيت حل طلب دي.

^۲ نه سرېږي.

چه ننگ کا ننکیالی دئی ورتہ یینی دی وه کاره یا کام د ننگ حاصل کا یا د دوی مینه سپرپرې
که منبک و که گوهر و همگی ولاړل خوشحاله
و خان و ته وگوره چه اوس خه عمر تېرپرې

توري سترکي ستا دئی بيا په تورو رنجو کرې
وخاندې و ما ته شونډي بوخي په ناخوال کرې
زر د که په ور مري په هیجا د زره سوي نشي
هیخ در نه پوهیږم که رشتیا وایې که پېڅمي
پتي پروتي بنې دې خه به دم وهم و چا ته
ما وې چه خما ده موزي یووره سیه چشمه
ته پدا خیالونو په بنېوو غمزو موجونه
دوه توري بلا دئی پرې مي وژنې بابا مرې
دا فتنې بنېوې د بيا له کومه دي راوړې
زره لرې د کاني بيا خپل خان بولې بنه زرې
ما و ته د خوله ده په خدا خدا نومرې
ما خه هونبره ندئی ستا فتنې ناسازي ورې
خه شو کوته نېسي د پرې هوسیه سترې
سیند د اباسیند سوې چه خو څو بېرې نغرې
خه لره خوشحاله تا د زره کیسې بنکاره کرې؟
ستا د ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپرې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئی
په معني قلبه روپي زه مخ ئې تور شه
د بد بویو بد بوئي به پته نشي
که د زره سترگي د شته ننداره وکره
ابا سیند و ته نظر کره ودرېره
که د خولې ویل د بنه دئی پدا خه شي
نه به زور پرېردي نه خان نه نن زوولي
خدای پخپله د رشتینو سره مل دئی
هر سړی چه په یاری کنې په زره غل دئی
که په سل پردو ئې ونغارې بصل دئی
د جهان په وارو چارو کنې خلل دئی
ستا د عمر د اوږو غنډي چل چل دئی
چه بنکاره د و عالم و ته عمل دئی
چه ناخاپه ناتارونه کا اجل دئی
بد کردار به نیک کردار نشي خوشحاله
د شیطان لښکرو لاندې کر قبل دئی

تا یاری له ما نه پرې کره که پښیمان ئې
همیشه د ما د باغ زرغون طوطا وې
زاره هم کله خوانان وه وار ئې تېر شو
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئی
که طامع په سریر پاس کښېني گدای دئی
په بل خای مي پېرځو نه یې د یار غمه
غم الم به د و نه رسيي و زره ته
ته جوهر د لویی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

^۱ محشی ورتہ لیکلی دی چه مطلب له مشک وا گوهره تور وېښته او غابښونه دی.

^۲ محشی حصار ورتہ کښلی دی.

^۳ دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

تا چه دانا سازي چاري دي را کري
 چه مي هسي شان په خوارو سترگو گوري
 ته پدا حسن د کل غندي پيدا يې
 راته وايې صبوري در څخه څه شوه
 بيا په کوم توکي دا هسي بې قولې کري
 د تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي
 د خوښي مفرح را عنایت کړه
 گوره کوم به د په بخت په طالع مومي
 په پله پله در پسي ځم د پرينو نه يې
 چه مين شوې درست د يار په رضا درومه
 اوس که خپله رضا کري خوشحاله پري^۱

تر دا دوو سترگو مي اوښي بهېدلې
 ستا د وصل اش رمق دى راته پاتو
 ستا په غم کښي مي د زړه ننداره وکړه
 دا هم بخت چه په بالښت د خسته راغلې
 زه نه گرم نه ملامت نه مي څوک يار کړ
 ځاي په ځاي درته بللو مېشته وکړه
 اوس د يار په غيږ کښي ونيوه هوس کړه
 ځکه تل د باد له لاسه خوري څپري
 اوس ئې جور و جفا وړه دا دى سزا ده
 د رقيب گونه چه نده شوه لېده دى
 په زړه ياد لره دا اور چه دى را بل کړ
 بې د يار له مينى واره لکه باد دى
 چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر^۲
 که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو د په غوړو دى خولې بښي
 دا ځما د پرېشانيه نه څه وائې
 په څو تار په تار پرېشاني سره نښي^۳
 که ئې لا نوري اوږدې دي درته بلښي^۴

^۱ بلی.

^۲ د دې کلمې معنی حل غواری.

^۳ مخفف دى د پريي يعنى ملامت هستی.

^۴ پخسېدل.

^۵ لکه عمر له خوشحاله.

^۶ تشی.

ندارچي چه ورته گوري کت کوت کپړي د مخ نخښي د بلا دي کونښي گونښي
 تر لپانو د خجل احيات دي په باڼه په سترگو سهم و تېر کښي
 چه مين شي قبلوي مکر دروهونه په ياري مي قبول کړي که بنگښي^۱
 زه خوشحال د د بدی نېکي گواهي لم
 د بنايست مخي د نشته په خوي وشي^۲

ته چه دا دماغ لرې څوک به څه فراغ لرې
 توره شپه د د دواړه زلفي پکښي مخ څراغ لرې
 دا د خال د ورځيو ندي دا د زړونو داغ لرې
 واره باغ دی په گلونو يو څه کښلي باغ لرې
 که ساعت دي ساعت دا دي چه په لاس اياغ لرې
 چه طوطی د دي په لاس کښ څه نظر په زاغ لرې
 بيا و کوم لوري ته ورک شو
 د خوشحال سراغ لرې

ته چه دا بڼکلې چهره لرې نگاري
 چه د لاري د ديدن راباندي بند کړي
 چه گهي گهي د ووينم له ورايه
 هره ورځ تازه ماڼي تازه جنگونه
 که د غاښ و شونډي گورم د مرجان دي
 دريغه نور نور سحرگر په ملک پيدا شوي
 خو په ما باندي چه راشي ځان نادان کا
 په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
 ته له کومه ساز وي ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسک کړې سړی گوري
 که د زړه د غين په عشق نه وي بايللي
 پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته
 يا ئې نيت د کاسيری يا د مېړه وي
 په هغې باندي گواهي د بدی وله
 د مېړه په پېره نه خاندي نور څه کا
 د خوشحال ويل به بي مضمونه نه وي

^۱ تير کښ يي.

^۲ بنگښ يي.

^۳ وش ئې.

^۴ فاحشگي يا فحبه والی.

^۵ آسان، آزاد، بي باک.

چېري نه چه ئې مذاقو سره شموري

تر مکې تر مدينې ولاړې حاجي
صفائي د زره په کار ده نه د بېري
صوفي لافي د سلوک کا هم دا لافي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو
علم څه دئ په معني کنښ گيڼه دئ
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر
دا ئې سحر د بابل د محکي راوړ
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کنښ
نه جيحون دئ نه سيحون دئ لا افزون دئ
که صاحب په لاري پلي نفر سپور ځي
له اوله تر آخره په جهان کنښ
زده خوشحال ځيک په حب د اهل بيتو

خارجي او رافضي کرم اخراجي

تور وريل به ئې و چا و ته غوربېري
د شونډانو له بوسې به ئې بس نکرم
نور به کومه ارزوي لري په زره کنښ
عاشقان تر تورو خاورو لاندي نه مري
بيا به توري بلا لا توري بلا کا
د بنو ناوک ئې نه دري تر زغرو
د فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ
د جهان عمارتونو ته نظر کړه:
ما وي نن د زماني ژبه ورزه يم
د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله

تازه تر تر تازه ترو نور غوربېري

تازي سپي چه په نمری مومې وپريا دئ
په کوته باندي دا دواړه حبطله دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله
بخت چه کوړ شي يوه تن ندئ راوړي
د اسمان پېرې دایم نه وئ يکساني
يوه ورغ به ئې دا رنگ زبپائی نه وی
سپين و سره باندي بننده که په بهار دئ
چه د تش په غولی گززي هم بلا دئ
که د چا په باغ کنښ بوتی د کيميا دئ
چه د خدای باندي پېرځو دئ د هر چا دئ
که ئې څرخ دئ نن پتا کاندې په ما دئ
راشه گوره چه گل څه رنگه زبپا دی

د هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ

که خو يار د خوشحال هسي بې وفا دئ

ته د تل اوسې پدا شهر ياری کښي
غم د يار د جفا هيڅ را سره نشته
هغه يار دي خدای له هره رنځه ژغوري
په زاري زاري به ما په ځان مين کړ
لکه باز د زره په وینو اموخته شو
د رېبار منت ئې ډېر را باندي بار دئ
خدای په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ

نا قرار د خوشحال زره هميشه ښه دئ

يو زمان د نه وي بند په قراري کښي

جهان شرم نام و ننگ دئ
چه وفا ور څخه نشته
چه ئې عشق تر سره کړي
د بنايست کمی ئې نشته
ترينکنځلو ئې څارېږم
په ښاغليو جهان آرت
ښه چه راغلي په غير کښ

چه خوشحال باندي ناستې کا

دا پوزي ندئ اورنک دئ

چه پخپل عيب بينا شي
ناداني ئې پټه نده
د بلا اندوه به نه کا
په دنيا به دين حاصل کا
په جهان باور پيدا کا
چه غني په قناعت شو

ابدي ژوندون به خپل کا

چه خوشحال غندي فنا شي

چه توفيق ورکوي رب العالمين دئ
په هر لور چه غورزوي سرې هوا ده
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هيڅوک نشته
په بهبود د خپلي چاري هر څوک مت کا
د دستار د سيوري رنگ واره يکرنگ دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي

ازمېښت د دهر و گوره خوشحاله

چه ملك د شياطين سره قرين دئ

چه خون په غاره کپړي له دې کاره څه خو غم دئ
 چه هونبره بڼه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ
 پيري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
 که بڼه وایم و چا ته هم ئې بد نیسي په زره کښ
 نه بخت دي د مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم
 مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته
 پښتون په زرو نیسي په فریب په تېپالونو
 نه مچ یم نه کارگه یم چه په کرو مرو کرزم
 که ما غندي نور هم وئ پدا کار به ډېر خوشحال یم

ایمل خان دریا خان دواړه په بڼه رنگ تېر شول په ننگ کښ

د دواړو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې
 د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ
 چه شونډو ته د گورم تر یاقوتو لا تېرې کا
 که هو څو د لاله گلونه بڼه دي په چمن کښ
 که خوار دي هغه خوار دي چه محرم دي له دیدار دي
 که آه نالش مي وکر مسلمان نه یم کافر یم
 په حسن په بنایست کښ د څوک سیال په جهان نشته
 زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم

خوشحال وته د ووې چه بې ما به په څو پایې

په څو به ژوندی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازی کوې دا بڼه کرې
 د بل خراغ غندي په شپه د هجران راشه
 خوله ما نه نوره مکره د زره مینه
 د ما زره ورځني صبر و چه گنگ دئ
 په ژوندون له ما نه مه ځه د یار غمه!
 گوره بیا دي څه په زره کوم مي گناه دئ
 د غمزې توره دي ماته شه په ما کښ
 وایې ستا په عیادت د ما رضا ده

چه تر خولې د بېلتانه د ویل وپاسی

د خوشحال خټک روزگار په اور اوبه کرې

چه د پلار په نصیحت نکا ږغري
 د پرون ورځي به نن حلاوت نه وئ
 لکه مور د بابا زویه وو په نغته
 که له پلاره زویي مومي په رای درومي
 د هغه زویه دانه شه په مري
 که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتري
 اوس په دا دور له چا طمعه لري
 گڼه نکا زیست روزگار د پسرې

نور ئې واره سربيتې برهم درهم شوې خو په خاي د ه سربسته د نوکري
 دا هم هيخ حق د نمک ته نظر نکا په نايافت کښ بهانه غواړي نري
 اوس په سپينه پېره زر غواره خوشحاله
 که په زره لرې دعوي د سر دري

چه په خيال په زر زري جامو کښ درومي بکښي خرنکه هونيار مرغونه بند دئ
 ستا د شونډو سره به ولي هسي نه وي ستا د شونډو سره به ولي هسي نه وي
 زه به تا غلظه نکرم په ټولي کښ زه به تا غلظه نکرم په ټولي کښ
 د مجنون مينه يواحي په ليلي ده د مجنون مينه يواحي په ليلي ده
 ناز نخري ښېوي غمزې فتنې خيالونه ناز نخري ښېوي غمزې فتنې خيالونه
 د ښايست سره هزار کارونه نور دئ د ښايست سره هزار کارونه نور دئ
 چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي
 و خوشحال ته چه د نورو نوم اخلي و خوشحال ته چه د نورو نوم اخلي
 بې له تا به مينه ما ته شي په کومي؟ بې له تا به مينه ما ته شي په کومي؟

چه په سب د ابوبکر د عمر دئ چه په سب د ابوبکر د عمر دئ
 د هغو په مرگ ثواب گټلي بويه د هغو په مرگ ثواب گټلي بويه
 رافضي خارجي دواړه باور وکړه رافضي خارجي دواړه باور وکړه
 تر مهدي پوري يوولس دي يا دوولس تر مهدي پوري يوولس دي يا دوولس
 همه واره امامان وه د خپل دور همه واره امامان وه د خپل دور
 له اوله تر آخره که گروهېري له اوله تر آخره که گروهېري
 چه دوستي ئې د سيد نه وئ په زره کښ چه دوستي ئې د سيد نه وئ په زره کښ
 تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم
 په سرو زرو کښ کمي د قدر نشته په سرو زرو کښ کمي د قدر نشته
 زه خوشحال خټک هغه سني مذهب يم زه خوشحال خټک هغه سني مذهب يم
 چه ياران را باندي واره برابر دئ چه ياران را باندي واره برابر دئ

چه په سپينه پيره کا خواني نکاري چه په سپينه پيره کا خواني نکاري
 که په خوله د زاره يار تر سر جارېري که په خوله د زاره يار تر سر جارېري
 نيك و بد پدا جهان کښ پيدا کېري نيك و بد پدا جهان کښ پيدا کېري
 خوښه خوان د خواني ښخي په غرض دئ خوښه خوان د خواني ښخي په غرض دئ

^۱ د زره ويني پشومي.

^۲ د خلقو خونه.

^۳ بې له تا ئې مينه.

^۴ دې کلمې ته محشى د خربشوى ترجمه ليکلي ده.

^۵ د بتول اولاد دى واره تور بصر دى.

په کم ذات په اصیل هیڅ ندی راغلي بنځي واره د بڼه کار دي طلبگاري
 زور د ځواني بنځي نکا که ئې کاندې فکر بويه چه له بڼه ځايه دي باري
 له بڼه ځايه له بڼه کوره ستر پوښي په حيا په شرم ننگ وي خبرداري
 چه په پلار نيکه د ننگ و ناموس نه وي هغه بنځي قباحته ته دي تياري

اوس پخپلو زرو خوښ اوسه خوشحاله

دا د دور ځواني مکره ناپکاري

چه خدای په بت مین کرم که دا عیب دي هم وي دي سجود که دوشن کرم که دا عیب دي هم وي دي
 عالم وائي عاشق شوې زه سوگند خورمه چه کله درست خلق دروغجن کرم که دا عیب دي هم وي دي
 که نور خلق خپل زیست کا زه سر تور مسله لنگه په ملک گزرم دیدن کرم که دا عیب دي هم وي دي
 کافر یم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي ستا نوم چه زکندن کرم که دا عیب دي هم وي دي
 که ستا کوڅه جنت سره څوک سمه راته کښېږدي کوڅه به د وطن کرم که دا عیب دي هم وي دي
 تحسین لره بل نه لرم چه هونیره ډېره مدح د خپل شعر سخن کرم که دا عیب دي هم وي دي
 چه ځوان وم دا یم زور شوم په رشتیا رشتیا خبره عالم د ځان دښمن کرم که دا عیب دي هم وي دي
 شیخان او زاهدان واره پت پسې شا ویل کا په مخ ئې منبرهن کرم که دا عیب دي هم وي دي

که نور په صهبا مست دي زه خوشحال په خرابات کښ

مستي ئې په دیدن کرم که دا عیب دي هم وي دي

چه مي وليدي دا ستا سترگي خونخواري چه تر اوسه لا ژوندي یم شکر باري
 په یاری به د هېښ وي چه غلط شي چه څلور پیسې لري د هغه یاري
 ما یوه د زره په غوره ده نیولې که هر څو په جهان ډېري شي نگاري
 وي ئې څو لري گلې ځما زره کښ تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
 د مېړي چه وزر نه وي هونیره بڼه وي قباحته دي تجاوز له خپلي چاري
 اوس به ولي په غلا غلا د میني کار کرم چه په حال مي خلقې شوې خبر داري
 په خاطر به د قراره قراري وي که دا خپلي سترگي ونیسې قراري
 بې اثره به دا اوښي پاته نشي چه مي ورغ او شپه په مخ ځي لاري لاري
 نه یواځي د لاله په زره کښ داغ دي په دا باغ کښ سینې ډېري دي داغداري

په خوشحال ئې عندلیب غندي اور بل کر

چه پلو له مخه واخیست گل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندې بويه دا چه ویل نه کا لاندي باندي
 په رشتیا ویل د هسي باوري شي چه پیدا کا خپل عزت د ده د وړاندي
 که ئې دواړه پښې تباکي په خدمت شي د خدمت منت د نه کا په ده باندي
 حاسدان به ئې زوال د دولت غواري همپشه د لوگوي و ځان ته سپاندي

^۱ وايي څو لري.

^۲ ونکا.

^۳ يعني دودوي.

د غضب په وخت د ليري ځني گزري د خوښی په وخت د عیش وړ سره کاندې
 چه نادان ته نصیحت وايي خوشحاله
 دا د واره ناداني ده په ځان کاندې

چه نظر د په اغيار هورې دلې وئ
 ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم
 چپري نه چه څه د ورسې خاطر ته
 يو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شه
 ته به وايي د گلاب په گل شبنم دئ
 د رقيب له ويري بل لوري ته سترکي
 په عاشق باندې د پلار نصیحت اور دئ
 چه له سترگو می غرېږی غنم رنگه
 د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي
 زه خوشحال به د وانورم له ليدنه
 په دربار د که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش د زمانې
 زر پېرې لري د سترگو په ځنبل کښ
 په يوه زمان د شاه بيا د گدای کا
 په خزان کښ د بوستان په ونو راشه
 کله مځکه سپېره پاگ کله گلونه
 د سفله غندي ئې ورکړل را نيول دئ
 د حلوا سره ئې زهر هلاهل دئ
 پت اميد د پلار د زويه سره پرېکا
 شاه جهان بادشاه د چا په بند بندي دئ
 حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو
 زر علتته زر فساده زر عيونه
 چه ئې شا کره د دنيا و آسايش ته
 چه دا هسي ئې گردې د زره پياد وئ
 لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورځي غوټه کړې خبري
 يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق روڼد دي
 ستا تر شونډو تر غاښونو به ئې څار کړم
 دا څه جام د ميونه دي چه ئې ته څښې
 هغه کار لکه دوه تورو سترگو وکا
 بد خواهان به زره را يخ کا شپوه گري
 يا څوک نشته په ښايست تر تا نادري
 که ياقوت دي که سره لال که مرغلري
 دا مي ويني د عاشق دي چه ئې نغري
 هسي کار نشي په توره په لښکري

دوه قدمه بېلتون هم له ياره مرگ دې څوک په څو^۱ پايي ژوندي له ياره لري
 د بيو ناوک ئې بنوي درومي تر زرونو د ترکانو غشي بنوي درومي تر زغري
 دواړه شوندي يي د خوشحال خټک په خوله کره
 د طوطيانو وړ کوي خلق شکري

چه می زړه پسې مین مین شي صبر و هوښ پسې لین لین شي
 د هغو شونډو شربت به يا نصیب چه کله چین شي
 په پرهار مي ظلم کېږي چه توږي ځني وکین شي
 په خزان کښ نورې ونې توان لري چه سیر سرین شي
 زه ئې ناسته په پالنگ يم
 که خوشحال له خوبه وین شي

چه ژوندي دي غم دئ نکاندي د لوږي شنه طوطي لره شکري نه دئ لږي
 په شکرو^۲ په نباتو ئې سود نشي چه په چا شوې ستا د خولې خېری زوږي
 په لحظه لحظه دي ووينم قهر قهر په ځايي خصلت دا هسي خوږې خوږي
 ستا په لېو^۳ به لېاب شم په دا خوښ يم که هر څو می د اوږه غندي اغږي
 دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره په هجران به ئې آخر لاسونه مږي
 عقل و هوښ ئې و سړي و ته پيدا کر دا چيچل دارل د پړانگ دئ يا د یري
 دا بېرد که په ظاهر سړي لیده شي
 و خوشحال ته مچ مږي دئ ماسي سپري

چه ما کری په جهان کښ رڼا سترکي^۴ بې له تا مي خوږې نشوي په چا سترگي
 که ستا^۵ له مخه وگورم بل مخ ته په قطع دئ رندې شي ځما سترگي
 ښکاري چه غرڅه ولي ورته گوري ته يو سر بل سر مکره له ما سترگي
 هر گور^۶ مي له هيښته وار خطا شي چه واروې د ما ته شهلا سترگي
 خوشحال غريب په در درته ولاړ دئ
 ته هم کله و ما ته کره وا سترگي

^۱ به څو.

^۲ سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه يا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر و نو مور
 پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

^۳ که زه ستا.

^۴ هر گوره له هيښته.

^۵ چه ته واروې.

چه مزري خپلي منگلي نه کا کنبلي هونبره نه وئ څرپي غونبي ورته تلي
 مرجونا^۱ د در مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندې د بحر خوني گلي
 عاشقان چه تر سر تېر شي هاله کُنبل کا د دلبرو پستي خولې لکه بخملي
 باز چه والوزي له خالي هاله گوري د کيکائو بنايسته سترگي کجلي
 چه د اور بڅري باد سره رفيق شي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
 چه سيلاب د غره د سره نه روان شي بيا هاله بيا يې په مخ ډبري خځلي^۲
 په تحصيل پسې ئې ځکه^۳ کونښن بويه که قسمت به د چا زيات نشي په ځلي

خير هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله

خوره خوره وه وه واره غصې خورولي^۴

چه و باز ئې ورکولې تېرې نوکي تر ټټو به ئې يستي د زرکي څوکي
 دا بانبې نظر د چټي په لکي د شهباز نظر د ميور په څونکي
 د کارگه توره مشوکه د گندگي ده قند لايق دئ د طوطي د سرې مشوکی
 د گلرنگو ناز په هر کله د ورو دئ بيهوده بې ځايه ناز کا رنگ املوکی
 يا به سر د خپل ورمپړ په وينو رنگ کړم يا به کُنبل کړم دغه ستا شونډی ملوکی
 آفرين د په دا تورو شهلا سترگو چه ئې کنبلي د کشمير کړلې ملوکی
 لا به کله هغه گل په چمن راشي د نرگس گلونه گوري سترگي بوکي
 د هجران له غمه هيڅ سرې خلاص ندئ څوک په ورو ورو ژړا ژاړي څوک په کوکي
 چه توبه د ملو کا، په وخت د گلو پرې بنايي که د هغو په ږيره توکي
 يا د ښو زلميو ږغ دي په ميدان کښ يا د ښو دلبرو ځي په جهان کوکي

د زاره خوشحال ځوانی په بوسه نکا

پښتني جونه بخيلي بد سلوکی

چه يوه مي ده نيولې په رشتيه مي ده نيولې
 لکه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
 څوک د هيڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نيولې
 اوس به نه درومي له ما نه چه له زره مي ده نيولې
 په هيڅ رنگ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
 گندي وي را باندي راشي سر پره مي ده نيولې

^۱ يعني غواص.

^۲ يعني خس او خاشاک.

^۳ ځله.

^۴ دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وه واره غصې خورولي).

^۵ د شتی په.

^۶ يعني طاوس.

که ئې نه وينم په سترگو بڼايسته مي ده نيولې
 گندي سمه شي عالمه که کره مي ده نيولې
 د خوړو هيله خوشحال کرم
 چه ترخه مي ده نيولې

چه يو گري په جمع زره بڼه مخ وته وگوري
 دا خوي حما قديم دي چه ما اوس ندي راوري
 د خلقو تهمت يو سر د هجران غمونه بل سر
 دا اور چه په ما بل دي د خپل يار له جدايي
 آشنا ته وايه نشي نا آشنا به چه خپرېږي
 ناوک ئې د مژگانو د ابرو په کمان جوړ کړ
 که درسته دنيا ستا شي هم څه نده دا تر پوري
 چه بې له زيبا مخه راته خس وي چاري نوري
 هم ته مي به له هسي رنگه سختي بلا ژغوري
 نه گرم نه ملامت يم که تل ويني ژارم توري
 دا راز چه له ما نه دي اړوډلي خپلي سپوري
 ما نه زده د چا تر زره به ووږي پوري ووري
 بڼه باز د خوشحال خټک خاطر په لاسو کښپووت
 په قدر ئې خبر شه چېرې نه په لږ ئې پلوري

چه ئې هسي لايعقل ولاړم په شومي
 خدايه څه د يو باد وري زړگي را کړ
 پدا هم لا رقيبان کا په ما رخه
 ما لا حرف نه و له ياره بدل کړي
 بيلتانه د ما په قصد چاره تېره کړه
 واره دوک مي د آشنا د بيلتانه دي
 دا پياله د چا د لاسه ده څه نومي
 چه هميش د عشق د باد په مخ کښ درومي
 چه مي زره د يار په ياد و راحت مومي
 د سحر خروس د وويشت شي په کومي
 د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
 په دروغه سر ترم بهانه د دومي
 چه ئې بې له ده بل خيال نشته په زره کښ
 د خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي د عشق په گرانه لار کښ ډېر خطر دي
 که سينه مي سره چاک کړې و به وينې
 ستا د مهر باران نه اوري چه شين شي
 ستا په راز به ژبه هم نکرم خبره
 زه له عشقه خبر نه يم چه عشق څه دي
 چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دي
 صبر مه غواره له ما د عشق په کار کښ
 عاشقي لا زه ته نه وو چه پيدا وه
 خو حما طالع بڼه ندي يار جفا کا
 هر قدم چه پکښ اخلم پار د سر دي
 چه مي ستا له غمه ويني درست ځگر دي
 ما په زره کرلي ستا د ميني کر دي
 تل تر ژبي رسېدلي راز سمو دي
 هونيره اړوم چه له حسنه ئې اثر دي
 پدا کار کښ لاف وهلي يوه هر دي
 جو دانه صبر پر ما باندي لوي غر دي
 نه چه ما وتا گو کړي دا هنر دي
 گټه کوم يو په وفا تر ما بهتر دي
 د عشق غم له خلقه پټ لره خوشحاله
 څه ئې پټ کرم چه جهان ځني خبر دي

^۱ څه.

^۲ مور.

^۳ يعنی زکام او يخ وهل.

چه پیدا شوه جدائی کشکه نه وی اشنائی
 د بلبلی بخره نول ده د گل بخره زببائی
 تا چه شان د لیلې واخیست که مجنون شم را بنائی
 د لیلې دپاره سر شو خوار مجنون په گدائی
 چه عاشق شو قبلوی دې پېغور رونه رسوایی
 ستا په در دوهان وهلي درته ناست یم دوائی
 که پل بل لوری ته واخلم ته می بوله هر حائی
 چه به زه بی تا نه پایم بی چیچی لوپت پایی
 چه ئې ولیدی په سترگو
 خوشحال خکه تا ستایی

چه ئې درې خیزه حاصل وئ د هغه خوین به تل وئ
 اول خپل صورت بناغلي بیا ئې بڼه صورت واصل وئ
 غه دریم وایم چه کوم دئ د دنیا دولت ئې خپل وئ
 چه پدا کنښ ئې یو نه وئ پرېشانی به ئې په دل وئ
 چه ئې یو وئ پدا درې کنښ غم به تل باندي نازل وئ
 هر چه درې واره ئې نشته که چا مړ کړ هم د گل وئ
 د خوشحال ویل معقول دي
 پرې به خوین شي چه عاقل وئ

چه بندي د یار د زلفو په کمند دئ بهانه ئې د خلاصی دغه بند دئ
 سر می یار وته پېښکنښ کړ لا شرمیرم د نادارو عذر پت ندئ خرگند دئ
 نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ د شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
 خه صفت د هسی حسن په غزل کرم چه په نونس بابو کل شکل پسند دئ
 خه به غم د مال و ملک د دین و دل کرم چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
 یوه زره لره یوه اشنائی بس ده نور به ډېري یاری نه کوم سوگند دئ
 پخپل زره می به دا هسی شندي نکړې کله هم د عاشقی کار پسند دئ
 د خوشحال خټک د ستا په سر شوگند وئ
 که ئې بی تا په نور خه زره خورسند دئ

چوهري د خپلي خوني په بوي خوین وئ ولي بوي ئې په چميار باندي آتش وئ
 نور وگری د چميار له خوني تښتي په چميار د خپلي خوني بوي دلکش وئ
 هسي رنگه د هر چاري تفاوت دئ یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
 د دهقان فهم په پاله^۱ یا په یوم دئ
 د سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

^۱ دونه.

^۲ یعنی د یوی تېش.

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
 چه د کبر د فتنو د خرخبو ئې په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
 چه مشتاق د د خندا دئ هغه زه يم چه د تل و ما ته شا ده هغه ته يې
 په جهان که ښاپسته وه بې حسابه چه په وړو دی خندا ده هغه ته يې
 د پسرلي گلونه څه دي چه ئې ستايم تر گلونو چه زبیا ده هغه ته يې
 ستا د مخ مي په څراغ نشته وټنه چه د توري شپې روڼا ده هغه ته يې
 خپل عاشق سره وعده نکړې تر سره چه په عهد بې وفا ده هغه ته يې
 که هر څو دي د خوشحال معشوقې ډېرې
 چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ابرو غنډي ئې پروت په دربار نه وئ د هغو به و اسمان وټه لار نه وئ
 عندليب چه په گل رايشي نارې کا وائی دا چه يوه ورځ به گلزار نه وئ
 د زره چاک مي به په هيڅ سره ور نشي څو گنډلي ستا د زلفو په تار نه وئ
 ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم د هونبنيار پارو تور مار سره کار نه وئ
 تر هندوي مه شه کم د يار په پت کښ چه ئې هيڅ له بله اوږه نه پار نه وئ
 په ما هر زمان اختر دئ چه يار وينم بې اختره به هاله شم چه يار نه وئ
 په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدې طبيبه! چه د يار د غشي نخښه پرهار نه وئ
 په هغه د عاشقې نوم حرام دئ چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وئ
 هيڅ ماڼه له ياره مه کوه خوشحاله
 د دنيا ساعت به تل په قرار نه وئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې چه په شونډو شکر خاده هغه ته يې
 چه نازک ئې دئ اندام د گل تر پاتي په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
 که هر څو شي په جهان محبوبې ډېرې چه خوشرنکه تر هر چا ده هغه ته يې
 له عذابه له ويا له د ترس نشي چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
 چه اثر مي د ژړا ورباندي نشي چه پدا زره حجر آسا ده هغه ته يې
 چه تمامه شپه د خوب په ما حرام کړ چه د ستر سحر بلا ده هغه ته يې
 چه له ميني ستا په سر لوري خوشحال دئ
 چه د ده د سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر د څارويو سره تېر وئ زيست روزگار د هغو هم په هغه څېر وئ
 چه سلطان غنډي رانده شي څوک ئې څه کا که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
 ځوانان واره برابر ندي په وزن ځني من، ځني نيم من ځني نيم سپر وئ
 که په زره باندي پراته دئ زر غمونه چه مي يار په نظر کښېږزي واره هېر وئ
 د شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم که د يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وئ
 د ښه مخ په ننداره به لکه روغ ځم که په تن مي پرهارونه د شمشېر وئ
 هر عاشق د عاشقې ته هوس نکا د عشق لاف د هغه ځوان کاندې چه شېر وئ

دربغه بیا را سره ژر غاره غري شوي چه فليل په زلفو پوري د اجمبر وئ
 د خوشحال خټک خو کنبلي مخ په کار دئ
 که د سوات که د پکلي که د بنبر وئ

چه په زره ئې ستا د غم غشي سيده شي
 همپشه به ئې سريښی په زنگون وئ
 توري سترگي توري ورځي سره زيب کا
 په ټټو باندي ئې خط د وپښتو ندئ
 ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا
 په بنو باندي مي پښې په احتياط ږده
 ځان و زره مي هغه لور وټه پرواز کا
 زه پدا سبب په دوو سترگو مين يم
 له قسمته زياتي مه غواره ناپوهه!
 لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي
 چه زره ئې ستا د غم غشي سيده شي
 همپشه به ئې سريښی په زنگون وئ
 توري سترگي توري ورځي سره زيب کا
 په ټټو باندي ئې خط د وپښتو ندئ
 ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا
 په بنو باندي مي پښې په احتياط ږده
 ځان و زره مي هغه لور وټه پرواز کا
 زه پدا سبب په دوو سترگو مين يم
 له قسمته زياتي مه غواره ناپوهه!
 لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي
 په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
 که دئ سرې ويني رواني تر دیده شي

چه بنبرې و ما ته وکړې ژونده وې مي
 دا چه وايې راته ځير گوره چه مور شي
 غمازانو اغزي توي د غمازی کرل
 ما خپل زره وټه ويل چه اي بد خويه
 وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو
 که می سر په عشق کښ درومي هم د لار شي
 که د زهرو پيالاه راکړې هم به وایم
 چه گهي په مخه رایشې کنکس خورې
 کشکه زه درباندي نه وی مين سوي
 چه مي ياد کړې په ښکښلو نهاله وې مي
 که تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
 چه د دوي په وينا غوږ کړې پرې څکوي مي
 څه په هر صورت مين شي سوره وې مي
 څه دا اوس راته ويل کړې اړه وي مي
 خپل وژلی راته شمارې وېره وې مي
 خداي د خير و تا درکا ژونده وې مي
 يو تر شا نظر ونکړې ځوره وې مي
 تا ناداني مينه نه زده پخه وې مي
 ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
 د زره حال مي در معلوم دئ ويه وې مي

چه درومي په انګن کښ درست انګن سره يو گل شي
 چه سترگي کړې ور پورته په نرګس شي بلا سازه
 د ملا د وپښته فرق به د هيڅ يو سره و نکا
 عالم وايی و ماته له ښه مخه صبر وکړه
 د مښکو بوي را پاڅي چه د تار په تار کاکل شي
 چه زلفي کړې نمودي حيطه واره سنبل شي
 که واره دانايان می په دا فکر تأمل شي
 حيران يم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
 د خوشحال خاطر ئې هسي ځني يوور تورو سترگو
 کله صيد د شاهينو تر مښکو تر منگل شي

چا به راکړ په پالنگ دا هسي کنبلي
 شيخ د حورو صفت کا زه د دلبرو
 عاشقان ئې صد هزار دئ په هر لوري
 په دربار ئې سنا سي شه ورته کنبته
 که هر خو د خلقو جونه نيايسته دئ
 لا به کله ننداره د هغه مخ کرم
 د هغې پيالې مستي لرم په سر کنب
 نه د مينکو پتيدنه نه د عشق شته
 چه مي تل د مخ ثنا وايي خوشحاله!
 په صله مي سپينه خوله درته بخنبلي

چه گلرنگه معشوقه لري په کور کنب
 په هجران کنب مي ژړا هغه خدا شوه
 لکه لوند خرخوري تا وکړې نم ئې نه وئ
 د عشق بنور د د عاشق له دله نه ځي
 په هر ځاي چه د رندانو مجالس وئ
 شور و شر به د رانجا په جهان نه و
 که خبر به د درخاني د مخ نه وئ
 پينتنې جونه د زلفی باد ته نيسي
 د عاشق له نام و ننگه سره څه دئ
 د خوشحال د زړه مي بڼه ننداره وکړه
 سمندر غندي بازي کا په بل اور کنب

چه له ورايه را څرگنده مسته شاشي
 چه پلو په مخ کنب ونيسي ماينام کا
 د جمال خوبي ئې زياته ده تر نمره
 تر يانه پوري ئې گوډه سي کوتره
 حبشي زلفي ئې پاس په سينه زانگي
 مرگ می سل ځله قبول بېلتون د نه وئ
 په ماڼي ئې مرده شو يو کره عيد وئ
 توري خاوري د رقيب په سر کا توئي
 چه په نه ليدو ئې نه ومړې خوشحاله
 ځکه هسي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي
 که فلك ئې د مزرې په خوله کنب ورکا
 چه عارف د مصيبت شي عافيت شي
 خداي دئ نکا چه عارف پکنب غارت شي

^۱ نښتېلی او په تکليف اخته.

^۲ رانجا او هېر په هند کنب دوه مینان وه چه په هندي کنب ئې قصه مشهوره ده.

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا ده بيهوده غرور د هر چا په دولت شي
يو لاله په غوریده بل رږېده کا شگفتن د باغ د گلو په نوبت شي
د يوه ماني شي سر د بل نرېري په جهان کښن نوی نوی عمارت شي
وا ويلا ژړا نارہ سارہ آهونه خو هم دا په ورخ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری د ده دې چه را کپري يوه خدايه کور د وران د محبت شي
هغه شان لکه په تورو اوس په سپين دې
د خوشحال مجاز به کله حقيقت شي

چه راغلی په حيله دې عقل حکه عقيله دې
که مثال ئې له ما غواړې عشق مزري عقل نیله دې
آشنایي ئې دا جمال ده چه مین په جميله دې
پرواز نه پرې پرېري کا اور څو بل په فتيله دې
خوار مجنون د عشق په کار کښن سپک په قام په قبيله دې
هم خالق ته هم مخلوق ته واره کار په وسیله دې
د خبري په میدان کښن
نن خوشحال خټک قبله دې

چه ښکاره په آرایش کښن شگفته شي صلوات ئې په جمال باندي گفته شي
آشفته کاندې روزگار د پرهېز گارو چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وينم زه هسي ځلبلاند شم لکه گل له عندلیبه نهفته شي
چه د غوړو در ئې نه وينم په سترگو در گوهر مي په هر هر بانه سفته شي
د وصال په وخت هم خوب د عاشق نه وئ ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرته ده او که نه پرې به وگرې الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درنې اېل کرې په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
و خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لري سرې سرې هاله شي بې ادب سرې سرې کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندې که په چا د آشنایي پت پاله شي
چه همت د سرې څو قدر ئې هونبره د تمیز په تله هر سرې تاله شي
دولتمن سرې هغه بللې بويه چه له سينده ئې جدا د چا واله شي
هر سرې چه دولتمن شي که دانا وئ په هر کار کښن دې نظر پخپل کاله شي
که د توري کار د ځوان دې يا د نور څه مصلحت دې د هغه چه په زاله شي
دولتمن د په هنر په علم مټ کا که هر څو ښايسته مخ وئ بيا پساله شي
څوک دنيا وته مريونه دي خوشحاله
شاه زلميو ته د لوبو چنغاله شي

^۱ یعنی پښې تر، هغه شی چه د اوښ پښه په تری.

^۲ چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېره ئې معلوم سوی او نامزده شوې وې، اما واده ئې نه وی سوی.

چه رانده و ته اسمان بنیي يا ستوري
رونا ورغ په بناپېرک باندي تور تم شوه
که څښتن ورته زورل کا يا بنکنخل کا
بيا به شنې په پانيو نشي وچي وني
زور قوت د هر چا سم برابر ندئ
راشه نن د د نخاس ننداره وکړه
چا د سر د پاسه سور مندیل ترلي
د چا حکم د چا لاس درباندي نشته

په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
د خوشحال خاطر سیماب شو سره بنوري

چه مي خپل مين نيولی تر اغوش دئ
ساقی زه څه هوبنيار نه يم باده راکړه
چه پرون ئې اهانت د مي خور وکړ
ساقی ترس د محتسب د درې نشته
هدايه وقايه څه لولې و ما ته
دا کلگون شراب د کومي ميخاني دي
د بهار په وخت به څه له ميو اورم
بيا به دا گلونه نه وئ ميخوري کړه
ډېر د باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي

چه په ډېر ارمان د يار له مخه بېل شو
د خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخوي
دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ
د بلبلو غوغا تل په هغه گل وئ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږي
چرته وېر چرته سندرې په جهان کښي
گلدستي د د بهار را لره راوړي

په جنت کښ پراته چېرې چرته درومي
چه خوشحال شري عالم د ډير له کوي

چه په آن و آن په مکه په اسمان دئ
دا يوه څمڅه د ځان ويني بلا شوې
د نامرد د مرد پدا تفاوت وشو
کشکه ته پدا دنيا همېشه پايي!

په غمونو په بناديو کښ انسان دئ
چه سړی سره ئې غم په هو زمان دئ
په نامرد شرم آسان دی په مرد گران دئ
په احتياط احتياط کښي ډېر خلق طوفان دئ

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی ما په خدای باندی سپارلی ځان ایمان دئ
 بیگیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
 له اوله تر آخره څو روزکار شته چه عالم باندی غوغا کا دا جهان دئ
 په بنادی سره شریک دی اولسونه
 غم یواځی دَ خوشحال څنک دَ ځان دئ

چه وربل دی په سپین مخ آشفته کېږي په ما بنام کښ روڼا ورغ نهفته کېږي
 که د مخ بنایست ئې دا دئ چه لیده شي لا به ما غندي پرې ډېر الپته کېږي
 په بنو ئې اوبني ندئ اوبزاندی همگی دُرو گوهر دئ سفته کېږي
 یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وی پاني پدا باغ کښ عجب گل شگفته کېږي
 په ژرا می به پوهېږې خوب و نه کا هغه څوک چه په کیسو ئې خفته کېږي
 دَ خوشحال دَ خولې خبری خوشی ندئ
 دا همه دَ یوه حاله گفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شي هغه عاق دئ دَ عاق زویه ځای دوړخ په اتفاق دئ
 هغه مور او پلار به خلاص نه وئ له غمه چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
 هغه زویه به آخر په خواری خواری شي چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
 دَ اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
 نن هغه قطب آفاق گڼي خپل خپسر چه گواه ئې دَ عاقوالی درست آفاق دئ
 ناخلف زویه په گور خلف دَ غواری هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
 دا ځما همه گله ده دَ ټټوانو را ئې وښیه چه کوم پکښی تفجاق دئ
 دَ ټټوانو نه همه ټټوگي زېږي که الغبر ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
 دَ هغه اسلام اسلام ندی خوشحاله
 چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویل ئې نور دَ زړه ئې نور وئ دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وئ
 دَ ناپوه سره راضي نه یم په باغ کښ دَ دانا سره قبول لرم که اور وئ
 که په لاس کښ ئې پک جام کښېږدې څه سود دئ دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
 نالایق زویه دَ خدای دَ چا لوی نه کا چه په ځان دَ ده له خوږه پلار او مور وئ
 ښه لایق زویه مور پلار په ښکي یاد کا نالایق دَ پلار آزار دَ مور پیغور وئ
 یو لایق زویه دَ پلار کره لوی ښه دئ نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
 دَ غوولي زویه شور وی پخپل کور کښ دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
 که هر څو دَ سړي ډېر زویه پیدا شي بیا په وارو کښ خو یو زویه انځور وئ
 هغه زویه خو په گور ښه دئ خوشحاله
 چه بهرام غندي یواځی دَ خپل کور وئ

چه دا هسي سحر گري سترگي ستا دئ په ناحقه د تقوا لافي حما دئ
 پښتني جونہ مي ولېدي په سترگو څوک چه تُرکي د خطا ستائي خطا دئ
 بناپېريه که هر څو ستائي وگري ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
 تا چه وويني مين در باندي نشي هغه زرونه غندي کاني د بېديا دئ
 واعضان چه يادوي د جنت حوري ما پدا سترگو ليدل په دنيا دئ
 يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کښ يا به سر درباندي بايلم دوه وينا دئ
 د ناموس خبري مکوه خوشحال ته
 عاشقان له نام و ننگه بي پروا دئ

چه مي کړي هر اثم دئ که په خوله که په اندام دئ
 اوس له وارو توبه گار يم په اخلاص مي دا کلام دئ
 تر کرم را باندي وکر ستا کرم په هر چا عام دئ
 په دوه سترگي مي منلي چه د شرع هر احکام دئ
 واره امر مي قبول دئ ترې توبه چه نهی نام دئ
 استقلال د توبې راکر د شيطان د بلا دام دئ
 ما ساته د ده له شره نفس مي مدعي خود کام دئ
 په توبه کښ ثبات راکره لکه حکم د اسلام دئ
 پخپل لاف به هيڅ ونکرم که زه لافي کرم لاف خام دئ
 چه توفيق له تا نه نه وي د زاهد زهد حرام دئ
 په هغه لاري مي بيايه چه پرې بيني نبي گام دئ
 نور به څه کرم ډېر خواستونه دا يو ما لره تمام دئ
 چه ثابت ولاړ په دين دئ
 د خوشحال باندي سلام دئ

چه په زره ئې گرزوي وړې وړې^۱ يوه ورغ مي به له وره وشړې
 چه په تا پوري ئې زره نه وي ترلي په هغه پوري زره څه لره ترې
 که مي ورمي ساره ډېر وي قبلوه ئې مړې ايرې د نغري څه لره لړې
 چه ځير ځير ئې مخ ته گورم نه مړېم دا حما سترگي به کله شي مړې
 ستا خوړې شوندي نبات دي رقيب مچ دي ښه خو دا چه ئې له شونډو وشړې
 څو ځوانان د پخپل ځان د کښنولي لا به څو در باندي کښنوي زړې
 ياره ته چه له اغيار سره خدا کړې
 د خوشحال په لړمانه درومي چرې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
 هر چه غور د محبت لري په زره کښ که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
 د دې نورو بازارونو خپرېدل شته يو بازار د محبت دئ خپور به نشي
 خو چه وزېږي له مورہ چه بدذات وي په ورورئ ئې غلط مشه ورور به نشي

^۱ دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

چه له یاره سره کنبینم رقیبان می تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
 څوک چه زور سره بنکاره کا وزیانپري که پخپله بوسه را کا زور به نشي
 هسی نه چه زور می نشته زره د گورم ته پخپله مهر وکره زور به نشي
 و هر چا وته رسپري خپله بخره چه ئې پلي په ازل کر سپور به نشي
 لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده مسافر په لار ولاړ یم پور به نشي
 که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
 د خوشحال په باب چه شوي نور به نشي

چه په حسن په بنایست دي زوروري د هغو وائي بدلي يا سندري
 رغیده ئې ستا د خولې په دلایسا دئ د رنځورو دارو ندئ له تا ليري
 ما چه ستا د خوړو شونډو و لذت بیا موند نه می شهد په غرض دئ نه شکري
 عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا چه پرې رایشي د عشق خوني لنبکري
 د بنو په تیر ئې بیا سره پاش پاش کا که خپل زره وته پوینم د صبر زغري
 تریانه د د خطا آهو خجل شي چه په شین شین یون کرې بنبوه گري
 یو نظر په درست صورت علامت وکا په مثال لکه بڅری وچی سري
 تر خوړه خندا د څار شم راته خاندنه چه پرېوان کرې په ما لعل و مرغلي
 چه څوک بې عشقه څه وائي باور وکره
 لکه باد دي په خوشحال هغه خبري

چه د خپل عقل ويل کا هغه کله خردمند دئ چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم د عقل بند دئ
 چه می فهم فکر وکر پدا خپله دانائي کښ بل نادان را بنکاره نشو که نادان دئ خود پسند دئ
 تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وغوښت عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
 گي شه وغواره باغونه په هزار رنگه مېوې خوره راشه راشه راته وایه سم د وارو لذت خوند دئ؟
 لعل الماس دي په جهان کښ د مرجان شته دي مشکي واره هيڅ پوشیده نه دي د هر چا قدر څرگند دئ
 هر سري چه محنت نکا هغه کله راحت مومي راشه راشه رنځ قبول کره که ته گنج غواړې بڼه پند دئ
 که ته راشې له اسمانه جبرئیل شي پدا څه شي خوف رجا راوړه اي ځانه کارد توري يا د شخوند دئ
 څوک چه حکم ریاست کا سیاست د کا په شرع اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
 ډېر به بڼه بڼه زويه راوړي دا نه پلاره څلور ميندي
 نن په واره پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي دا امید ئې نا تمام لي
 عافیت غغوښتل له دهره د سبا هیله له شام لي
 کل امید خامی تکیئې دئ څوک به څه تکیه په خام لي
 په سراب د تری خوی دئ د اویو گواهي مدام لي
 زه له غمه جار باسم دئ را وړاندي شي سلام لي
 په هیبت دي ناست و خبز کا چه مزري څخه مقام لي

^۱ چه پرې رایشی تنها د عشق لنبکری.

^۲ نه پلاره او څلور میندی، نه اسمانه او څلور عنصر دی.

دغه خون په خپله غاړه چه د بيم په ځاي آرام لي
 د خوشحال بلا هغه شو
 چه سوگند د ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې ليدلي^۱
 وار په وار مي واره وليده اغيار وه
 په بختينې ئې نر ناحقه غلطي كړې
 چه خبر له ځانه نه وه ما خبر كړه
 نه هغه شته نه په خوله كېنې هغه غاښ شته
 چه په خوله مي كښلول پرې نازېدل
 چه ئې نن وكړ په چا كنده په تا شي
 چه همېش به په تسليم راته ولاړ وه
 د جهان گلونه واره بې وفا دئ
 كلكه زه يو خر غڅكي وئ سړى نه وئ
 دوه رفيق دي د يوه په ويل رغ كرم
 نه د دين نه د دنيا دي ځني نوري
 چه اوربشي كړي كله غنم وشي
 يو ئې ټوله په محنت گا بل ئې يوسي
 يا دارو د لېونتوب وكړه خوشحاله
 يا ناحقه دروغ خلقه سره ملي

چا ئې راز د خولې تحقيق ندئ موندلي
 په چشمانو كښ ئې سحو د بابل دئ
 يو نظر ئې راته وكړ نور په تله شوه
 و چمن لره چه درومم تللي نشم
 په هر لوري كښلي ډېر دي خلق وائي
 چه و مرگ وته مي مينه ستا غمزه كا
 تر جلب نيولي تل باندي سپارلي كا
 چه صفت ئې واره خلقو دئ ويلي
 په ملال ملال كاته كښ ما ليدلي
 د ما زړه وړي د بنو په تار پېلي
 د مخ باغ ئې تر لمني يم نيولي
 څوك د يو راته بنكاره كا هسي كښلي
 خداي د ستا له لاسه روغ كا د ما ځلي
 زړه مي پت مړني سپور دئ خال د پلي
 چا به بې د عشق له كاره بل كار نه كړ
 د خوشحال د خولې ويل كه چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شي مخبط شي
 د حرص درياب تر شرقه دئ تر غربه
 نن ځما بېرى لاهو شوه په درياب كښ
 دته درزي جامې قدر قيمت ډېر وئ
 غاښ وتلى پيره سپينه ازموينت دى
 جاودانه خونېي دا ده په جهان كښ
 زيست روزگار د مخبط سره غلط شي
 حريصان پكښ غوټې خوري لكه بط شي
 لا به كله دا لاهو بېرى په شط شي
 د اغوستي سر و پاي قدر وسط شي
 لا د ما و عاشقى وته نمط شي
 چه د زړه د عشق په كار كښ منسبط شي

^۱ چه پخوا په خاطر نه وې ما ليدلي.

بنايسته ياران مي هسي ملك ته ولاړل چه نه خاي د پيغامونو نه ئې خط شي
 د خپل يار و تبغ ته سر كښيږده خوشحاله
 د قلم خوبي هاله گڼه چه قط شي!

چه د لويو كتابونو دانشمند وي د هلكو كتابونو په كار بند وي
 چه خرما ئې د بلوټ نه وي خورلې و هغو وته پتوي خرما خوند وي
 چه د هند په شكر قندو خبر نه وي و هغو وته گسڅري شكر قند وي
 د اټك په مناره به نظر نه كا چه هغه ته د دهلي ملك څرگند وي
 هر سري دپل وطن ثنا صفت كا د هر چا تر فهم كښلي خپل فرزند وي
 د ناپوه سري د پند سره كار نشته ما چه وليده دانا محتاج د پند وي
 زه خوشحال ئې د دانش په سترگو وينم
 د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر گل زببا دئ يار خما دئ چه په مخ ئې عندليب شوم كار خما دئ
 چه ئې تش په كوڅه تېر شوم لېوني شوم كه ئې ووينم په سترگو زار خما دئ
 كه واعظ مي له بنه مخ له ميني نيسي كه مي لاس ورباندي بر شي پلار خما دئ
 بې له كښليو زببا مخه كه گلزار دئ چه هر گل وته نظر كرم خار خما دئ
 چه هر لوري وته درومم په غم اورم ته به وايې غم يكلخته ښكار خما دئ
 همپشه به په ما وار د رقيب نه و بيا له خپله بخته خوښ شوم وار خما دئ
 د خپل يار سره دوړخ خما قبول دئ كه بې ياره جنت موم نار خما دئ
 بت پرست كله د بت له ميني اوږي زه كه مينه د يار پرېږدم عار خما دئ
 زه خوشحال چه د منصور په مذهب خوښ شوم
 اوس څه غم چه زه د دار يم دار خما دئ

چه د خلقو نېكخواهي لري په زړه كښ مبارك شه بادشاهي لري په زړه كښ
 كه ئې غوږ د دانشمند په نصيحت وئ څه عجبه آگاهي لري په زړه كښ
 د ناصح په نصيحت به اصلاح نشي هر سري چه تباهي لري په زړه كښ
 د مردانو په معراج به ورتلي نشي كه د سعي كوتاهي لري په زړه كښ
 مختورن د دواړو كونو نه دئ څه دئ چه هر چا سره سپاهي لري په زړه كښ
 نېك بختان به اندېښنه كاندي د نېكو گمراهان به مناخي لري په زړه كښ
 په هغه هنر كښ ټينگ اوسه خوشحاله
 هر هنر چه سپاهي لري په زړه كښ

^۱ دا كلمه حل غواړي.

^۲ نېك گردار سره به فكر وي د نېكو بد بختان به گمراهي لري په زړه كښ

چه مي اوبني هسي آلا شوې دواړه سترگي مي سره لال شوې
 چه په نور څه پسې ندي واره ستا د مخ په خيال شوې
 ليونى شوم خوب مي نشي راته ته پري مثال شوې
 نور مي محو شول له دله چه مي ته په زره نهال شوې
 د زره داغ د مبارک شه چه مين د شاه په خال شوې
 خلق خوښ گرزي هوس کا د ما زره ولي بد حال شوې
 مگر نول د بېلتانه دئ په ناله کښ لکه نال شوې
 نور څوک هم شته دئ اي غمه
 که يواځي دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېنوي په سر د خيال درى تور وپښته شو د هغې سپيني وړى
 د روانو اوبو کار د عمر يو دئ بيا به ورځ و شپې را نشي د نړى
 محبت بې خدايه واره که ئې گورې د درياب په مخ د خليو پل تړى
 ته پدا حسن جمال چه درته گورم نه پوهېرم ښاپېرى يې که سړي
 بې مدد د باد نه رسم مراد ته که هر څو روانوم د زره بېرى
 ستا د زلفو له ښاماره وېره نکا چه تر خوله ئې ستا د ميني شي جړى
 د خوشحال زره په تقوا کښي لکه غر و
 ستا په مينه بکباره شو و ووري

خدای راکړه په غېر کښ د رويار منت را باندي سپينه خوله سرې شونډي دواړه زلفي اوپزاندي
 يار را سره يار دي د هر غم مي غمگسار دي غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه کاندي
 پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا اخلي عشق د لکه اور دي عاشقان د لکه سپاندي
 دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي پروتو دي په گلو د سنبلو پاني تاندي
 زه ور پسې درومم د يوه نظر په طمع بيارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندي
 بخت نه دي نور څه دي په دا هونبره پېره مينه
 ژاري رخه کړوني چه خوشحال خټک ته خاندي

څو بېرى پدا سيند کښ ډوبي ولاړې^۱ چه تخته ئې مونده نشي که ئې غواړې
 فراق هر څه ته لمبې دئ لگولي لکه لوند لرگي په اور يښي څو ژاړې
 غم ښادي سره ترلي دي له حايه هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
 چا ئې نوم راته وا نه خيست چه د چا دئ منارې مي ډېري وليدې ولاړې
 په زرو رنگه غمونه د جهان شته په زرو رنگه نارې واوره د خراړې
 لکه راي ځما د زره هغه لا نور دئ خلق څو خبري کاندي غاړي غاړې
 دا طومار څه هسي نه دئ چه تمام شي غوروي ئې پتوي ئې، لولي نغاړې

^۱ محشى ورته کښلى دى يعنى سرې.

^۲ حسد او بغض.

^۳ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

دین دنیا لَره په کا و خپله کرده ده لوند وي حلق د هر سري پخپلي لارې
 چه بي غمه بي وبا له نې خواره دي د بادشاه تر خوا نه به گنم خخارې
 غافلان په غوړ کانه دئ نه نې اروي
 د خوشحال خټک د خولې خبري لوارې

خو چه مينه د دنیا پرېوزی په زره کښ
 خوک له خايه پاکيزه خني ناپاک دئ
 په يوه نښينه کښ شاش د قارورې دئ
 چه څه نه ويني نه اوري نه څه وائي
 چه څه ني ويني نه اروي نه څه وائي
 نېک و بد پخپل قسمت وئ له چا نه وئ
 نه په پند خي نه په بند خي نه په نور څه
 چه صحبت د له چا کپري هسي ته شې
 د بلبل محبت يو دئ له بلبل وئ
 نا آشنا عالم د چا په فکر گرزي
 د بهار په وخت دا درد وئ د دردمنو
 د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
 د هر چا چه دا سودا پرېوزي په زره کښ

خوک په لوري د کعبه خي په هي هي
 دواړه توکه په معني په حقيقت کښ
 عاشقان نې سل هزار يوه معشوقه
 خوک په کور دننه ناست ور سره کپل کا
 مېخانه يوه هزار پکښي خمونه
 که همای دئ که کجر دئ که کرگس دئ
 که خوک وصل د خپل اصل پسې غواړي
 زه خوشحال چه د وحدت په ميو مست شوم
 وایم دا چه کاوس کله و کی کی؟

خوک به ستا د مخ نقاب کاتي پتي
 که د بيا نوي شپوې په خاطر نه دي
 مظلومانو وته څه خو نظر وکره
 چه نې پسي شاله ما هونبره ويل کره
 پخپل يار به نې کېدې دا هسي شندي
 يار په هر لوري جلوه کا ورته گوره
 په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه
 گل ته چا دا هسي زب و حسن ورکر
 خوک به ستا په انگيو کښېردي کوتي
 د وړبل غوتي د څه له ده آرتي
 په دربار د فریادي دي څيري ختي
 مخامخ د هغو ولي ژبي نښتي
 چه همېش د رقيب خبري نغوטי
 که د نه دئ د ليدلو سترگي تتي
 په آواز به د بلبلي شي ساکتې
 چا نې هسي ته په ته پاني پرانتي

د خوشحال په پانگ بیا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه لړلې ختي

خما مرگ هغه زمان دى چه رشتيا د يار هجران شي
زه به خان جهان بنډمه، په اشنا پسي به خمه
تا زره ورکړ يوه هرنه يوه هر يوه بشر نه
يو خدنگ ئې وويشمه وائي بل به د هم ولم
ما د شاه د خولې سودا کره په کروونو ئې بها کره
له يو هسي مي روزگار دئ، چه که يار کله اغيار دئ
د خوشحال خاطر سوخته دئ ستا په جور اموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شي

خما مينه ياره چه نن ناست خما په کتې يې
آرام شته د زره کام شته د چمن لاله غورپري
نه دين لرم نه دل لرم نه صبر شته نه عقل
چه مخ وته د گورم لکه نمر هسي خلپري
چه ته را خخه نه وي يو کنگال د زمانې وم
پېري به په گلزار کرې که بلبله د گلزار يې
دوه درې حجانہ خه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې
په خوب په بيداري کښ همېشه په فکر ستا دئ
اورنگ وته خيبر دئ و خوشحال وته کوھت يې

خما زويه د ننگ ندي نمر پتار دئ
نه ئې لويه اندېښنه نه ئې لوي کار شته
د منصب د اضافو خبري کاندي
اتفاق يگانگي ئې سره نشته
يو خرگند قابل هر گز په دوي کښ نشته
په الكش الكش ئې ستري کرم بنکار نکا
يو خو دي پکښي هر گوره نا پکار دئ
نه د نوم دئ نه د شرم نه د ننگ دئ
نه له پلاره نه پيدا دئ نه له مورہ
چه به تلل د نا قابل سرى د وړاندي

پري پوهېرم چه همه واره مردار دئ
د مغلو و طباح وته تيار دئ
په عزت په حرمت کله خبردار دئ
همگي روان په بيله بيله لار دئ
که و دېرشو ته نيژدې د ما په شمار دئ
د کوته سپي کوکري پکښي سه چار دئ
دا نور زويه مي لا لړ او ډېر پکار دئ
اندېښنې ئې د ناکس د ناسردار دئ
خو صندوق بچې ئې دواړه مور و پلار دئ
خو دا هسي بېرقونه نگونسار دئ

^۱ خووه.

^۲ په شيدو ککر لوبنې چه اوږه ولغروي، کنگال يې بولى.

^۳ دا کلمه په يوه نسخه کښ چت ليکلې ده.

^۴ برگ بروگ خانور يا مار.

^۵ په الكيش په الكيش.

شکایت له نورو مه کوه خوشحاله
چه خپل زويه هم په ننگ له تا وېزار دئ

خما خرابه دله ته يو څرنګه خراب شوې
د مېنکو دور تېر شو د کافور د دور راغي
د باغ نرګس د هم لکه تازه وه هسي ندئ
د خولې حقه د پکه په گوهر و خالي شوه
په باغ به د چه کنبلو بڼايسته بلبلو پرغ کر
بېرې د د سيني په زور چه پاسه تله په غرونو
مزي به دئ له ترسه په هيبت وه په کوهسار کنډ
چه پکي په بنو مېنکو په عنبرو هغه خولې وې
په عمر چېرې وېښ وې بيا به هم چېرې وېښېږې
پېرې لري خوشحاله د آسمان ننداره وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلفې واره د شاه د خولې په غم دئ
چه د شاه د زلفو خيال لري په زړه کنډ
که په زړه باندي ئې زر داغونه جوړ شي
عشق يو څه عظيم بادشاه دئ که ئې گورې
ته د عشق سپروته سهل نظر مکره
دا د عشق د گدايانو هسي چار ده
د چندن د وني ځکه بوي روان شو
چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله
د آتش لمبه کړو لره پيدا ده
که په زړه زخم لري دارو طلب کړه
د خوشحال ويل د خوړو زرو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نيولي
له کبره ډېره خياله به څه سم وايې و چا ته
له گوره نه به پاڅي رنگينه جامې اغوستي
چه سترګي په رنځور کړې برنده کنښني خوري زلفي
هر گز به اروپدلي د ليدلو مخي نکرم
په ورغ د جدايي څوک څه وايي و ما ته
که پسله مرګه زړه د خوشحال وگورې په گور کنډ
هر گز به د بڼه مخ محبت نه وي ځني تللي

^۱ په باغ کنډ چه د کنبلو.

^۲ يو يو بويه مرد بللي.

خلق نادیده دئ په خبرو پسي خغلي خار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
 دو اویا مذهبه پکښي هونيره قال و قيل واره سر هوا پخپل مطلب پسي دئ تللي
 ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه کل واره که گورې له الفه دئ زوولي
 سل بهي سل سپه چه ئې مات په يوه خائ کرې سل به بلل نشي سره يو دئ لا ليدلي
 واره نور د نمر دئ هم دننه هم دباندې هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
 زه خوشحال خټک يم د رندانو په مذهب کښ
 نور ويل مي نه زده مختصر دئ ما ويلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گيسو د سنبل پاني پښې د دئ د زرکي سپنه غاره د د زاني
 شونډي د ژوندون بخښي په سترگو کرې خونونه ژبه دئ شکري ده دننه په زره پاني
 مهر د له دله لکه مو له مخه ورک شو رايشه نا ترسي لور د ترک که د پتاني
 هيخ پرې نه پوهېږم دا د زني که مته ده خال د دئ په زني که دانه ده د مماني
 ته په پالنگ پرېوزې زه حيران په فکر لار شم پښو دئ د گلونو که دا ته پته په پاني
 زه هغه خوشحال يم چه د راز لرم ساتلي
 ولي هسي وايې چه تا عشق نزده ناخاني

خندني هسي لر بر گرزي برسېري برابر په تورو ورپشي سر تېري
 يو مرغه په سر و په سپينو قيمت مومي بل هزار حيله په توره پيسه پېري
 په غوټه کښن تپوس کله لکه باز دئ که ئې خلق د منگلو خښتن شمېري
 مړني ليوه حمله په ښکر ورکا د نامرد يا په ورغومي يا په لهټېري
 دا دوه څيزه پتوه په څه به پې شئ د نامردو نامردي د ښځو نمېري
 اوښتو لره پخه کوتر بايد دئ د باز يو هنر هيخ نزده کټمېري
 په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
 يو يو بيت به د خوشحال پېري په زېري

خسته زره مي چه نگار هورې هورې وئ هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
 زه ئې ځکه د زلفينو په ارمان مرم هر څوک وائي چه گنچ مار هورې هورې وئ
 که ته يار غواړې ورځه رقيبان گوره د گلابو گل چه خار هورې هورې وئ
 د ښادې خوان ئې نورو وته کښېښ غم ئې واره چه د خوار هورې هورې وئ
 په هيخ رنگ ئې اوښته ورځني نشته لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

^۱ مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

^۲ پتان يې.

^۳ مېوه ده چه په غره کښ کېږي.

^۴ نادان يې.

^۵ دا کلمه په يوه نسخه کښي لېري ليکلې ده، د سيند خاوند کښلي دي، چه لټېره يعنی پله گرداو بيهوده.

^۶ د ښځو حبس راتلل (درياب، پښتو لغت).

ټپوسې مې په مردارو باندي گزوي و هندی^۱ شهيد چه بنکار هورې هورې وئ
 په گلونو باندي گنبت گاندي بلبلې پروانه غريب چه نار هورې هورې وئ
 نه په باغ وئ په راغ نه په بل لوري
 د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وئ

ختکي له ختکي نه خوند آخلي همسايه له گاوندی نه پند آخلي
 څه به غم د صغيره گناه هغه کا چه په غاره کبيره څرگند آخلي
 هوبنياران د نېکخواهانو ويل نغوږي ناپوهان د بد خواهانو سند آخلي
 د مظلوم آهونه کانی د غره سېجې ظالمان به آزارونه چند آخلي
 د هغه لاسونه مه سېجې په اور کښ چه له پښو د بنديانو بند آخلي
 که په زړه کښي ډېر غبار د غليم پروت وئ پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي
 خوشحال خپلو خورو شونډو وته پرېږده
 چه طوطا خوره مزه د قند آخلي

خورې شونډي د شكري ندئ څه دئ کښلی غاښ د مرغلري ندئ څه دئ
 بې له تا چه راته نور مخونه ستائی دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
 چه تسخير په تورو سترگو کا د زرونو سیه چشمي سحرگري ندئ څه دئ
 چه د زلفو په خنځير ئې مزي بند کرل هوسى سترگي زورورې ندئ څه دئ
 چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ پښتنې په قامت سترى^۲ ندئ څه دئ
 وايې نوري ميني ليري کره له دله ستا د مخ په دور ليري ندئ څه دئ
 چه لاشه^۳ ئې د خوشحال په زړه څو خپري
 سرې لښتې ئې سرې بڼوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خيال راغله پېري په لورو په ژورو دم در حال راغله پېري
 د سترگو په جوهره مې په سى^۴ کښ را بنکاره شوه په مښکو په گوهره مې په کال^۵ راغله پېري
 تر مرگ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه په زور او په قوت په ملک و مال راغله پېري
 په زړه چه را په ياد شي د حوانی تلابونونه د وارو تلابونونو پايمال راغله پېري
 د مخ ده که د تن ده که د لاسو که د پښو ده د کل وارو خوييو په زوال راغله پېري
 اقبال په مثال گل دئ تن په مثل لکه بوټي په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

^۱ يعنى زنده.

^۲ يعنى جگى او لوئى.

^۳ لاشه يا لشه يعنى نښى.

^۴ محشى ليکى چه سى د ابجد په حساب ۷۰ دى يعنى پر اويآ کالو مې د سترگو ليده لږ سوه.

^۵ محشى ورته ليکى چه مطلب له مښکو تور وپښته او له مرغلرو سپين غابڼونه دى، او کال په ابجد ۵۱ کپړى چه پر دغه سن وپښته سپين او غابڼونه وزى.

ور درومه اَنِينې په يوه کنج^۱ د مخکي پرېوزه د کنبليو په جمال په خط و خال راغله پېري
 چه جونو وټه گوري خجالت ورځي پخپله په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېري
 نه ښکار شته نه گزار شته اوس د جور سلامت گزي
 د تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېري

دا چه وايي چه پېر مهر په فلاني کړي په ياري د رضا نده بهاني کړي
 ستا وصال په دعا غواړم نه ئي مومم ما په پېر ورتله راتله ستري ستاني کړي
 زړه مي ستا و تير ته نخښه دئ قتال!
 چه جمال وټه دي گورم حيرانېرم
 سحر گر په سحر توري اوبه پرې کا
 زه چه شونډي ستا په شونډو باندي کښېرم
 ځما زړه لکه مزري و خاوند خداي مي
 د خوشحال په دود به ستا ورته پراته وي
 چه په پښو ئي ستا د زلفو زولاني کړي

دا چه وايي چه دا بد کړي يا دا ښه کړي
 چه په بين الا صبعين^۲ زه خبر دار شوم
 په خطا باندي عطا په طاعت قهر
 دا چه اوس و واره خلقو ته رسېري
 د هر چا په باب چه شوي هغه کېري
 چه بېگه پکي په شهد و په شکر دئ
 چه هر دم د العطش نارې وهينه
 په يوه محکه يوه باغوان کړلي
 د سحر گټنه پېره تر هر څه ده
 چه په تور وپښته مغرور پخپل پرېزي شي
 آلوده لرلي درغي درگاه ته
 هيڅ مي نژده چه به حال د خوشحال څه کړي

دا خوني سترگي چه ته لري دلبري
 لا به کله ځما خوار طالع مدد کا
 په حرام حرام راځه چه بوي ئي واخلم
 په عارض دي د زړه داغ د لاله ورکړ
 باز د جال کوتره وويني پر ورشي
 گوره چرته وي په چرته گرزېدلې
 په کشتن به خلقي کاندې ډبري
 چه به ستا سترگي په ما شي برابرې
 دواړه زلفي په عنبرو معنبري
 ياسمن دي دا پېغور کرل سمبري
 ټپوسي باندي پېري کا لر و بري
 چه فراق کړي هونيره اُونبي را خبري

^۱ کنج د زنگ پرېوزه.

^۲ دا بدله په چاپي ډېوان کښ نسته.

محتسب دِ حَنِي ليري ليري كرزِي
مست خوشحال خُخه كوتك دِي دِ ډنبري

دا معني دِي زوروري سمي چيري دِي خبري
خوك چه لب كا سره بيارته حني توئي شي سكري
خوك چه كنبوزي په ويكو واره وايي خاوري سري
د مشكينو په بازار كښن تويي نه وي مرغلري
خپلي خپلي شلومي ستايي چه سلومي پلوري گجري
هر هر سگني ئي وگوره په هنر زغيري زغري
ډبر د بڼه ووي خوشحاله
بس كره مه درومه ډبر ليري

دواړه شوندي د خوږې شكر پارې دئ د گلابو گل د د واره رخسارې دئ
د هغه خوني څه باك د چا له مرگه چه په تبغ ئي روغي شوي منارې دئ
چه د لاف د سپيني خولې كا هغه سرخوري په دربار د د سرونو انبارې دئ
د خپل يار كره دى گل نشته له باغه د اغيار كره پراته په پشتارې دئ
د دردمنو له آزاره وپره وكړه ورغ و شپه ئي ستا په ورباندي نارې دئ
شيخه ته راته د پند خبري وائي چه مي غور ورباندي ندئ شمارې دئ
پدا اور كښن د د ما لمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډكي پيالې اخلي له ورايه
د خوشحال خټك په بخره نندارې دئ

د الفت غندي ئي ته په قامت سم كړې خداي حما د زره په سر باندي رقم كړې
مخ به چيري راته سم كړې په ياري كښن كه دا خوي به تل حما د عمره سم كړې
دا گلزار د هيڅ گلزار سره سم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم خم كړې
در پوهيږم چه مي سر وته په څو يې كه هزار ځله حما په سر قسم كړې
چه له دم سره مي كښته پورته كرزې ته په ما باندي دا چاري په كوم دم كړې
هم دې ووژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما باندي تير وهي ماتم كړې
چه په زره مي كرزيدې هغه خبري كور په كور په هر ديار خوري عالم كړې
د هجران وركي چه كښې پشمار د عمر د قضا كاتبه عدل كه ستم كړې؟
چه ويار وته تل غندي رقيب! څه په دا به د يار مهر له ما كم كړې
چه دې سر تر پايه درست په غم كښن ليوكرم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم كړې

د خواني په خوبيه كښن څه شك دئ د پيري عمر درست له عيبه ډك دئ
پرهارونه مي په زره تازه تازه شي د وړولي په پرهار باندي نمك دئ
كه څه بڼه در باندي راشي پر خوښ مه شه په بنادي پوري هر كله غم لك دئ

هیچ فریار دَ چا د ظلم جور مکره په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
 غم ئې بې حکمته ندئ پيدا کړئ د نامرد دَ مرد په منخ کښ غم محک دئ
 خو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه ښه هغه چه بس ئې گډېي ته کنډک دئ
 توره چا وته ترم چه زه ملنگ شوم ښه خو دا چه مي په غاره يو کونک دئ
 تفحص که څوک دَ خوړو زړونو کاندي
 د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټک دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ که جلا د ئې د خطا د د ملک تا تار دئ
 خدايه ته مي په ښه مخ باندي مين کره دَ عاشق دَ عاشقی سره څه کار دئ
 څوک ئې هونبره مينه کنډېردی په کوکل کښ عندليب چه په گلونو مينه دار دئ
 نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منخ کښ يو نازک لطيف رموز باريک اسرار دئ
 د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ چه نظير ئې مونده نشي ځما يار دئ
 عقل صبر و دل و دين ولاړ شه په عشق کښ خو را پاتو يو ژوندون شه پدا لار دئ
 د دې ښهر دلبر واړه زړونه سم خوري پل به نږدی پدا لوري چه هونښيار دئ
 ساقي زه دَ جرعه نوشو غندي نه يم ډکي ډکي پيالې راکړه ځما وار دئ
 که د وينم په سترگو ستا په ياد مي شگفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
 چه سنبل ئې دَ زلفينو نمودار شي هغه ځاي دَ تورو مينکو څه مقدار دئ
 تا هر گز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده چه پتا باندي مين شول تل ئې زار دئ
 مگر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاري چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
 دَ سونډک موندک سيلی آحري کډي په بلبلو خبر وکړ بيا بهار دئ
 په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې و
 چه له کنډليو نه جدا شو خوشحال خوار دئ

وايم له تا ولاړم که په ناسته می ملال يې کبر لوئي مکره که هر څو صاحب جمال يې
 ولاړم ستا له وره ستا په يادو به مشغول وم ولاړم له ما نه ځي دا چه ته می په زړه نهال يې
 زه غريب نامرد يم څه و ما وته گوانښيرې قهر کره هغو ته چه د سيل دئ يا ئې سيال يې
 هيڅ گناه مي نشته چه مي وژني يا مي ولې واړه د مستي ده نه ترلي په وبال يې
 خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دريغ نکرم لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که يا د مال يې
 تل جور ستم کره هغه نه يم چه زړه بد کرم
 سل جور جفا کره بيا ليمه د خوار خوشحال يې

د دنيا خاني ميري په زور و زر شي عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
 و عاشق ته نصيحت په مثال څه دئ لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
 کار ځما او د مجنون سره يو رنگ دي لکه دوه لرگي په اور کي سر په سر شي
 چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وينو کوم سړی به د منصور تر ځايه ور شي
 خو به راز دَ زړه پنهان لرم له خلقه عاقبت به لوي هلك ځني خبر شي
 په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار و برم که په بوي مي ستا د زلفو سور ټټر شي
 خوار خاطر مي چه مقيم شو ستا په ورکښي کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

کله کله چه په مهر بوسه راکړې ستا تر خوله د صدقه شهد و شکر شي
 چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورايه خارو خس ئې راته گل د پيغمبر شي
 زه به هيڅکله وانورم ستا له کويه کور او کلي که همه راته لښکر شي
 که هر خو سرې وپښته چوې په پوهه چه قضا ورباندي راشي کور و کر شي
 د يار غم له خلقه پټ لره په زړه کښ که لاله غندي د ويني درست ځگر شي
 چه ئې وروځي ور ښکاره کړې خلقو بويه
 چه خوشحال ئې د کښتې قلندر شي

درياب څه د جالې دپاره نه ځي که څوک وائي پخپله رضا درومي جاله هم ورسره بيايي
 په غرونو واورې اوري بارانونه په ملکونو له هيچا خبر ندئ چه په موره هم څوک پايي
 په دوولس برجه گزني نمر پوره په دوولس مياشتي پدا خبر دار ندئ چه صيفي دئ که شتايي
 په درست جهان کښ گزني باد حيران په څلور کنجه په هر لوري چه گزني نا خبر چه څه پيمائي
 مپوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه له مځکي پيدا کېږي مځکه پروته گل ولايي
 څلور واړه عنصر چاکران دئ اي خوشحاله
 چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

د دانا په حال نادان کله خبر دئ چه پخپله نادانې کښ اوتر دئ
 د لېچن په سترگو وځلېده ستوري و عالم ته ئې نارې وکړې چه نمر دئ
 دا داغونه مي چه ښيي په ځگر دئ خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
 که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
 خداي د هيڅوک پدنيا کښ عاشق نکا عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
 لېونې زړه مي پرون په خدا ولاړ و راشه گوره چه نن بيا په ژړا سر دئ
 چه د فکر مرجونا له بحره وکښي
 راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

د چا به څه لره ماڼه له بله شي نيك و بده په عمل موندله شي
 هر چه وکړي هغه به ورېبي له خپله لاسه هره کرله شي
 دا خود نمايه محبوبه گوره چه کله گل شي کله بلبله شي
 کله غوغا کا په خرابات کښ کله د ذکر په حلقه داخله شي
 لون لون ښېوې ئې ډېرې دئ اول به کومه يوه ويله شي
 نورو خوښيو وته به شا کړې که د يار د ميني خوښي د خپله شي
 شمعي چه ژبه په راز اوږده کړه ځکه ئې هسي کله وهله شي
 چه زاهدان ئې په زهد مومي د عاشقانو په آه گڼله شي
 جفا ئې واړه په وفا حساب کړه د يار جفا په وفا نيوله شي
 که اور در لگي چا ته مه وايه چه اور را بل دئ سينه مي سوله شي
 خوشحال فهم کړه مجلس د عامو دئ
 د منصور پياله به په منصور نوشله شي

دا نه زهد پارسائې دې چه کبړي په هر لوري رسوائې دې چه کبړي
 نصيحت د دانایانو لکه باد شو د وگړي خود رایې دې چه کبړي
 هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو څه نابودي دانایې دې چه کبړي
 مخ بد رنگ زر و گوهر زبور پرې پوري څه بې ځایه زبایې دې چه کبړي
 نه ئې داد نه ئې دهش نه ننگ نه شرم دا د خلق کد خدایې دې چه کبړي
 د رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
 د دروغو آشنایې دې چه کبړي

د دنی دنیا دا هسي قرارداد دې چه گهي ئې را نیول کله ئې داد دې
 عاقبت به د دنیا په غم غمجن شي هغه زره چه د دنیا په بنادي بناد دې
 د دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي دا دنیا په مثال نر د سري نراد دې
 له دنیا نه هیچا کام موندلي ندې که شیرین و که خسرو و که فرهاد دې
 د دنیا مثال که وگورې عاقله! په حساب لکه اوبه یا لکه باد دې
 نه اوبه په یوه ځای کښ قراري کا نه د باد په یوه ځای باندي استاد دې
 مبتلا ئې همیشه په زره محزون دې طلبگار ئې هر زمان په بلا یاد دې
 تر وفا ئې د جفا خویونه پېر دې
 ځکه هسي د خوشحال ځني فریاد دې

د عاشق په زره دباندې بار د یار وئ خدای د نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
 یو ځل بیا سر توره مسته را بنکاره شوي چه ئې زلفی آوېزاندې په رخسار وئ
 ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته اندېښنې په زره اراندې صد هزار وئ
 چه تا ووينم تازه غزل انشا کرم پرې بلېلي فریاد کاندې چه گلزار وئ
 په درست ملک کښ چه څوک لافی د بنایست کا همگي د لکه سپاندې ستا بخار وئ
 ستا تر هر چاري ځارېرم بلا دا شوه په ما خوار پوري چه خاندي څوک به آر وئ
 تا ویله چه خپل زره و ما ته راکړه دا خوار زره مي ستا د وړاندې که پکار وئ
 زه خوشحال د یار دیدن وته تلوار کرم
 تل بلېلي ځلېلاندي د بهار وئ

د بڼو غشي ئې کل واړه د لدو زدي عاشقان د دغو غشيو غم اندوز دي
 نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه تر لباس ئې شرمنده اهل نورو دي
 په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي گلغذار ئې څراغونه شب افروز دي
 په بارخو باندي ئې خرپ دې د غابڼونو دا چیچل مي د عاشق نو اموز دي
 اغوستن لره ئې پانی د سوسن دې که د نورو جامې روغي شمند روز دي
 د کوتري اشارت د دیو مرگ دې عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
 سر تر پایه په لمبه باندي گذر کا
 د خوشحال ویل پدا سبب دلسوز دي

د نادان په یاري څه لره څوک ویاري
 د یاری هنر هیڅ ورڅخه نشته
 هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ
 د رقیب په بد ویل عاشق داره شي
 پېر می وگاندېه گریوان د عشق پکار کښي
 د وصال په وخت امان د رقیبانو
 هر زمان ښکاره یاري را ځني غواري
 که پندونه ورته وایم راته ژاري
 چه د خلقو پېغورونه سره نغاري
 لکه سپی پخپلو دارو سری داري
 نور په ما نشي وهل د گریوان نماري
 د بهار په موسم پېر گزنی غواري
 هر شاعر څخه تازه مضمون د ځان دئ
 د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاري

د همه خلقو نظر پخپل بهبود دئ
 چه څه درد د عشق لري تري به څارېم
 چه خپل یار وته نظر وکړم خوشحال شم
 د یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو
 د عاشق د آه له غشي بویه ویره
 دا آسمان چه سراسر کېود لیده شي
 بیا ځما طالع مدد وکړ په خداړو
 د جهان بنادې کل واړه ځما دئ
 د خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
 د خوشحال خټک پدا سودا کښ سود دئ
 په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
 که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
 تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
 په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
 چه توپري ئې تامي زهر آلود دئ
 پرې پوهیږې پورته لار د زړونو دود دئ
 چه رقیب د یار له وره نه مردود دئ
 غم مي کل واړه په بخره د حسود دئ
 د خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
 د خوشحال خټک پدا سودا کښ سود دئ

د خاطر مي له اندوهه نه څه ننگ دئ
 لا مي يو خدنگ له زړه وتلي نه وئ
 هر سحر په ما له ورايه تیغ وکښلي
 تر چشمانو مي اوړه گټه بې نمه
 په خروار عیش و عشرت کاندې وگري
 ما د زړه په سترگو رنگ د زرگي وکوت
 دا اسمان چه پاس په سر باندي څرخيږي
 د دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
 پرون دور د خرم^۲ نن د اورنگ دئ
 که ئې زده چه دا بنادې ساعت يو درنگ دئ
 بیا ځما په زړه نوبت د بل خدنگ دئ
 خول په سر يښي راځي په نیت د جنگ دئ
 تر محنت پوري مي غر لکه لا سنگ دئ
 خو د ما د زړه په بخره عیش تنگ دئ
 همگی د غم په سرو وینو کښ رنگ دئ
 په چا چتر مرصع په چا پلنگ دئ
 د دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
 پرون دور د خرم^۲ نن د اورنگ دئ

دلربا خوبا وربل د تېر و بېر دئ
 د اوزک تاراک مي هم دا هسي نه وئ
 د ما زړه چه د مزري تر زړه تېري کا
 هغه راز چه به ما تا سره تنها کړ
 د غمزي په تیغ ومرم خوني مي ته يې
 هو هو تار ئې د عاشق تر زړه چاپېر دئ
 لکه ستا د سترگو تاخت په خوارو تېر دئ
 ستا د سترگو و کلبیو و ته زېر دئ
 نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
 بیا به وايې چا وهلي په شمشېر دئ

^۱ یعنی د خره مچ.

^۲ خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندي کی.

د خوشحال و مرگ ته څه توري وکارې
دېنو ناوک د هم ور لره ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښن که لويي ده د سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
د مردانو د خپل شرم کاروبار دئ نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
د زنانو په حساب دي مردان مشه چه له زببه له زينته هم اغوش دئ
شړی ور پښتون به سل په ډکه يوسي کشمېری چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوبنيارانو څخه ډېره هوبنياري ده په مجلس کښن چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې د جهان بنادي پېرځو ده
چه په غم کښن د خوشحال سره په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو حه ټټو څه ټټو تاز دئ
د نائي ډېره ناسازه د بل ډېری وته ساز دئ
د دانش کښېډې بويه
نه د سرو زرو طراز دئ

د کمال لافي د نکا نا درستي چه تلقين ئې دا کامل نه وي اخستي
دانشمند د معما په علم پوه دئ د اجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه د کردې په کار کښن غوغ په گيسو سکښتي
دانا تر سر مي در گوهر نثار کړي د نادان په سر مي پند د خاورو لوستي
ارادت ئې بر سپرن په وړاندي نه ځي د خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
د مملو قدر چا وته ښکاره دئ چه ململ ئې همپشه په تن اغوستي
په هغې ياری څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وپښته سره امستي

د يار غم کله اغيار وته ولاړ دي د يار غم خو هم خپل يار وته ولاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تنبتي چه د ظلم و آزار وته ولاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غرېږي همت ناک سړی هر کار وته ولاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمع و هر ور و هر دربار وته ولاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښن څو فکرونه و ما خوار وته ولاړ دئ
چه د توري زلفي ووينم حيران شم په حيرت سړی تور مار وته ولاړ دئ
په بورجل باندي د هسي نا قرار شم لکه څوک چه و گلزار وته ولاړ دئ
ليوني خوشحال په نن دي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوبنپار وته ولاړ دئ

دا ستم چه خپل آشنا دئ په ما کړئ نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
 په یاری د ئې هیڅوک غلط نشي وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
 گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
 د مخ خال ئې تور تارو دئ په گلزار کښ د زړه باز مي دئ نظر پسې وا کړئ
 خدایه ته ئې د زړه مهر په ما وکړه چه د زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
 د فراق غمونه هسي را پسې دئ درسته شپه ئې و ما خوب ندئ را کړئ
 زه به ولي د بڼه مخ نندارې نکړم نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ
 یو وصال د بڼو یارانو بل هجران دئ
 چه خوشحال ئې په خدا په ژړا کړئ

د تقوا لافي وهي د صادقی په قاضي ئې گواهان تېر د فاسقی
 په رشتیا خبرو هم متردد یم په وسواس کرم د عالم منافقی
 دا چه وائي څوک به هست کرم څوک به نیست کرم سکه دعوا کاندې سړی د خالق
 که عذرا په ملک کښ شته مخ د ښکاره کا زه په تن کښ زړه لرم د وامقی
 آدم زاد په تفاوت سره پیدا دي یو په بل تېري لري د فایقی
 د بزرگانو په مسند هغه تېري کا چه لري وار په اسباب د لایقی
 ننگیالیو سره وېره د سر نشته سر سړی پرېکا د خره په سارقی
 نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
 هېڅ منکر مه شه د خپلي عاشقی

د هغو چه گرزېدنه ستا په تل شي ستا په تل به ئې آخر سرونه تل شي
 ستا چشمانو مي زړه یو بڼو قبل کر د هغو به څه احوال وئ چه قبل شي
 د وصال د ناوي مهر څه دئ غم دئ هغه هم وار په یکباره معجل شي
 عشق یو څه د مزري برېت دی په کولگل شي د رنځور ئې په څو ورځي رنگ بدل شي
 ښایسته که هر څو لافي د ښایسته کا چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
 یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي چه ئې زلفي په بارخو باندي وکول شي
 تر هر حرف ئې د خطا نافي څارېره
 آفرین د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گزري کښېني پاڅي پایڅې لنډي^۱ شانکي وهي در بلي څرېي لنډي
 دا همه وار په زهن د طریقت دي خپلي خوني لره وري پردې گنډي
 نیک و بده چه و چا و ته رسېري پخپل ځان تري دا دواړه په پوډنډي^۲
 د عالم رخنې تره په سبا دي مره خبر نه دي دا گيدي^۳ له خپلي انډي

^۱ دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

^۲ په بله قلمي نسخه کي پوډ کښلي دي.

^۳ گيدي سيد راحت په معني د خره راوړي دي يعني دا خر له خپله انډي (بار) خبر نه دي.

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر^۱ کنبلي زوي^۲ په دروغ ورکړه و شنډي
 قتلولې ورکولې باور وکړه چه هم دا دي په دنيا کښ د دين ځنډي
 چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو د ايمان يو وړې شيطان ونډي
 عالم کفر ته وباسه په زمان کښ دې تر خپل ايمان وتلي لا په ځنډي
 شرع منډ^۳ د بني ده چه ولي دې يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
 دا ئې ذکر د کامل نه دې اخستي لکه خرونه نارې شورې^۴ وهي ترنډي
 لا به کله دا سگان وژنې خوشحاله
 چه به دا ثواب حاصل کړې پښي پښي

دا سرې خو په ادب سره سرې دئ چه ادب ور سره نه وئ نور څاروی دئ
 چه وفا ور څخه نه وئ سرې نه شه تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
 عادلان می د جنت د گلزار گل دئ ستمگر می د دوږخ د اور لرگي دئ
 سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وځوري و هغه ته ئې تم نه وئ څو ژوندي وئ
 د انصاف د څښتن غم د دوږخ نشته د انصاف می تر طاعته لا پرځی دئ
 په ښه خوي د سرې قدر قیمت کپړي بد خصلت سرې یا د یو دئ یا پېری دئ
 چه ئې علم هنر نه وئ ځني تښته بې هنر سرې که وگورې لا شي دئ
 چه په پند په نصیحت د بندي نشه تور زنجیر ور لره بویه که مزري دئ
 په روا په ناروا د ملحد څه دئ په مذهب د ملحدانو کوکري ورې دئ
 د راحت په وخت د یار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي یار د دئ دئ
 هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
 د خوشحال څټک په پوهه تش ملخی^۵ دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتگالي دئ په سره والي له یاقوتو په سیالي دئ
 په سپین والي په ښایست په زبایۍ واره غاښ ئې مرغلري لالی دئ
 په ښپوه ښپوه چه پل کښیږدي په لاري کنبلي پښې ئې د گلزار په پایمالی دئ
 په کالیو سره مخ ښایسته کپړي ستا په مخ ښایسته ستا د مخ کالی دئ
 په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقی دواړه جنجالی دئ
 نن هغه سرې که غواړم مونده^۶ نشي چه خوشحال د ما د زره په خوشحالی دئ
 هره چار ئې قبلوه که پرې مین یې ښایسته کله له خیاله نه خالی دئ

^۱ دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مگر ندر به صحیح وي.

^۲ کنبلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

^۳ دې کلمې ته محشي لار ترجمه کنبلي ده.

^۴ دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

^۵ د ضرورت نه زیات (درياب، پښتو لغت)

^۶ پلي دی.

^۷ نه ئې مومم.

په ورېښمينو نهاليو د نور خوب کا د کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
 د فراق په وخت د ما سترگو ته گوره په ژړا ژړا شېبې بېنکالي دئ
 تل ژړا نارې بلغاكي خوب په څو کا چه ميشته د فراقجن په حوالي دئ
 زه د مستي په پېزواند باندي مين يم که د مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
 نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
 مخ ئې تور که په ياري کښ تپيالي دئ

د هوبنيار د نادان هونبره تفاوت دئ خو د محکي د اسمان په منځ کښ وت دئ
 نادان څورب فراغت گزني خوښي کا هوبنيار تل تر اندېښنو لاندي چت پت دئ
 که په ما باندي څرخ خوري پروا ئې نکړم د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
 که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې گوره چه ئې لافي د خولې وکړې نور انډت دئ
 عشق يو مست هاتي ولاړ سره ښورېږي دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت دئ
 چه د کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
 څوک د بل د کورته خوري ور پسې گزني چا خورلي به درست عمر ښکار د گورت دئ
 د تحصيل او د ترتيب بلا په ده شه چه ملا د حق گوڼي په کار ساکت دئ
 حاجي ولاړو و مکې ته راغي ده مي په دروغو په حرص پک کړئ کت دئ
 چه ديدن ئې د گرويو سره کپړي مي د خوري نورو د کا بهار ئې نت دئ
 چه په کور کښ ئې کښيږدي په چا ئې نه خوري خدايه مال ئې و ما راکره چه معنت دئ
 چه کردار ئې موافق د گفتار نه وئ همپشه د دروغجن په پرېره پت دئ
 د باطن په سترگو گوره هغه مخ ته ظاهري نظر د نمر په ليدو ت دئ
 د خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
 چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

د سوخته وو، يو وصال دئ چه هجران پکښ محال دئ
 د يار غم چه معشوقه شي نور ئې وصل لا يزال دئ
 که هزار پردې تر منځ وي هغه واره اتصال دئ
 چه راځي د يار له لوريه ورته بس هغه شمال دئ
 چه په عشق کښ ئې سوخته وئ ور ښکاره هغه جمال دئ
 د هغه بيلتون له کومه چه تل خوښ د يار په خيال دئ

^۱ يعنی سوری او درز او فاصله.

^۲ دا کلمه هندی ده یعنی فیلبان.

^۳ يو قسم پخکړې چه د اربشو د اوږو او شوملو نه جوړېږي (درياب، پښتو لغت)

^۴ يعنی غنيمت.

^۵ دا کلمه عیناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړي که داسی سی معنا ورکوي،
 مال ئې و ما را کره غنيمت دی.

مخ د یار گوره په تیل کښی
د خوشحال خټک مثال دئ

د فساد فکر نشته خدای حاضر دئ خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت د اولو الامر ځکه نکرم خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره په آزار د مومنانو بهادر دئ
د ابلیس غنډي مکرونه ئې په زړه کښی په فریب کښی تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته په ظاهر که ودانی ته ناظر دئ
د چا زړه به ځنی روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټک چه چاود ځنی خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښی څه موجود دئ د دنیا سره همه واره نایود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ بڼه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو په جهان پاتو خبري د محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا مؤمنان دئ که ترسا دئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دئ موندلې که پوهیږې چه دا درې واره موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واره ستوري ورځ و شپه په عبادت کښی د معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سره تازه کا دا هډونه چه په مځکه کښی فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وئ که شریه پدا دواړه توکه بڼه سری خوشنود دئ
که د لیري که نیژدې شمارونه مکره چه به درومي یا را درومي واره زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شک گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

د هوبنیار غلطي نه وئ او که وئ خو د خندا شي پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
د دنیا مینه پېر مکره د دنیا مینه څو پېر کرې و زړه ته به د هونبره پېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځنی هسي لیوني شته که تخت د سلطنت وئ پرې د دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکرې په غیر کښی به د واره خواه ناخواه در لره راشي
د یار د زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند د کالي بیا شي
چه باز د پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوبنیار دئ له هر چا نه عقل اخله یا تور عشي خطا کا د هلك غشي رسا شي
چه دئ وخور هغه ستا دئ مال چه نخورې^۲ بلا دا شي په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره د چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سره همراه وئ هنر به سود ونکا د طالع که درته شا شي
په زړه کښی خپل غرض دئ چه هیڅوک ځنی خلاص ندئ یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژرا شي
خپل حان وته ئې وائی خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله د حلوا شي

^۱ تیلې یعنی اورلکیت یا کوگر (دریاب، پښتو لغت)

^۲ تحویلدار بې.

دنيا بده بلا ده چه و ما وته بنکارېري
 چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا
 په هر لوري چه گورم و عالم وته حيران شم
 و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حيران شي
 چه بخت را سره مل و مار به مار ته څومښکی شو
 دنيا د مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې
 عالم عالم غمونه چه خوشحال ويني له خپلو
 غم خور ئې که پيدا شي خپل پردي ته به شمارېري

د ناکس د تربيت سره څه کار دئ
 که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي
 که تر ملا ډکه درسته په ښه اس سپور شي
 ورځ و شپه د په آرام باندي تېرېري
 په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره
 د گاوزو ور مېړونه مزري نموري
 چه هوسيه په ميدان وهي تازيان دئ
 فصاحت د باغ بلبلو څخه غواره
 چه له ځايه يې په بخره سلامت شو
 درومه هر لوري ته گڼت کوه خوشحاله
 د رندانو د خلوت سره څه کار دئ

دا دروغ دئ چه په ستوريو سود وزيان شي
 که د رنگ خوبي ئې شته لوئي له کومه
 زمانه په طبيعت ده د هلكو
 د دنيا اقبال چه مخ کا و نادان ته
 د منصب سره د ما خبري دُر وې
 گوره کومه چار به کانه مخ ښکاره کا
 دا دنيا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وئ
 دانشمند څخه چه مال د دنيا نه وئ
 زه خوشحال څک هغه يم قدر نشته
 دا مي واره له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تل نه وي څو به گزري
 که بې شماره خزاني کړي سره ټولي
 ستا پخوا د طبيلو څښتن وگوره
 همپشه وايي فاني دنيا گنده ده
 په دنيا څو ډېر مين هونيره غمجن شي
 په خمار سره اوښتي سترگي سري
 د دنيا ارمان به بيا وگور ته وري
 چه په کور باندي ئې گزري غوا و خري
 که گنده ده ولي نه تېرېري تري
 جگي جگي راشه مکره مينه پري

یو غفلت بل جهالت دریم شهرت دی
د خوشحال د خان بلا دي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه می ویني زلمی توب را څخه یوور پېری سپیني
یو دا ښکار بل د کتاب بل د دلبرو په جهان کښی نوری نشوی دا درې میني
د همت جامه مي سپینه پاکښیزه ده پرې دوستی د زرو څه وه لکه ویني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندی چه په زړه کښی د عاشق دي دلنشیني
که ټټر وهې له تیږی گمان مکره چه به مهر په تا وکا زړه سنگیني
دا دوو گونو مراد کل درکا په غیږ کښی په خندا چه در کنار شی مه جبیني
نور به کوم ارمان دا گنج د کنجیني کا
چه په غیږ کښی ئې نیولی تن سیمیني

د باطن په تجلي ظاهر صفا وئ د بد ذات په آشنائی کښی سل جفا وئ
لکه نوم چه د کیمیا د عنقا اروې تر دا دواړو نه نایابه لا وفا وئ
د ناکس سری نه زر خبري واروې په یوه وینا ئې کله اکتفا وئ
د دي دور په یارانو غلط مشه مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وئ
د هغه طیب طلب کوه خوشحاله
چه د مخ په تجلي کښی ئې شفا وئ

د ما کومه اندېښنه ده که ما پرېږدي ته به نوم د بې وفا په خپسر^۱ کښېږدي
زه یو هسي یار لرم که مي روزي شي که صفت ئې درته وکرم و به رېږدي
ته سری یې که څاروي یې رنگ د ورک شه د بهار په سرو گلونو باندي پښې ږدي
ما په پیرو ستیو اور دي لگولې په دا څه که څو خسري باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اوردو زلفو مین شوم لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واره ته د خپل جمال نخښي بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا د تورو زلفو لاندي پروتي دي په گلو د سنبلو پاني تاندي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته هسي یار مي بیا مونده چه عالم ئې کیسې^۲ کاندي
قیس و که وامق و که فرهاد و که خسرو و هر چه عاشقي کا^۳ سل رحمت په وارو باندي
نور خلق فاني دي که باقي دي هم هغه دي هر چه په فاني دنیا یادېږي ورد ستور راندي
نوري کیسې څه دي و خپل ځان ته نصیحت دي شمع ته نظر کړه خود^۴ به وژارې چه خاندي

^۱ دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په ټولو نسخو کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

^۲ دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کیسی وي په معني د معما او چيستنان، يا به مفعن د قصې وي.

^۳ هر چه عاشقان دي.

^۴ خو به وژارې.

ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زره پرتې دې ستا د تور وربل پياندې

دواړه سترگي مي چه ستا په لور دوخته شوې په لمني کښ مي اوبني اندوخته شوې
په ماڼي ماڼي نې خوره مزه نې اخله ته حَمَا د زره په وينو اموخته شوې
په لکونو په کروړونو د بها دې د يوسف غندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته حَمَا د توري شپې خراغ يې ولي تلې په بله خونه افروخته شوې
چا دا اور در لگولې دې خوشحاله
چه لاله غندي دا هسي دلسوخته شوې

ډېر مين په تازه مينه سره تېر شي په هجران نې خوړ ژوندون زهر گنډېر شي
لا يو غم مي تمام نه وي څه نصيب دې چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير د معظم په غم کښ ډوب وم خبر نه وم چه طاهر به تېر و بېر شي
لکه ډېره د طاهر نوې په زني د هر هر وپښته نې غم را باندي ډېر شي
خدایه هسي غم بل ما ته پيدا مکره چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر و مر په شباب کښ" دا تاريخ دې
چه به کال د ده و مرگ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي پکي نشته گمراهي
د رشتينو پروا نشته د جهان په بد خواهي
د رشتينو سره مل وي تل نصرت د آلهي
د رشتينو ځاي جنت دې د قرآن په گواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تياهي

رفتار نې مستانه دې په غمزه کښ يگانه دې
دا پسر په لب شکري چه هر غاښ نې در دانه دې
که په سترگو نې نظر کرې کل له نازه همخانه دې
که و مخ وته نې گورې لاله کل نې نښانه دې
پدا پېچ و تابو زلفو چه د مښکو خزانه دې
لا نې پی څاڅي د شونډو په هر کار کښ فرزانه دې
حَمَا ځان تر ده فدا شه چه هم ځان هم جانانه دې
نه چه زه په ده مين يم د همه خلقو ستانه دې
خپل صورت ستاڼي پخپله
د خوشحال زبان بهانه دې

۱ دا بدله خان د خپل زوی طاهر په مرثیه کښی ویلې ده، په آخر بیت کښی "طاهر و مر په شباب کښی" د ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه د مړینی کال نې دی.

رنگ د ورک شه بده روې را پسې يې سينه سوې
 له يوې فتنې د خلاص شم را پيدا کړې بله نوې
 ستا غمونه هسي توغ کړم وکښي نه شمه سيلوې
 چه اوډه وې هونيره بڼه وې کشکه تل وې اوډه شوې
 پرې به کله باران وشي چه به و توکپري سوې

فصل نه کوي خوشحاله

څو پټي نشي په يوې

را ښکاره دي د دې دور لنډ لستوني پردي مال وته اوږده لاسونه موني^۱
 که په باغ ئې د يتيم د کنډي گډ کړې د انگورو به خواږه ږنکوري چوڼي
 د خوړو مزه پوښتي بزه ئې هېره ښې څري لنډي وهي ور باندي سوني
 کله سر په سينه ومندي سرگي شي کله سر مورې د مار لکه سريوني^۲
 چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني^۳
 پخپل ځاي لکه شا خوړي خر خوله خشکه په بل کور لکه آس په راتب پوني^۴

که څه کار دئ د رندانو دئ خوشحاله

چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روڼي

راشه گوره نامردان بلا وهلي راشه گوره نامردان بلا وهلي
 د اسمان د پاسه گڼت ننداره نکا د اسمان د پاسه گڼت ننداره نکا
 کم دليل د سر دواړه سترگي وخوري کم دليل د سر دواړه سترگي وخوري
 مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته
 څوک پخپل پټي کړل کا د اغزيو څوک پخپل پټي کړل کا د اغزيو
 پسينه کرله هونيره فائده نکا پسينه کرله هونيره فائده نکا
 د کرلو وخت آخر شو تخم لږ دئ د کرلو وخت آخر شو تخم لږ دئ
 چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي
 چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ
 د هوا ترکول عروة الوثقى دي د هوا ترکول عروة الوثقى دي
 چه د نفس د ظلماني کوهي را ووزي چه د نفس د ظلماني کوهي را ووزي
 درځانی پکښي يو آدم خان خوښ کړ يوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي

څو مخلص تمام خالص نشي خوشحاله

خطر ونه دي چا ډېر در جار وتلي

^۱ سرمايه، رقم.

^۲ موش خرما، خر رنگه ځناور چی د مار سره جنگ ئې ډېر مشهور دی.

^۳ گنځی.

^۴ ميده شې، وور شې.

دېر مين وه چه ئې لافي كړې د ميني
 خوك چه يار په اوښيو ژاري ژراند
 د رشتيني ميني كار خو دا خپل زړه دي
 د مجنون او د ليلي مينه رشتيا وه
 ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي
 توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ
 له د يو خاورو نه چه گل زېږي خوشحاله

دا پيدا چه تل ور درومي مه جيني

راشه گوره څه كارونه درنگ په درنگ شي
 واړه وسوځي په اور كښ خبر نه يم
 لا به كله مخامخ را سره خاندې
 چا ويل د كنبليو جنگ پسې آشتي وئ
 په هر چا باندي ئې زړه دئ لکه ژاوله
 حال دئ وگوري د ما بيا د آهنگ كا
 په فراق د مهوشانو لا چينه دئ
 كه روان ځما له دواړو سترگو گنگ شي

تا په خپله رضا وينو په غوره

اوس د ولي د خوشحال د ياري ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي
 هيڅ پرې نه پوهيږم چه د چا ويل رشتيا كرم
 صبر د دردمنو زړونو هر كله اثر كا
 زر هنر وكړه نصيحت په كوم حساب دئ
 يو هندو بلا دئ چه په مكر ټيکه كنبېږدي
 سپين جمال د گوره بنايسته په تور خالونو
 درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو كړه
 غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ
 څو چه هونبيايي كړې غم به لا درباندي زور شي
 سل رنگه خبري پيدا منځ كښ لور په لور شي
 خدايه لا به كله د غماز سرې مخ تور شي
 هر چه ځائي خوي دئ فكر مكره چه به نور شي
 خوك به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
 تل په كنبېده باندي ټكي د انځور شي
 شپه ئې د هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
 ورور چه بېگانه شي راته وايه كله ورور شي

دېر دي په دا چم كښ چه پټ پټ د ميني لاف كا

ولي اوس يوازي و خوشحال و ته پېغور شي

را بنكاره چه د دلبري و مخ خال شي
 په څو ژبي شاعري په جهان كېږي
 دنيا دار كره چه نه وئ ښې دلبري
 په وصال د سمنبرو زړه تونگر شي
 چه عاشق د معشوقې په عشق كښ غرق شي
 ارمان دا دي چه به زه همېشه نه وم
 د گلونو وخت تېرېږي ساقې گرم يې
 لکه ښكار د ښكاري ولگي خوشحال شي
 د هر چا ثنا صفت د ښه جمال شي
 اور د پوري د دنيا په ملك و مال شي
 چه ئې نه وينې په سترگو خوار كنگال شي
 جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
 همېشه به سره گلونه كال په كال شي
 كه د جام په راكولو د اهمال شي

لكه باغ چه په گلونو مالا مال دئ

د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

راشه گوره دَ یارانو بې غمي
 زه دا هسي په فراق په اشتیاق کښ
 اسمان لبري مَحْکَه کروړه عاشقان دي
 ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه
 څوک چه دم د همدی وْهي ترې سور شوم
 چه په هیڅ ساعت خالي نه وي له غمه
 هیڅ طبیب نشته چه حال ورته معلوم کړم
 ته چه ما ته عربي خبري وایې
 که خبر په دا مثال یې وئې وایه
 بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله
 که قدم د دَ وفا په لاري ټینگ کړ
 دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمی

راشه گوره خلقه نصیب په څو خوري
 په غارونو کښ مزري څټي منگلي
 هغه پک طباح په سپی خورلي بڼه دئ
 لکه څوک چه پک چلم څکوي په غم کښ
 دَ فلك د نا قابل سره عيرت دئ
 لا به کله هغه گنج ورکوي بخته!
 چه خوشحال به ئې په پليو په سپرو خوری

را بڼکاره شوې دَ جهان بې وفايي
 لکه اور په بوتی ولگي بيا نه وئ
 روښنایی دَ معرفت تر نمر والا ده
 له يوه څاڅکي نه څه صورت پيدا کا
 تا هاله و گل خبل زړه ورکړي بليلي
 په گلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وئ
 چه پخپل کونښن بهبود دَ دنيا غواړي
 چه ځما دَ درد علاج لره پيدا دئ
 چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده
 چه گوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ
 نور مي را څکاوه قلم په آشنایی
 يو څو ورځي دَ ارمان دَ جدایی
 څوک د و نه وزي له هسي روښنایی
 هم په خدای بنائي کارونه د خدایی
 که ئې تل وئ دا بازار د زببایی
 چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
 تا ته هیڅ نه دئ دَ خلقو دانایی
 زه له چا غواړم دا هسي موميایی
 دَ دلبرو حسن څه لره ستایی
 مگر نشته جوهری دَ بینایی
 چه په چرته بڼه صورت هوري ئې زړه دئ
 څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسایی

رحمت په اکوری شه چه ئې ونيوه ځای سراي
 چه بڼه فهم ئې وکړې باور وکړه ځای دئ ځای

تور غر ئې د هودی دئ تر تیراه پوري سم تللي
 پرې سازه لویه لار د هندوستان و خراسان ده
 هر فیض د د جهان څه چه یادېری پرې را درومي
 که سوات که اشغور که بېنبور دئ دا ملکونه
 په هر لوري ئې ښکار شته د شاهین د باز دا هر څه
 ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خویښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
 پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ^۱
 اسمان ځني جدا کر لاس د چا رسي اسمان ته
 خوشحال له سرايه ندئ جدا شوي پخپل رای

زلفي د دلداري چه زنار فرمائي
 سهل دي دا امر که مي سر و مال قبول کا
 څه لره اي عقله ډېر له صبره راته وايې
 څو راته ناصحه نصيحت کړې لېوني مي
 ما ترې توبه وکړه چه د عشق په شريعت کښ
 قطع لېوني دي چه د يار د مخ په دور
 خپله رضا پرېږده که رشتيني ئې په عشق کښ
 کره هغه خوشحاله چه د يار فرمائي

زور سري چه د ځوانی هوس کاندې
 چه په کال کښ ئې زرتوب وي هم ځواني وي
 لکه هسي په ځوان مور شي چه ئې نه خوري
 په نیتونو په صوتونو په لاسونو
 اوس په سپينه ږېره څه له مرگه ډار کړم
 چه د مخکي مخ ئې لاندي و تر حکم
 دا عالم ږېگ روان دي که ئې گورې
 د قضا تنور ما وليده په سترگو
 ما خوشحال چه پکښ سيجي وچي تاندي

زه چه ستا د مخ گلزار گورم په کور کښي
 ما پدا تندي اخیستي ستا د پاره
 د تولى په مخ کښ ځي په شين شين
 اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو
 په قراره قراري کښ عالم خویښ دئ
 که رستم د زمانې شي گمان مکره
 د بهار گلونه وسېځم په اور کښي
 که زه تا غندي يار مومم په پېغور کښي
 لکه مست هاتي چه يون کاندې په پور کښي
 که پخوا به لباسي وه په لاهور کښي
 ما د خدای لري د عشق په شر و شور کښي
 زمانه به د پرېږدي پخپل زور کښي

^۱ کر زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

^۲ هغه رودبار چه ځندی ئې زنگل وي، د قندهار د جنوب و خوا ته یو رود هم په دغه تقویب پوری بولی.

د سلیمان په گوتې کنبلې دا وینا وه چه دا تخت به د سلیمان نه وي په گور کنبی
د خوشحال د له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځای د گوتې غواري په څلور کنبی

زه خو شرابي يم شيخه څه را سره جنگ کړې بخري ازلي دئ کشکي ما د ځان په رنگ کړې
بڼه وايې واعظه برکت شه ستا په ژبه بڼه يې په ويلو د درياب اوبه کرنګه کړې
ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وو ولاړل و دوېخ ته چه ئې لافي د فرهنگ کړې
پند د محمد (ص) د ابو جهل پکار نه شو څوک به ئې صيقل کا چه ئې خدای آينې زنگ کړې
کنبېنې په خلوت کښ شيخه سود ئې راته وایه ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنګ کړې
زه خو د زره درد غوالم په هر يوه مذهب کښ تا زده ستا خبرو چه نقلونه رنگا رنگ کړې
رايشه مطربه! د نورو سرود آغاز کړه بڼې نغمې زره سوزي په رباب په نئ و چنگ کړې
هر لوري ته گل دئ شفايق نرګس سنبل دئ بې گلزاره بد که و بل لوري ته آهنگ کړې
چا در پسې ډېري توينې واخيستې طلب کا ځنو مسلی د بې ننگی در پسې لنگ کړې
کاشکي د عمل تله درنه په قيامت شي موم په رقيبانو په عاشق باندي زره سنگ کړې
مرګ لره ئې واره د دهلی لښکر راغلي:
ته لا د خوشحال په مرګ ځان روغ نه کڼې ننگ کړې

زلفی ئی سبب دئ د عاشق د پرېشانی ننداره ئې بهانه ده د بېحدي حیرانی
درد مي سرشته ده د هزار رنگه دارو و غم ئې لا تېري کاندې تر ډېري بنادمانی
زخم ئې مایه د لارېزاله حیاتګي دي وړانې ئې دئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لره ور ځي مجال ئې نشته که د برندو سترګو مست ئې همیشه کاندې وړانی
ما په عشق کښ رسولی دې خپل کار تر هسي حده لکه څوک په مټ د توري سزاوار شي د ځانی
زه خوشحال څنګ د عشق په کار هونبره خوشحال يم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري دم په دم ژړا زاري
تبغ وکنبلي را بنکاره شوه خوار عاشق د ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې ستا دا هسي ده ياري
ستا له مهره ستا له لطفه زه لرم امید واري
دا يم ستا د غم وری ورم شرط د عشق دئ بردبادي
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندې خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا يې په ورځ سل سوګنده وکړې بيا له وارويې پروا يې
ما چه زره و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنگه زيبا يې
اي چه ما وته ويل کړې چه په کنبليو نظر مکره څوک به ستا په ويل غور کا چه د مرګ خبري وايې

په ما يو وېښته د خپلې معشوقې تر حوري بڼه دي
 د گلونو قدر هر زاغ و زغن زده طوطا زده
 دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زرگي ئې يوور
 دانه خال نه زرخدان دې نه پرېشانی توري زلفي
 دا د خلقو ملامت دئ که پېغور دئ د وگري
 نن به څراغ په کور کښ نه ېدم چه گمان هيڅوک ونکا
 ما ويل چه د زره غم به درته ووايم چه راشې
 چه د زلفو نافې تل تل ځنډوې د باد و مخ ته
 خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسيه د خطا يې

زره به ستا له جوړه ظلمه په څو ځان وري
 ما دا هسي رنگ هندو ليدلې نه و
 هغه لاس چه د کوتاه دئ تر لمني
 د هغه عمر څه حال حلاوت نشته
 چه هرس د هغو شونډو غاښو کاندې
 ستا د زلفو و چوگان و ته حيران يم
 پکښي بند زروڼه وگاږي که ئې گورې
 چه د زره په ما هغه حکم فرمان کړه
 د خاطر خونبې مي هر کله پدا ده
 د نور چا په ما څه کار دئ زه پرې خوښ يم
 د وفا خصلت چه خدای ندئ ورکړي
 د زره مينه ئې په کښليو ماته نکره
 خوار خوشحال به له دنيا نه دا ارمان وري

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي
 ځما لاس ورته تر اوږه هم بتر شو
 زه او زر سره له ځايه غلیمان يو
 چه غلیم د مړني بيه نظر کښوږي
 شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځان وړاندی
 په قرآن کښ ستا احوال په غلیم یاد دئ
 کاني زر که سره وگورې يو رنگ دئ
 هغه زر تر کاني لوته لا بتر دئ
 چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي
 تل د لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
 غلیمان د شرمنده تر تا څارېږي

ساقی گل شگفته کېږي خس له باغه رفته کېږي

که د باغ خوښي په زرشې د راغ هسي مفته کبيري
 دُر گوهر حَما بې ميو په مژگانو سفته کبيري
 که ئې پت لرم له خلقه راز مي نه نهفته کبيري
 باد د زلفي آشفته کا حَما زره آشفته کبيري
 هغه راز چه به ما تا کر په محفلو گفته کبيري
 د خوشحال بخته بيدار شه
 تَل څوک کله خفته کبيري

ستمگر به همپشه په دنيا نه وئ
 هسي خوښ د ظالمی په کار ولاړ دئ
 ظالمان په نور څه هيڅ راغلي ندئ
 چه د خپلي کامرانی په کار راشي
 په گفتار کښ د فرښتو سره سيالي کا
 که په سول ئې د دنيا مقصود حاصليري
 پخپل زويه ورور بې زره نه وئ ترلي
 په هغه چاره قلم روغ کا قرآن کښ
 په رکوع کښ تسيحات د مال و ملک کا
 که نېکخواه ورته د پند خبري وکا
 زه خوشحال چه د اورنگ بادشاه نوکر يم
 که و زويه ورکول کرم زره مي نه وئ

ستا له جوړه ظلمه هيڅ نکري ژرلي
 همپشه حَما دعا په غوړو اروې
 رقيبان د لکه سپي په کوڅه غاږي
 چه به ته د هغه ټال په پريو زانگې
 قافلې د همراهانو شوې رواني
 حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه
 د خوشحال ئې و کرم وته اميد دئ
 که هر څو په گناهونو دي لرلي

سا د کښلی مخ په خال مي زره په داغ دئ
 سخ چه ناست يم د گلونو په چمن کښ
 يا د بنو زلميو خيال دي په شمله کښ
 پدا داغ مي له عالمه زره فراغ دئ
 بيا ساقی راته نيولي پک اياغ دئ
 يا د بنو جونو د تور وريل دماغ دئ

^۱ ژوبی.

^۲ یعنی پرې کول او پوستول.

^۳ نرلی یعنی غوغا کول او دربول او ډبول.

د زلفينو په تور تم کښ به ئې غوړم دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
 چه د کښليو د جمال ننداره کاندي و هغو ته سپېره پاگ سیر د باغ دئ
 په سپين مخ ئې تازه خط نوی ټوکپړي زه به زړه ورځني ژغورم روږ^۱ دي زاغ دئ
 د گلونو په بوي ځي په گلزار ورشي د گلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
 نه په اصل هونږه ښه نه ښايسته يې تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
 د خوشحال سترگي هورې چه ښايسته وي
 خلقه زړه ئې نه په باغ دئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه درياب دئ زه ماهی په هجران د هر زمان دئ په ماهی
 په ژړا بی ځني خواست د شپښي خولې کر په خدا ئې وې چه څه کا دا سړی
 ويې څوک يې چه ځما په کوڅه گرزې ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مری
 هم په څو رنگه ناله هم په تن نال شوم بېلتانه را باندي وکړ کار د نئ
 د ځوانی بهار څه ښه دي درېغه درېغه دا بهار که همېشه په دنيا وي
 گل، سنبل، نسرين، نرگس لاله غوټيه د مقدم سره د راوړه^۲ درست پسرلی
 چه ئې ونيسم په غير کښ راته گوري لکه مست د مور په پيو کم کبلی
 دا شیرين ياران به نه وينم چه ورم خدايه ما په جهان تل لري ژوندی
 غم خوستا د رسوائی کرم نه د سر کرم که مي دا اندېښنه نه وي تا کتئ
 هسي ستا د بېلتانه په آتش سوځم لکه څوک په لمبه کښپړدي وچ لرگی
 ډېر صفت د ښاپړيو ارویده شي ولي ستا د مخ څوک نه وينم مخی
 په ښايست کښ هيڅ لقب درباندي نشته که د څه خو د عاشق نمڼه کړی
 اورنگ زيب به د کابل د خلل غم کا ساقی وخت د نوبهار دي راوړه می
 چه زړه سوئ د خوشحال په فرياد نشي
 په سينه کښ د سندان دي که زرگی

ستا په غم کښ لکه زه يم بل به نه وي دروغجن يم که بل هسي لکه زه وي
 ستا له غمه مي ځگر له وينو ډک شو چا ته وويلي نشم زړه مي چوئ
 تا ويل ځما ديدن قيمت بها دئ زه حيران يم ستا د مخ بها به څه وي
 سر به درکرم په بها کښ ديدن را کړه په سودا کښ خلل مکره که د زړه وي
 هسي گل د گلستان په منځ کښ نشته هر چه ستا رنگ و بوي پوري په ده نه وي
 که تل تا لره درځم ملامت مکره د بلبلو تل و گل وته ورتله وي
 د ښه څيز پوښتنه مه کوه له اصله د يو هر دوکان چه وي کالي د بله وي
 که صورت ژغورې له غمه کاته مکره زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وي
 زه خوشحال چه آشنا وينم^۳ خوشحال شم

^۱ روږد يعنی آموخته او بلد او آشنا.

^۲ راشی.

^۳ ووينم.

لکه گل چه تازه شوي په اوبه وئ!

سړی هونبره خوئې نیت وئ جامه هونبره خو قامت وئ
گرگین گردن د فیل خوري څه میړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره د عیسی بار وړي نه هر سر سره دولت وئ
و صورت ته نظر مکره په گرده د مرد قیمت وئ
زه مریې د هغه کس یم چه صورت وئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت د جور شول سر تر پایه عنایت وئ
د خوشاحال په وینا غور کره
په ویل کښ ئې لذت وئ

ساقی تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ له جهان به مهلت وئ که به نه وئ
راشه پک د میو جام په می ناب کره تل به هسی فراغت وئ که به نه وئ
هر هوس چه د صورت کرې نن ساعت دئ گوره کاندې به صورت وئ که به نه وئ
په رشتیا و ما ته ووايه طبيبه! چه د رنځ مي به صحت وئ که به نه وئ
د وصال وعده د وکره ستا سوگند دئ پدا کار کښ به غفلت وئ که به نه وئ
که په تا پسې ملنگ د مسلې شم شاه په تا مي به قیمت وئ که به نه وئ

سپینه خوله که بی ریباره ور پښکښ کرم
په خوشحال به می منت وئ که به نه وئ

ستا په تور می مال تالا مانی نرېږي راشه گوره که پدا د زره سرېږي
ستا غمونو لره هر کله ژوندون وئ پدا لږ عمر می زره کله مېږي
وايې ما وپشتلي څه کا حال ئې څه دئ په کوڅه کښ د لا دم وھي غږېږي
د فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کر وائي مالګي مي په سترگو کښ دورېږي
لا به گوره څه شان شان غوتی وا کا د بنايست بهار ئې اوس نوي غورېږي
ما به هيڅ په ورت ورت نه ژړل عالمه ولي څه کرم چه مي ننه زره ژرېږي
د رشتیا خبري خبر و برکت دئ په قاضي د دروغجن ژبه اړېږي

د خوشحال خټک په کار پوري حیران یم
مینه لا ورباندی زور شوه خو زېږي

سخ د آينې دئ چه د مخ وته تل گوري سخ د لونگين دئ چه د پاس په ټټر بنوري
نه دي ستا د غوړو غټي غټي مرغلي وصل دئ په مياشت پوري يو سر بل سره ستوري
روغ مي کرې له رنځه چه د خولې بنېږي د اورم شهد و شکر را گرې چه مي ستا شوندي وزوري
ظلم د د سترگو پما خوار هر گوره ډېر شو څه کرم توان مجال د زور ور لري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل د ډوب وم چه عاشق یم تا د خدای معشوقه تل هري بلا ژغوري
ما وته ارزان دئ ډېر په مښکو په عنبرو څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري

تل ځي ستا و لور ته په ارمان ارمان کاته کا

سپين نې په کاته شي د خوشحال د سترگو توري

ساقی راکړه و ما می یو څو جامه پیاپی
 دا هم ظلم دئی که گورې چه بې میو ځي پسرلی
 هغه ځای چه گل و مل وئ ورع څو کاندې سرې
 گوره څه وایي پر غوړ کړه چه آواز کا چنگ و نی
 بیا به تېر شاعت را نشي آه ارمان ارمان هی هی
 د دنیا ژوندون هم بڼه دئ که تر تلو همپش وی
 چه تر تلو همپش ندی نور نې وگڼه لا شی
 دېر مین نې و بله تېر کړل
 فلک نه لري زره سوې

ستا په زړه د دنیا ځلي^۱ د دوږخ لمبې دئ بلي
 چه د گور لرم ماران دئ هم دا ځلي دئ پبيلي
 که د یو ځله ځان خلاص کړ غم د نشته هورې ولي
 دا لرم شلوه له دلہ که د نه وئ لېچی شلي
 چه به وه تسپې په لاس کښ مخ نې تور ږېري نې کلي
 ته اصیل ځان د مریي کړ
 هی توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شی په پیاله کښ می زیاتېری
 قربان نې شم تر سترگو په طالع کښ زورور دئ
 بوسه د سپینې خولې راکړه بد مه وره مستحق یم
 آفت د هلكوالي و جمال د هغې تُرکي
 ژوندون د عاشقانو د معشوقې په وصال دئ
 چه اوسپني تر خېژي هغه کاني رنگارنگ دئ
 چه می ور ځني اخلي د رقیب ښښنه ماتېري
 چه هر کله نې سترگي په زبیا جمال لواتېري
 د حسن له نصابه د څو توکه زکاتېري
 چه کال باندي تېرېري آفت لا څه تازه کېري
 چه بیل شي له معشوقه ژوندي ندی وفاتېري
 ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتېری
 د چا خونې چه و مری پسله مرگه شي مېراتي
 د چا خونې خوشحاله په ژوندوني مېراتېري

سترگی دي که ورځي که نې زلفي که اوربل دئ
 چرته به خلاصېري دا بلا تر زړه چاپېري
 خیال نې د زلفينو عقل و صبر و دین و زړه وري
 نور عالم لا پرېرده چه عاشق وته څه وایي
 قیس و که وامق و بیا فرهاد ورپسې نور وه
 مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته
 څو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
 مخ ته نې که گورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
 نه پرېږدي په کور کښ بڼه کالي د خونې غل دئ
 پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
 ما را وري ندئ دا د میني دود اول دئ
 مېنک شته دئ هم هوږه نفساني لکه بصل دئ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

^۲ آفتیري.

هر چرته يو مخ دئ که په سترگو احوال نه يې
 جام بينا ته ورکړه چه نې دک يوسي تر خايه
 عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په درياب پوب کا
 ځان سوځي په اور کښ بنځه عشق ور سره مل دئ
 ځاي په ځاي چه گورم زه خوشحال ورته حيران يم^۱
 بله غوغا نشته همگي د عشق کل کل دئ

ستم د د عيني نو ياره عين عنايت دئ^۲
 په شپه ځما ويل کله اميز و له هستي
 خبري د مجنون او د ليلا ولاړې زړې شوې
 د ما او ستا خبري دي پت راز څه هسي ندئ
 په مخ چه بنايسته شوې که په پسول پسلی نه وي
 بند د د زلفينو د خلاصی کنایت دئ
 په ورځي ځني دور يم هغه حرف چه شکایت دئ
 ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
 چه چا ته نې پيدا يا بدایت يا نهايت دئ
 ساده د ورځيو خال دئ د درست حسن کفایت دئ
 هېڅ کله له مرگه د خوشحال اندېښنه مکره
 چه وي وژني دلبري خون نې روغ په روايت دئ

سر په بېدي بيد يا ونیوي ژرلي
 که اشنا که نا اشنا واره لیدل شي
 چه د قام د خېلخاني په حال خبر شوم
 په ناحق مي آزادی ته تلایښ کر
 خپل پردی چه د دنیا شکر خواره دي
 د ما حال به و هغه و ته معلوم و
 په صحرا د ونو پاني پت خورلي
 د همه وارو په پرېره ورځرلي
 څه روزگار به پکښي شي په غم لرلي
 په زندان د اورنگ زېب ښه وم ترلي
 لکه مچ هسي له ځانه وشړلی
 که دا هونبره ډېر آهونه چا نغرلي
 که خوشحال پنجهزاري کا مه نې وينه
 د مغل له نوکری دئ اغېرلي^۳

شين مرزي چه گپي داري
 څه عظمت څه مهموتي دئ
 د بنادي سترگي دي ووژي
 په يوه غوټه يو نيسي
 عابد خان ځما شنقار دئ
 هم شنقار مي هم شاهين شته
 وخت د ښکار دئ سهيل وخت
 زه په ښکار يم د سر خابو
 خرغه څېري د زاهد شوه
 باند نخېژي خسي زاري
 چه په مرگ به نې څوک وياري
 پرېرېده دي ور پسې ژاري
 باز نه دوه تارو ونغاري
 په غوټه وهي دوه څاري
 هم ښه باز لرم لك غاري
 خپل خپل ښکار به پسې غواري
 وړاندي زاغ راځي مرداري
 رنگ نې نه وينم د نماري

^۱ شم.

^۲ دا بدله له يوې قلمي نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

^۳ يعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

^۴ عظمت خان او مهموتي او بنادي خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښی یاد سوی دی.

ژر به ورک شي مدعي مي يو څو مچ دئ د غوباري
 ازمينت گوره د دهر راته ليندي شول اوس شاري
 تبغ پرې سور مکره خوشاله
 چه لايق دئ د څو باري

شفاعت د محمد (ص) ثابت په نص دئ دا په دا چه دئ د درست جهان اخص دئ
 د موسی د عیسی کله دا صفت و د لولاک نعت پده باندي مختص دئ
 اولیاء ئې د امت واره ممتاز دئ هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
 سر حلقه د اولیا و هغه شماره چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
 د رستم د مرتوب خبري هیڅ شوې ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
 دوستاران د اهل بیت له اوره خلاص دئ بی دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
 په ولا که د علی رافضي کپړي
 سکه خوشحال ئې په ولا کښ مشخص دئ

بني بني شپې شي ځني پيښي غير په غير شي شفت حبيبي
 ځني ځني ځني بنيني تشپري نن به شي بخيني بني بني
 چين چين ځوني ځي په شين بتي زشتي فتني پيښي
 شي په چين تشي پوښتي چين چين ځوني پښتي شي
 هسي ځي په شين شين نخبي نخبي ختي پني بني

بڼه سر راست ټوپک دئ چه نظر ځني لر بر شي
 ولي هسي نه وئ چه وپښته چوي په عقل
 څوک چه مخه ولی ليندی ډېر و بله کښيني
 نوري لولی هیڅ دئ د نسب که د نور څه دئ
 ډېر د سرورې دعوا کاندې په جهان کښ
 آس تر کته لاندي شا په څو ځايه زخمي وئ
 يو توري تي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم
 زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
 بخت راوړه خوشحاله چه د کار لکه سره زر شي

بڼه هغه چه ولاړ بي خوده په خيال ستا دئ
 بڼه مي وليدل په سترگو واره کښلي
 د دنيا په مخ به ډېر وئ بڼه مخونه
 دواړه زلفي د حلقه کړې لکه لومي
 دواړه پښې گلکوني سرې پدماغ درومې
 ته کشتن د غمزې کړه مه ودرېږه
 تا خو نوم د جنجالي را باندي کښښ
 که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
 چه تر واره لا تېرې کا جمال ستا دئ
 چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
 چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
 گوره بيا څونږه وگړي پايما ستا دئ
 مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
 که په زړه کښ مي جنجال دئ جنجال ستا دئ

که همه د خلقو کنبلي سره ټول شي
 چه د څوک په کوڅه تېر شي نور مين شي
 که مثال د صورت غواړې گوره مياشته
 چه سبا بېگا ئې لوند لرم په اوبنيو
 خو ريبار در سره نه بيايې د وړاندي
 که په قهر ئې شرې په لطف ئې برلې
 چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کنب خوشحال ستا دئ

بناپرک که په هوا ځي په تور تم کنبې^۱
 لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته
 د چندن او بڼوانه فرق سره هيڅ نه و
 چا له ډنډه در گوهر نه دئ وکنبلي
 که گيدر په خم کنب رنگ شو پدا څه شي
 زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ
 خرڅ مي ځکه په سر لوني گلونه
 که هاتي د بادشاه ومري غم ئې نشته
 عشقه واره ستا د غمونه خرڅبې دئ
 گوتي ومنډه په غوړو ترې تېرېږه
 که خوښي د وصال ورسره نه وئ
 هغه چر دواړه گوتو ته نظر کا
 آفرين د په ويلو شه خوشحاله
 چه د تورو رڅول کړې په قلم کنبې

بڼه هغه چه بڼه ئې رنگ بڼه ئې جمال دئ
 بڼه هغه چه په ميراث خاني مېري کا
 بڼه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ
 بڼه هغه چه په رشوه قاضي گري کا
 بڼه هغه چه ډېر لښکر ورپسې درومي
 بڼه هغه چه په مجلس د ملوک ناست وئ
 په عالم کنب بدي نشته واره بڼه دئ
 چه و بدو وته روغ دئ يو خوشحال دئ

بناړونى د غواشينى پسې غواړي باز د غره بنايسته زرکي سره نغاري

^۱ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کنب نسته.

^۲ راحت زاخيلی بڼوون په معنی د زيتون د ونې راوړی دی.

که په رنگ کښ لکه غلوڅه هسي روغ دئ د خوړو هيله و مکره له غوياري^۲
 يو آواز د بنو آسونو د ششنا دئ بل آواز د گنده خرونو دئ چه نارې
 څوک ژړا د آخرت دپاره کاندې څوک د دې جهان د سود دپاره ژارې
 د گزار دپاره ليندي په څو ناست دئ د قطري په حرص گرزي پسې شاري
 مرتبي د دواړو ندئ سره سمي څوک د ځايه باز شهيد څوک چوري څاري
 که د څنگ پرونه ئې هر څو کښلي روغ دئ
 د بازونو پرواز مه غواره له څاري

ښه سړی گڼه هغه چه په زړه صاف وئ همپشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
 چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه هر چه کاندې نور د کا هغه معاف وئ
 په دنيا چه دا عالم سره خلاف کا لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
 نوشيروان چه مخ په عدل په انصاف وئ که ئې گورې تر قيامته ئې اوصاف وئ
 که دانا سړی بدرنگ وئ پدا څه شي که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
 د هيجا غرض پدا خوږو نشته قلم سره چه سره پېژنی صراف وئ
 جوهرې به ئې خود کار سره ښکاره کا تر ياقوتو که شپه په رنگ شفاف وئ
 د ياری دپاره گرزم نه ئې مومم چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
 د بخلو په اودل به خبر نشي په شماره که د اودنيو بوريا باف وئ
 عشق په حق په باطل هيڅ ندئ راغلي تر کعبه ئې پېر و بت و ته طواف وئ
 ښايسته هر گوره پېر شول پېرې و پېرېم
 ما خوشحال چه د تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا د لاسه په جفا مري باري شکر چه په عهد په وفا مري
 بېدلان مي د هجران په تيغ قتل وي دا يو حرف دئ چه په توره د قضا مري
 زه مرده وم ستا د جام په گوټ ژوندي شوم چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
 زړه مي ستا طري طراري ته هوس کا ځان مي ستا غمزې بيماري ته رشتيا مري
 اي تازه گله بلبلې ته نظر کره په نوا کښ ستا له شوقه بېنوا مري
 خوار خوشحال په مرگي حال دئ ځکندن کا
 راشه گوره په ارمان د ليدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دئ له وجوده له عدمه آسوده دئ
 د ساقې له لاسه پکې پيالې اخلي په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
 بت پرست دئ د مغان په خرابات کښ خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
 ورغ و شپه باندي تېرېري په ښادي کښ هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
 تل ساقې د ميو داد کا بې منته کريمان مي له کرمه آسوده دئ

^۱ يعنی د شاتومچي .

^۲ د خره مچ .

همېشه شونډي د جام په مورگه^۱ يېني په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزاني و بله آسپي دا گدایي مي له درمه آسوده دئ
په درياب گڼي ئې د عشق دئ غسل کړی له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اي خوشحاله که نظر درباندي وکا
ډېر ئې تا عندي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه د معشوقي دلداه دئ له همه واره غمونو آزاده دئ
په يوه لحظه کڼي هست په بله نيست شي که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
مگر زه له حايه غم لره پيدا يم په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يوزه د نظام پور په گوټ گڼي پروت يم سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون د عاشقانو نظر وکړه د لاله غندي د داغ سره زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واره مست بې خود د ديو خمرو په باده دئ
د هوا خدايان د ليري کا له دله يوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي اولياء له هره غمه آزاده دئ
غويانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي په معني کڼي د پاده سره پاده دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غوارې و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تبغ ورژني ور مېړونه ئې و تبغ ته نهاده دئ
چه د ننگ په چارو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورې يا به ستا له مرگه واورم يا به واورې
هغه تېر ياران به بيا بيارته^۱ را نشي که په سر باندي را لونم توری خاورې
بربوکی^۲ چه پوزې واخلی پورته درومی نه پوهيږم چه به کوم لوری ته ماوري
زور د چچ د وړلو نه لری نادانه نه پوهيږم چه دا دروند وری په چاروي
په سمن د شهلا نقش د سيور زېب کا په شپوه چه سترگی کوزی له حيا وري
دواړه سترگی مي چه ستا په مخ دوخته شوی عجب ښه له خانه دوه قبله نما وري
د خوشحال غندي به ډېر دا هسی نوروی
ته چه هسی رنگه زړونه رو نما وري

ارتيې په عقل کمي خود بخود د صورت غمي
ته د ديو سره سم يې دوي له تا شره نا سمي
زر نېکی ور سره وکړه په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني چه ئې ته گڼې مرهمي
د وفا په خوي کڼي ندي همېشه جفا شيمي
د آدم په صورت روغي په معني کڼي نا آدمي

^۱ یعنی کناره.

^۲ دې کلمې ته محشى ليکلی دی: یعنی چارپای.

تاس به گرم په لږ گناه کا دوي په لوي گناه نا گرمي
 څوئې کچ وړې هونبره کچي څوئې درد وړې هونبره خمي
 په هر کار کښ ديگر گوني په خوله رامي په زره رمي
 پاسه تن ئې بنیسته وي په درون لکه ارقمي
 نور څه مه وايه خوشحاله
 تر وجود بنې دي عدمي

غم آخر شو د بنادي روزگار راغي چه موسم سو د گلونو گلزار راغي
 په تلوار ئې تياري د سيل کاندې و بلبلو وته وايه بهار راغي
 پدا هسي خاصه وخت د بنو گلونو د مطرب د ساز آواز مي په کار راغي
 دا ئې واره له خزانه نه فرياد شي چه گلونو ته طوطي په چيغار راغي
 د هجران مشقت ډېر و خدای آسان کړ بيا مي سخ دئ چه عشرت د دیدار راغي
 که په نورو باندي هر کله اختر دئ په ما دا زمان اختر دئ چه يار راغي
 لون لون کالي بيا پېري خواجه شو
 چه خوشحال د يار د مخ په بازار راغي

غم بنادي چه په چا وېر شي^۱ لکه وېر شي هسي تېر شي
 سر رشته ئې مونده نشي گوناگون د دور پېر شي
 چه په خوا په خاطر نه وي هسي چاري په تا دېر شي^۲
 په هجران کښ غم د يار دئ چه همپش تر زره چاپېر شي
 هر چه وواته له سترگو عابت له ډله هېر شي

چه به سخه په خوشحال کا
 گندي ژر د ده په څېر شي

غنیمت گڼه گلونه میخوري کره په چمن کښي چه به پس له هفتې نه وي دا گلونه په گلشن کښي
 په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا د بلبلو کام حاصل شی^۳ د گلزار په شگفتن کښي
 وطن بنه دئ که غمخور وي بنه ياران د لور په لور وي څو چه شته که هونبره نور وي لا غريب يم په وطن کښي
 هم ماڼی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوښي ده په دیدن کښي
 اور اوپه نده نور څه ده چه په تله يا په راتله ده په راتله په اور اوپه ده اور را بل کا په رفتن کښي
 که ئې تل په ظلم زره وي که مې زره له غمه چوي خدای د نکا دا به نه وي چه ئې خوږ کرم په گفتن کښي
 چه بلبلي وته گوري له آوازه ژبه ژغوري د بلبل په آواز بنوري هونبره ژبه په سوسن کښي
 چه جدا شی و د مړينه له غمونو چه خلاص شينه څوک چه بې ياره پائنه سود ئې کوم دئ په زیستن کښي

^۱ وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیگلې ده.

^۲ ډیر شي یعنی درشی.

^۳ حاصل کا.

که د سپی غنډې ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې آخلي خو چه ځان لري په تن کښي

گله ته چه په بلبلو هونبره خيال کړې
دا جمال به دي جاويد په جهان نه وي
د انصاف په سترگو ښه ننداره وکړه
دېرې خونې د هجران په لمبو وسوې
دا بهار گلزاره ښه يې خوي دي بد دئ
تر قدرت به دي څارېرم ذوالجلاله
د بلبل دپاره تل وي په چمن کښ
که دي سترگي د عرفان شته مبارک شه
گل ته هسي رنگ و بوي ورکړي چا دئ
چه گلونه د گلشن همپشه گوري
لکه خضر هونبره عمر د خوشحال کړې

که په زغرو په چپو کړی نهزې څوړې^۱ چه نيکي در څخه نشته واره کورې^۲
د هر چا سره خوږه ژبه بايد ده په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړې^۳
وارو دورو سره فوج د سپرو نه وئ په جهان کښ لري نه دئ تشی دورې
ياوه گوي دراز زبان مه شه که گوري
بیهوده خبري مکره پوچي بوري

که په زره کړې د خوشحال خبري زبري
د دانش له کاره نه دي لري بري
خلاق په تفاوت سره پيدا دئ پوهی نه دي سره واره برابري
په زرگونو کښ يو دوه سپري خبر دئ نوري واره خلقي دي ناخبري
لکه کار د خوي خصلت په تفاوت دئ هسي زبري په ښايست سره دلبري
د سیرت زيبايي ښه ده تر صورت
چاري واره د باطن دي معتبري

که مي ياد که مي ناياد کاندې مخدوم دئ
دا گدا ئې و وصال ته څه هوس کا
په عاشق چه ستا له لوريه ظلم وشو
همپشه ئې سوړ سوړ آه وئ گونه زېره
په جهان کښ چه څه رنځ و څه محنت و
د چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
چه بادشاه ئې له ليدنه نه محروم دئ
اوس په هر لوري چه دئ درومي مظلوم دئ
د ويشتلو حال که نه وايې معلوم دئ
هغه واره سره ټول شول عشق ئې نوم دئ

^۱ دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

^۲ محشي ورته لېکي يعني عیجن او دروغ.

^۳ سيد راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بري بولي.

هغه يار چه وفا دار دئ مونده نشي په جهان کښ د وفا هنر معدوم دئ
 د خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
 که يار سر غواړي له ده نه به نکا هر چه پوه د عاشقي په رسوم دئ
 چه په عشق کښ موافق نه وي اي دلّه د هغه ليدل په څه گوري چه شوم دئ
 د دوړخ لمبې به نه رسي عاشق ته چه د عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
 ما خوشحال ته ستا د خولې اسرار مکشوف شو
 که دا راز د چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مي نوم په ژبه نه اخلې هيچري په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
 د زاهد د سترگو آب هونيره په ځاي دي چه ئې سترگي باندي نه دي برابرې
 د بنادي نوم پرې زور دي تل تر تله چه په زړه ئې ستا د غم شيتي شي سري
 زه به څه ځني مانه کرم يو زه نه يم په غمزه ئې خلقې کرلې دبيري
 د بنو سپوره ئې خار په پښو څرخيري له حيا چه کوز کوز گوري ناز پروري
 شوندي ستا لکه نبات هسي خورې دي تريخ ويل ځني نه بنايي لب شکري
 وايي شته په چين ما چين کښ کښلي دبيري خداي دي نه کا چه تر تا به وي بهتري
 بې خبر له ځانه بېر ورته پراته دئ ته بې هم په حال خير شه بې خبري
 د ختا د ملک نافي واره خجل شي چه د تا زلفي بنکاره شي معبري
 که دي چيري د آشنا په لور گذر شي
 د صبا باده! ځما سلام پر وري

که يو دم د يار په غم فراغت کښيني پدا دم به له عالم فراغت کښيني
 که د کار د محبت وينو په لاش کښ پدا کار به خوښ خرم فراغت کښيني
 که گدای شي د مغان په خرابات کښ همپشه به لکه جم فراغت کښيني
 بېر و لړ د زړه زحمت دئ که عاشق شې ته به تل له بېش و کم فراغت کښيني
 که اختر دئ که نوروز دئ خو هم دا دئ مخ په مخ چه له صنم فراغت کښيني
 که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده په خاطر له ارم فراغت کښيني
 لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
 چه خپل يار سره بيو دم فراغت کښيني

که دا عقل د همه خلقو يکسان وي سکه بايد و چه همه سري لقمان وي
 د دي لال قدر به نه و په عالم کښ که دا کاني واره لال د بدخشان وي
 په پخسر به د هر چا کره پراته و که دا در مي د زلي غندي ارزان وي

^۱ په قلمي نسخو کښ زور ليکلي دي داسي: نوم پر زور دي تل تر تله.

^۲ شتي.

^۳ د خار.

^۴ دا کلمه عينا وليکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخ راغلی دی تحقيق غواړی.

هیڅ حساب به ئې په هیڅ جنگل کښ نه و^۱ که درمي^۱ واره کني د هندوستان وئ
 په خوراک به خرو غویو نه قبلولي که پیره د ونې پاني واره پان وئ
 دا ټپوس به هم په لاس د بادشاه ناست و^۱ که د باز او د شهید غندي ئې شان وئ
 د لیلی او د مجنون مینه به هیڅ وه که همه خلق لیلی او مجنونان وئ
 ما خوشحال د حقیقت په ژبه ووې
 درېغه درېغه که څوک پوه پدا زبان وئ

که صورت وته د گورم په صورت کښ یو حیوان یې که معنو وته د گورم شاهزاده د کل جهان یې
 چه ظلوم جهول یادېرې کنت کنزا هم پوهېرې ته و دا ته نظر مکره چه دا غوښي استخوان یې
 چه مسجود و د ملکو ځاي ئې پاس و په فلکو ته خلف د هغه هسي خلیفه پدر نښان یې
 غوښی هې څه په کار ندی داد گاو د خره هم وئ د گدای په گند کښ پته ته یو څرنگه سلطان یې
 چه ئې ستا په حال پیغور شو تر ابده ئې مخ تور شو د چا نوش یې د چا نښن ئې د چا درد د چا درمان ئې
 د دنیا عقبی باغونه پکښي واره نعمتونه واره ستا دپاره جور دئ ته مقصود دکن فکان یې
 که هر څو گلونه ډېر دئ تر حساب تر شماره تېر دئ د فطرت په حدیقه کښ نو باوه د گلاستان یې
 نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
 هم دا هونبره ویل بس دئ که پوهېرې نکته دان یې

که په باغ کښ رنکارنگ گلونه ډېر وئ هسی نه چه د گلاب د گل په څېر وئ
 آشنایي د گبینه ده که شکري چه خواړه ئې په څو رنگه را برسېر وئ
 ستا د ور د سپیو څو ثنا صفت کرم چه تر پیره میره زره وته را تېر وئ
 آرزو به د حیوان د اوږو نکا عاشقان د چه د خولې په میو سپر وئ
 چه په عشق سره ژوندي دي مرگ ئې نشته که په گور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
 د غمزې توره ئې هر چرته وژل کا لور په لور ئې شهیدان په دا شمشیر وئ
 تل ئې لوبې دي د ما د زره په وینو ستا د زلفو هر هر پیخ وته چه وگورم
 په خوشحال د یو زمان لیده و نکا همگي په رنگ و بوي لکه کسټر^۲ وئ
 یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
 مگر هیڅ ئې د زره حال ور ښکاره ندئ
 چه لیده ئې د خوشحال سره ډېر ډېر وئ

که د لویو کتابونو دانشمند وئ د هلكو کتابونو په کار بند وئ
 چه خرما ئې د بلوټ نه وئ خورلې و هغو وته پټوي^۲ خرما خوند وئ
 چه د هند په شکر قندو خبر نه وئ و هغو وته گاخري شکر قند وئ
 د اټک په مناره به نظر نه کا چه هغه ته د دهلی ملک څرگند وئ

^۱ یعنی نل.

^۲ دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار گل.

^۲ د مېزې دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت).

هر سړی د خپل وطن ثنا صفت کا د هر چا تر فهم کنبلي خپل فرزند وئ
 د ناپوه سړي د پند سره کار نشته ما چه وليده دانا محتاج د پند وئ
 زه خوشحال ئې د دانش په سترگو وينم
 د هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا او په وفا يې نور را درومه چه زه ستا يم ته خما يې
 بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا يې
 که د طمعه د مخلوق له وره پرېکړه بادشاهي د مبارک شه که گدا يې
 غاري غرونه خیر دار دئ چه مجنون يم که جهان پدا خبر دئ چه ليلا يې
 ستا د غم په توره مر په ورد پروت يم کله کله راته گوره مسيحا يې
 جگي جگي په ليمه مي قدم کنبېرده چه رندې سترگي مي روغي شي طوطيا يې
 کله ما و تا روزگار په يوه خاي کر بر ير راشه د يار سپيه چه اشنا يې
 چه ياري له ياره کرې د سود له مخه په خاوند مي د سوگند وي بې وفا يې
 چه د يار سره پخپل غرض ياری کرې د ياری بلا په تا شه يار د چا يې
 چه د بولم معطل مکره را درومه که د باز غندي حاضر په برغ د بيا يې
 په دربار مي چوتري دي د سرونو راشه واروه چه پخپل وژل شيدا يې
 چه د خوي خصلت د رنگ سره جور ندئ رنگ دي ورک شه که هر خو په رنگ زبیا يې
 پدا هسي بنايسته جمال چه ستا دئ غم شدت فتنو آفت لره پيدا يې
 په اميد د ليدو په ور کنښ پروت يم
 که ته هر خو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر د گل غندي نما يې کله کله د بلبل په ژبه وايې
 چه هر هر زمان په هر شکل جلوه کرې عجائبه دلربايه خود نما يې
 په يوه وېښته د نه ارزي دوه گونه په غايت لکه گوهر قيمت بها يې
 د خپل درد دوا به زه له چا نه غوارم چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
 کله ناز کله ښکجئل کرې کله مهر
 له خوشحاله مروه که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
 که ئې بوي د پېچا پېچو زلفو ورشي په خطا کنښ به بې قدره مشکباب شي
 خو بوسې که له دشنام سره امېز کا شماتت به ئې په قند و په گلاب شي
 که هر خو له زبیا مخه خاطر نيسم زره مي بيا په اضطراب لکه سيماب شي
 يکباره ئې قراري له ما نه واخيست درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
 د هغو طاعت قبول ندي نور شه دئ چه سجده ئې تل د ورخيو په محراب شي
 دا پيالاه چه خما نوش ده زه پرې مست وم دا مستي مي نه په بزم د شراب شي
 د رندانو د شرابو هسي کار دئ چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا
 که يو ټول د بڼايسته وو سره کښېني
 غه روپي چه د ټنگ سال له لاسه نه وئ
 دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې
 د خرما ونه خو سازه کړي له مومو
 چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
 خو هم بويه د همه وو انتخاب شي
 و صراف وته ظاهره په هر باب شي
 خو به بيا د هلوکائو تېر پرتاب شي
 د خرما غندي به کله ترې دويناب شي
 ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
 د پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه د نورو په ليده ځي
 نوري ميني ئې ځما له دلې يووړې
 هسي ياد بويه چه يو ځله يار ياد کړې
 پکښي خيال د سير قد و دې پالم ئې
 که په زړه شوي زه به اوس د يار سره وم
 نه په زړه ده نه په پښو د خدای په کره ده
 که د مال وه که د ملک وه که د زر وه
 د دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده
 روغ به خوب د بې غمی کا خوشحاله
 چه څه خوړ د زړه لري خوب د هغه ځي

که ميوه د چندن نشته هسي شنې دئ
 وايې زه به په تا وکرم ځني چاري
 که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نردم
 پدا لار د شهبوارانو ختل گران دئ
 زه او دا د هر ناکس سازي ناسازي
 که مثال ئې په دنيا غواړې له ما نه
 د چرې د لاره کار نشته ناپوهه
 يا سبا دئ يا غرمه ده يا ماپښين دئ
 لا ئې بڼه تر ميوه دارو ونو ځنډ دئ
 زه د دې چاري ارمان لرم ډېر ځنډ دئ
 ما نيولی اوس د عشق د سپرو منډ دئ
 گوډه څو به باندي خېژې ملکنډ دئ
 که رشتيا وایم خپل ځان را باندي پښ دئ
 چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
 چه تېرونه پرې ماتېرې هغه ځنډ دئ
 ماژديگر د بنکار تکل کرم ساعت لنډ دئ
 څوک د حج، څوک د تلقين څوک د مکتب شول
 يو خوشحال په واره خلقو کښ لوند دئ

کام د زړه که هر څو بڼه دئ
 چه ئې دا اندېښنه نه وئ
 اعتبار پدا دنيا کښ
 د هر چا چه لېمه نه وئ
 سپی به بڼه کرم تر مزري نه
 خرکه بد دئ بيا وري وري
 تر ايمان نه بڼه نه دئ
 هغه کس سړی په څه دئ
 د سړی لکه لېمه دئ
 که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
 سپی د کور مزري د غره دئ
 بد سړی بتر تر خره دئ

ته ئې وينى وينې په سترگو غافل وينى ندى اوده دئ
 په رشتيا كښ زوال نشته دا د ما كلام په وله دئ
 اوليا بللي بويه چه حلال په خوله په زره دئ

ته ئې سست وينې په سترگو
 د خوشحال اختيار تېره دئ

که په حسن د کشمیر خوبا اوخار دي یا د چین او د ماچین یا د تاتار دي
 پېنې جونې چه ما په سترگو خیر کرې هغه کل واره خجل د دوي تر کار دي
 په بنایست باندي ئې ختم دا وينا ده چه په اصل د يعوب قوم و تبار دي
 هېخ حاجت نشته د مېنکو د گلابو په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
 که ټيکه که کټماله که نور سنگار دي دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
 که اوډېنې مقیش دوزي که سالو دي دا همه واره تر سپين پروني خار دي
 تر صورت ئې د سیرت خوبی افضل ده تر ظاهر ئې د باطن خواړه بسیار دي
 کل روزگار ئې سر تر پایه پرده پوښ دي نه گرېوان تر نامه خیری په بازار دي
 له حجابې پورته غټ کتلي نشي نه اموخته په ښکځلو په پایزار دي

ما خوشحال له ډېرو لږ دي څه ویلی
 له دې حاله گوي مگوي ویل بې شمار دي

کله رند غندي ملا واقف د راز دئ د کتاب د مسلو زبان دراز دئ
 زه مریې د هغه چا یم ترې خارېم چه د زره سره ئې جوړ د خولې اواز دئ
 چه ئې رو د خولې د زره سره یو نه وي که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
 وار په وار ځما په زره کا هسي چاري که د سترگو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
 لا به ډېر گلونه وا شی پدا باغ کښ د گلزار د غورډلو ئې آغاز دئ
 څوک به نه وئ چه به غاو ورباندي نکا د هر چا و ملامت ته عاشق ساز دئ
 ځان و تن سره مثال کره دواړه توکه محنت که حقیقت دئ که مجاز دئ
 چه عزت ترې پیدا کېږي قناعت دئ چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ

زه خوشحال له خپله بخته دلگیر نه یم
 چه ځما ستوري ځایي دښمن گداز دئ

که هر څو پخپله پوهه کښی سقیم یې د حکیم په حکم کار کره نور حکیم یې
 که په خوله په غوږ په سترگو څه زده نکړې نور ور درومه ازلي سیه گلیم یې
 د سیرت خوبی پیدا کره چه جوهر ده په صورت خو هد وغوښه وینه ریم یې
 پیر اوستاد مرشد به واره درته شا کا که په جهل مرکب کښ مستقیم یې
 عاقبت به د په بخره ندامت شي چه دا هسي د جاهل سره ندیم یې
 دا دانش چه د هندو د شمار حساب دئ که ته دا دانش دانش کښی لیم یې

^۱ پرونی، چادر.

^۲ که شالونه.

سختاوت په روايت په روح په رنگ كره نه چه درسه دنيا و بازي كرم يې
هميشه په زره خوشحال اوسه غم مكره
په اخلاص چه و دانا و ته تسليم يې

که هر څو په هوا پرونه وهي چتي بيا ئې زره وي په پکي دوني نښتي
شاه زلمی توري نېزې خوري تردد کا په برېښنا د توري تښتي تېر آرتي^۲
سترگه ور اور اورکي ويني چه برېښي نوې مياشت په سترگو نه ويني سترگ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنيا شخ دئ هلك تل د مور په تي پوري وئ نښتي
دې د خپلي گوتي غم کاندې که نه وئ په شگون کنښ عالم ښه گني شپږ گوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزي ما خپل باز دئ په پېرو پېرو پړانتي
که ئې بل له بد بويي سپرمې نيسي د خپل بوي په بد بويي خوش وئ خسا گوتي
څوک به څه لره خوشحاله ته نصيحت کا
عاشق نه دئ نصيحت د چا نه نغتي^۳

که هر تار ئې د کوڅی مشک تا تار دئ د کوڅی تر تار ئې ښه د زلفوو تار دئ
هغه ځاي چه مي د زلفو بازار جور شي هغه ځاي مي د ماټيو تش بازار دئ
چه لذت د تورو زلفو را تر زره شي د ماټيو زيست روزگار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب ده چا ويلې چه د تورو زلفو بد سوي تاتار دئ^۴
چه د تورو زلفو خيال ورڅخه نشته توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنيا پرې وښندي هم هيڅ ده هغه کس مي چه د زلفو خريدار دئ
خوار خوشحال چه پېر صفت کاندې د زلفو
په قيمت د تورو زلفو خريدار دئ

که هزار ځله هنر کا هيلي بيلي^۵ څوک به نکا د ازل چاري تبديلي
د ازل حکم په مثل د هاتي دئ د سري فکر مثال پري د بيلي^۶
د حيات اوبه سکندر په هيلو غوښتې حضر بيا مونده عبث شوې د ده هيلي
يوه څرنگه خونړزه لار د عشق ده پکښي پېري قافلې شولې قتيلي

^۱ توری تېرې خوری.

^۲ په برېښنا د توري تښتي تېر آرتي يا په برېښنا د توري نشی تېر آرتي.

^۳ نغوتی.

^۴ دا کلمه په يوه نسخه کښي ماټيو لیکلې ده يعنی څونې چه يوې خوا او بلي خوا ته وی.

^۵ ناتار دی.

^۶ خپلی سيلی.

^۷ يو راض چمنی واینه دی.

عشق یو هسي پودیرشم توري را زده کړ
عاشقانو ته اندک د دنیا مال دئ
دا دلبري چه په دا کشور کښن نن دي
هغه ترکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو
بيا هاله د محبت په کوڅه پل ږده
خپل پردی به د هیڅوک سیله و نکا
ای خوشحاله که د بخت نشي په سيلي

که خاطر د خوشحاله نه دلگیر دئ
د بیمار ساهه په شونډو باندي راغله
د موسی په معجزه به څه گروهیږي^۲
یار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب يم
ما خپل سر تر فلک وليده په پورته
بيا مي کينه سترگه لاندي باندي راپي
په وفا سړی د یار د هیچا نشي
په ژړا پوري مي خاندي چه مي وکوت
هیڅ یو مخ به ئي مخي د ښایست نکرم
د ما زړه د یار زلفیني سره گوره
لیوني په لیونتوب کښن په ځنځیر دئ

که پکار د ده د خدای پیژندگلي
هر آیت چه به راته پاسه له عرشه
محمد چه هغه راز ئي په معراج کړ
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي
محمد علي چه دوه ویني په سترگو
د زړه زنگ په بل صیقل نه ليري کيږي
که دا هوښره ویل کا ورته رخصت دئ
چه په بغض د علي یا د عمر(رض) دي
د علی د آل دوستي د ایمان زړه ده
چه تر منځ د چار یارانو بد ویل کا
د علي د آل په مدح کښن جنت دئ
د خوشحال خټک پدا ده تسلي

^۱ یعنی خط او د گادی د عربی خط.

^۲ یعنی منل او گرویدن.

که رُیت ئې نا ممکن وئ په دنیا کښي
 چه موسى وته خَواب لن تراني و
 چه په ملك په ملكوت کښ مونده نشي
 زه حبران يم پدا خلقو نه پوهېرم
 چه په لا احصى وئل ئې خبر دار کرم
 دَ عاشق دَ معشوقې سره يو راز دئ
 چه ليلي کړه دَ مجنون کونډۍ ماته
 نور که هر خو پاکيزه زه گناهگار يم
 غم مي نشته بيا مي خاي دئ په ماوا کښي

دَ خوشحال دَ هغو لار سره جدا دي

چه ئې غواړي په مسواک په مصلي کښي

که چرگان کرکره^۲ دار دي
 نه يو باز دَ ښکار دپاره
 دَ معشوقې ښېوې واره
 عاشق عشق لره پيدا دئ
 عاشقان دَ معشوقې دي
 دَ خپل ور عاشقان گوره
 په هغو دَ خدای نظر دئ
 عشق ناپوه وته اسان دئ

په خوشحال به عيب نکا

چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي
 په رندو باندي لا هسي توره شپه ده
 هم ئې هيڅ راته پرې ښول هم بيا وائي
 بيا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ
 چه ادب ور څخه وي صحبت هغه کا
 هغه يار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو
 ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
 که همه عالم ئې ويني نمر ختلي
 چه ډاډه اوسه لا هيڅ نه ئې نتلي
 لکه باز وي له کرېزه را وتلي
 بې ادب له مجالسه وي يستلي
 طالع بيا ځما تر لاسه را وستلي

ځان چه نن تر مين ځار نکړې خوشحاله

ځان به تا وي و نور چا وته ساتلي

که په کور کښ د سر دې د بدخشان وئ
 چه ئې زړه ور څخه مور وي نه ئې گوري
 يا ږنکوري د انگور و يا رمان وئ
 د وړ سترگيو ورته څو رنگه ارمان وئ

^۱ دا کلمه تحقيق غواړي ممکنه ده چه گونډه وي، يا به کونډي وي يعني په مقابله کي د گا دريدل.

^۲ يعني طره او کاکل.

مور به څه پوښتې له نغن^۱ چه نغن څه دي وړي سپی خورلي نغن ته نگران وئ
 کله کنبلي معشوقې ته نظر نه کړې کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
 په ساعت ساعت کښ حال باندي نورېږي چه مي وليده سړی کله يو شان وئ
 د سړی فکر په مثل د سیماب وئ اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
 کله کله ښاپسته شي په گلونو کله کله لکه باغ باندي خزان وئ
 کله کله د خوښی په صحبت کښېني کله کله په غمونو کښې حيران وئ
 چه دايم په یوه حال دئ هغه خدای دئ چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
 آخر تله دي له جهانه باور وکړه
 که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو يې پدا خپل حسن کښ لوي د یاری حق هم پېژندلی بوي
 ما به زره لتا نه وتاره په بله که موندې شوي هسي تا غندي دلجوي
 د شرابو په خوړو کښ فهم وکړه چه د نه شي دا پيال له لاسه نوي
 چه مکان ئې نا پیدا ښان ئې نشته څوک به څه غواړي د شپینو بازو هوي
 د تشنه خود اوږو سره مقصود دئ که اوبه ئې د درياب وئ يا له جوي
 عاقبت به برخوردار خپل مراد شي که د پلار په نصيحت کښ درومي زوي
 د خوشحال ويل خواره تر نیشکر دي
 که په خوند ئې خبردار شې وئ ژوي

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی بلي هم راته نومړې ده خولکی
 په غمونو کښ دي هسي ځنځيري^۲ شوم لکه اورکی چه زبون شي په بلکی
 په کرکتیو کښې د ډېر زړونه پراته دي پدا دوه زلفو د زړونو يې غلگی
 چه څراغ ورځني دورمي پتنگ خوار شي يو زمان له ما نه مه درومه دلکی
 ما د ښو مخونو ښه ننداره وکړه نشته تا غندي زيبا بله جلکی
 ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي په پارسي پارسي خيرو مغلگی
 جدائي ئې هسي سخته په خوشحال ده
 لکه ځي د چا له ځانه نه سلگی

^۱ یعنی د تبي بودی.

^۲ ها یا هوی یعنی هگی او بیضه.

^۳ زنجیری شوم.

^۴ د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

^۵ پرکه، دام، جال.

^۶ د دل اسم تصغیر.

که اشنا که نا اشنا دئ بولاق واره بې وفا دئ
 که ئې خوبښ کړې يا ئې خپل کړې شاهي بيگ غنډی بلا دئ
 چه اصف خرم بڼه نشه نور خرم په يار د چا دئ
 خوشحال که يار غاروه هم د ده نه دا غوغا دئ
 که ئې ځان کرم يا ئې زره کرم ځان و زره کله ځما دئ
 نه ئې ننگ شته نه ئې شرم نه پخپل قول وينا دئ
 چه گوټک ورته بڼکاره کړې لکه بڼځي واره ستا دئ
 پخپل سود پخپل مقصود دئ بند په خپله مدعا دئ
 د سيالانو خوي ئې نډي په بېکار خصلت پيدا دئ
 مخامخ و تا ته خپل شي
 پردی واره پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دئ که په عدل شي ماتم دئ
 له گناهه به خلاص نه وئ چه په نوم بنی آدم دئ
 چه ظلوم جهول ئې ياد کرم که پوهيرې ډېر کرم دئ
 په لاتقنطوا تکیه ده گڼه اور ووري تور تم دئ
 زه هغه ناتوان ضعيف يم چه مېړي تر ما محکم دئ
 پدا ضعف هغه بار ورم چه ترې تښتي درست عالم دئ
 که لويی ته مي گورې مياشت و نمر د ما پرچم دئ
 اسمانونه مي خيمې دي پرې د ستوريو زينت تم دئ
 لا مي نور باغونه نور دي کمکي باغ مي د ارم دئ
 غم مي هيڅ نشته خوشحال يم
 که خپل بخت را سره سم دئ

که د يار دپاره غم شدت څوک مومي په خدا خدا د مخي ور درومي
 د هغه سري ياري څه ياري نده چه بې ياره ئې اوبه درومي تر کومي
 زه له ورايه ورته گورم يار مي گوره د اغيار سره د ميو پيالې شومي
 ما به څه پوښتې د ما د يار له نومه يو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
 نه ئې زه يوازي قتل په غمزو يم څو ئې ما غنډي په ورکښي دي لرومي
 په فراق ئې د ما اوبني هسي تله کا لکه څوک چه اخته سوې وئ په دومي
 دا دواړه بدان نه گوري له کسته په بڼه مخ باندي و مشه دانې سپومي
 که تازه ياری بڼې نه دي خوشحاله
 څوک به نه خوښوي غوښي د ورغومي

که سري په مصلحت کښ لږبر نشي زه ضامن چه د ده کار به ابتر نشي
 و هغه ته سري مه وايه چه پوخ وئ اراسته څو سر تر پايه هنر نشي

که هر څو مشکل کارونه درته پېښ شي
 ما چه وليده خو زر دي پدنيا کښ
 زويه يار که لاف کوي باوري ندئ
 د رستم د مرنتوب خبري اَروم
 چه د مرد د نامرد شناخت ور څخه نه وئ
 د خوشحال خبري واره نصيحت دئ
 مگر خر وي چه په زره ئې اثر نشي

که تا وته حيران دئ د لیلی حکایت کړوني
 د هر وېښته په سر لرم زه تا سره زر کاره
 څه ښه وشول طالع وي چه ئې وليدې په سترگو
 د حسن يغما چه د الجه راوري د زرونو
 چه درد لري په زره کښ د هغه دارو موندل شي
 چه زه د بت سجود کرم مخامخ راته حاضر دئ
 کوم ملک دئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پريښي
 چه دو اويا مذهبه راته يو شول صلح کل يم
 په هسي ځاي مين يم چه ئې نوم واروي وگري
 نور تنبتي تار په تار شي د خوشحال حمايت کړوني

که هر څو په سر د خيال د ستا زرين ږدې
 د سليمان غندي هم پرېوتل له تخته
 دغه پښې به د خوراک شي د چمچيو
 په ارمان به خالي لاس ورځني درومې
 په الا بلا که ټول د دنيا گنج کړې
 چه کردار ئې د گفتار سره سم وي
 تا په زره کښ سل خدايان دي کښېنولي
 د غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې
 هر آيت ئې د معنو په سترگو گوره
 يو قدم که په رشتيا له دنيا واخلي
 که اسلام د خلقو دا دئ اوس خو بويه
 زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې
 شاه جهان غندي بادشاه په بند بندي کړې
 د مچي لاشه هم جوړه ور سره وړې
 د خوشحال خټک کوم جرم کوم گناه دئ
 چه په زره کښ ئې آهونه آتښين ږدې

که منصور غندي کافر د محبت شي ته به هاله مستقيم په شريعت شي
 د هونبیارو مجالس به ورته هيڅ شي که د عشق د لېونیو په صحبت شي
 د جهان خواړه به تا وته ترخه شي که خبر د یار د مینی په لذت شي
 فراغت به د هاله و زره ته ورشي که له خلقو کناره کنج و خلوت شي
 د جهان په خزانو به دي خدا شي که تونگر په خزانو د قناعت شي
 که نظر د کیمیاگر در باندي وشي که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شي
 د بې آبي مرغلري هيڅ قیمت وي په زبیا سیرت به قدر د صورت شي
 اي خوشحاله بتخاني دي زړې بوندي
 خلیلي ناره پرې وکره په همت شي!

که په مخ باندي خالونه عنبرین برې هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین برې
 د پپالی اوبه خوږې شي تر نباتو په پیاله باندي چه دواړه لب شیرین برې
 خدایه زره په ما د کنبلیو مهربان کرې ته په زره کنب د بتانو مهر و کین برې
 دواړه زلفي چه ولول سره حلقې کرې په هر ول کنب ئې گلونه د نسرين برې
 خدای د نکا چه ئې یو سر کرم یا بل سر که تل مي په دا چشم جهان بین برې
 ستا د پله خاوري رنخور غندي آخلم په هر ځاي چه قدمونه په زمین برې
 ستا تمامه خدا بخت دئ څوک ئې مومي په دا نیمه خدا طعن په پروین برې
 چه لیدلې دي د عشق قمار خانه ده په لمړی بازی به یار ته دل و دین برې
 آفرن د په ویلو شه خوشحاله
 په بیاض باندي عجب شعر رنگین برې

گله ته چه زبایی د دې چمن یې خار و خس و ته په څه په خندیدن یې
 د خپل ځان په قدر ولي نه پوهېرې پدا باغ کنب خو یو ته نازکبدن یې
 د بلبلو پرغ به تل در باندي نه وئ کنبلیه گله په وفا کنب مبرهن یې
 پخپل بوي د بلبانو خاطر خوښ کره یو څو ورځي چه تازه پدا گلشن یې
 که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته پدا هونبره ستمونو جان من یې
 چه د یار له جوړه چا وته ژړا کرې د یاری بلا په تا شه دروغجن یې
 په یاری پوري د بېچمي کا خوشحاله
 فکر بنه وکره په چا باندي مین یې

گل کرم اغزی ترې زېږي نوشدارو مي زهر کپړي
 چه مي څراغ په اوبو بل و اوس په تېلو نه بلېږي
 که ئې مخ وي که ئې شا وي پخپل بخت هر څوک پوهېږي
 هره ورغ که سل غمونه له جهانه را رسېږي
 ځما زره پدا ډاډمن دئ غم بنادي واره برېږي

^۱ دا کلمه په ځنو نسخو کنبی زر بوندي لیکلې ده، یعنی نسل، خټه، نسب.

^۲ دا بدله په نورو نسخو کنبی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

هم خزان هم به پسرلی وی چه اسمان په سر څرخپړي
 حَمَا اُونی گرمي ندی که سیلاب غُندي بهپړي
 په حضور دیدن ئې ویني ظاهر خان حَنی بیلپړي
 اوس خو اور په خوشحال بل شو
 بیا به څرنگه سرپړي

که هر څو دې پښتنې جوني طنزې
 نه ئې جنگ نه ئې ماتې نه ئې هوډونه
 خو یوه زره پره نا سازه در کا
 په خدمت کښ تر صباحه لکه شمع
 په غمزو په کرشمو په مکیزونو
 په ادب په ظرافت په رمور پوهي
 که هزار جوړو جفا ویني له تا نه
 نوي نوي شپوې کا درته جوړپړي
 د بڼو څوکي ئې نېغې حَي تر زرونو
 په جیو جیو درته پسې خبرې وايي
 عجب سرې په پاڼو شونډي درته ځاندي
 غټ غټ تي لکه انار په ملا نری
 د صورت په لطافت بې مثله روغي
 خرڅنې ئې د خوشحال له دله نه حَي
 که جدا دې دماغي باريك مجازي

که مي سترگي د باور کرې سره لواتي^۱
 که د لاس د نېکي نه رسي د زره کره
 په جهان کښ که حجاج که نوشيروان و
 له قسمته به نه کم نه به څه زيات شي
 که په څه هنر د هونبره توان رسپړي
 بیا هاله په جهان خوښ گرزه هوس کره
 د دنيا وداني خوني چه لېدې شي
 سر تر پایه د خوشحال سره لباس کرې
 خدای د واخله لباسي دنيا کم ذاتي

^۱سه مهري.

^۲منت.

^۳محشي پړانتي ورته ليکلي دي.

^۴يعني نوري تشي خبري.

لاس په لاس مو سره وکړې څه چاري^۱ چه پرون مو تور منگور وژي په لاري
دواړه پښې له تا نيول له ما اخستل زه به پاس په سترگو کښيږدم ستا پايڅاري
څه اغزي لري په مخ کښ زره مي سکښې اي په تور باڼه د ما د زرگي خاري
دولت والي به ئې څو ثنا صفت کرم چه صبا کړې د غنچې پاني وېڅاري
چه مي پاس په غاړه پروتي څښېدلي بښې وي ستا مختولي زلفي تار په تاري
چه په تا باندي ئې جور کرم زره مي ښه شي نوم د حوري د پري اي نگاري
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي چه دا توري سترگي ته لرې خونخواري
څه کوم، که ته ښکځل کړې لا خوشحال شم
چه کومه ستا د مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار وو هسي ندئ چه پېر پېر به مينه دار و هسي ندئ
که په څو رنگه به ما ور باندي ناز کړ چه د ناز مي به خريدار و هسي ندئ
د بهار بلبلې ژاره څو په تا شي لکه تل تازه بهار و هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوي بدل شو چه يک لخته ستمکار و هسي ندئ
ستا د مهر د باران باندي کمي شو چه مي جور د زره گلزار و هسي ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر کرم چه مي مرگ ته په تلوار و هسي ندئ
پېري ميني د خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوبنيار و هسي ندئ

لاله گل ئې تر جمال پوري بد رنگ دئ د زلفينو ئې د چين له مښکو ننگ دئ
توري ورځي ئې ليندې باڼه ئې غشي د عاشق تر زره ئې تللي هر خدنگ دئ
دواړه سترگي ئې په تن توري بلا شوې همېشه ئې د عاشق له دله جنگ دئ
ته به وايې حبشي شکري پېري هغه خال ئې چه د دوو شونډو تر څنگ دئ
تجله ئې د جمال لکه مشال شوه خوار عاشق پدا جمال باندي پتنگ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومي لښتې ده چه له پوزي ئې مراد مومي لونگ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير د صورت نشته څه خو دا عيب لري چه په زره سنگ دئ
د هر چا پخپل غرض پسې کوبښن دئ
د خوشحال ئې په جمال پسې آهنگ دئ

لکه بځن^۲ چه حلوا خوري عاشق سپينه خوله د شا خوري
څوک د غاؤ ورباندي نکا واره خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوږې شوندي که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتي دي چه ئې يو يو امرا خوري

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته..

^۲ دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

^۳ حريص (درياب).

هغه هيڅ مړني ندی چه به توره په قضا خوري
 هم عاشق مړي ستا له لاسه هم سوگند په سر د تا خوري
 وړی څه پوښتي له حاله چه روا که نا روا خوري
 خوله ئې پټه خوره خوشحاله
 باز د ښکار غوښي په غلا خوري

لکه قلم مهر په لاس باندي برېښنا کړې
 هيڅ ځما په زړه کښ ستا اشنايي نه وه
 که پېر بد را سره کړي په ښه ئې نيسم
 چه په تا باندي مين شوم حال مي گوره
 که وعده دي د ليدو په ماخستن وئ
 که د ما په دوکان ناست يې کالي گوره
 کله مخ کله د شا وي و بلبل ته
 په دا خوي دي اور د ما په کوکل بل کړ
 چه وفا دي د خوشحال سره ونکره
 راته وايه اوس به چا سره وفا کړې

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ
 عشق لکه بادشاه دئ زه په مثل د چاکر يم
 د سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه
 بل استواځی د عاشق د معشوقې په منع کښ نسته
 د يار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ
 چه په تور د لېونتوب مي هر سړی په زولنو شو
 هم هغه دئ همپشه ژوندون موندلي له باور کړې
 د گلونو پاڼې بويه گه کميس شي د ملوکی
 گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
 دا چه همپشه د خوار خوشحال ور پسې نول دئ

لکه زلفي د هغو چه سودا ستا وئ
 لکه د سپر ونه لاف کا ستا تر قده
 هغه زړه چه تا ويشتلي زړه هغه دئ
 په خاطر کښ به ئې ځاي د نور څه نه وئ
 کله وئ چه ستا له لاسه چا ته ژارم
 که په سل رنگه زبیا د چمن گل دي
 بويه دا چه ئې سرونه تر پا ستا وئ
 بويه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
 تا ويشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
 په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
 که هر څو بې حده جوړ په ما ستا وئ
 دی به څرنگه په رنگ د لقا ستا وئ
 د خوشحال غندي به مست گرزي په ميو
 چه هوا د برندو سترگو د چا ستا وئ

له اوله په سر جوړي کا دري
جراوې حلقې په غوړ بېسر په پوزه
مرصع باهو په لاس گوتي په گوتو
په بښپوه بښپوه عاشق ته ځان بښکاره کا
چه له هسي محبوبا ئې آشنايي وئ
په وصال به ئې په څو رنگه هوس کا
سر تر پايه آراسته شي په څو رنگه
د زلفينو بښاماران ئې هسي ندئ
خلفو زه د تورو زلفو لېونی يم
زړه ئې هسي د هجران غمونو مور کړ
د خوشحال تر ستوني ندرومي نمری

لکه زه په يار مين يم بل نه وي مين هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندي ژړا کا
مخ ئې درست سره گلزار دئ رنگا رنگ لري گلونه
زړه داغدار غرقه په وينو لاله گل وټه وگوره
تورو زلفو ته ئې گوره بښايسته دواړه رخساره
لکه زه ئې ننداره کړم ورغ و شپه پخپله خونه
که د گل پاني ئې خط کړې لا به هم باندي څرخيږي
که ئې رسم يا ئې دود دئ يا وفا د هندوگي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سره ټک وهي لاسونه
د ارام آرام مي بيا موند ستا په غولي کښ خوشحاله^۲
چه خوشحال خټک ئې وايي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وئ که پوهيږي سخن هسي

له غمونو به خلاص شي د غم خوېش يې
مه بد وايه مه بد اروه مه بد گوره
ستا په زخم به دارو مرهم نور کښيږدي
که د ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ
يا به دد يا به منگور يا به لرم يې
پخپل دين نظر لره دينونه پېر دئ
که هر څو در ځنی غږېږم بده خويه

که بد گوي و بد آموز بد اندېش يې
دروېشي د مبارک شه نو دروېش يې
که په ځان مرهم دارو د چا په رېش يې
نور ځما په پوهه ته تر هر چا بېش يې
که دارل کړې يا چيچل يا په چا نېش يې
څه جاسوس د چا د دين د چا د کيش يې
څه په هره کوڅه بيا و ما ته پېش يې

^۱ کښيږدي.

^۲ د جهان په باغ کښ نشته.

^۳ خوشحال شوم.

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سره د سپينو درو وېش يې

ما ليدلى دي په دا سترگو پوهري^۱ لکه نخبي د هر چا غشي ته بري
په زړه خو ځايه ورتوين ئې روغي په خوله نر ناحق و هر چا وته زيږي
په خندا خندا ئې اوبنې ځي تر سترگو لکه چرگه د مستې وهي چقري
په سبا بېگانه ئې فکر نور څه نه وي تل ئې ذکر د ذکر دئ وليږي
هيڅ له خپله خويه نه اوږي په عمر که ئې دري په تندي کړې دري وږي
همېشه سترگي نيولي و خپل بېکار ته وغوتې وته وار ساز کا لکه لگري
پوځ ئې ولاړ په درست جهان د بد کاري سور بيرغ د چټگي پوري په لگري
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه د اجمير په فليل دواړه زلفي غوري
د محل دننه ناستي زربفت پويني چوهري ته ووږي پريوزي په غوشيري
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وي نه د پلار نه د نيکه په شرم اري

مر هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوي

چه ئې وليدې خوشحال د اور لوخري

مخ ئې را څرگند کړ ويې هسي رنگ آفتاب وي زلفي ئې نمود کړې ويې هسي مشکناپ وي
ويې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه ويې که د عمر يم د عمر تله شتاب وي
هسي ئې بې ابه د گلابو گل تر مخ شو زرمه که وسپځي حرام که پکښي اب وي
هجر مي وژلو ته تيار دئ که خوله را کړي هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وي
مرم د عشق له لاسه نه د مستي په غمزه مرم کار تېره چاره کا لاس او زړه خود قضاپ وي
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ زه واپم سړي ندي هغه به هم دواب وي
نن کاندې هر گوره په آزار د زړونو مټ کړي هسي فکر نکړې چه آزار د زړه عذاب وي
نور به د خپل يار سره څرگند مهر آغاز کړم څو مي به له خپلو له پرديو نه حجاب وي

ستا دا بې نظير جمال چه ووينم په ده کښ

تر زر سحر خېزي بڼه خوشحال ته هغه خواب وي

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رنې کښلي واره ستا د مخ دی د بڼې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي دا دليري بې پروا دي که کڼې
گندي وي چه بيا مي راشي په منگل کښ لکه باز د زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه يې مينه سمرقندي ده گوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که د سپين بارخو کبود کړم په چيچلو اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

^۱ بد لمنې بڼې.

^۲ وله پير.

^۳ وغوتې ته وار ساز کا.

^۴ مردار ځاي.

بخته ته که د خوشحال سره مدد کړې
د رقيب په سر ئې وشلوه پڼې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سره مل شي
ډېر کاندې فکرونه دا سړی په ډېر رنگونه
خو وایې پندونه درومه اې نصیحت گوڼه
هوښره رسوایی دم وهل د پارسایی
کار د عاشقې څه آسان او سهل ندی
زه په لاس واخلم چه به نه گورم دلیر ته
زه وایم که تل د بنایسته وو ننداره کړم
تل به په ارمان ارمان مگس موږي لاسونه
اور د محبت دئ چه ځما په زړه کښ بل شو
زه په بېلتانه کښ د وصال نارې وهمه
کښېنمه په طمعه د مین د مخ په اور کښ
نه رسي تر یاره هر چه ډېري اندېښنې کا
گډ شم په گلشن کښ لمن ډکه کړم د گلو
هر چه بد غلیم دئ گرفتار په عاشقې شه

هوښره د خوشحال خټک تقوی زهد پرهیز شته

ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندې ولول شي

ملاحظ چه صباحت سره آمیز شي
خدای پخپله په ښه مخ باندې مین دئ
په زمان به د زاهد خونه ألجه کا
د غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته
د دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا
د عشق بوي مي به ولاړ نشي له هیونو

چه گه ناز کا گه عتاب کا کله مهر

دا ئې واره له خوشحال سره مکښ شي

مخ د آئینه دئ باندې ندي تر سپري
سر تر پایه زېري زعفراني جامې اغوستي
تا وې چه د مخ قدر قیمت مي پتا څو دئ
راز د خوار عاشق دئ چه په شپه د جدایی
تا ویل څېر څېر مي مخ ته گوره گندي مور شي

آه دا خوار عاشق دئ ډار ئې وکړه د چېري
راشه توري زلفي فليل پوري اجميري
څو به درته وایم په ما دوه گونه پېري
درسته شپه بې خوابه د آسمان ستوري شمېري
زه يم هغه وړي څه له ما غواړې سپري

^۱ په ځنو نسحو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

تا سره په سيل د گلونو سهيلي هسي نمائي کا لکه بلبل د سپري
 واره را خرگندي دي د درست کلي دلبري ته گل د نرگس يې نوري گل د گندپري
 سترگي د بلا دي چه ئې واروي ملالی زخم پيدا نه دننه زرونه خخيري
 ته چه په بڼه حسن جمال تيره تر ليلي يې
 حکه تر مجنون د خوشحال دغ دي د تپري

مزري کله پرهېز گار دي خو راغلي په خپل ښکار دي
 خوره خوروه له خپلو لېجو مزري دا کا چه رويدار دي
 چه په توره ترک تازي کا هغه هر کله کامگار دي
 چه اخلاص لري په زره کښ هغه واره ايمان دار دي
 چه ئې زره نه وي د توري هغه زرونه خه په کار دي
 ننگيالي چه په ننگ راشي نه په زويه نه په پلار دي
 سل د ښکار تر تازي خار شه کوتگان چه د بازار دي
 مور د نشي باندي بوره چه ميرونه د کار زار دي
 خوک چه شته تر شرقه غربه د تورزنو خدمتگار دي

سر د نه غروي خوشحاله!

د بلا نه چه سردار دي

مخ دي په پلو کښ که خراغ دي چه بلپري مخ دي په پلو کښ که خراغ دي چه بلپري
 سترگي دي که وروحي که په خو کښ تېر انداز دي سترگي دي که وروحي که په خو کښ تېر انداز دي
 زره دي په کوگل کښ که دا کاني په سپين زر کښ زره دي په کوگل کښ که دا کاني په سپين زر کښ
 مهر خندا پرېږده د دلبرو درته وایم مهر خندا پرېږده د دلبرو درته وایم
 چا ئې چه په غولي باندي بيني چپري پل دي چا ئې چه په غولي باندي بيني چپري پل دي
 تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه تا ويشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه
 ستغ لري هم خوړ لري د غره غندي سينه مي ستغ لري هم خوړ لري د غره غندي سينه مي
 خه حساب شمار کړې چه په سر گزري دا ژونده خه حساب شمار کړې چه په سر گزري دا ژونده
 لاف به مېره نکا که ئې چپري تر خولې ووت لاف به مېره نکا که ئې چپري تر خولې ووت
 هيچا ئې صفت د مخ د موتر سره نکړ سل د سخندان په ورغ و شپه سره للپري^۱ هيچا ئې صفت د مخ د موتر سره نکړ سل د سخندان په ورغ و شپه سره للپري^۱

زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم

لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلپري

^۱وقف سوی حای، د مسجد یا زیارت دپاره کوم حای جلا کول، چه له هغه حایه هیڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده
 نسی کولای.

^۲یعني وور او میده.

^۳لل یعنی ویل.

ما څه شونډي غاښ د هغه يار ندي ستايلي
هر چه عاشقي کا خوب خدا باندی حرام شي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ
يو مزي وپښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلي
پير مرشد مي عشق دئ واره عشق دي را بنيلي
راشه که ئي گورې لعل و دُر مي دي بيلي
نور عالم به څه کرې ما په ځان دئ آزمي
څوک جدا له ياره په آه آه کښ زېر ځبښلي
ځکه قلندر پرېره بریتونه دي خريلي
سل سره بني د تر دا يو غزل څارېره
نن چه دا پښتو ده گرلاني خوشحال ويلې

ما چه وکوت د دنيا خلق مختوري
چه ئي څه د دنيا سود څه ئي فايده وي
خپل ئي لا په بدي پاڅي تر پرديو
يا د لېچو زور پکار دئ يا د زرو
سر تر پايه منافق واره بد بوي دئ
کال پل کال چه ورته وگورم نور نشه
د ناپوه بخره ښادي د هونبنيار غم ده
د يوه گوله په خوله د بل په زړه کښ
قابوچي دي واره گوري پتاو سيوري
د خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خو د خدای د بدو نکا د چا ستوري
خوار هغه شو چه په دواړه وي کمزوري
که په سر ئي سپين منديل دئ لکه اوري
د لاله د زړه په داغ ختلي غوري
څوک به وران کا د ازل د قلم توري
په حساب لکه کډ وري^۱ شه دوه موري
غل بي غمه ننداره کاندې خوشحاله
په تهمت ترلي ساد^۲ درومي سر توري

ما فراق د حبيبانو ژروي
چه سيلاب ځما د اوبنو را روان شي
عشق ځما په عقل وکر هسي چاري
مه هجران وي مه د ده ترخه غمونه
د فراق په شپه ئي خوب په ما حرام کر
په پيغام ئي د وصال هسي تازه شم
يمه پوخ د عشق پکار لکه کودي
په ليدو پسې ئي مرم سخ د هغو دئ
زړه په ما د رقيبانو سروې
عمارت د ما د صبر نروي
چه هلك مي په خبره واروي
چه مي تل له خوږه عمره مروې
دائيم مالگي مي په سترگو دوروي
لکه باد د گل غوتي غوروي
نور مي څه د غم واورته کروې
چه و مخ وته ئي سترگي غروي
که د زړه په محبت شي خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وپښته ئي خلق زړه وي

منښک افشانه په کاکل يې
عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وته د گورم
په مخ درسته لکه گل يې

^۱ یعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندي سپين دی.

^۲ غور په معنی د پیغور ده.

^۳ یعنی پسه.

^۴ پاک، سوتره، ایماندار (درياب)..

تنگه خوله د غنچه گل ده په لبانو لکه مل يې
 په رفتار کښ لکه زرکه په گفتار لکه بلبل يې
 پښتنه يې په بد جهل ستمگره تر مغل يې
 پدا تورو شهلا سترگو هم شاهين هم ئې منگل يې
 خو خوبې د جهان دي اراسته په واره گل يې
 لکه سبر په چمن کښ په قامت په تجمل يې
 د خوشحال و مرگ ته ناسته
 په غمزه په تغافل يې!

مار که هر څو پېچ و خم ځي خپلي سوري لره سم ځي
 د غفلت له خوبه وپښ شه شپږين عمر دم په دم ځي
 مرگ به هيڅ سري پرېږدي وار په وار به درست عالم ځي
 بې دليله به ځان ورک کا مسافر چه په تور تم ځي
 د پښو وار ئې خطا کېږي چه قاضي لره څوک گرم ځي
 که قضا و ته تسليم شي هم پدا له دله غم ځي
 د دوږخ د اور علاج کا چه سحر تر سترگو نم ځي
 هغه عمر لکه باد دئ چه په غم د بېش و کم ځي
 چه تور مينک د حبطه کرل په کافورو څه ستم ځي
 چه نه تول لرای نه پوله هغه هر چرته خرم ځي
 مندي پرې مرده خوشحاله
 که د سر لکه قلم ځي

مست د هغه مخ يم چه مخموري لري سترگي
 يار می په بنایست کښ بې نظيره بې مانند دئ
 ډېري کښلي سترگي ما ليدلي دي د کښليو
 سل ځله دي شيخ ملا صفت ورځني کاندې
 ناست دي لکه څري رقيبان و خوار عاشق ته
 هر چرته چه ته يې هغه لور ته مي نظر دئ
 نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کرمه
 نه گوري و چا ته څو پخپل بنایست غره ده
 سخ دئ د هغه چه خوښ خورم د يار په وصل
 هسي پرې غوڅېږم وايي توري لري سترگي
 لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترگي
 تا غندي يو يو په بنو پري لري سترگي
 بنې به ستا تر تورو سترگو حوري لري سترگي؟
 ځکه ستا له مخه هوري دوري لري سترگي
 هر چرته چه زاني شاهين هوري لري سترگي
 يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترگي
 گوره دا خيال په څو مغروري لري سترگي
 هر ساعت د يار په مخ مسروري لري سترگي

^۱ چه نه پول لری نه پوله.

^۲ سيد راحت ليکلي، چه څری هغه لرگي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مگر دغه معنا دلته
 ښه نه ورسره لکېږي.

راشه که ئې گورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورغ و شپه بې تا په اوبنيو پرې لري سترگي

مگر رسم دين آيين هسي لري
دا د زرونو مېني وړاني پرته بڼې دئ
عاشقان به لکه مچ ورباندي گزري
څه نسرين د د سنبل سره دسته کړه
دا يو ستوري د آسمان دئ که تېکه ده
کله کله به مرهم ورباندي کښېږدي
لکه مخ حما د يار دئ اي باغوانه!
په کوڅه کښې ئې څه ته گزري زاهده
مياشت به څه لره اوس لافي د خوبي کا
که هر څو بنايسته ډېر لري کشمېره!
چه ئې پورته کړې گلونه تر ښکاره شي
د خوشحال په حال به چيري ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنگين هسي لري
چه دا خوار زړه مي غمگين هسي لري
چه تل آس د جفا زين هسي لري
دواړه لب چه شکرين هسي لري
چه د تورو زلفو چين هسي لري
چه ئې بڼي په جبين هسي لري
که همپش مي په زړه خوږين هسي لري
په درست باغ کښ يو نسرين هسي لري
که دا خپل عقل دوربين هسي لري
ته دلبره چه مخ سپين هسي لري
لکه يار يو نازنين هسي لري
يو پلو دواړه آستين هسي لري

نښتر ستا د قد سيالي و نه کړه دنګي
سره بڼه د زړه خوښي کاندي همزولي
په خيال خيال ئې تر پوي ډري و مه خوره
د خوشحال ويل و هر چا ته ښکاره دي
نه د مښکو بوي پټېږي نه د هنگي
اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
نه د لوی نه د هلك، وي يار دا کنګي
و منويل شملې پرېښي سپور د منګي

نصيحت د دانايانو د کتاب دئ
چه عيسى په غرونو تڼين له احمقانو
لکه دد د صحرا ډېر دي په هر لوري
سري واره سره سم ندي په عقل
يو په قدر شهنشاہ دئ په دنيا کښ
د هوبنيار چه له نادانه زيست روزگار شي
دا سري دئ چه اغزی دئ سر تر پايه
د احمق ځواب هم نه ځواب دئ
دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
په هر ځاي د احمقانو څه حساب دئ
يو آفتاب دئ بل مهتاب دئ بل شهاب دئ
بل د دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
که ئې گورې دا هم سخت گنده عذاب دئ
دا سري دئ چه همه گل گلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا ناياب دئ

^۱ نستر دى د سنبل سره دسته کړه.

^۲ دى.

^۳ په ځنو نسخو کښ بودرى ليکلي ده يعنى نوک خوږل او خطا وتل.

نه د عشق مدار يواځې په ديدن دئ پدا کار کښ لا په هورته شنيدن دئ
 بڼه چه شپه د جدایې خدایي آخر کره سبا کپړې اوس د صبح دميدن دئ
 تل په ستغ په خور د اوبنيو قاصدان دي چه طلب ئې د دلبرو د ديدن دئ
 د خطا آهو په بوي د نافې ښکار شي راته بس د هغو زلفو شميدن دئ
 دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک چه و کښليو ئې ورکړي دا ديدن دئ
 کله کله به آرام د ما د زړه شي که يك لخته ئې زده کړي رميدن دئ
 خوند د شهو د شکر و راته هيڅ دئ څو مي ياد د هغو شونډو مکيدن دئ
 نور دارو وړ لره مکوه طبيبه!
 چه خوشحال وړ پسې مري هغه ديدن دئ

نفس شيطان دواړه بلا دئ را پسې څرگند په غلا دئ
 ځني چاري لري پتي ځني چاري ئې ملا دئ
 د هغو جزا سزا کا چه په جهل مبتلا دئ
 خدایي ئې خلاص لره له عجبه څوک چه ناست په مصلی دئ
 د دنيا د هوا چاري سر تر پايه ابتلا دئ
 جاه به چاه شی و هغو ته چه د جاه په تولا دئ
 د دنيا بنادي واره که باور کړې واويلا دئ
 اندينېنې گوره خوشحاله
 چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړونه قرار شوي د زړه غم ئې تار په تار شوي
 د هجران غمونه لاري بيا د وصل دندو کار شوي
 هغه لاس چه بي حنا دئ بيا حنا سره نگار شوي
 شانۀ ورغلي تر زلفو رانځه سترگو سره يار شوي
 د پایلو د څړی په هر لوري ژر نگهار شوي
 په گنگو د زير پروني په څو وه سره خالدار شوي
 وار د غم د ژرا لاري وار د بوس او د کنار شوي
 په عذار د مهوشانو بيا کبود کبود پرهار شوي
 چه خوشحال وړ پسې مرينه
 وړ ښکاره هغه ديدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزب د خدایي دي چه ئې پاس ځما په سترگو باندي ځاي دئ
 پخپل ځاي ناندي قائم دئ لکه قطب همپشه د گم گشته و رهنامی دئ
 چه پرې څه خو توجه د فکر وکا يو زه څه چه د هر چا مشکل کشاي دئ
 چه گذر ئې پدا غولي باندي وشو سعادت ئې وړ سره راوړ همای دئ
 ما پرې اوس د غلطی کښه وکښه پخپل رایي مي چه منلي د ده رایي دئ

د پادشاه څخه ئې مه غواره چه نشته هغه گنج لکه په کور کښ د گدای دئ
 تناونه به ئې ورسې تر نمره لکه زلفې چه ئې سرېښې په پای دئ
 د ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه چه د خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
 لکه عمر لارغه رایشې ژر درومي
 په هجران ئې د خوشحال خټک هاهاي دئ

نن د یار د لاسه بیا یو تیر راغلي دئ بد رسا د ځان په وړلو خیر راغلي دئ
 زه چه دو اسپه له عشقه تنیم پتېدل بیا را پسې گوره گیر اگیر راغلي دئ
 ښه چه پکښې بند شو وئې مشلوه له زلفو زره می لیوني دئ په خنځیر راغلي دئ
 چرته یې ای عشقه چه وربوز ئې راته مات کرې بیا گوره چه عقل په تدبیر راغلي دئ
 څو نبره ښایسته یې چه د مخ په نندارو د درست وگرې مات شه ما وې پیر راغلي دئ
 ټول محبوبه راغلي سمن بوئې سیه چشمي ما وې چه ته راغلي درست کشمیر راغلي دئ
 څوک که جهان نیسي په لښکرو هغه ترک می گڼي ځان د زړونو په تسخیر راغلي دئ
 زړونه ئې زخمی کره چه ئې گوتی په بم کښېښوې غوړ باسه له بمه اوس په خیر راغلي دئ
 وچولي چه تر یو کرې ورته نه گورې په مهر
 وایه له خوشحاله کوم تقصیر راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي دانایان که ئې په چارو اندوهېږي
 چه نادان ئې په مخ وخورې هاله پوه شي گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
 کاني بوتې وچ لاند هره څه پر مخ وري مشیت لکه دریاب دې چه بهېږي
 چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ کله تېري له سرو اوبو سهېږي
 په هغو خورو پېښ مشې چه ئې نخورې سرې هسي په لیدو ورته سوهېږي
 که ویل ئې په هزار رنگه سودمن دي
 د خوشحال په ویل کله څوک گروهېږي

نن ځما په خپلخانه کښ څونبره غم دئ چه حیران ځمور په کار پوري عالم دئ
 ناخلف زویه اغزي کرې خپل پلار ته د خلف زویه گلزار له عمره سم دئ
 نا قابل زویه دوړخ غندي پیدا دئ ښه قابل زویه په خونه کښ ارم دئ
 ښه فرزند د پلار په خونه څراغ بل شي بد فرزند د پلار په خونه کښ تور تم دئ
 په لوي والي کښ ئې خوي د دام و دد دئ اوس د زویه خوبې هونبره وئ چه کم دئ
 نالایق زویه ننگ نام د بابا ورک کا که ولاړ ئې د نیکه د پلار علم دئ
 د قابل سره به غم د نام و ننگ وئ ناقابل په غم نیولي د شکم دئ
 چه دا هسي رنگه سپي ځني پیدا شول
 لا په شک یم چه خوشحال کله آدم دئ

^۱ یعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

^۲ ما وې چه په راغله ئې کشمیر راغلی دی.

نور ڇوڪ نشته لاندي باندي وارہ دي دي چه ڄه ڄه کاندي
 د ده حکم به نور نشي که ڙا کوپ که خاندي
 دي قادر دي باندي بنايي که کيميا کا گل د سپاندي
 ڄو سيني ئي کرپ قراري چه په غم وي ڄلباندي
 ڄو ري بيا ورباندي پاس کرل چه پراته وو تر بل لاندي
 خلقي ئي دي که گوري سره يو تر بل هراندي
 په ليدو د يار مري شوپ
 د خوشحال سترگي نغلاندي

نه مي زره په سرداري درست خوشحال دي نه ڄما د خپلخاني ڄه حال احوال دي
 د خٽک اولس په ننگه نه پوهپري کار ئي درست د نادیده وو په خصال دي
 پښتانه لکه مگس ورباندي گزري ورته يښي د مغل د حلوا تال دي
 نور ئي وارہ تگي تار په تار خيري شوپ اوس په منڄ کښي يو کرم د ذوالجلال دي
 ايمل خان دريا خان وارہ خورد بين ولاړل
 اوس خو پاته و مغل ته يو خوشحال دي

و سري وته دا خپل عيب وښته دي د بل عيب ورته لا کټه تر غره دي
 پخپل ڄان پسندنه نپکه په بل بده دا مذهب د مؤمنانو مذهب نه دي
 هنر وري نپک سیر يي لور اختر يي که بل تا وته تر خپله ڄانه ښه دي
 چه مي يو ڄله اخلاص ور سره وشو يار که سل ڄله جفا کا تور لپمه دي
 بيا د خپل مين د ما له سترگو نه ڄي که په سترگو کښي مي خرڅ لکه باڼه دي
 چه غمونه درته راوري سترگي غور دي چه د ڄان د بل مريي کا هغه زره دي
 که خواره خوري که اوبه ڄښي پدا ڄه شي مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دي
 د ما زره تر کاني کلک و ښوي ترپ پريووت تر الماس ئي د غمزې غشي تيره دي
 که ياران مي تر حساب تر شماره تير دي په کوگل کښي مي زره يو دي د يوه دي
 د سري د صورت کار دا هسي نه وي
 چه ئي زره د خوشحال يوور لا نور ڄه دي

و خراغ ته د اور پښتي حال معلوم دي په دا منڄ کښي د خبري حاجت کوم دي
 يو د بل له حاله نه کاندي پوښتنه د دي ښهر په عالم کښي بد رسوم دي
 يا يك لخته هغه يار وارہ جفا زده يا له ما سره جفا کا بخت مي شوم دي
 نن چه زه باندي مين يم په ډير رنگه درئي وښيم چه کوم دي ڄه ئي نوم دي
 يو په حسن بل په دا چه عاشق وژني په دا دوه توگه په درست جهان کښي سلوم دي
 نندارچي ئي د جمال دي نور ڄه ندي چه په هر لوري هر ڄاي خلق هجوم دي
 چه گلونه د بهار باندي ليدل شي د بلبلو سیر تل په هغه بوم دي

څه به هر يوه ته حال وايي خوشحاله
د لېمو په حال خبر کله اډوم دئ

واژگونه شوې همگي د دنيا چاري^۱ چه ليدې مي هسي نه دي واره لاري
زوی ئې پلار سره کا رونه د غليم کا لوني مور ته لکه بني دي تباري
چوهري پلا وشولې خوږه حلوا خواري په سيد باندي حلالي دي مرداري
باوري د بادشاهانو لکه غله شول رهزان ئې په دربار کا ځني چاري
بيلان طوطيان حيران په بيابان گزي په کلزار باندي کارگان کاندي چيغاري
په ونبو د عراقيانو ژواک ژوندون دئ راتبونه وهي زوي دا حماري
نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا په هونيارو باندي راشي شل دشواري
په څښتنو باندي حکم کا مريونه تر مېرمنو تل وينځي دي روډاري
په دوران د عالم گير بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واره بخري لري خواري

ورغ په ورغ د باغ غنچې دي چه غورږري د بلبلو وږي سترگي پرې مږږري
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ که ئې سترگي و بل مخ وته غږږري
جگي جگي ماني مکوه پخولا شه چه پما د رقيبانو زره سرږري
د عاشق خاطر په مثل د نافې دئ که کالونه پرې تېرږري نه زږږري
زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کرم وايي مالگه مي په سترگو کښ دورږري
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا پرهار ژلي په غمونو کښ نږږري^۲
نور عالم ئې تار په تار تنبتي له غشيو
يو خوشحال دئ چه ئې غشيو ته برږري

وايم خلق نه دري زره مي يور يو مزري
دا خبره چه زه وايم تر وښسته ده لا نري
چېري نه وئ لېوني شم چه په خوب وينم پري
زه له ياره سره څه يم د يوه مزي مري
چه ئې خوند ميوې خوږوي هم هغه بوټي کري
ته هم خر ور سره مشه که څوک خر شي په خري
په کهترو د نظر کا څوک چه غواري مهتري
بله نه گوري بل مخ ته تل د سترگو کرم پږغري^۳

^۱ دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

^۲ مزدور او خاوري پاکونکي.

^۳ ژږږي.

^۴ رغول او ژغول يوه معنا لري.

د وروشتي پسرلي نرگس دئ
د خوشحال قدر لري

و ښه مخ وته نظر دئ هر چا کړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانورم
ما ويل چه زره به نه ورکوم چا ته
د عاشق د رښتيني نخښه دا ده
په يو گوټ به ئې د عشق د ميو هېر کړې
چه په ښاخ باندي ئې اوړي ژمي گل وئ

چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي

د خوشحال خاطر ئې ندى هسي وړي

و مجنون ته د ليلا له شونډو واي
د مجنون له ودانۍ سره څه کار دئ
چه به بله اندېښنه کاندي اغيار دئ
درست جهان د تېرې توري درته واخلي
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم
د دولت شهپر کارگانو څخه نشته
ته د زره اغزي په کوم طبيب وکاري

د منصور په حال خبر نه يې خوشحاله

درته چا وې چه د راز خبري واي

ورته گوره ځما يار څه ننداره دئ^۱
څو عاشق په معشوقې باندي مين شي
ما وې عشق خو يو ښه څېز دئ خبر نه وم
چه نصيب ئې د ښه مخ ننداره نشوه
غم ځما له دل نه درومي بل لور ته
عقل، علم، هنر مه يادوه ما ته
هغه زه يم چه د اوښ وړي په شا وړم
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا
غم په نورو يو ځل ورشي بيا تېر شي
چه ئې هېڅ د ښايسته وو مينه نه وئ
د ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو

بادشاهان د هم سيالي ور سره نکا:

خوشحال ستا د ور مړيو په شماره دئ

^۱ دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

ولارم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ
 وړان وگري گوره په څو قلب کارونه کاندې
 زه تر هغه څار شم چه ئې راکړه تر ځان څاره
 هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا ده
 يو په گور کښ ښخ کا، بل په گور کښ نکا فکر
 ما خو لاس په غوړ کرل ځني تښتم که خلاصيرم

نور عالم به څه کړې د خپل ځان په خلاصی مټ کړه

لاندي يې خوشحاله دا يو څه د بلا جال دئ

وې مي که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړې؟
 وې مي چه په مخ د توري زلفي تور ښامار دئ
 وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم
 وې مي چه په تا هر گوره لېوني يم
 وې مي چه ما تا سره خندا په يوه وخت کړه
 وې مي چه هر گوره کبريا شوې خداي دئ ويڼي
 وې مي چه د سپينی زيبا خولی عاشق دی زه يم
 وې مي چه له نتي دي چارگل په پوزه زيب کا
 وې مي که زه ستا په کوي کښ ومرم ستا رضا ده

وې مي چه په رنگه خوشحال په تا مين دئ

وې د خټک سړی د ميني څه ثنا کړې

همپشه مي تر پرهار ويڼي بېرېرې
 که فرياد له درده کرم ملامت نه يم
 همپشه مي د يار ياد د زره سبق شو
 زره مي گل د نيلوفر مخ ئې آفتاب دئ

د خوشحال د خوشحالی وخت هم دا دئ

چه رباب سرينده جوړ سره غېرېرې

هيڅ صفت ئې نه ځانېرې په تحرير کښ
 ستا د مخ د شونډو مثل را معلوم شو
 نه چه خوله دننه زره مي هم په خوړ شي
 ما چه ستا د څهرې ښه ننداره وکړه
 زره مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم
 که هوا ده که سودا ده پکښي ستا ده
 زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم
 چه د زلفو مېنک عنبر کرم په نظير کښي
 لکه نهر د جنت شهد په شير کښي
 چه د نوم د شونډو واخلم په تقرير کښي
 څوک به ستا په حسن نه وي په کشمير کښي
 ليوني ترلي ښه دئ په خنځير کښي
 بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښي
 چه عجب دارو دي يښي وه په تير کښي

^۱ د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتېده نه لری.

لکه بوي د يار د زلفو دئ عطاره هسي بوي نشته په مینکو په عبير کښي
 محبت مي هيد و پلو سره مخلوط شو ناصحانو راته شا کره په تدبير کښي
 چا به هونبره د عشق گنج را عنايت کر که مي نه وئ خپله بخره په تقدير کښي
 د خوشحال ويل په نورو کښ څرگند دئ
 لکه ږغ د ويره ژلي په گن وير کښي

همپشه مي له بڼه مخه گفنگوي شي
 د بلندي په قامت باندي مين شوم
 چا خپل يار په غير کښ ونيوه خوښي کا
 د منصور غندي به غل د خاص و عام شم
 په زره هونبره پروتي ندئ چه ئي شمار شه
 خارو خس سره ئي څه مهر پيوند دئ
 نه به زهد وئ نه علم نه څه نور څه
 ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ
 د ناپوه ياري په مثل د پک جام ده
 د خوشحال ژرا څه نر ناحقه نده:
 چه ئي تيره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندي و عاشق ته شپوه کاندي
 تازه اوريل اوداي توري زلفي اوپزاندي
 انکن ئي بنايسته کر چه را ووته دباندې
 ځما په مرگ د زره دي چه بي درودو سره خاندي
 څه ظلم څه ستم کرې چه پلو نيسي د وړاندي
 څه عجب غزل ئي ووي
 آفرين په خوشحال باندي

هر گناه چه په توبه په استغفار ځي
 ساقی راشه سره شراب را کره سرې شوندي
 په هر چين کښ ئي د څونو مېنک د چين دئ
 د خپل زره خبري واره ويرانې کا
 جهان ځاي د خوښی ندئ و ناورين دئ
 په وار وار چه په دنيا باندي راغلي
 که له درده مي خبر ندئ وگري
 د هغه طبيب نوم څه اخلي په ژبه
 که مي پېژني هغه ليونې زه يم
 دروغجن به همپشه وئ په خزان کښ
 د هغه گناه به څه په زره کښ پار ځي
 تر چشمانو د څارېرم چه بهار ځي
 لخلي ځني توپري چه په لار ځي
 يار هغه چه همپشه په زره د يار ځي
 چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
 عاقبت به ځني واره وار په وار ځي
 چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
 چه بيمار ور لره رايشي بيمار ځي
 چه نادان را لره رايشي هونبیار ځي
 د رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

د رقيب خلل به نه ووزي له ميانه وخت نېژدې راغي د وصل دندو کار ځي
 چه محروم ئې دئ له ميو يو خوشحال دئ
 گڼه واره حريفان ځني سر شار ځي

هره مينه چه په خال په زخه كېږي هغه واره د بڼه مخ له مخه كېږي
 زره دلگير مشه د خلقو په جفا كښ په عاشق د رقيبانو رخه كېږي
 خاوند خداي د سر زنش د هغو وكا چه په جال ئې د دردمنو سخته كېږي
 غه مرغه به له همایه څه پرواز كا چه لا اوس ئې تن وجود په پخه كېږي
 كه هوس كوي خوشحال هوس ئې نهېل شه
 غه هوس چه به بي ستا له مخه كېږي

هر زمان چه د فلك مهر بنياد شي نا مرادي د ماني پخپل مراد شي
 په هر شام پسې سحر شته نظر وكړه عاقبت چه څوك غمجن شي بيا به بناد شي
 ساقي نن د سر شاري شراب راكړه محتسب چه حاضر ندئ څه هداد شي
 چه نه مئ نه معشوقه پسړلي رفتن كا نن ځما له خپله بخته نه فرياد شي
 يو له بله زده كوي د جهان دود دئ له اوله چه شاگرد شي بيا استاد شي
 يار به مخ راته ښكاره كا لکه شمعه عاقبت به د رقيب خو را نامراد شي
 يا ډېر زر بويه يا بخت بويه يا توره چه په سپينه ږېره څوك د چا داماد شي
 د ملحد په زره به نه لگي خبري كه ويل د ورته تل د نون و صاد شي
 زمانه به ئې پرېږدي و ثبات ته په هوا چه د حباب غندي پر باد شي
 صورتی عمر فاني دئ باقي دا دي چه ئې پسله مرگه نوم د نېكو ياد شي
 عقله ته له عشقه ليري ليري گرزه مخالف چه سره وریشي فساد شي
 د هغه سړی په مرگ ژړا هيڅ مكره چه د بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
 په هر ځاي باندي ئې زره دئ لكه ژاولي
 په خوشحال باندي ئې زره لكه فولاد شي

هر سړی كه رشتيا گوي وئ نه دی مر كه سرئې گوي وئ
 د لویی لافي به نكا چه په اصل هنر جوي وئ
 كه ئې نغاري پت به نشي په هر ځای چه رنگ و بوي وئ
 چه خپل يار له ما بېلتون كا د ما سترگي پسې جوي وئ
 په بېلتون د ميانو زره تر دوو سترگو را توي وئ

^۱ ته دلگير مشه.

^۲ مايوس، نا اميد، محروم (درياب).

^۳ نامرادی د نړی، يا مراد د زمانې.

^۴ عاقبت به د رقيب په سر مراد شی.

^۵ نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احكامو كښی اساس دی.

چه قیمت د کالي خونيره پسي هونيره جستجوي وئ
 خو جفا کا زه خوشحال شم
 يار د هر کله بد خوي وئ

هر ناپوه زلموتی څه زده، چه څه ده د عشق بازي ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
 هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کر که باور کړې په مذهب د عاشقانو هم شهيد وئ هم غازي
 که د يار به غم کښ ومري خاصگي ژوندون هغه دئ که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه ده ممتازي
 حقيقي سجده هغه ده چه د يار په لور ئې کړې د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دي مجازي
 تورو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرونه د مظلومو توري سترگي ئې په زرونو کا همېشه ترکنازي
 اي خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سره تېر شه
 دا ځما خدا خدا ته بازي مه گڼه بازي

هغه دم چه مي د يار سره صحبت وئ
 گه له يار سره باده خورم په خلوت کښ
 ښه ياران چه سره ناست وئ محبت کا
 تل گداي په بادشاهانو مين شوئ
 عاشقي مي خدای له ځايه خوي خصلت کړه
 ستا د شونډو تر لذت به نه رسېږي
 ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ
 د زنج د څا د بند فراغت غوارم
 ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې يووړ
 ما به سترگي لکه باز درلې اندرتي^۱
 خو به مه راکه په ملک ځما د سترگو
 شيخ به ولي د رندانو عيب نکا
 ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو
 مگر واره جوهرې په مرگ تام شول

بل جنت ئې شيخه تا وته بخښلي
 د خوشحال د هم د يار کوڅه جنت وئ

هغه مخ چه ښايسته د نندارو وئ^۲
 د بلبلو له بلغاک نه دلگير مشه
 که هر څو ښايسته ډېر دي گمان نکرم
 تور گيسو پر همگي صورت خپاره کړه
 چه ئې وينې د هر چا پسې هو هو وئ
 هغه ځاي چه رنگ و بو وي گفتگو وئ
 چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
 چه د درست صورت همه د مشکو بو وئ

^۱ په لوري کږی.

^۲ پټې (درياب).

^۳ دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

زه به سترگي ستا له مخه نه وانخلم مخامخ که تير انداز راته يو څو وئ
 قاصدان ځما د اوبنيو کښته پورته همپشه د کښلي مخ په جستجو وئ
 نن چه ته لمانه ځي زره مي خوشحال کړه ياره ستا وعده به کله د راتلو وئ
 کاتبان به ئي په کومو گوتو کښينه غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
 د سحر په بلا ته ياد شې اي چرگه! ستا په ږغ د عاشق زره په پرهرو وئ
 د خوشحال څټک له حاله خبر دار شوي
 چه په زره به ئي د عشق داغونه څو وئ

هغه څه دي روغ صورت دئ چه بهتر تر سلطنت دئ
 د دنيا دولت که ښه وئ يو دولت نه ښه عزت دئ
 چه ډېر ښه دئ تر توقيره يو عفت بل صداقت دئ
 چه سړی له غمه خلاص کا هغه څه دئ قناعت دئ
 په طاعت که ته لوئي کړي حبطه هغه طاعت دئ
 چه فايده لري بي شماره هغه څه دئ، مصلحت دئ
 په منت چه ورکول کا هغه کله سخاوت دئ
 چه دوړخ دئ په دنيا کښ د ناپوه سره صحبت دئ
 خپل نيت ښه لره خوشحاله
 که څه ښه دئ خو ښه نيت دئ

هغه يار که په ظاهر له ما جدا دئ په باتن کښ هر زمان را هويدا دئ
 د ژونديو يو سره گزوي په علم کښ خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
 کښت چه وسيځي باران ورباندي مښه که په خوارو به کرم کړي ساعت دا دئ
 که ئي غوارم په کوگل کښ مونده نشي زره مي ولاړ د ښايسته وو په سودا دئ
 خدای به امن د هر چا له سترگو وکړه يو عجب صحبت د ميني ابتدا دئ
 زه به زار کوم له دله نه له ياره چه په څو په بي پروا باندي شيدا دئ
 خپله مينه په عاشق باندي سور اور شوه چه پرې سيځي خبر دار باندي خدا دئ
 گوره څو قرنه کالونه باندي تير شوه چه فرهاد په بي ستون کښ لا صدا دئ
 زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
 د زره حال د مخ په رنگ پوري پيدا دئ

هر سړی چه د اخلاص په لاري درومي که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
 نوميدي د ښه بادشاه په درگاه نشته هر سړی چه خدمت کا نتیجه مومي
 د ما زره د ټول دلبرو تر میان ورک شوم نوم د کوم يوې اخلم چه څه نومي
 ښه چه زه په عاشقی کښ شهيد شوم پدا لاري کښ څه لږ ندئ لرومي
 ما د سويو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه د ما زوق به کله تله د بل تر کومی
 نور د صافي پيالې خوري نصيب ئي غم دئ
 که خوشحال په درد و دوک کښي پيالې شومي

هغه يار چه له ما ليري په هواد دئ
 د وصال خوښي ئې هم لا هونيره نده
 بيهوده له ياره زار كوم و چا ته
 پما واره چاري وكړې آشنايي
 چه مي هيڅ اثر د آه ورباندي نشي
 د خطا هوسى په بوي د نافي بنكار شي
 ته چه ما وته ارشاد كوي په عشق كښ
 چه په هيڅ توكي د ما له زره نه نه ځي
 يو زمان ورځني خلاص نه يم په عمر
 څه عجب بڼه بوي راځي د يار له لوريه
 همېشه راته حاضر د زره په ياد دئ
 چه مي زره د ده له خياله سره بناد دئ
 د خپل يار له جوړه چا موندلي داد دئ
 په ناحق مي له بېلتونه نه فرياد دئ
 دا ناترس خاطر ئې كايى كه فولاد دئ
 راته بس د هغو زلفو بوي مراد دئ
 كله غور د عاشقانو په ارشاد دئ
 د خپل يار د ميني څه محكم بنياد دئ
 په ما خوار باندي د عشق جور معتاد دئ
 نن ځما د زره دمه د صبا باد دئ
 تل گربوان په اوښيو لوند ساره آهونه
 چه خوشحال مين كېده دا ئې هداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شي
 چه خپل زره و چا ته ورکا
 هسي سيند لرم په سترگو
 يو څه راز لرم په زره كښ
 هسي ژارم له بېلتونه
 زه هم عار لرم له خلقه
 واويلا علاج ئې څه كرم
 هونيره ډېر پيران شيخان دئ
 په بېلتون د خدا مخو
 د خوشحال ژړا آزار شي
 قراري ئې په ديدار شي
 هغه څه په خواري خوار شي
 چه جمنا ورته رودبار شي
 هيڅوك نشته چه راز دار شي
 چه غليم را سره يار شي
 كه د خلقو له ما عار شي
 پرهارونه په پرهار شي
 نشته يو چه مدد گار شي
 په بېلتون د خدا مخو
 د خوشحال ژړا آزار شي

هوسى سترگي لب شكري
 تا به ستايم په څو رنگه
 چه جمال وته دي گورم
 خوي دي نن را سره نور دئ
 ذكر ستا د تنگي خولې دئ
 زره چه ستا سره ياري كړي
 شور دي گډ كر په وگړي
 صبر وړې چه له تا دور شي
 ظاهر نن له تا جدا يم
 قامت سم لرې تر سرو
 ليري مه درومه له ما نه
 په غاښو يې مرغلري
 ستا ثنا د مخ دلبري
 حيران ډېرم سمندري
 دم واهه نشي له ويري
 رنگينه پري پېكري
 سلامت به اوسي چري
 صبر وړوني شور و شري
 طريناكي ناز پروري
 عين ما ته برابري
 كچ كلاهي قد عرعري
 مخ په ما كره مخ قمري

نور به ستا له وره نه حَم وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه كړي
خوشحال وِينوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تنبې د ما خاطر د وريت كړ لکه سيخ په لمبو يني
له سترگو ورځيو زلفو له بنو به دئ حان څه ورم د مخ سپايان د هسي راته جور لنيكر زه گُني
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز كرم د ناز اسباب مي واره معشوقې وته پريني
په مخ د مهوشانو چه څه خال و خط لیده شي بلا د حان د زره دي كه ئې گورې گُني گُني
عاشق په اندېبنو كښ د تازي غندي نس نغبتتي غافل په بې غمي كښ د سنده غندي بد غوښي
بد خواه د په قصد كړې ده خوشحاله ملا محكمه
څه وېره څه اندوه كړې ته هم ورونه يې چابلېني

هر چرته چه ته كښېني هغه حاي د گلو باغ شي چه درومي په چمن كښ د لاله شينه داغ داغ شي
چه باد د توري زلفي په سپين مخ كاندي پرېشاني د منبكو د عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شي
په زلفو كښ د ورك د ما زرگي شو مخ څرگند كره د ورك كالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شي
چه ما مزه موندلې ستا د شونډو دروغن يم كه دا مزه به هم مونده د ميو به اياغ شي
پيغام حما اي باده تر شيدا بلبلو وروړه لا شك چه پدا باغ كښ د گل بوي د گل سراغ شي
يو دم د خوار خوشحال سره ته هم فراغت كښېنه
چه زره ئې له د يو ډېرو اندېبنو څه خو فراغ شي

يا ما زده يا مي سترگو چه نن شپه را باندي تېر دئ يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مكره نه ئې روخ د رغېدو دئ چه خود په زره دارلي د خوبا د چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېرم چه طبيب پسې طلب كرم گڼه هيڅ كمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق د لا دوخته خپله زېرمه د كفن كا چه تور باڼه ئې غشي و كشتن وته دلير دي
عاشق ته ښكارېږي لكه مخ په ائينه كښ د شاه د جمال نخښي كه تر زر نثق تېر دي
څه ته و ما ته وايې اي ناصحه چه عشق هېر كره چه بې د عشق له كاره مي نور ټول كارونه هېر دي
خوشحال خټك چه بيا مونده لذت د يار د شونډو
و ده وته نور واره د جهان خواره كند هېر دي

يا خو مكره لېوني سره ياري يا د گند د پهورې^۲ كره تياري
چه په نور څه ئې حساب گني هغه زده زه بې ياره عمر كل گنم خواري
چه د يار د راغلو زېري په ما وكا تر هغه سړي به زه شم بلهاري^۳
په خرام كښ د هوسى علامت گوره د گزار وار ئې خطا كړ د ښكاري

^۱ زه كښي.

^۲ پهورې يا پهورې يعنى بوريا.

^۳ محشى ورته قربانى ليكلي دي.

خما حال به و هغه و ته معلوم وئ
 خدای د تا په جهان تل لری ای باده
 چه تمامه شپه بیدار ستوری شماری
 چه خما د یار تر منح کرې رېباري
 معطر د شاه د زلفو نه را درومې
 ستا له بویه نافه خار شه تاتاري
 چه وعده د یار د وصل نېژدې کېږي
 د عاشق له زړه نه درومي قراري
 که ئې ستا د وروکيو خال په نظر کنبېوت
 د خوشحال شي نور له غمه وېزاري

يو قدم چه په خلاف د نفس روان شي
 چه د نس په حکم درومي هغه خوار وئ
 دا سړی چه فرېسته دئ هم شيطان دئ
 يو په بد عمل کښې خي تحت الثراي ته
 دا سړی دی چه په عقل کښې سړی دئ
 دا خونونه په ټوپک په توره نشي
 تربيت که د باغوان له لاسه مومي
 هوا ستا د سره چه کښېني يو څو ورځي
 د نېکانو په صحبت کښې به ښه کېږي
 چه مغلو سره کښېناسته مغل شه
 په هغه زمان ولي هغه انسان شي
 سړی توب ور څخه مه غواره شيطان شي
 که سړی و خپل عمل ته نگران شي
 بل په ښه عمل کښې پاسه په اسمان شي
 دا سړی دئ چه په عقل کښې ددان شي
 دا خونونه چه د خلقو په زبان شي
 په هر ځای باندي گلونه د بوستان شي
 د هغه هنر په ده کښې نمايان شي
 اوليا له اوليا نه را عيان شي
 د افغان سره که کښېني نور افغان شي
 د خوشحال سره که کښېني يو څو کاله
 دا د غره خټک به واره شاعران شي

يا په تخت باندي بادشاه وئ
 چه په لار دي هغه پېر دئ
 زه هر دم په بسم الله يم
 چه ئې کار د مېړه نه وئ
 په شماره مي زويه ورك دئ
 غاري غرونه ځني ډك دي
 ابلقي په كار كښې هيڅ وئ
 توره شپه ده د غمونو
 يا دروېش د خانقاه وئ
 يو څو ما غندي گمراه وئ
 كه ياران په بسم الله وئ
 هغه نه وئ مېړه داه وئ
 كه يو څو بکښي واه واه وئ
 سر انجام كه د سپاه وئ
 يا درست سپين وئ يا سپاه وئ
 د ښادې صبح گاه وئ

په خوشحال به ئې بد نه وې
 که ئې څوک په حال آگاه وئ

لمړی ټوک بشپړ سو